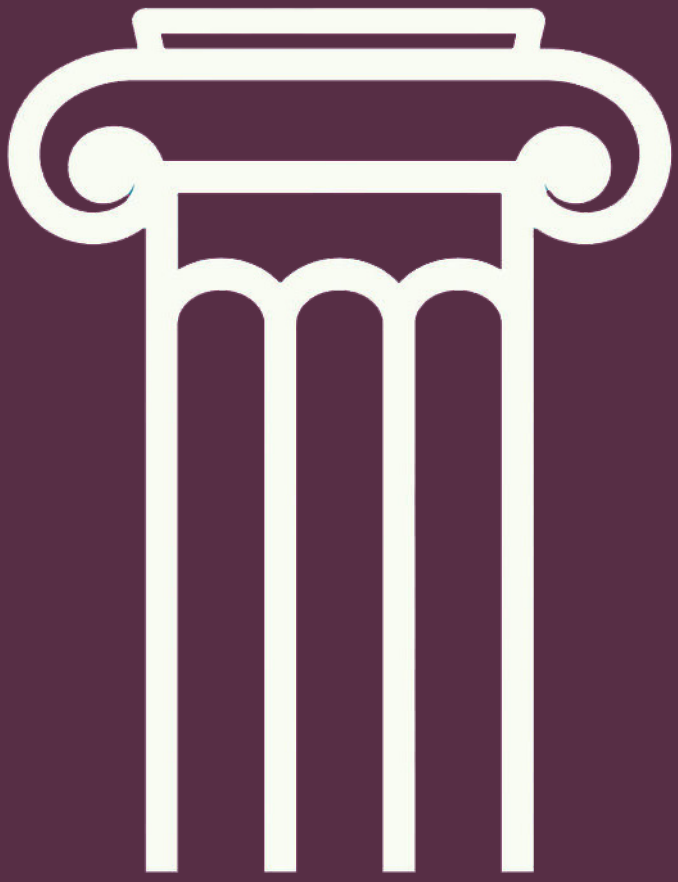
Μια Επιστημονική Έκδοση του Upbility.gr

14 Ετών

ΙΣΤΟΡΙΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Δραστηριότητες για την Ανάπτυξη της Αναγνωστικής Κατανόησης Κειμένου

Στρατηγικές Παρέμβασης
Βασισμένο στις θεματικές ενότητες του σχολικού βιβλίου «Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία Β' Γυμνασίου»

ΙΩΑΝΝΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ
Ειδική Παιδαγωγός, BSc, PgD

Δραστηριότητες προσαρμοσμένες στις ανάγκες των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες

A copy may be made for educational, non-commercial use: leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

© Upbility Publications LTD, 2017

Το παρόν έργο υπόκειται σε πνευματικά δικαιώματα. Η ειδική σήμανση πνευματικών δικαιωμάτων σε κάθε σελίδα του έργου, πρέπει να περιλαμβάνεται σε κάθε εκπαιδευτικό αντίγραφο. Αντίγραφα που δεν περιέχουν την ειδική σήμανση, παραβιάζουν το νόμο πνευματικών δικαιωμάτων και αποτελούν μη επιτρεπτή ενέργεια.

Οι απόψεις που εκφράζονται σε αυτό το έργο είναι προσωπικές απόψεις του συγγραφέα, ο οποίος εγγυάται την πλήρη ιδιοκτησία και/ή το νόμιμο δικαίωμα δημοσίευσης του περιεχομένου αυτού του έργου.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς τη ρητή γραπτή συγκατάθεση του εκδότη. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του έργου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους. Όλα τα φύλλα εργασίας των εκπαιδευτικών αντιγράφων πρέπει να διατηρούν τη σήμανση πνευματικών δικαιωμάτων.

Upbility Publications LTD | Διγενή Γρίβα 81-83, Λευκωσία, 1090 Κύπρος
Τ: ΕΛΛΑΔΑ - 2103008090, ΚΥΠΡΟΣ - 22007137

e-mail: info@upbility.gr

www.upbility.gr

SKU: GR-EB1107

Συγγραφέας: Δημητριάδου Ιωάννα, *Ειδική Παιδαγωγός BSc, PgD*

Ψηφιακή επιμέλεια: Ανδρούτσου Έλσα

Επιμέλεια κειμένων: Άγα Νεκταρία

A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΜΗΤΡΩΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

Το Μητρώο Δικαιωμάτων Χρήσης είναι μία πλατφόρμα προστασίας του Upbility για τους επιβεβαιωμένους κατόχους του ηλεκτρονικού υλικού της βιβλιοθήκης μας. Μετά από κάθε αγορά μέσω της ιστοσελίδας μας, η πλατφόρμα καταγράφει αυτόματα τα στοιχεία του αγοραστή και κατοχυρώνει τα δικαιώματα χρήσης του σε όλες τις διαθέσιμες συσκευές του (pc, tablet, print). Οποιαδήποτε προώθηση του υλικού ηλεκτρονικά ή έντυπα επιβαρύνει τον επιβεβαιωμένο αγοραστή, καθώς το αρχείο θα έχει τα δικά του στοιχεία.

A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Μεσαιωνική και Νεοτερη Ιστορια

Αναγνωστική Κατανόηση

Ιστορία Β΄ Γυμνασίου

Ιωάννα Δημητριάδου
Ειδική Παιδαγωγός

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος 1
Οδηγίες Χρήσης του Βιβλίου 2

***Κεφάλαιο Πρώτο*: Οι πρώτοι αιώνες του Βυζαντίου (330-17)** **4**

I. Η Μετεξέλιξη του Ρωμαϊκού κράτους

1. Από τη Ρώμη στη Νέα Ρώμη 8
2. Εξελίξεις στις αρχές του 6ου αιώνα 12
3. Η πάλη της ορθοδοξίας με τις αιρέσεις και την αρχαία θρησκεία 18

II. Εξωτερικά προβλήματα και αναδιοργάνωση του κράτους

1. Ο Ιουστινιανός και το έργο του 22
2. Ο Ηράκλειος και η δυναστεία του (610-717):
   Εσωτερική μεταρρύθμιση και αγώνας επιβίωσης 27

***Κεφάλαιο Δεύτερο*: Λαοί στον περίγυρο του Βυζαντινού κράτους** **33**

I. Ο Βαλκανικός κόσμος κατά τον Μεσαίωνα

1. Οι Σλάβοι και οι σχέσεις τους με το Βυζάντιο 37
2. Οι Βούλγαροι και οι σχέσεις τους με το Βυζάντιο 41

II. Ο κόσμος του Ισλάμ κατά την περίοδο του Μεσαίωνα

1. Η εξάπλωση των Αράβων 41
2. Το εμπόριο και ο πολιτισμός του Ισλάμ 45

***Κεφάλαιο Τρίτο*: Η περίοδος της μεγάλης ακμής του Βυζαντίου (717-1025)** **58**

I. Παγίωση της Βυζαντινής κυριαρχίας στα Βαλκάνια και τη Μ. Ασία

1. Η διαμόρφωση της μεσαιωνικής ελληνικής βυζαντινής αυτοκρατορίας 62
2. Η μεταβατική εποχή: Οι έριδες για το ζήτημα των εικόνων 67
3. Η βασιλεία του Μιχαήλ Γ' και η αυγή της Νέας Εποχής 73
4. Η διάδοση του Χριστιανισμού στους Μοραβούς και τους Βουλγάρους 79
5. Η Βυζαντινή Εποποιία. Επικοί αγώνες και επέκταση της Αυτοκρατορίας 84
6. Η ίδρυση, η εξέλιξη και ο εκχριστιανισμός του Ρωσικού Κράτους 89
7. Σχέσεις Βυζαντίου-Δύσης: Αγώνες για τη διατήρηση των ιταλικών κτήσεων 95

II. Κοινωνία και Οικονομία

1. Οι εξελίξεις στην οικονομία και την κοινωνία 102
2. Η νομοθεσία της Μακεδονικής Δυναστείας και η σύγκρουσή της με τους «δυνατούς» 110

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

***Κεφάλαιο Τέταρτο*: Η περίοδος της κρίσης του Βυζαντίου (1025-1453) 114**

I. Η εξασθένηση του Βυζαντίου και το σχίσμα με τη Δύση

1. Η κρίση και οι απώλειες της αυτοκρατορίας κατά τον 11ο αιώνα (1025-1081) 118
2. Οι Κομνηνοί και η μερική αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας 122
3. Η ενετική οικονομική διείσδυση και το σχίσμα των Εκκλησιών 127

II. Οι Σταυροφορίες και οι συνέπειές τους για το Βυζάντιο

1. Οι σταυροφορίες και η πρώτη άλωση της Πόλης 132
2. Η περίοδος της Λατινοκρατίας και τα ελληνικά κράτη 137

III. Ανασύσταση Βυζαντίου και υποταγή στους Οθωμανούς

1. Η διαμόρφωση της μεσαιωνικής ελληνικής βυζαντινής αυτοκρατορίας 142
2. Η Άλωση της Πόλης 147

***Κεφάλαιο Πέμπτο*: Ο πολιτισμός του Βυζαντίου 152**

1. Η καθημερινή ζωή στο Βυζάντιο 156
2. Βυζαντινή Γραμματεία 164
3. Επιστήμη και Τεχνολογία 171
4. Εικαστικές Τέχνες και Μουσική 175

***Κεφάλαιο Έκτο*: Η Μεσαιωνική Ευρώπη 182**

I. Η εξέλιξη της Μεσαιωνικής Ευρώπης μετά τη μετανάστευση των λαών (5ος-10ος αι.)

1. Οι συνέπειες της μετανάστευσης των γερμανικών φυλών για την Ευρώπη 186
2. Ο Καρλομάγνος και η εποχή του 195
3. Η φεουδαρχία στη Δυτική Ευρώπη 201

II. Η διαμόρφωση της δυτικής Ευρώπης κατά τα τέλη του Μεσαίωνα

1. Πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές (11ος-15ος αιώνας) 208
2. Ο ρόλος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και των μοναστηριών στην οργάνωση της ζωής κατά το Μεσαίωνα 218
3. Η καθημερινή ζωή στη μεσαιωνική Ευρώπη 224
4. Λογοτεχνία, Επιστήμη και Τέχνη της Μεσαιωνικής Ευρώπης 230

***Κεφάλαιο Έβδομο*: Η Ευρώπη στους νεότερους χρόνους (15ος -18ος αι.) 239**

I. Οι ανακατατάξεις στη Μεταμεσαιωνική Ευρωπαϊκή κοινωνία

1. Οι ανακαλύψεις 243
2. Αναγέννηση και Ανθρωπισμός 249
3. Η θρησκευτική Μεταρρύθμιση 257
4. Πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις από το 15ο ως το 18ο αιώνα 264
5. Εξελίξεις στα Γράμματα, τις Επιστήμες και τις Τέχνες κατά το 17ο και 18ο αιώνα 275

II. Ο ελληνισμός υπό Βενετική και Οθωμανική κυριαρχία 282

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η αναγνωστική ευχέρεια αποτελεί ένα πολύ σημαντικό στοιχείο της αναγνωστικής διαδικασίας. Ένας μαθητής με μαθησιακές δυσκολίες που υστερεί στην ανάγνωση ενός κειμένου, υστερεί σημαντικά και στην κατανόησή του. Τα χαρακτηριστικά της ελλιπούς αναγνωστικής κατανόησης του κειμένου από έναν μαθητή με δυσκολίες είναι τα εξής:

- Δεν μπορεί να διακρίνει ποιες είναι οι σημαντικές και ποιες οι ασήμαντες πληροφορίες ενός κειμένου.
- Δεν μπορεί να κατανοήσει και να οργανώσει τις πληροφορίες.
- Δεν μπορεί να ανακαλέσει τις ήδη υπάρχουσες πληροφορίες.
- Δεν μπορεί να βρει τις λέξεις- κλειδιά που θα τον βοηθήσουν στην κατανόηση.
- Δεν μπορεί να εντοπίσει την κεντρική ιδέα του κειμένου.
- Δεν μπορεί να απομονώσει τις πληροφορίες που δεν ταιριάζουν νοηματικά στο κείμενο.
- Δεν μπορεί να προβλέψει τη συνέχεια μιας ιστορίας.
- Δεν έχει πλούσιο λεξιλόγιο.
- Δυσκολεύεται στη δημιουργία νοητικών παραστάσεων.
- Παρουσιάζει αδυναμία στη βραχυπρόθεσμη μνήμη.

Πηγές: ¨Κεφάλαιο 5ο: Ενίσχυση της αναγνωστικής ικανότητας¨, Αντωνίου Φαίη (2005), ¨Η αλφαβήτα που μπερδεύει¨, Παντελιάδου Σουζάνα (2015).

Το αποτέλεσμα των παραπάνω χαρακτηριστικών είναι η άρνηση του μαθητή να διαβάσει το κείμενο που του δίνεται και δεν είναι λίγες οι φορές που δεν διαβάζει καν τον τίτλο. Δε δείχνει κανένα ενδιαφέρον στα θεωρητικά μαθήματα της Ιστορίας και των Θρησκευτικών του σχολείου. Μάλιστα στα κείμενα αυτά μπορεί να διαπιστώσει κανείς κάποια σχετική ακαταστασία από το παιδί, στην προσπάθειά του να ακολουθήσει τη ροή του κειμένου, να χρωματίσει τα σημαντικότερα και να γράψει τις λέξεις- κλειδιά.

Ο σκοπός του παρόντος βιβλίου ¨Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία¨ της Β΄ Γυμνασίου είναι να βοηθήσει το μαθητή στις αδυναμίες που παρουσιάζει στην αναγνωστική κατανόηση και να αγαπήσει το μάθημα της Ιστορίας.

Το κάθε κεφάλαιο στηρίζεται στις θεματικές ενότητες του σχολικού βιβλίου ¨Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία¨ της Β΄ Γυμνασίου. Οι 4 δραστηριότητες που απαρτίζουν το κάθε κεφάλαιο είναι προσαρμοσμένες ιδιαίτερα στις ανάγκες των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες. Τα κείμενα που παρουσιάζονται με απλουστευμένο τρόπο, το οπτικό υλικό και οι ερωτήσεις, καθοδηγούν τον μαθητή να διαβάσει και να κατανοήσει το κείμενο με πιο εύκολο τρόπο και να αναπαράγει τις πληροφορίες προφορικώς και γραπτώς. Παρακάτω παρουσιάζεται ένας οδηγός χρήσης του βιβλίου που συνοδεύεται από μερικά Tips.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Δραστηριότητα 1η: Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ο ενήλικας διαβάζει φωναχτά και καθαρά το κείμενο και χρωματίζει τα σημεία στίξης.
Έπειτα ο μαθητής διαβάζει την κάθε πρόταση βάζοντας από κάτω έναν χάρακα.
Αν δυσκολευτεί, ο ενήλικας μαζί με τον μαθητή ξαναδιαβάζουν το κείμενο και ύστερα ο μαθητής μόνος του.
Αν πάλι δυσκολευτεί στην ανάγνωση, υπογραμμίζει τις λέξεις που δεν μπορεί να αναγνώσει και τις γράφει από πάνω συλλαβιστά ή τις απομονώνει σε ένα χαρτί Α4.
Ο μαθητής ξαναδιαβάζει το κείμενο μαγνητοφωνώντας το, ώστε να έχει τη δυνατότητα να αναγνωρίσει και να διορθώσει τα λάθη του.
Τέλος, ο ενήλικας ζητάει από τον μαθητή πρώτα να του πει την κεντρική ιδέα του κειμένου και έπειτα να πει με δικά του λόγια αυτά που κατάλαβε.

Όταν ο μαθητής διαβάσει για πρώτη φορά το κείμενο, μπορεί σε αντίστοιχα χαρτόνια χρώματος να γράψει τις χρωματισμένες λέξεις. Επίσης σε λευκές καρτέλες να γράψει τις υπογραμμισμένες ημερομηνίες και ονόματα. Τέλος, ο μαθητής μπορεί να γράψει σε άσπρες κάρτες μερικές λέξεις- κλειδιά. Με αυτόν τον τρόπο όταν θα περιγράφει το κείμενο, θα μπορεί να ανακαλεί κάποιες πληροφορίες από τις καρτέλες.

Δραστηριότητα 2η: Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Σχεδόν η κάθε πρόταση του κειμένου παρουσιάζεται με εικόνες. Ο μαθητής παρατηρεί τις εικόνες και προσπαθεί να τις περιγράψει. Αν δε θυμάται το περιεχόμενο, πηγαίνει στο κείμενο και βρίσκει την αντίστοιχη πρόταση. Τη διαβάζει, παίρνει την πληροφορία και περιγράφει την εικόνα. Για να διαπιστώσει ο ενήλικας, αν όντως ο μαθητής έχει κατανοήσει το κείμενο, κόβει τις εικόνες, τις ανακατεύει, το παιδί τραβάει μια εικόνα και την περιγράφει.

Ο ενήλικας μπορεί να φωτοτυπήσει το κείμενο και το οπτικό υλικό και να κόψει τις προτάσεις και τις εικόνες. Ζητάει από το μαθητή να συνδυάσει τις προτάσεις με τις εικόνες και να τις περιγράψει.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η: Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ο μαθητής διαβάζει αρχικά όλες τις ερωτήσεις. Έπειτα απαντάει σε κάθε ερώτηση, δίνοντας έμφαση στη γραπτή έκφραση και όχι τόσο στο κομμάτι της ορθογραφίας. Κάθε φορά που απαντάει σε κάθε ερώτηση, δεν ξεχνάει να συμβουλεύεται το υλικό του. Αφού ολοκληρώσει τις απαντήσεις του, τις συζητάει με τον ενήλικα και κάνουν μαζί τις απαραίτητες διορθώσεις.

Σε αυτή τη δραστηριότητα, είναι μια καλή ευκαιρία, καθώς αφορά τον γραπτό λόγο, να γίνουν ορισμένες υπενθυμίσεις που αφορούν το κομμάτι της γραμματικής. Επίσης, είναι μια καλή ευκαιρία για τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου, καθώς ο μαθητής μπορεί να αναζητήσει συνώνυμες λέξεις ή λέξεις ίδιας οικογένειας που μπορούν να αντικαταστήσουν τις ήδη υπάρχουσες λέξεις του κειμένου.
Ο μαθητής, σε λευκές κάρτες γράφει τις λέξεις που έχει χρησιμοποιήσει στις απαντήσεις και από κάτω τις αντίστοιχες συνώνυμες λέξεις ή λέξεις της ίδιας οικογένειας.

Δραστηριότητα 4η: Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Ο μαθητής παίρνει όλες τις πληροφορίες και γράφει το κείμενο. Αυτή τη φορά, γράφει μόνος του, χωρίς καμιά βοήθεια. Κάνει αυτοδιόρθωση, χρησιμοποιώντας το οπτικό υλικό, τις απαντήσεις από την 3η δραστηριότητα, τις καρτέλες και το λεξικό.

Αν ο μαθητής επιθυμεί, το κείμενο μπορεί να το αντιγράψει στον υπολογιστή.

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

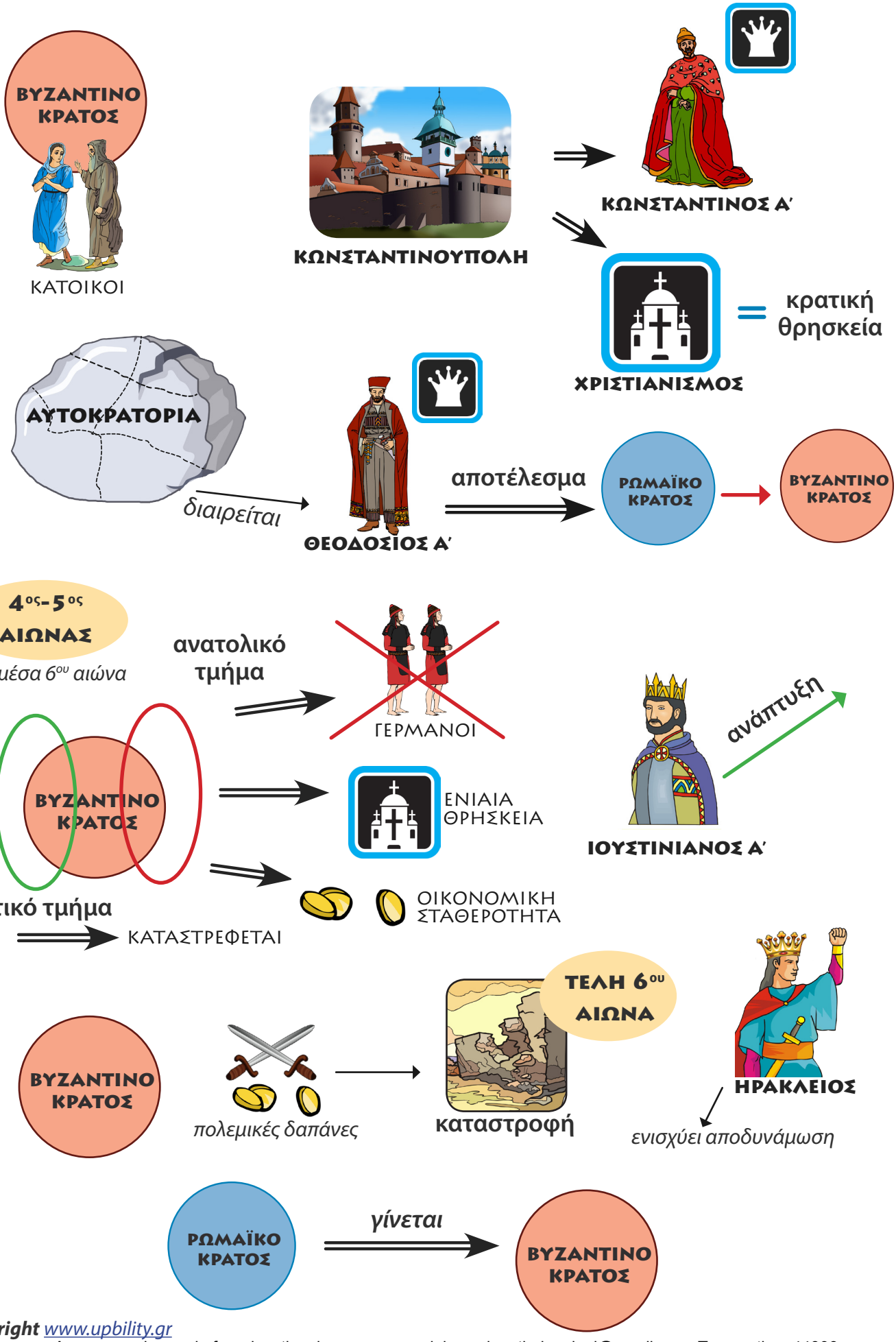
ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΑΙΩΝΕΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (330-717)

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Το Βυζάντιο είναι το χριστιανικό κράτος της ελληνορωμαϊκής Ανατολής.
Οι ονομασίες των κατοίκων της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας,
δηλώνουν τη ρωμαϊκή τους καταγωγή.
Οι Χριστιανοί αποκτούν τα ίδια δικαιώματα με τις άλλες θρησκευτικές ομάδες.
Η Κωνσταντινούπολη ιδρύεται επί Κωνσταντίνου Α΄.
Αναδεικνύεται ο Χριστιανισμός ως κρατική θρησκεία.
Η αυτοκρατορία διαιρείται επί Θεοδοσίου Α'.
Όλα τα παραπάνω οδηγούν το Ρωμαϊκό κράτος να μετατραπεί σε Βυζαντινό.
Τον 4ο και 5ο αιώνα, το ανατολικό τμήμα του κράτους,
έδιωξε τους Γερμανούς,
απέκτησε ενιαία θρησκεία,
εξασφάλισε οικονομική σταθερότητα και
παρέμεινε μια μεγάλη διεθνής δύναμη ως τα μέσα του 6ου αιώνα.
Τα γερμανικά βασίλεια οδήγησαν τη ρωμαϊκή Δύση σε πτώση.
Ο Ιουστινιανός Α' βοήθησε στην ανάπτυξη του Βυζαντίου.
Ενίσχυσε την κεντρική εξουσία,
προσπάθησε να συγκροτήσει τη Ρωμαϊκή Οικουμένη και
να καταργήσει τα γερμανικά κράτη.
Οι μεγάλες πολεμικές δαπάνες εξάντλησαν το κράτος.
Στα τέλη του 6ου αιώνα το Βυζάντιο πέρασε κρίση.
Αυτή η κρίση οδήγησε το κράτος σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις.
Οι αραβικές κατακτήσεις επί του δυνάστη Ηρακλείου,
οδήγησαν το Βυζάντιο να γίνει ακόμα πιο αδύναμο.
Έτσι, το Ρωμαϊκό Κράτος απομακρύνθηκε από τις λατινικές του ρίζες και
μεταμορφώθηκε σε Βυζαντινό Κράτος.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι είναι το Βυζάντιο και τι δηλώνουν οι ονομασίες των κατοίκων;
- Τι αποκτούν οι Χριστιανοί;
- Ποιος ίδρυσε την Κωνσταντινούπολη;
- Τι οδήγησε το Ρωμαϊκό κράτος να μετατραπεί σε Βυζαντινό;
- Πότε και πώς το ανατολικό τμήμα του κράτους αναπτύχθηκε;
- Ποια οδήγησαν τη ρωμαϊκή Δύση σε πτώση;
- Ποιος ανέπτυξε το Βυζάντιο;
- Ποιο ήταν το έργο του Ιουστινιανού Α’;
- Πότε και τι εξάντλησε το κράτος του Βυζαντίου;
- Σε τι βοήθησε αυτή η κρίση το Βυζάντιο;
- Ποιοι οδήγησαν το Βυζάντιο να γίνει ακόμα πιο αδύναμο;
- Ποια ήταν η πορεία του Ρωμαϊκού Κράτους;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Η ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

1. Από τη Ρώμη στη Νέα Ρώμη

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Ο ρωμαίος αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Α΄ πήρε
μέτρα για την ανάπτυξη του Βυζαντίου:

- Ίδρυσε ένα διοικητικό κέντρο στην Ανατολή, την Κωνσταντινούπολη.
- Αποδέχτηκε τη χριστιανική λατρεία.
- Ξεχώρισε στον τομέα της διοίκησης την πολιτική από τη στρατιωτική εξουσία.
- Δημιούργησε ένα σταθερό χρυσό νόμισμα.

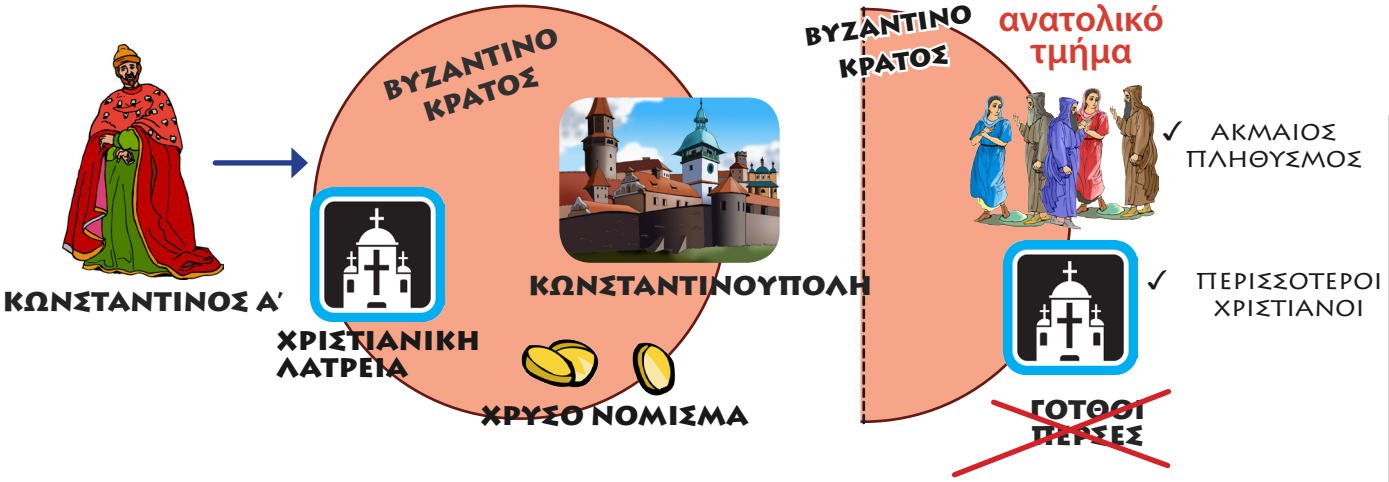
Οι λόγοι που ο Κωνσταντίνος ίδρυσε ένα νέο διοικητικό κέντρο
στο Ανατολικό μέρος του κράτους και όχι στο Δυτικό είναι οι εξής:

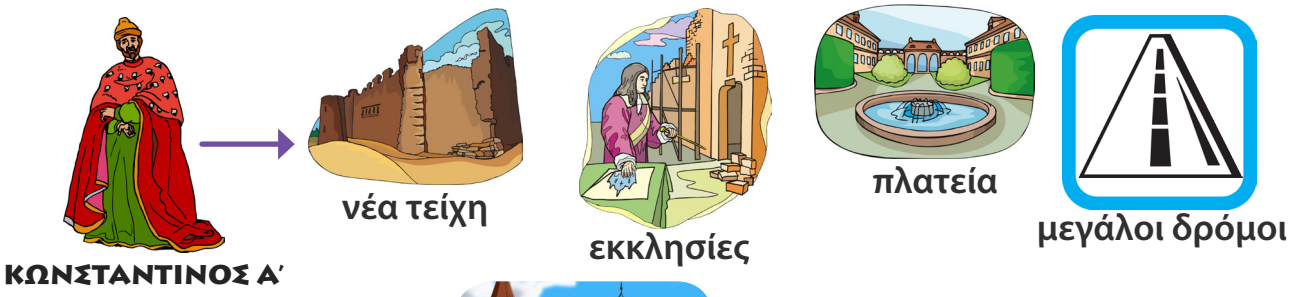
- Η Ανατολή διέθετε ακμαίο πληθυσμό και οικονομία.
- Οι Χριστιανοί ήταν περισσότεροι στην Ανατολή.
- Οι μεγάλες πόλεις της Ανατολής υπέφεραν από θρησκευτικές συγκρούσεις.
- Από το Βυζάντιο, μπορούσαν να διωχτούν πιο εύκολα οι Γότθοι και οι Πέρσες.

Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ανόρθωσε το Βυζάντιο.
Έφτιαξε στην πόλη νέα τείχη, εντυπωσιακές λεωφόρους και
την πλατεία του Κωνσταντίνου.
Στόλισε την πόλη με λαμπρά έργα τέχνης, εκκλησίες, λουτρά και δεξαμενές.
Στις 11 Μαΐου 330 έγιναν τα εγκαίνια της πόλης.
Η πόλη πήρε το όνομα του ιδρυτή της, Κωνσταντινούπολη.
Η Κωνσταντινούπολη ή Νέα Ρώμη απέκτησε χριστιανικά χαρακτηριστικά,
γιατί χτίστηκαν εκεί πολλές εκκλησίες.
Ο Κωνσταντίνος μετέφερε το μονόγραμμα του Χριστού,
από τη στρατιωτική σημαία, στα νομίσματα και έκανε ευνοϊκότερους νόμους.
Όμως, οι οπαδοί της αρχαίας θρησκείας δεν έδωσαν τη δυνατότητα στον Κωνσταντίνο να έχει μια πιο ξεκάθαρη θρησκευτική στάση.
Το 325, ο Κωνσταντίνος συγκάλεσε στη Νίκαια της Βιθυνίας σύνοδο επισκόπων
απ' όλες τις επαρχίες του Οικουμενικού Ρωμαϊκού Κράτους.
Η σύνοδος αυτή ονομάστηκε οικουμενική.
Η Α' Οικουμενική Σύνοδος ασχολήθηκε με τη διδασκαλία της Εκκλησίας έναντι των αιρέσεων που είχαν ήδη εμφανισθεί.
Η σύγκληση των μετέπειτα συνόδων στόχευε την ειρήνευση της Εκκλησίας και της αυτοκρατορίας.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποια μέτρα πήρε για την ανάπτυξη του Βυζαντίου ο ρωμαίος αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Α΄;
- Ποιοι ήταν οι λόγοι που ο Κωνσταντίνος ίδρυσε ένα νέο διοικητικό κέντρο στο Ανατολικό μέρος του κράτους;
- Τι έκανε ο Κωνσταντίνος για την ανόρθωση του Βυζαντινού κράτους;
- Πότε έγιναν τα εγκαίνια της πόλης;
- Πώς ονομάστηκε η πόλη και από πού πήρε το όνομά της;
- Πώς αλλιώς ονομάστηκε η Κωνσταντινούπολη;
- Γιατί η Κωνσταντινούπολη απέκτησε χριστιανικά χαρακτηριστικά;
- Με ποιους τρόπους ο Κωνσταντίνος έδειξε την εκτίμησή του στους Χριστιανούς;
- Τι έκαναν οι οπαδοί της αρχαίας θρησκείας;
- Πότε, πού και με ποιους ο Κωνσταντίνος συγκάλεσε σύνοδο;
- Πώς ονομάστηκε αυτή η σύνοδος;
- Με τι είχε να κάνει η Α' Οικουμενική Σύνοδος;
- Ποιος ήταν ο σκοπός των συνόδων;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Η ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

2. Εξελίξεις ως τις αρχές του 6ου αιώνα

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Τον 4ο και 5ο αιώνα, η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία ήταν κυρίως ένα μεσογειακό κράτος.
Η οικονομία του Βυζαντινού Κράτους είχε τα εξής χαρακτηριστικά:

- Η γεωργία ήταν η κύρια πηγή πλούτου.
- Το κράτος καθόριζε τις οικονομικές εξελίξεις.
- Το νόμισμα χρησιμοποιούταν στις εμπορικές συναλλαγές.
- Στο ανατολικό τμήμα, οι πόλεις είχαν ιδιαίτερη οικονομική σημασία.

Στην ύπαιθρο, η γη πέρασε στα χέρια των μεγάλων γαιοκτημόνων.
Οι φόροι έπλητταν τον αγροτικό πληθυσμό.
Πολλοί αγρότες εγκατέλειψαν τη γη τους και
πήγαν στις μονές ή στις μεγάλες πόλεις.
Έτσι ο αριθμός των κατοίκων αυξήθηκε στις πόλεις,
υπήρχε φτώχεια και δημιουργήθηκαν πολλές ταραχές.
Για να αποφεύγονται τέτοια προβλήματα, οι αρχές μοίραζαν δωρεάν σιτάρι
και οργάνωναν θεάματα στον Ιππόδρομο.
Η βυζαντινή επιρροή στις χώρες της Ερυθράς Θάλασσας,
βοήθησε στην ανάπτυξη του μακρινού εμπορίου.
Οι έμποροι μετέφεραν στις ακτές της Μεσογείου και στην Κωνσταντινούπολη
προϊόντα, όπως μετάξι και μπαχαρικά της Ανατολής.
Μετά τον θάνατο του Θεοδόσιου Α', το Ρωμαϊκό Κράτος
χωρίστηκε σε ανατολικό και δυτικό τμήμα.
Έτσι μοιρασμένο αντιμετώπισε τις επιθέσεις γερμανικών και άλλων φύλων.
Οι αυτοκράτορες του ανατολικού τμήματος έδιωξαν τους γερμανικούς λαούς.
Έπεισαν τους αρχηγούς τους να στραφούν προς τη Δύση και
τους επέτρεψαν να εγκατασταθούν ειρηνικά στα εδάφη τους.
Ο Θεοδόσιος Α΄ πρόσφερε στους ηγέτες των Γερμανών
ανώτερες θέσεις στο στρατό και τη διοίκηση του κράτους.
Οι βυζαντινοί λόγιοι και πολιτικοί αντέδρασαν μπροστά
στον κίνδυνο εκγερμανισμού του κράτους.
Τότε, οργάνωσαν ένα είδος αντιγερμανικού κόμματος.
Το κόμμα αυτό ξεσήκωσε το λαό της πρωτεύουσας και
απομάκρυνε τον γοτθικό κίνδυνο.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

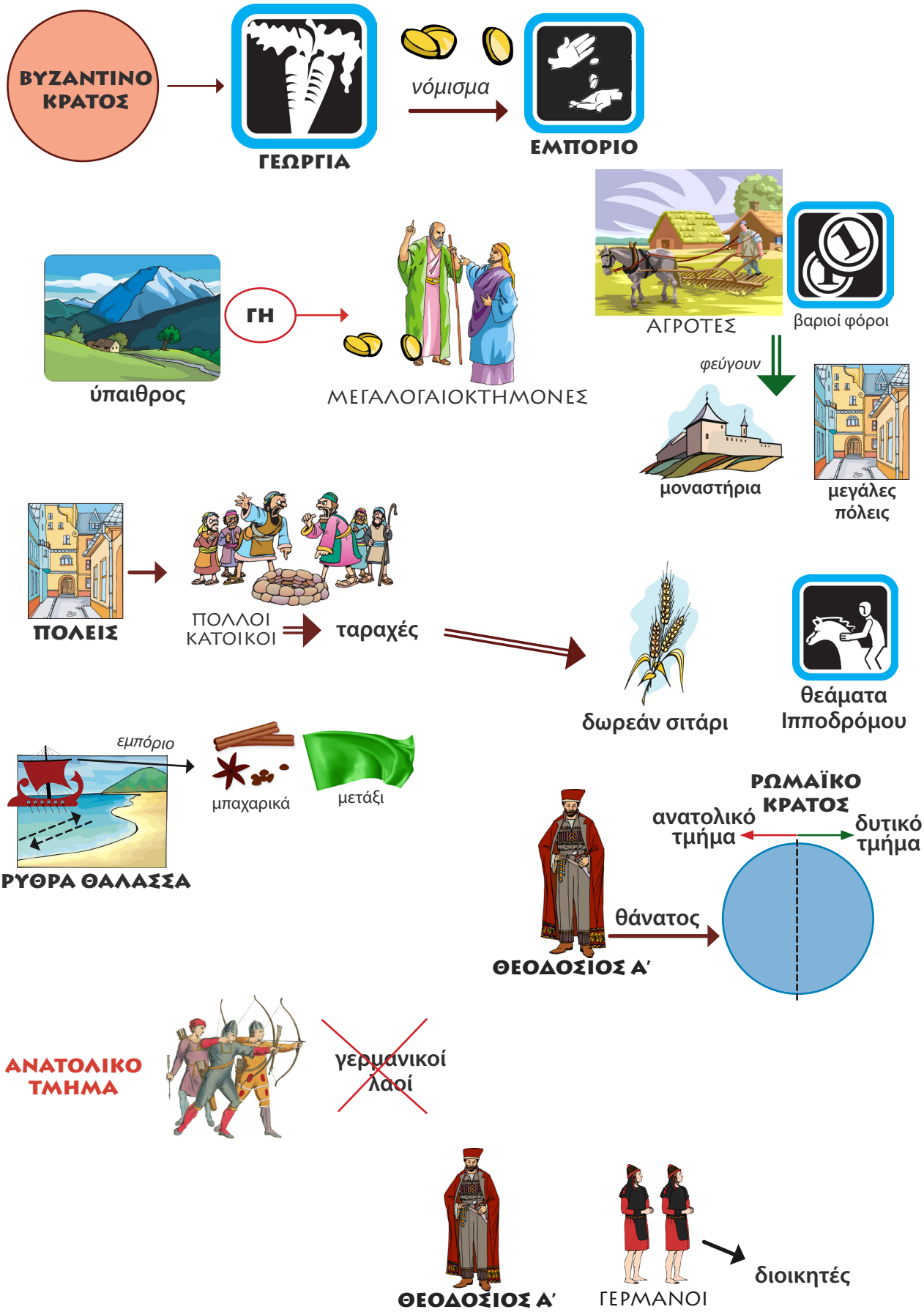
Αντίθετα η ερημωμένη Δύση υπέκυψε στους Γερμανούς.
Ένα από τα γερμανικά βασίλεια της Δύσης, το Οστρογοτθικό Βασίλειο,
με κέντρο τη Ραβέννα, ιδρύθηκε από τον Θευδέριχο.
Ο Θευδέριχος ήταν ρήγας και πολιτικά ανεξάρτητος.
Στη Ρώμη, οι επιστήμες και οι τέχνες είχαν παρακμάσει.
Τα πνευματικά ιδρύματα υπολειτουργούσαν και οι βιβλιοθήκες ήταν κλειστές.
Στο ανατολικό τμήμα της αυτοκρατορίας επικρατούσε
το ελληνικό στοιχείο και η ελληνιστική πολιτιστική παράδοση.
Η εξέλιξη αυτή οφείλεται σε δύο πολιτιστικά γεγονότα:

- την ίδρυση του Πανεπιστημίου της Κωνσταντινούπολης
- την έκδοση του Θεοδοσιανού Κώδικα.

Το Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης είχε
16 ελληνόφωνες και 15 λατινόφωνες έδρες διδασκαλίας.
Η Βασιλεύουσα άρχισε να συναγωνίζεται τις άλλες μεγάλες πόλεις της Ανατολής.
Έτσι, η Κωνσταντινούπολη και το ανατολικό τμήμα
έδειχναν έναν ελληνικό πολιτιστικό χαρακτήρα.
Στον Θεοδοσιανό Κώδικα, περιλήφθηκαν όλα τα αυτοκρατορικά διατάγματα.
Η έκδοσή του διευκόλυνε σημαντικά την απονομή της δικαιοσύνης.
Τα σωζόμενα βιβλία της συλλογής αποτελούν πολύτιμη πηγή
για τη μελέτη των κοινωνικών συνθηκών της εποχής.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 1/2)*

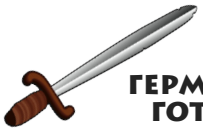

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η *Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.* *(σελ. 2/2)*

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ

ΓΕΡΜΑΝΟΙ
ΓΟΤΘΟΙ

ΔΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ → *υποκύπτει* → ΓΕΡΜΑΝΟΙ

ΟΣΤΡΟΓΟΤΘΙΚΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΘΕΥΔΕΡΙΧΟΣ

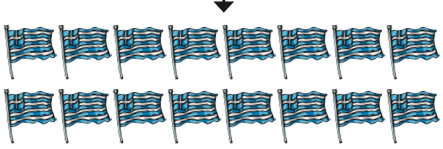
ΠΑΡΑΚΜΗ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ → *επικρατεί* → ελληνικό στοιχείο

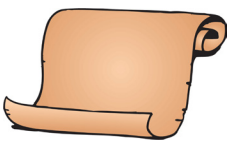

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

16 ελληνικές έδρες
+
15 λατινικές έδρες

ΘΕΟΔΟΣΙΑΝΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

αυτοκρατορικά διατάγματα

απονομή δικαιοσύνης

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πότε και τι ήταν η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία;
- Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά της οικονομίας του Βυζαντινού Κράτους;
- Στην ύπαιθρο, σε ποια χέρια έπεσε η γη;
- Τι συνέβη στον αγροτικό πληθυσμό και ποιες ήταν οι συνέπειες στις πόλεις;
- Τι έκαναν οι αρχές για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα;
- Ποια βοήθησε την ανάπτυξη του εμπορίου και τι μετέφεραν οι έμποροι;
- Τι έγινε μετά τον θάνατο του Θεοδόσιου Α’;
- Τι έκαναν οι αυτοκράτορες του ανατολικού τμήματος;
- Τι πρόσφερε ο Θεοδόσιος Α΄ στους ηγέτες των Γερμανών;
- Μπροστά σε τι αντέδρασαν οι βυζαντινοί λόγιοι και πολιτικοί και τι οργάνωσαν;
- Σε ποιους υπέκυψε η Δύση;
- Ποιο ήταν ένα από τα γερμανικά βασίλεια της Δύσης και από ποιον ιδρύθηκε;
- Ποιος ήταν ο Θευδέριχος;
- Ποια ήταν η κατάσταση στη Ρώμη και ποια στο ανατολικό τμήμα;
- Σε ποια γεγονότα οφείλεται αυτή η εξέλιξη;
- Τι γνωρίζεις για το Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης;
- Τι γνωρίζεις για το Θεοδοσιανό Κώδικα;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Η ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

3. Η πάλη της Ορθοδοξίας με τις αιρέσεις και την αρχαία θρησκεία.

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Η χριστιανική διδασκαλία, η Ορθοδοξία, ήρθε αντιμέτωπη με πολλές αιρέσεις.
Η αίρεση που κυριάρχησε κατά τον 4ο αιώνα ήταν ο Αρειανισμός.
Πίστευε πως ο Υιός είναι δημιούργημα του Πατρός και
αμφισβήτησε τη θεότητά του.
Η άποψη αυτή προκάλεσε αντιπαραθέσεις ανάμεσα στους υπηκόους της αυτοκρατορίας, στους Γότθους και στα άλλα γερμανικά φύλα.
Καταδικάστηκε από τις οικουμενικές συνόδους
της Νίκαιας και της Κωνσταντινούπολης.
Οι δογματικές διαμάχες συνεχίστηκαν και τον 5ο αιώνα.
Είχαν να κάνουν με τη σχέση της θείας και της ανθρώπινης
φύσης στο πρόσωπο του Χριστού.
Ο Νεστοριανισμός πίστευε στην ανθρώπινη φύση στο πρόσωπο του Χριστού.
Καταδικάστηκε, όμως, από την Γ' Οικουμενική Σύνοδο της Εφέσου.
Μια άλλη σημαντική αίρεση ήταν ο Μονοφυσιτισμός.
Ο Μονοφυσιτισμός πίστευε στη θεία φύση στο πρόσωπο του Χριστού.
Καταδικάστηκε από την Δ' Οικουμενική Σύνοδο της Χαλκηδόνας, αλλά
κυριάρχησε στις ανατολικές επαρχίες του Βυζαντινού Κράτους.
Αυτό διευκόλυνε τις αραβικές κατακτήσεις.
Οι Μονοφυσίτες αποδέχτηκαν την κυριαρχία των Αράβων, για να
απαλλαγούν από τη σκληρή στάση της κυβέρνησης της Κωνσταντινούπολης.
Προς τα τέλη του 4ου αιώνα ήρθε στην επιφάνεια
η αντιπαράθεση μεταξύ αρχαίας θρησκείας και Χριστιανισμού.
Ο αυτοκράτορας Ιουλιανός δεν κατάφερε να επαναφέρει τη θρησκεία των Ολύμπιων θεών και να περιορίσει τους χριστιανούς που δίδασκαν σε μη χριστιανικά σχολεία.
Ο Θεοδόσιος Α' έκλεισε τους ναούς και τα μαντεία της αρχαίας θρησκείας
και απαγόρευσε τους Ολυμπιακούς Αγώνες και τα Ελευσίνια Μυστήρια.
Οι Μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας, ως εκπρόσωποι του Χριστιανισμού,
αξιοποίησαν την αρχαία ελληνική φιλοσοφία για
τη διαμόρφωση του δόγματος της Τριαδικής Θεότητας.
Για να αντιμετωπίσουν, επίσης, τις αιρέσεις και τα προβλήματα, αποφάσισαν
να χρησιμοποιούν από τα κλασικά κείμενα μόνο αυτά που φαίνονταν χρήσιμα.
Έτσι, διευκόλυναν τον διάλογο και τη σύνθεση Χριστιανισμού και Ελληνισμού.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

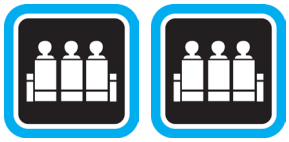

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ
αντιμετωπίζει αιρέσεις

ΑΡΕΙΑΝΙΣΜΟΣ

Υιός = δημιούργημα Θεού
~~θεότητα~~
καταδικάστηκε

ΣΥΝΟΔΟΙ ΝΙΚΑΙΑΣ ΚΑΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

ΝΕΣΤΟΡΙΑΝΙΣΜΟΣ

ανθρώπινη φύση του Χριστού

καταδικάστηκε

Γ΄ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΕΦΕΣΟΥ

ΜΟΝΟΦΥΣΙΤΙΣΜΟΣ

θεία φύση του Χριστού

καταδικάστηκε

Δ΄ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑΣ

ΤΕΛΗ 4ου ΑΙΩΝΑ

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ

12 ΘΕΟΙ ΟΛΥΜΠΟΥ
αρχαία θρησκεία

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Α΄

ναοί αρχαίας θρησκείας

μαντεία

Ολυμπιακοί αγώνες

~~ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ~~

ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Τριαδική Θεότητα

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Με τι ήρθε αντιμέτωπη η Ορθοδοξία;
- Τι γνωρίζεις για την αίρεση του Αρειανισμού;
- Από ποιες συνόδους καταδικάστηκε;
- Μέχρι πότε συνεχίστηκαν οι δογματικές διαμάχες και με τι είχαν να κάνουν;
- Τι γνωρίζεις για την αίρεση του Νεστοριανισμού και από ποιον καταδικάστηκε;
- Τι γνωρίζεις για την αίρεση του Μονοφυσιτισμού και από ποιον καταδικάστηκε;
- Πού κυριάρχησε ο Μονοφυσιτισμός και σε τι διευκόλυνε;
- Γιατί οι Μονοφυσίτες αποδέχτηκαν την κυριαρχία των Αράβων;
- Τι ήρθε στην επιφάνεια, προς τα τέλη του 4ου αιώνα;
- Τι δεν κατάφερε να κάνει ο αυτοκράτορας Ιουλιανός;
- Τι έκανε ο Θεοδόσιος Α';
- Τι έκαναν οι Μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας;
- Σε τι διευκόλυνε η απόφασή τους;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

1. Ο Ιουστινιανός και το έργο του

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Ο σημαντικότερος ηγέτης της βυζαντινής ιστορίας υπήρξε ο Ιουστινιανός Α'.

Το πολιτικό του πρόγραμμα ήταν: Ένα κράτος, μία εκκλησία, μία νομοθεσία.

Σε συνεργασία με τη σύζυγο του Θεοδώρα, για το κράτος έκανε τα εξής:

- σταμάτησε την εξέγερση των δήμων του Ιπποδρόμου Πράσινων και Βένετων, και του λαού της Κωνσταντινούπολης, που ονομάστηκε Στάση του Νίκα,
- ενίσχυσε την αυτοκρατορική εξουσία,
- περιόρισε σημαντικά τη δύναμη των δήμων,
- περιόρισε τη δύναμη των μεγάλων γαιοκτημόνων των επαρχιών,
- προστάτευσε τους ελεύθερους αγρότες, γιατί πλήρωναν φόρους.

Για την εκκλησία, ο αυτοκράτορας έκανε τα εξής:

- προσπάθησε να επιβάλει την Ορθοδοξία σε όλη την αυτοκρατορία,
- φρόντισε με κάθε μέσο να διαδώσει το Χριστιανισμό.

Για τη νομοθεσία, ο αυτοκράτορας έκανε τα εξής:

- κωδικοποίησε το Ρωμαϊκό Δίκαιο, για την ομαλή απονομή της δικαιοσύνης,
- εκδόθηκε ο Ιουστινιάνειος Κώδικας,
- εκδόθηκε ο Πανδέκτης ,που περιλάμβανε γνώμες ρωμαίων νομικών
- εκδόθηκαν οι Εισηγήσεις, εγχειρίδιο για τους αρχάριους σπουδαστές της Νομικής.

Οι νέοι νόμοι εκδόθηκαν μετά το 534 και γράφηκαν στα ελληνικά.

Το Ιουστινιάνειο Δίκαιο αποτέλεσε τη βάση του Δικαίου της Νεότερης Ευρώπης.

Ο σκοπός της εξωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού ήταν η ανόρθωση της ρωμαϊκής εξουσίας στη Δύση.

Η πολιτική του, όμως, ήταν πολύ φιλόδοξη και δημιούργησε προβλήματα:

- οι πόλεμοι στη Δύση και την Ανατολή, οδήγησαν τα στρατεύματα έξω από τις ευρωπαϊκές επαρχίες,
- τα κρατικά ταμεία άδειασαν, γιατί δαπανήθηκαν πολλά χρήματα για φρούρια και εξαγορά της ειρήνης,
- η διεθνής θέση του Βυζαντίου εξασθένισε και
- δημιουργήθηκαν σοβαρές επιπτώσεις στην ακεραιότητα του κράτους.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Φιλόδοξο ήταν και το οικοδομικό πρόγραμμα του Ιουστινιανού.

Κατασκευάστηκαν:

- φρούρια και τείχη, για την άμυνα του κράτους,
- ναοί, για τη θρησκεία,
- δρόμοι, γέφυρες, υδραγωγεία, αποθήκες σιτηρών για την υποδομή και την κοινή ωφέλεια.

Η Αγία Σοφία είναι το λαμπρότερο κτίσμα της βυζαντινής τέχνης.

Εκπροσωπεί το νέο ρυθμό βασιλική μετά τρούλου, ο οποίος προήλθε
από το συνδυασμό του κατά μήκος άξονα των βασιλικών
με τον καθ' ύψος άξονα των περίκεντρων κτιρίων.

Ο συνδυασμός αυτός εφαρμόστηκε, στην αρχή, στο ναό της Αγίας Ειρήνης.

Οι αρχιτέκτονες του ναού ήταν ο Ανθέμιος και ο Ισίδωρος.

Έδωσαν έμφαση στο κέντρο, δηλαδή στον καθ' ύψος άξονα του ναού.

Το κτίριο είναι σχεδόν τετράγωνο.

Τέσσερις τετράγωνοι κίονες σχηματίζουν το κεντρικό τετράγωνο.

Οι κίονες συνδέονται με τόξα που σχηματίζουν ημισφαιρικά τρίγωνα και δημιουργούν ένα στεφάνι,
όπου στηρίζεται ο τεράστιος τρούλος.

Ο τρούλος μοιάζει να κρέμεται από τον ουρανό.

Το φως μπαίνει από τα παράθυρά του και πλημμυρίζει το εσωτερικό του ναού.

Ο Ιουστινιανός έχτισε στην Κωνσταντινούπολη τριάντα δύο ναούς.

Η Αγία Σοφία ήταν η μόνη που άντεξε στο χρόνο.

Έγινε σύμβολο και πηγή έμπνευσης για ολόκληρο τον Ελληνισμό.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΡΑΤΟΣ

1 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1 ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΑ
= σύζυγος Ιουστινιανού

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΡΑΤΟΣ

- ☒ διακοπή εξεγέρσεων ~~(Στάση του Νίκα).~~
- ☒ ενίσχυση αυτοκρατορικής εξουσίας
- ☒ περιορισμός δύναμης δήμων και μεγαλογαιοκτημόνων
- ☒ προστασία αγροτών

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

- ☒ Ορθοδοξία σε όλη την αυτοκρατορία
- ☒ διάδοση Χριστιανισμού

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

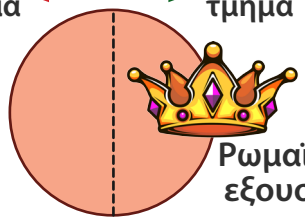
- ☒ κωδικοποίηση του Ρωμαϊκού Δικαίου
- ☒ Ιουστινιάνειος Κώδικας
- ☒ Πανδέκτης
- ☒ Εισηγήσεις

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΡΑΤΟΣ

δυτικό τμήμα ⟷ ανατολικό τμήμα

Ρωμαϊκή εξουσία

ανόρθωση
= σκοπός εξωτερικής πολιτικής

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΔΡΟΜΟΙ

ΓΕΦΥΡΕΣ

ΑΠΟΘΗΚΕΣ
σιταριού

ΝΑΟΙ

ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

αρχιτέκτονες

ΑΝΘΕΜΙΟΣ ΙΣΙΔΩΡΟΣ

- ☒ τετράγωνο κτίριο
- ☒ 4 τετράγωνοι κίονες
- ☒ τεράστιος τρούλος
- ☒ ***βασιλική μετά τρούλου***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιος ήταν ο σημαντικότερος ηγέτης της βυζαντινής ιστορίας;
- Ποιο ήταν το πολιτικό του πρόγραμμα και μαζί με ποιον προσπάθησε να το υλοποιήσει;
- Τι έκανε για το κράτος;
- Τι έκανε για τη θρησκεία;
- Τι έκανε για τη νομοθεσία;
- Πότε εκδόθηκαν οι νόμοι και σε ποια γλώσσα γράφτηκαν;
- Ποιο αποτέλεσε τη βάση του Δικαίου της Νεότερης Ευρώπης;
- Ποιος ήταν ο σκοπός της εξωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού;
- Ποια προβλήματα δημιούργησε η εξωτερική πολιτική του Ιουστινιανού;
- Ποιο ήταν το οικοδομικό πρόγραμμα του Ιουστινιανού;
- Ποιο είναι το λαμπρότερο κτίσμα της βυζαντινής τέχνης;
- Ποιο ρυθμό εκπροσωπεί, από πού προήλθε και σε ποιον ναό πρώτα εφαρμόστηκε;
- Ποιοι αρχιτέκτονες επιμελήθηκαν το ναό;
- Πώς είναι χτισμένος ο ναός της Αγίας Σοφίας;
- Πόσους ναούς έχτισε ο Ιουστινιανός στην Κωνσταντινούπολη και ποιος ναός έμεινε;
- Τι συμβολίζει ο ναός της Αγίας Σοφίας;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

2. Ο Ηράκλειος και η δυναστεία του (610-717): Εσωτερική μεταρρύθμιση και αγώνας επιβίωσης

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Οι λοιμοί, οι κακές σοδειές, οι σεισμοί και οι εισβολές συγκλόνισαν το Βυζάντιο.

- Οι πόλεις εγκαταλείφτηκαν ή παράκμασαν.
- Μειώθηκαν ο πληθυσμός, το εμπόριο και η κυκλοφορία νομισμάτων.
- Η κρίση, που επεκτάθηκε στη δημόσια οικονομία, είχε ως αποτέλεσμα την παραμέληση του στρατού.
- Οι ευρωπαϊκές επαρχίες γέμισαν με Σλάβους και οι Πέρσες έφτασαν στις ακτές του Βοσπόρου.

Ο Ηράκλειος και η δυναστεία του ανέλαβαν το δύσκολο έργο των ριζικών μεταρρυθμίσεων για να αποτρέψουν την καταστροφή της αυτοκρατορίας.
Ο Ηράκλειος ως στρατηγός και αυτοκράτορας ηγήθηκε του βυζαντινού στρατού.
Η εκκλησία ενίσχυσε οικονομικά το στράτευμά του και έτσι ξεκίνησαν οι εκστρατείες εναντίον των Περσών.
Στη μάχη της Νινευί, ο Ηράκλειος συνέτριψε τους Πέρσες και ανάκτησε όλες τις βυζαντινές επαρχίες στην Εγγύς Ανατολή.
Οι Άβαροι και οι Σλάβοι, που προσπάθησαν να πολιορκήσουν την Κωνσταντινούπολη, υπέστησαν μεγάλη ήττα.
Η αρπαγή του Τιμίου Σταυρού, από τους Πέρσες έκανε τις εκστρατείες του Ηρακλείου να έχουν θρησκευτικό χαρακτήρα.
Αυτό οδήγησε τους στρατιώτες του να πολεμήσουν γενναία και να σημειώσουν μεγάλες επιτυχίες, που δυστυχώς ήταν πρόσκαιρες.
Οι αραβικές κατακτήσεις οδήγησαν τους διαδόχους του Ηράκλειου να δημιουργήσουν ένα νέο διοικητικό σύστημα που στηριζόταν στα θέματα, δηλαδή οι διοικητικές περιφέρειες να έχουν δικό τους στρατό.
Στο θεματικό στρατό υπηρετούσαν ελεύθεροι αγρότες.
Το κράτος τους παραχώρησε στρατιωτικά κτήματα ή στρατιωτόπια.
Έτσι, οι στρατιώτες μπορούσαν να συντηρήσουν τις οικογένειές τους, να αγοράζουν τον οπλισμό τους και να καλύπτουν τα έξοδα των εκστρατειών.
Ο θεματικός στρατός αποτέλεσε ένα είδος εθνικού στρατού.
Η στρατιωτική και πολιτική διοίκηση των επαρχιών ήταν αρμοδιότητες του στρατηγού.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

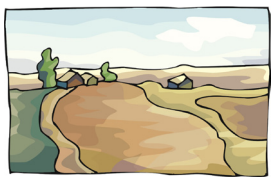
Ο στρατηγός είχε την ανώτατη εξουσία στα όρια του θέματος.
Στα τέλη του 7ου αιώνα, το σύστημα των θεμάτων άρχισε
να εξαπλώνεται στις ευρωπαϊκές επαρχίες του κράτους.
Η ολοκλήρωση του εξελληνισμού της κρατικής διοίκησης
αποτέλεσε μια σημαντική αλλαγή της εποχής.
Η ελληνική έγινε η επίσημη γλώσσα στην πολιτική και στρατιωτική διοίκηση
και οι ελληνικοί τίτλοι αντικατέστησαν τους ρωμαϊκούς.
Ο Ηράκλειος ήταν ο πρώτος που χρησιμοποίησε τον τίτλο
βασιλεύς με τη χριστιανική προσθήκη ¨πιστός εν Χριστώ¨.
Η εξέλιξη αυτή οδήγησε σε οριστικό τέλος τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία
και την αρχή της μεσαιωνικής ελληνικής Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΡΑΤΟΣ

σεισμοί

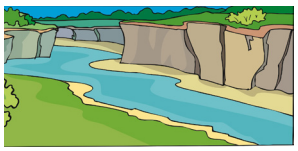

κακές σοδειές

εγκατάλειψη πόλεων

όπλα — νομίσματα

ΣΛΑΒΟΙ
ευρωπαϊκές επαρχίες

ΠΕΡΣΕΣ

ΒΟΣΠΟΡΟΣ

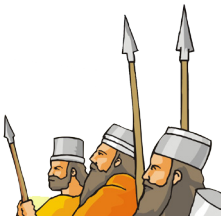

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ

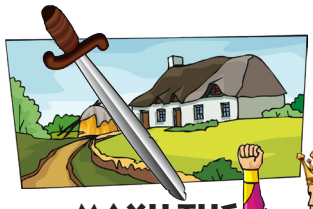
☒ αυτοκράτορας, στρατηγός
☒ μεταρρυθμίσεις

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

οικονομική ενίσχυση

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ

στρατός

ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΝΙΝΕΥΗ

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ

ΠΕΡΣΕΣ

νικάει

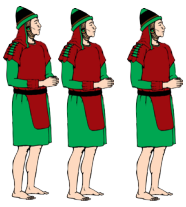
παίρνει πίσω Εγγύς Ανατολή

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

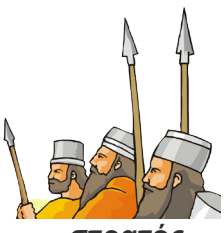
ΑΒΑΡΟΙ
ΣΛΑΒΟΙ

ήττα

ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΠΕΡΣΕΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ

στρατός

θρησκευτικός χαρακτήρας

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

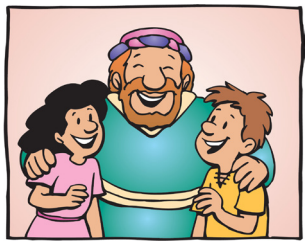

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

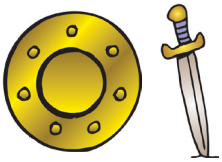
αγρότες-στρατιώτες

ΚΤΗΜΑΤΑ
στρατιωτόπια

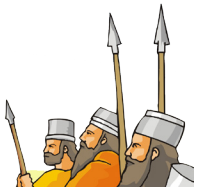
συντηρούν τις οικογένειές τους

αγορά όπλων

ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

στρατιωτική + πολιτική

διοίκηση

ΕΞΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ

βασιλεύς
"πιστός εν Χριστώ"

~~**ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ**~~ ⟫ **ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ**

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποια πράγματα συγκλόνισαν το Βυζάντιο και ποια ήταν τα αποτελέσματα;
- Ποιοι προσπάθησαν να αποτρέψουν την καταστροφή της αυτοκρατορίας και με ποιο τρόπο;
- Τι ηγήθηκε ο Ηράκλειος και ποιος ενίσχυσε τον στρατό του;
- Πού συνέτριψε ο Ηράκλειος τους Πέρσες και τι ανάκτησε;
- Ποιοι λαοί υπέστησαν ήττα και τι προσπάθησαν να κάνουν;
- Τι έκανε τις εκστρατείες του Ηρακλείου να έχουν θρησκευτικό χαρακτήρα;
- Οι διάδοχοι του Ηράκλειου πού στήριξαν το νέο διοικητικό σύστημα;
- Τι είναι ο θεματικός στρατός και τι αποτέλεσε;
- Ποιες ήταν οι αρμοδιότητες του στρατηγού;
- Στα τέλη του 7ου αιώνα, τι άρχισε να κάνει το σύστημα των θεμάτων;
- Τι αποτέλεσε σημαντική αλλαγή της εποχής;
- Ποια γλώσσα έγινε επίσημη και πού;
- Τι χρησιμοποίησε πρώτος ο Ηράκλειος και σε τι οδήγησε αυτό;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΛΑΟΙ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΓΥΡΟ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

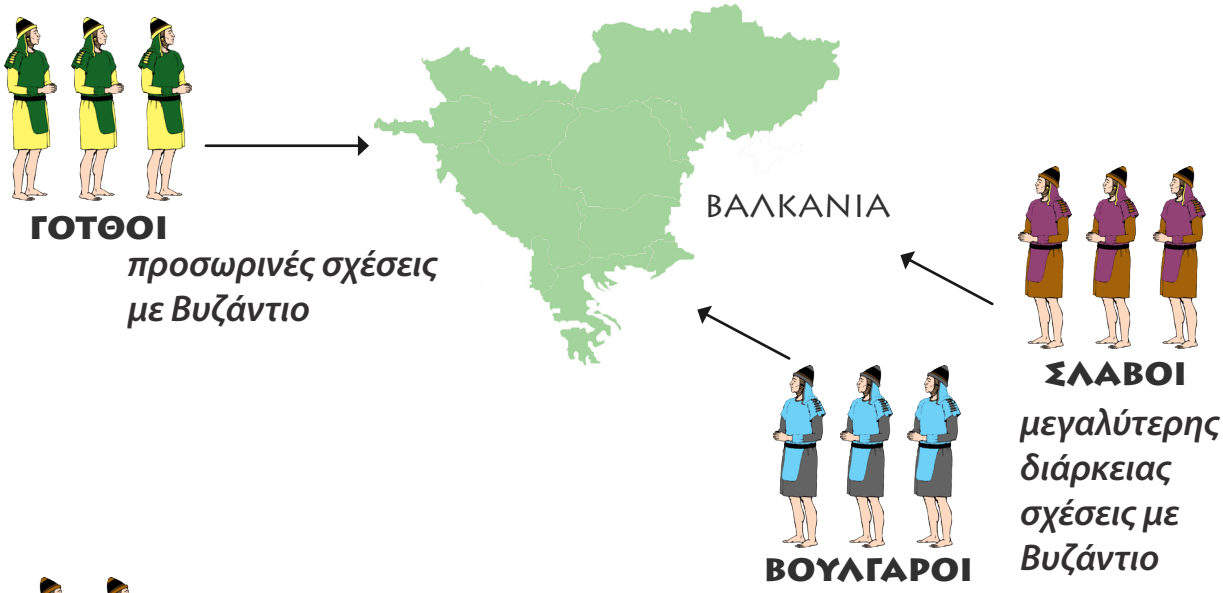
Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

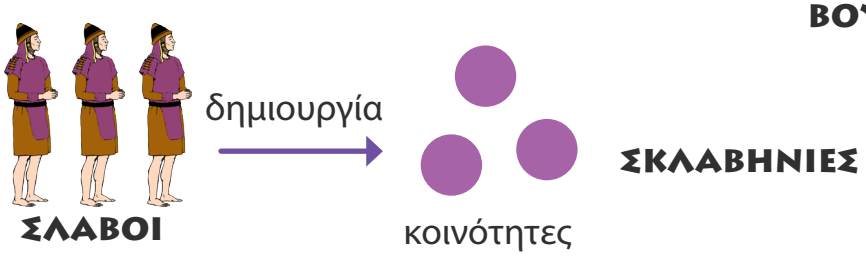
Τον 4ο και 5ο αιώνα, γερμανικοί λαοί, όπως οι Γότθοι,
εγκαταστάθηκαν προσωρινά στα Βαλκάνια.
Ανέπτυξαν με το Βυζάντιο σχέσεις, αλλά είχαν μικρή διάρκεια.
Οι Σλάβοι και οι Βούλγαροι εγκαταστάθηκαν μόνιμα στα Βαλκάνια.
Οι συγκεκριμένοι λαοί ανέπτυξαν διαρκέστερες σχέσεις με το Βυζαντινό Κράτος.
Τον 7ο-8ο αιώνα, οι Σλάβοι οργάνωσαν τις σκλαβηνίες, αυτόνομες κοινότητες.
Στα τέλη του 7ου αιώνα, οι Βούλγαροι ίδρυσαν κράτος
ανάμεσα στο Δούναβη και την οροσειρά του Αίμου.
Από τις αρχές του 8ου ως τις αρχές του 9ου αιώνα,
το νέο αυτό κράτος συγκρούστηκε στρατιωτικά με το Βυζάντιο.
Σχετίστηκε, όμως, εμπορικά με το Βυζαντινό κράτος.
Γύρω στα 864, το νέο κράτος ασπάστηκε το Χριστιανισμό.
Η εμφάνιση των Αράβων, ήταν σημαντική για την εξέλιξη του Βυζαντίου.

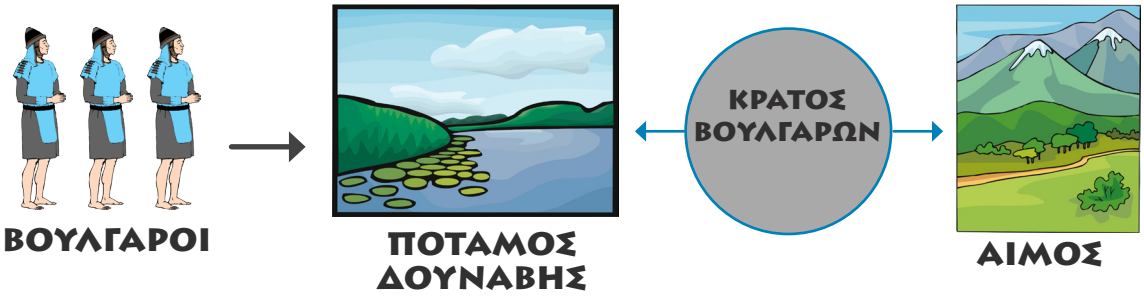
- Κατέκτησαν τις βυζαντινές επαρχίες της Μέσης Ανατολής και της Β. Αφρικής.
- Διεκδίκησαν από το Βυζάντιο την κυριαρχία της Μεσογείου.
- Ανέπτυξαν τον πολιτισμό, αξιοποιώντας παλαιότερους πολιτισμούς.
- Διέπρεψαν στο εμπόριο.
- Συγκρούστηκαν στα πεδία των μαχών με το Βυζάντιο.
- Ανέπτυξαν μαζί του και εμπορικές και πολιτιστικές σχέσεις.

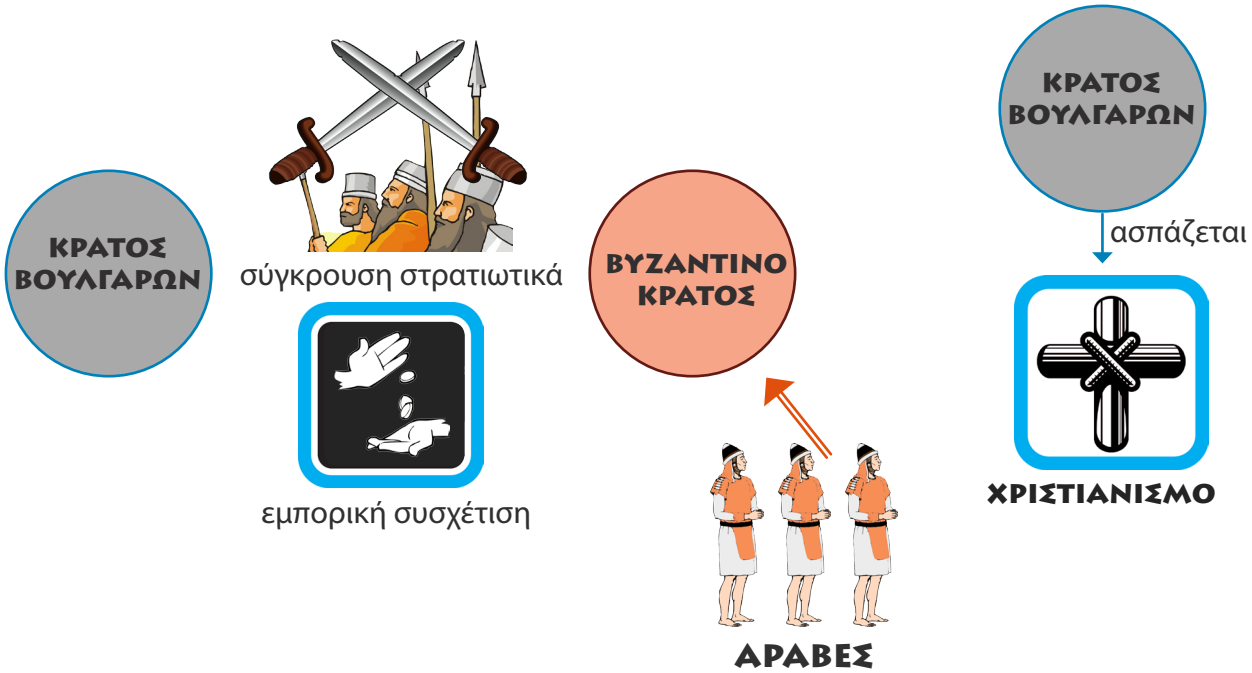
© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πότε και πού εγκαταστάθηκαν οι γερμανικοί λαοί;
- Ποιες ήταν οι σχέσεις τους με το Βυζάντιο;
- Ποιοι λαοί εγκαταστάθηκαν μόνιμα στα Βαλκάνια;
- Ποιες ήταν οι σχέσεις τους με το Βυζάντιο;
- Πότε και τι οργάνωσαν οι Σλάβοι;
- Πότε και τι ίδρυσαν οι Βούλγαροι;
- Πότε και πώς συγκρούστηκε το κράτος των Βουλγάρων;
- Με ποιον τρόπο σχετίστηκε το κράτος των Βουλγάρων με το Βυζάντιο;
- Πότε και τι ασπάστηκε το κράτος των Βουλγάρων;
- Ποιος άλλος λαός εμφανίστηκε;
- Τι έκανε ο λαός των Αράβων;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Ο ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

1. Οι Σλάβοι και οι σχέσεις τους με το Βυζάντιο

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

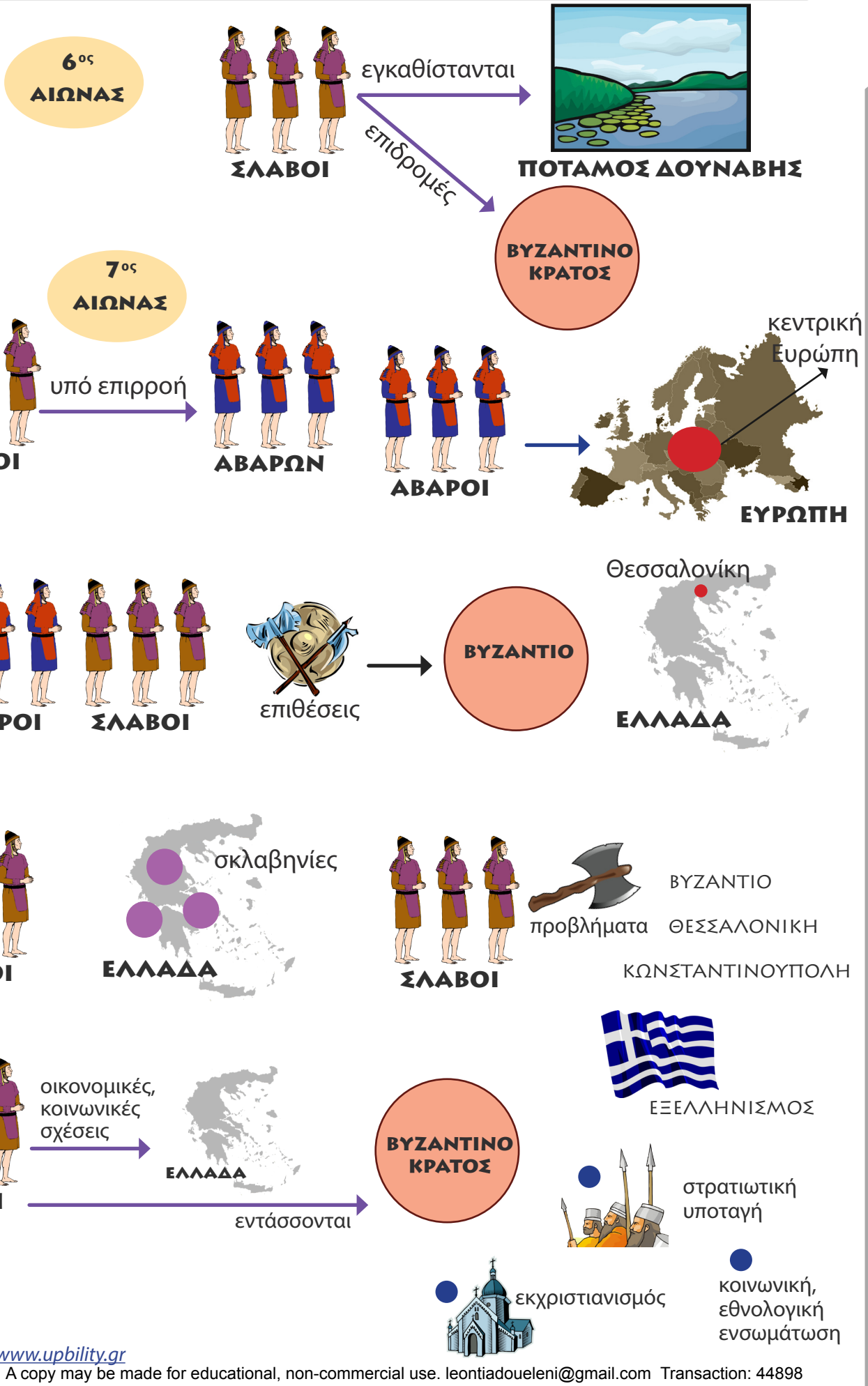
Στις αρχές του 6ου αιώνα, οι Σλάβοι εγκαταστάθηκαν βόρεια του Δούναβη.
Τότε ξεκίνησαν τις επιδρομές εναντίον του Βυζαντίου.
Στις αρχές του 7ου αιώνα, οι Σλάβοι πέρασαν στην επιρροή των Αβάρων.
Οι Άβαροι, λαός ουννικής καταγωγής, ίδρυσαν
μια αυτοκρατορία στην Κεντρική Ευρώπη.
Έκαναν συχνά επιθέσεις στα βαλκανικά εδάφη του Βυζαντίου,
παρασύροντας μαζί τους και τους Σλάβους.
Οι Άβαροι και οι Σλάβοι προσπάθησαν πολλές φορές να πολιορκήσουν
τη Θεσσαλονίκη, αλλά χωρίς αποτέλεσμα.
Από τις αρχές του 7ου αιώνα, διάφορες σλαβικές ομάδες προχώρησαν νότια,
εγκαταστάθηκαν σε εδάφη της σημερινής ηπειρωτικής Ελλάδας και
ίδρυσαν σκλαβηνίες, πολιτικά αυτόνομες κοινότητες.
Οι Σλάβοι δημιούργησαν προβλήματα στην επικοινωνία της Κωνσταντινούπολης
με τις ευρωπαϊκές επαρχίες του Βυζαντίου και ιδίως τη Θεσσαλονίκη,
γιατί έκαναν λεηλασίες και επιθέσεις.
Αργότερα, όμως, ξεκίνησαν τις επαφές με τους ντόπιους ελληνικούς πληθυσμούς,
ανέπτυξαν μαζί τους οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις
και επηρεάστηκαν από τον πολιτισμό τους.
Η βυζαντινή κυβέρνηση πέτυχε να εντάξει τους Σλάβους,
στις κεντρικές και νότιες περιοχές των Βαλκανίων στη βυζαντινή κοινωνία.
Οι Σλάβοι εξελληνίστηκαν σε τρία στάδια:

- υποτάχθηκαν στρατιωτικά στο Βυζάντιο,
- εκχριστιανίστηκαν και
- ενσωματώθηκαν κοινωνικά και εθνολογικά.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Ο Βαλκανικός κόσμος κατά τον Μεσαίωνα | 1. Οι Σλάβοι και οι σχέσεις τους με το Βυζάντιο

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πότε και πού εγκαταστάθηκαν οι Σλάβοι;
- Τι ξεκίνησαν να κάνουν;
- Πότε και την επιρροή ποιων, πέρασαν οι Σλάβοι;
- Τι λαός ήταν οι Άβαροι και τι ίδρυσαν;
- Πώς ενώθηκαν με τους Σλάβους;
- Ποια πόλη προσπάθησαν οι Άβαροι και οι Σλάβοι να πολιορκήσουν;
- Πότε και τι έκαναν οι διάφορες σλαβικές ομάδες;
- Τι ίδρυσαν;
- Σε ποιους οι Σλάβοι δημιούργησαν προβλήματα και γιατί;
- Αργότερα, όμως, τι έκαναν οι Σλάβοι;
- Τι πέτυχε η βυζαντινή κυβέρνηση;
- Ποια ήταν τα στάδια εξελληνισμού των Σλάβων;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Ο ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

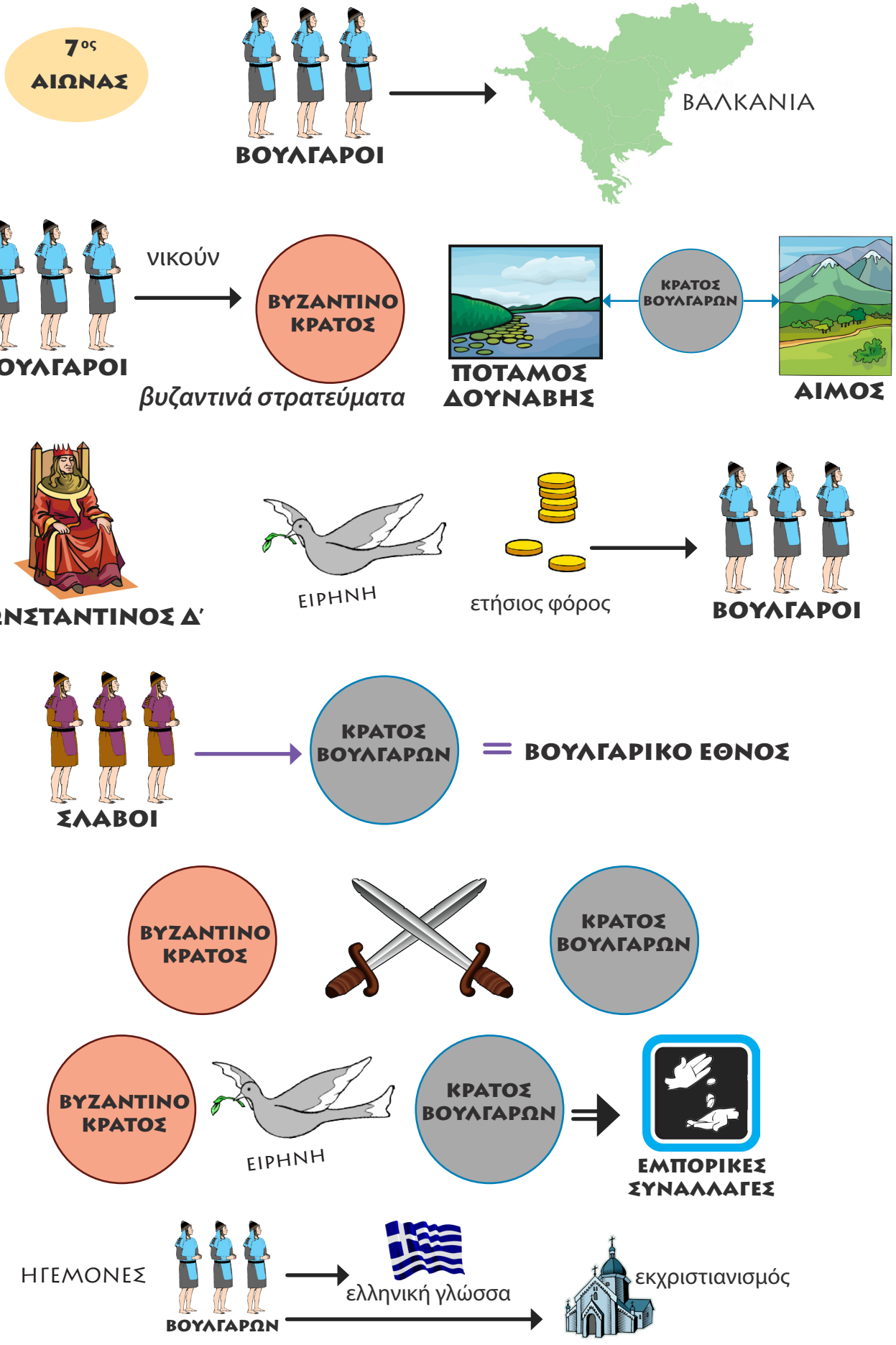
2. Οι Βούλγαροι και οι σχέσεις τους με το Βυζάντιο

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Στα τέλη του 7ου αιώνα, ένας νέος λαός, οι Βούλγαροι, εμφανίστηκε στα Βαλκάνια.
Οι Βούλγαροι είχαν ασιατική καταγωγή με μια
καλή στρατιωτική και πολιτική οργάνωση.
Το 680, οι Βούλγαροι νίκησαν τα βυζαντινά στρατεύματα και
κατέλαβαν την περιοχή μεταξύ Δούναβη και Αίμου.
Τότε ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Δ' υπέγραψε συνθήκη ειρήνης και
συμφώνησε να δίνει στους Βουλγάρους ετήσιο φόρο.
Ήταν μια αναγνώριση του νέου κράτους.
Στην περιοχή που εγκαταστάθηκαν οι Βούλγαροι βρήκαν
πολλούς σλαβικούς πληθυσμούς και προσπάθησαν να υποτάξουν.
Μετά από πολλές συγκρούσεις και αντιπαραθέσεις
δημιουργήθηκε το βουλγαρικό έθνος.
Οι Βούλγαροι έδωσαν το όνομα και την οργάνωση στο νέο κράτος.
Οι Σλάβοι συγκρότησαν τη λαϊκή βάση και έδωσαν τη γλώσσα, στο νέο κράτος.
Υπήρχαν πολλοί πόλεμοι ανάμεσα στους Βυζαντινούς και τους Βουλγάρους.
Στα διαλείμματα των πολέμων οι δύο λαοί είχαν εμπορικές συναλλαγές.
Οι ηγεμόνες και ως χάνοι, των Βουλγάρων δέχτηκαν
την ελληνική, ως επίσημη γλώσσα.
Το 864, οι Βούλγαροι δέχτηκαν το Χριστιανισμό από το Βυζάντιο.
Επηρεάστηκαν, επίσης, από τον βυζαντινό πολιτισμό.
Ο εκχριστιανισμός βελτίωσε τις σχέσεις των Βουλγάρων με το Βυζάντιο.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πότε και ποιος λαός εμφανίστηκε στα Βαλκάνια;
- Τι λαός ήταν οι Βούλγαροι;
- Πότε και τι νίκησαν οι Βούλγαροι;
- Ποιος και τι αναγκάστηκε να κάνει απέναντι στους Βούλγαρους;
- Στην περιοχή που εγκαταστάθηκαν οι Βούλγαροι, ποιους βρήκαν και τι θέλησαν να κάνουν;
- Πώς δημιουργήθηκε το βουλγαρικό έθνος;
- Τι έκαναν οι Βούλγαροι και τι οι Σλάβοι για το νέο κράτος;
- Ποιες ήταν οι σχέσεις Βυζαντινών και Βουλγάρων;
- Πώς ονομάζονταν αλλιώς οι ηγεμόνες και τι δέχτηκαν;
- Πότε και τι δέχτηκαν οι Βούλγαροι;
- Από τι επηρεάστηκαν οι Βούλγαροι;
- Τι βελτίωσε τις σχέσεις των Βουλγάρων με το Βυζάντιο;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΛΑΜ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

1. Η εξάπλωση των Αράβων

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Στην εξάπλωση των Αράβων, συνέβαλε η μεταστροφή του λαού στο Ισλάμ,
μια μονοθεϊστική θρησκεία που ίδρυσε ο Μωάμεθ.
Ο Μωάμεθ ήταν οδηγός καραβανιών.
Ταξίδεψε στις χώρες της Εγγύς Ανατολής.
Γνώρισε από κοντά το Χριστιανισμό και τον Ιουδαϊσμό.
Επηρεασμένος από τις δύο αυτές θρησκείες, ίδρυσε τη νέα θρησκεία του Ισλάμ.
Διώχτηκε το 622 από τη Μέκκα, την πατρίδα του
και κατέφυγε στη Μεδίνα, όπου απέκτησε πιστούς οπαδούς.
Το 622, έτος της Εγίρας, έγινε η αφετηρία του
χρονολογικού συστήματος των Αράβων.
Κατά την επόμενη δεκαετία, το Ισλάμ κυριάρχησε σ' όλη την Αραβία.
Το Κοράνι ήταν το ιερό βιβλίο της νέας θρησκείας.
Απαιτούσε από τους πιστούς να διαδώσουν το Ισλάμ
με ιερό πόλεμο κατά των απίστων και
απαγόρευε την άσκηση καταναγκασμού απέναντι
στους Χριστιανούς και στους Ιουδαίους.
Όσοι έπεφταν στον πόλεμο γίνονταν μάρτυρες της πίστης και
εξασφάλιζαν μια θέση στον Παράδεισο.
Δυο χρόνια μετά το θάνατο του Προφήτη, οι μαχητές του Ισλάμ,
με ηγέτη το χαλίφη, συνέτριψαν το βυζαντινό στρατό στη μάχη του Γιαρμούκ.
Έπειτα, οι επιδρομείς κατέκτησαν τις γειτονικές ρωμαϊκές και περσικές επαρχίες.
Τα ανατολικά σύνορα του Βυζαντίου υποχώρησαν στα άκρα της Μ. Ασίας.
Οι κυριότεροι παράγοντες των αραβικών κατακτήσεων ήταν:

- η εξάντληση Βυζαντινών και Περσών από τις πολεμικές τους συγκρούσεις,
- η έντονη αντίθεση μεταξύ του κέντρου και των ανατολικών επαρχιών του Βυζαντίου για την αίρεση του Μονοφυσιτισμού.

Στα μέσα του 7ου αιώνα, οι επαρχίες αυτές κατακτήθηκαν και
ενσωματώθηκαν στο Χαλιφάτο, όπως ονομάστηκε το Αραβικό Κράτος.
Οι Άραβες ξεκίνησαν από τις ακτές της Β. Αφρικής.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Μετά την κατάκτηση της Καρχηδόνας, οι Άραβες πέρασαν το Γιβραλτάρ
και κατέκτησαν το μεγαλύτερο μέρος της Ισπανίας.
Τελικά, ο Κάρολος Μαρτέλος, αυλάρχης των Φράγκων,
τους σταμάτησε στο γαλλικό Πουατιέ, βόρεια από τα Πυρηναία όρη.
Στην ανατολή, οι Άραβες σταμάτησαν στην οροσειρά του Ταύρου.
Εκεί, μπήκαν τα αραβικά και βυζαντινά σύνορα.
Οι Άραβες προσπάθησαν να διεκδικήσουν από το Βυζάντιο,τη Μεσόγειο.
Οργάνωσαν έναν αξιόμαχο στόλο και έγιναν κύριοι
της Κύπρου, της Ρόδου, της Κω και της Χίου.
Πολιόρκησαν δύο φορές την Κωνσταντινούπολη.
Οι βυζαντινοί μαχητές νίκησαν και τις δύο φορές τους Άραβες με τη βοήθεια:

- των απόρθητων τειχών της Βασιλεύουσας και
- τη χρήση του υγρού πυρός, ενός όπλου που κατέκαιε τα εχθρικά πλοία και ήταν επινόηση του Καλλίνικου.

Η πολεμική δράση των Αράβων προκάλεσε τα εξής θέματα:

- την εδαφική συρρίκνωση,
- την απώλεια σημαντικών αστικών κέντρων,
- την ερήμωση πολλών περιοχών της αυτοκρατορίας,
- τη μείωση της αγροτικής παραγωγής και
- προβλήματα στο εσωτερικό και εξωτερικό εμπόριο του Βυζαντίου.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/3)***

ΑΡΑΒΕΣ

ΜΩΑΜΕΘ

προσκυνούν

ΙΣΛΑΜ

αρχηγός

ΚΑΡΑΒΑΝΙΑ

ΜΩΑΜΕΘ

ταξίδεψε

ΕΓΓΥΣ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΙΣΛΑΜ

إسلام

= υποταγή

622

=

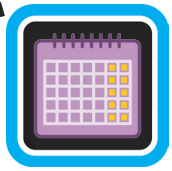
έτος Εγίρας

ΜΕΚΚΑ

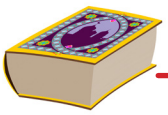

ΜΩΑΜΕΘ

ΜΕΔΙΝΑ

αφετηρία του χρονολογικού συστήματος των Αράβων

ΚΟΡΑΝΙ

διάδοση

με ιερό πολέμο

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ
ΙΟΥΔΑΙΟΙ

νεκροί πολέμου

Παράδεισος

ΓΙΑΡΜΟΥΚ

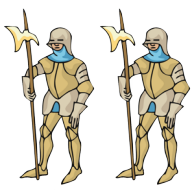

αρχηγός

ΧΑΛΙΦΗΣ

ΜΑΧΗΤΕΣ
ΙΣΛΑΜ

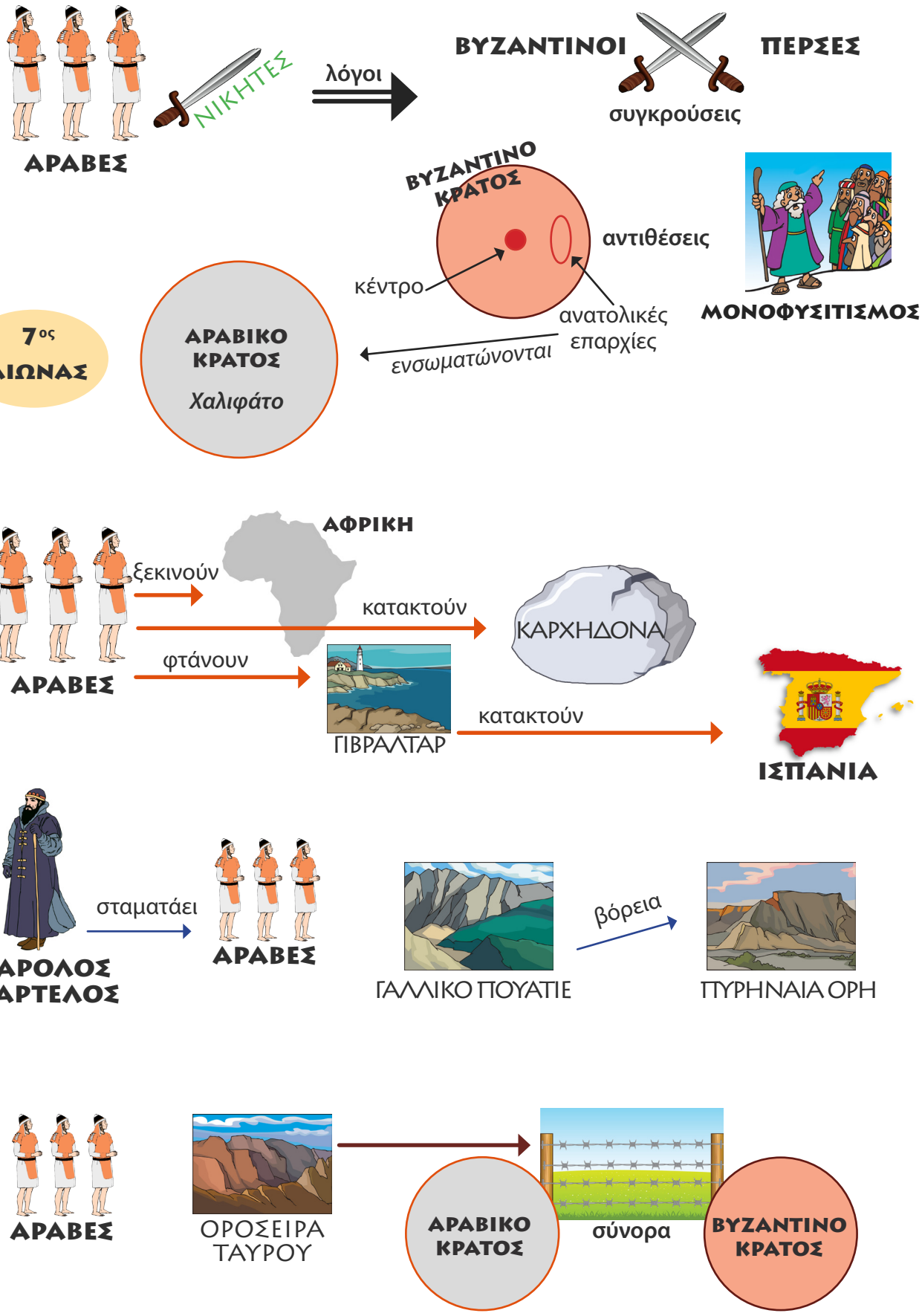

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ
ΣΤΡΑΤΟΣ

νίκη

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/3)*

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 3/3)***

ΑΡΑΒΕΣ

διεκδικούν

ΚΥΠΡΟΣ
ΚΩΣ
ΡΟΔΟΣ
ΧΙΟΣ

×2

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

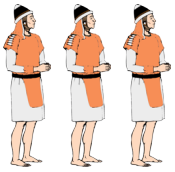

ΤΕΙΧΗ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ
ΜΑΧΗΤΕΣ

νικούν

ΑΡΑΒΕΣ

λόγοι

ΥΓΡΟ ΠΥΡ

επινόηση

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

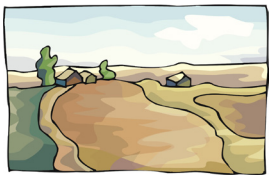
ΑΡΑΒΕΣ

αποτελέσματα δράσης τους

εδαφική συρρίκνωση

ερήμωση πολλών περιοχών

μείωση αγροτικής παραγωγής

απώλεια αστικών κέντρων

εσωτερικό και εξωτερικό εμπόριο Βυζαντίου

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι συνέβαλε στην εξάπλωση των Αράβων και ποιος ήταν ο ιδρυτής της θρησκείας;
- Ποιος ήταν ο Μωάμεθ, πού ταξίδεψε και τι γνώρισε;
- Πώς ίδρυσε τη θρησκεία του Ισλάμ;
- Ο Μωάμεθ, πότε και από πού διώχτηκε και πού κατέφυγε;
- Ποιο έγινε η αφετηρία του χρονολογικού συστήματος των Αράβων;
- Πότε και πού κυριάρχησε το Ισλάμ;
- Τι είναι το κοράνι και τι απαιτούσε;
- Τι γίνονταν όσοι έπεφταν στον πόλεμο;
- Τι έκαναν οι μαχητές του Ισλάμ δύο χρόνια μετά το θάνατο του Προφήτη;
- Τι κατέκτησαν οι μαχητές του Ισλάμ;
- Πού υποχώρησαν τα ανατολικά σύνορα του Βυζαντίου;
- Ποιοι ήταν οι κυριότεροι παράγοντες των αραβικών κατακτήσεων;
- Τι συνέβη στις ανατολικές επαρχίες και πότε;
- Ποια ήταν η πορεία των Αράβων, ποιος τους σταμάτησε και πού;

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

- Πού μπήκαν τα αραβικά και βυζαντινά σύνορα;
- Τι προσπάθησαν να διεκδικήσουν οι Άραβες και από πού;
- Τι οργάνωσαν και τι έγιναν;
- Ποια πόλη πολιόρκησαν;
- Πώς οι βυζαντινοί μαχητές κατάφεραν να νικήσουν τους Άραβες;
- Τι προκάλεσε η πολεμική δράση των Αράβων;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΛΑΜ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

2.Το εμπόριο και ο πολιτισμός του Ισλάμ

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Οι Άραβες και οι Εβραίοι ασχολήθηκαν με το διεθνές εμπόριο στις μεγάλες πόλεις και έγιναν οι μεταπράτες του διεθνούς εμπορίου.
Η γεωγραφική θέση του Χαλιφάτου μεταξύ Ανατολής και Δύσης και τα ορυχεία χρυσού και αργύρου της Δυτικής Αφρικής και της Σαχάρας, συνέβαλαν στη δραστηριοποίηση του διεθνούς εμπορίου.
Οι Άραβες ίδρυσαν εμπορικές αποικίες στις ακτές των Ινδιών, της ΝΑ Ασίας και της Κίνας.
Από τη μακρινή Ανατολή έφερναν μπαχαρικά και άλλα είδη πολυτελείας, και τα πουλούσαν στις αραβικές και βυζαντινές αγορές.
Οι έμποροι του Ισλάμ έκαναν πολλές καινοτομίες:

- συγκρότησαν εμπορικές εταιρείες,
- δημιούργησαν την εμπορική επιταγή και
- ανέπτυξαν το πιστωτικό σύστημα.

Οι καινοτομίες αυτές διευκόλυναν τις συναλλαγές.
Σε μεγάλες πόλεις, όπως στη Βαγδάτη, ιδρύθηκαν βιβλιοθήκες και πανεπιστήμια.
Οι Άραβες μετέφρασαν τα έργα των Ινδών, των Περσών και των Ελλήνων.
Επίσης, μετέφρασαν και έργα Ελλήνων σοφών, όπως του Αριστοτέλη και αυτά επηρέασαν την αραβική σκέψη και επιστήμη.
Στην τέχνη, το Ισλάμ δανείστηκε τεχνικές, τεχνίτες και υλικά από το Βυζάντιο.
Για θρησκευτικούς, όμως, λόγους προσηλώθηκε στην ανεικονική τεχνοτροπία.
Χαρακτηριστικά δημιουργήματα της αραβικής τέχνης είναι τα τεμένη, τα τζαμιά.
Οι άραβες καλλιτέχνες έφτιαξαν λαμπρά έργα μικροτεχνίας από ελεφαντόδοντο.
Οι επιστημονικές επιδόσεις του Ισλάμ επηρέασαν τη Δύση. Δηλαδή:

- καθιέρωσαν την ινδική αρίθμηση, Μαθηματικά,
- οργάνωσαν μακρινά ταξίδια, Γεωγραφία,
- υπολόγισαν την τροχιά του ήλιου και των πλανητών, Αστρονομία,
- ανακάλυψαν το θειικό οξύ και το οινόπνευμα, Χημεία,
- καθιέρωσαν νέα φάρμακα και έκαναν πολύπλοκες εγχειρήσεις, Ιατρική,
- εισήγαγαν στο Βυζάντιο και στη Δύση το χαρτί και πολλές καλλιέργειες.

Η επίδραση των Αράβων στη Δύση ήταν μεγάλη και αυτό φαίνεται από την παρουσία αραβικών λέξεων στις ευρωπαϊκές γλώσσες.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

ΑΡΑΒΕΣ

ΕΒΡΑΙΟΙ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

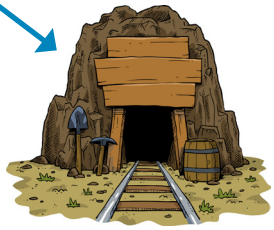
γεωγραφική θέση

ΔΥΣΗ

ΑΡΑΒΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Χαλιφάτο

ΑΝΑΤΟΛΗ

ορυχεία

χρυσός

ασήμι

ΑΡΑΒΕΣ

εμπορικές αποικίες

ΙΝΔΙΑ

ΚΙΝΑ

ΝΑ ΑΣΙΑ

ΑΝΑΤΟΛΗ

μπαχαρικά

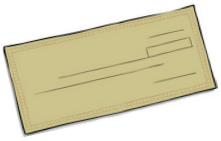
αραβικές και βυζαντινές αγορές

ΕΜΠΟΡΟΙ ΙΣΛΑΜ

ΙΔΡΥΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΕΠΙΤΑΓΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ

ΒΑΓΔΑΤΗ

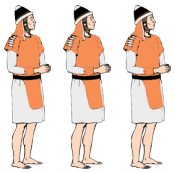
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

ΑΡΑΒΕΣ

μετάφραση έργων

ΙΝΔΩΝ

ΠΕΡΣΩΝ

ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΡΑΒΕΣ

ΤΕΧΝΗ

✓ τεχνικές

✓ τεχνίτες

✓ υλικά

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

τζαμί

ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑ

υλικό

ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ινδική αρίθμηση

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

μακρινά ταξίδια

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

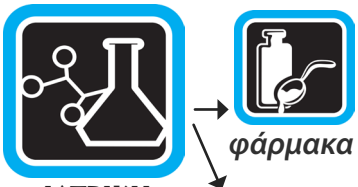
τροχιά ήλιου

ΧΗΜΕΙΑ

θειικό οξύ

οινόπνευμα

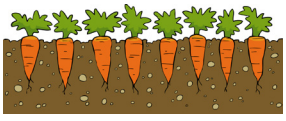
ΙΑΤΡΙΚΗ

φάρμακα

εγχειρήσεις

χαρτί

καλλιέργειες

ΑΡΑΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

επηρεάζει

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Με τι ασχολήθηκαν οι Άραβες και οι Εβραίοι και τι έγιναν;
- Ποια συνέβαλαν στη δραστηριοποίηση του διεθνούς εμπορίου;
- Πού ίδρυσαν οι Άραβες εμπορικές αποικίες;
- Τι έφεραν οι Άραβες από την Ανατολή και πού τα πουλούσαν;
- Ποιες καινοτομίες έκαναν οι έμποροι του Ισλάμ και σε τι διευκόλυναν;
- Πού ιδρύθηκαν βιβλιοθήκες και πανεπιστήμια;
- Τι μετέφρασαν οι Άραβες και τι επηρέασαν;
- Τι γνωρίζεις για την τέχνη στο Ισλάμ;
- Ποιες επηρέασαν τη Δύση;
- Ποιες επιστήμες δημιουργήθηκαν;
- Πώς ήταν η επίδραση των Αράβων στη Δύση και από πού φαίνεται;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΚΜΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (717-1025)

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

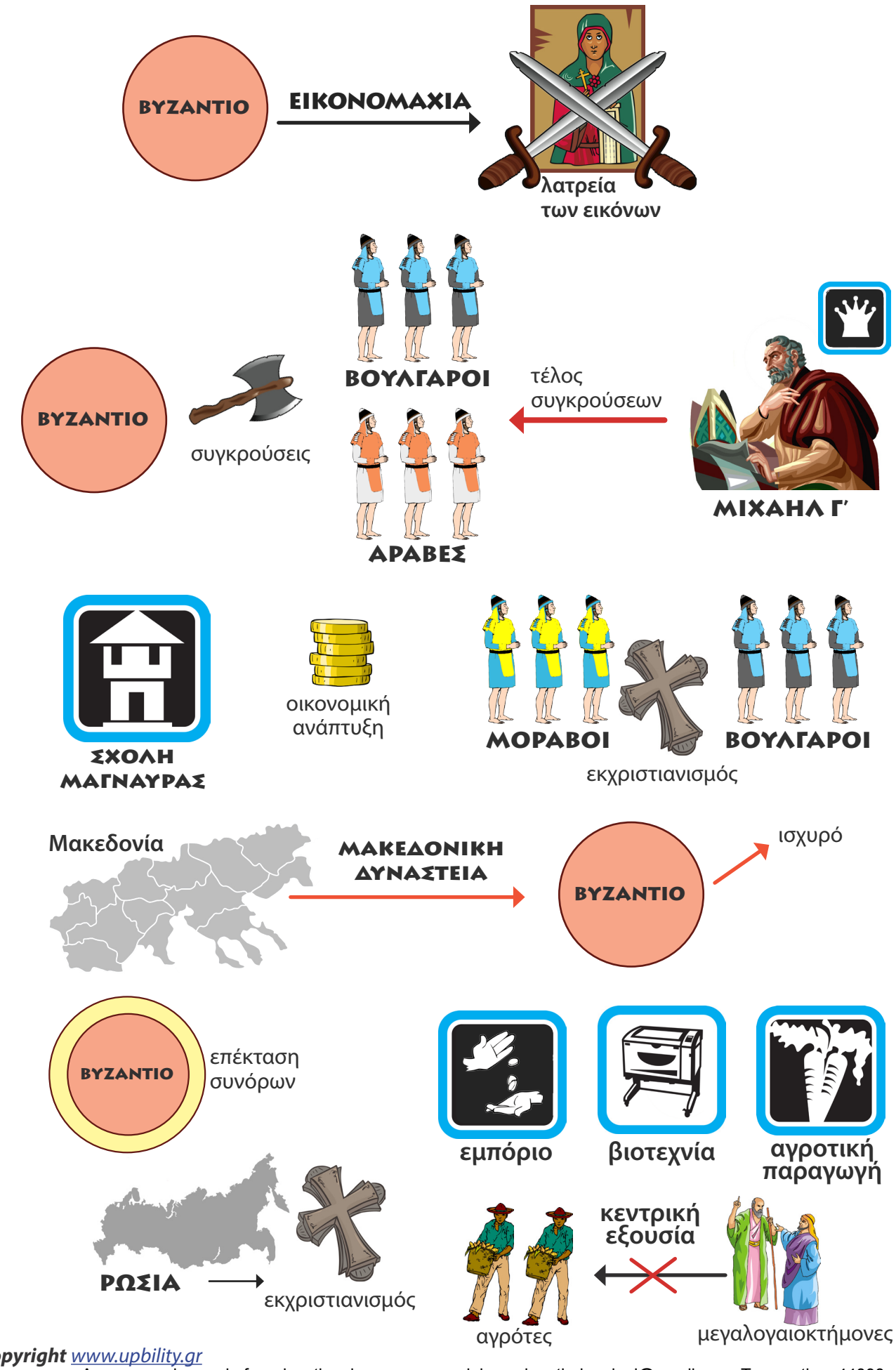
Στα χρόνια των Ισαύρων, το Βυζάντιο αντιμετώπισε σημαντικά προβλήματα,
με επίκεντρο τη λατρεία των εικόνων, της εικονομαχίας.
Έδωσε δύσκολους αγώνες εναντίον των Βουλγάρων και των Αράβων.
Στα χρόνια του Μιχαήλ Γ', η διαμάχη αυτή σταμάτησε,
και το κράτος ενδυναμώθηκε.
Ιδρύθηκε η Σχολή της Μαγναύρας,
η οικονομία επανήλθε σε καλύτερη κατάσταση και
εκχριστιανίστηκαν οι Μοραβοί και οι Βούλγαροι.
Επί Μακεδονικής Δυναστείας, το Βυζάντιο έγινε πολύ ισχυρό.
Στην επέκταση των συνόρων του Βυζαντίου, συνέβαλαν:

- η σταθερότητα της κεντρικής εξουσίας,
- η οικονομική υπεροχή της Κωνσταντινούπολης,
- η αριστοκρατική κυριαρχία των πόλεων και
- η αναδιοργάνωση του στρατού.

Ο εκχριστιανισμός των Ρώσων έκανε το Βυζάντιο ακόμα πιο ισχυρό.
Στην οικονομία, αναπτύσσεται το εμπόριο και η βιοτεχνία και
αυξάνεται ο πληθυσμός και η αγροτική παραγωγή.
Στην κοινωνία, η κεντρική εξουσία προστατεύει τους αγρότες από τους μεγάλους
γαιοκτήμονες που θέλουν να τους αρπάζουν τα κτήματά τους.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Στα χρόνια των Ισαύρων, τι αντιμετώπισε το Βυζάντιο;
- Τι αγώνες έδωσε το Βυζάντιο;
- Πότε σταμάτησε αυτή η διαμάχη και τι έγινε το κράτος;
- Ποια στοιχεία δείχνουν την ενδυνάμωση του κράτους;
- Πότε το Βυζάντιο έγινε πολύ ισχυρό;
- Τι συνέβαλε στην επέκταση των βυζαντινών συνόρων;
- Τι έκανε το Βυζάντιο ακόμα πιο ισχυρό;
- Τι γνωρίζεις για την οικονομία;
- Τι γινόταν στην κοινωνία;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΠΑΓΙΩΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ Μ. ΑΣΙΑ

1. Η διαμόρφωση της μεσαιωνικής ελληνικής βυζαντινής αυτοκρατορίας

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Κατά τον 7ο αιώνα, το Βυζάντιο απομακρύνθηκε από τις ρωμαϊκές του καταβολές.
Στα χρόνια της συριακής δυναστείας και αυτής του Αμορίου
διαμορφώθηκε το μεσαιωνικό ελληνικό Βυζαντινό Κράτος.
Στη στεριά, τα σύνορα μεταξύ Βυζαντίου και Χαλιφάτου
βρίσκονταν στα όρια της Μ. Ασίας.
Στη θάλασσα τα σύνορα βρίσκονταν
κατά μήκος της γραμμής Κιλικία-Κύπρος-Κρήτη.
Στα μέσα του 9ου αιώνα, το Βυζάντιο αντεπιτέθηκε στη Μ. Ασία.
Στα Βαλκάνια, το Βυζάντιο αντιμετώπισε τη βουλγαρική απειλή, επιτυχώς.
Η αυτοκρατορία απέκτησε ελληνικό χαρακτήρα.
Η χρήση της λατινικής γνώσης περιορίστηκε.
Οργανώθηκαν οι κεντρικές διοικητικές υπηρεσίες του κράτους.
Η πιο σημαντική υπηρεσία ήταν εκείνη για την εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής.
Συγχρόνως τα θέματα επεκτάθηκαν στη Μ. Ασία και στα Βαλκάνια.
Ο στρατηγός-διοικητής κάθε θέματος φαινόταν
επικίνδυνος για την κεντρική εξουσία.
Πολλές εξεγέρσεις οργανώθηκαν από στρατηγούς.
Ο στρατός του θέματος αποτελούνταν από στρατιώτες-αγρότες, οι οποίοι είχαν δικά τους κτήματα
και παρουσιάζονταν για υπηρεσία, σε περίπτωση εχθρικών απειλών.
Η ανάπτυξη των θεματικών στρατών είχε σημαντικές συνέπειες:

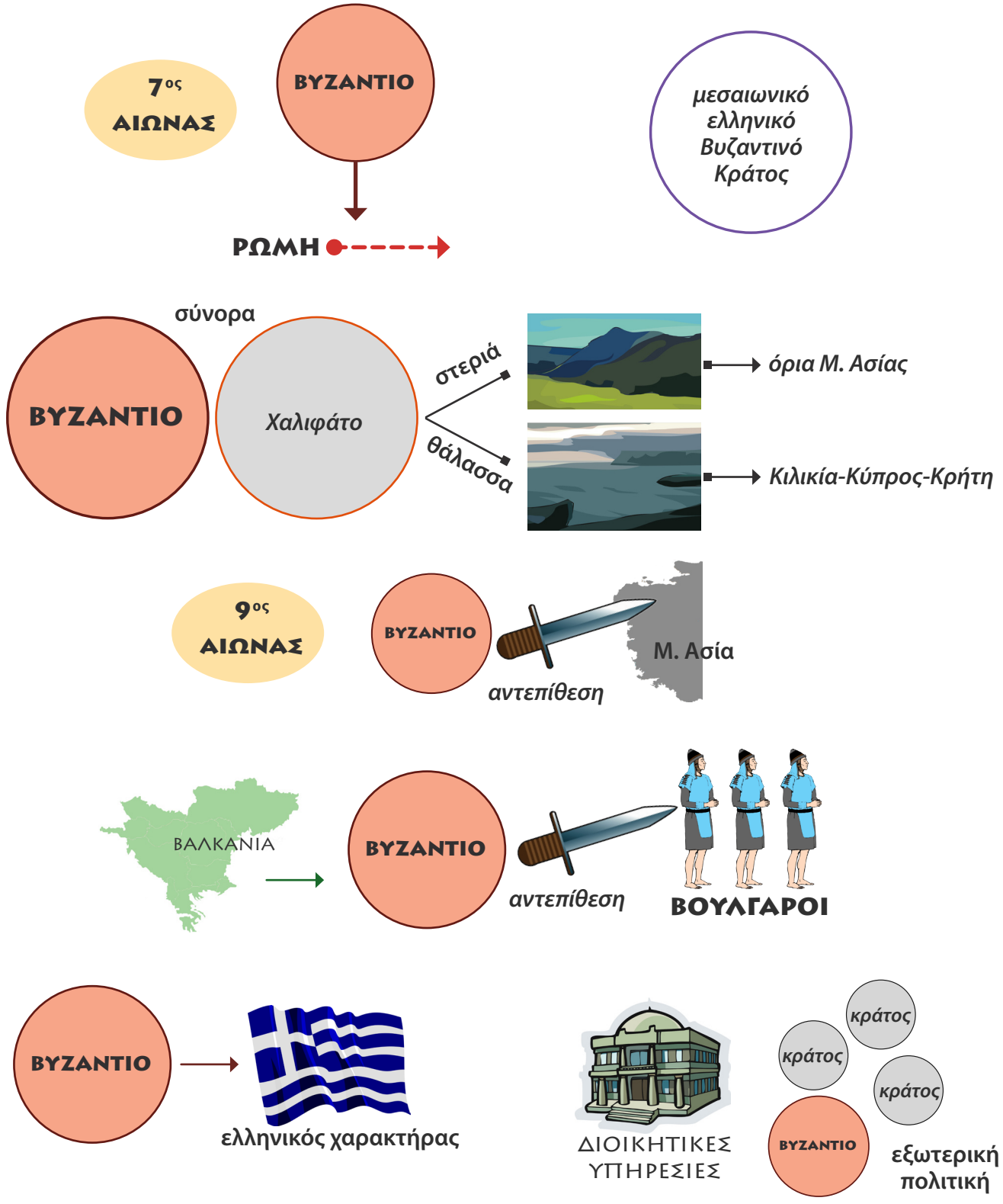
- οι μισθοφόροι περιορίστηκαν δραστικά και
- στη βυζαντινή ύπαιθρο υπήρχε μόνο η μικρή και μεσαία αγροτική ιδιοκτησία.

Τα πρώτα σημάδια οικονομικής ανάκαμψης
φάνηκαν στα χρόνια του Κωνσταντίνου Ε΄.
Από τον 8ο προς τον 9ο αιώνα, ο πληθυσμός του Βυζαντίου αυξήθηκε.
Αυξήθηκαν τα κρατικά έσοδα και ενδυναμώθηκαν το εμπόριο και η βιοτεχνία.
Στις αρχές του 9ου αιώνα, ο Νικηφόρος Α' πήρε τολμηρά
οικονομικά μέτρα, οι κακώσεις, όπως ονομάστηκαν,
για την ανάκαμψη του εμπορίου και την αύξηση των εσόδων του κράτους.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

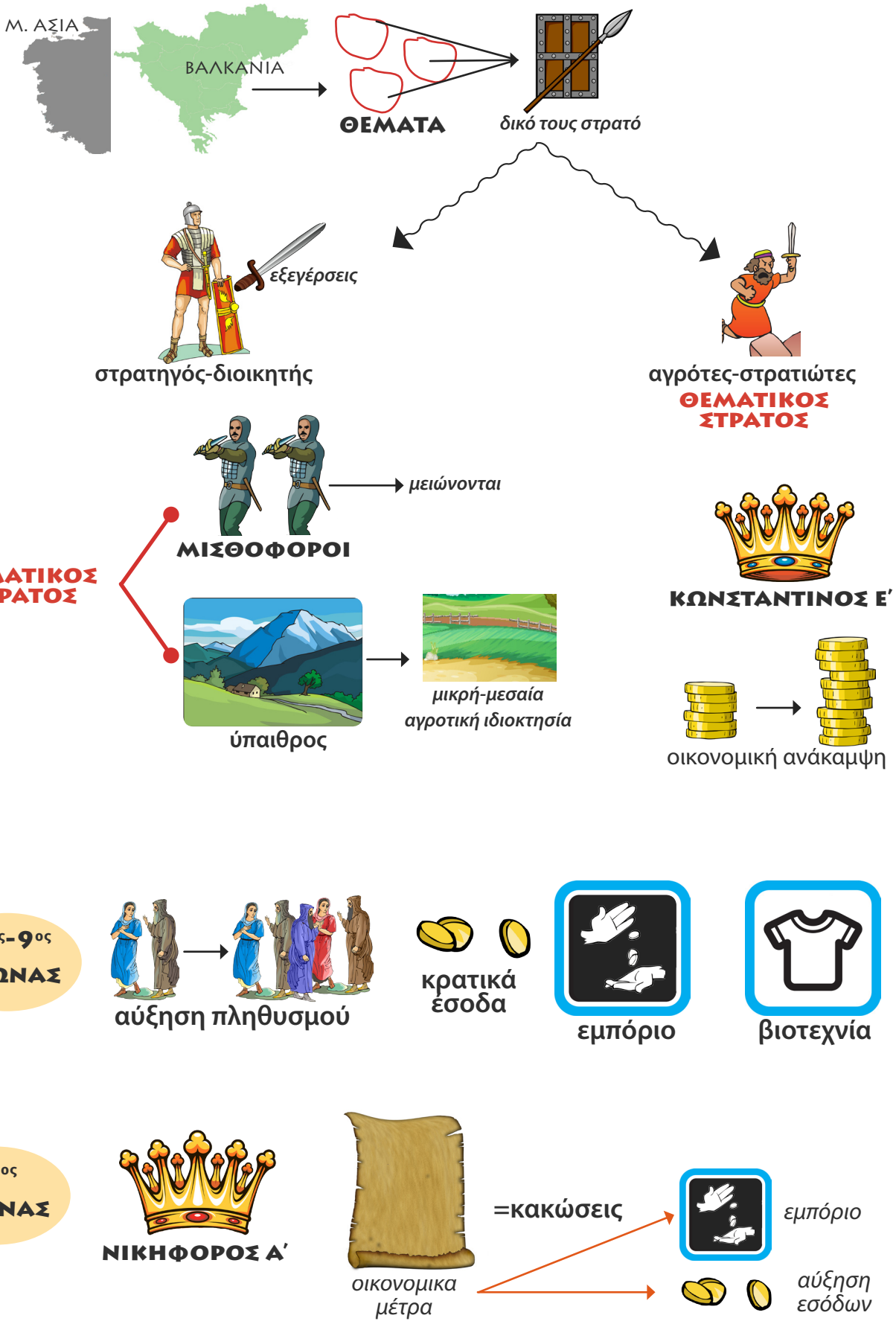
I. Παγίωση της Βυζαντινής κυριαρχίας στα Βαλκάνια και τη Μ. Ασία
1. Η διαμόρφωση της μεσαιωνικής ελληνικής βυζαντινής αυτοκρατορίας

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 1/2)*

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/2)*

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι έκανε το Βυζάντιο κατά τον 7ο αιώνα;
- Στα χρόνια της συριακής δυναστείας και αυτής του Αμορίου, τι διαμορφώθηκε;
- Ποια ήταν τα σύνορα της στεριάς μεταξύ Βυζαντίου και Χαλιφάτου;
- Ποια ήταν τα σύνορα της θάλασσας μεταξύ Βυζαντίου και Χαλιφάτου;
- Πότε και πού το Βυζάντιο αντεπιτέθηκε;
- Τι αντιμετώπισε το Βυζάντιο, τι απέκτησε και τι περιόρισε;
- Ποιες οργανώθηκαν και ποια ήταν η πιο σημαντική;
- Από ποιους αποτελούνταν ο στρατός του θέματος;
- Ποιες ήταν οι συνέπειες των θεματικών στρατών;
- Πότε φάνηκαν τα πρώτα σημάδια οικονομικής ανάκαμψης;
- Τι συνέβη από τον 8ο έως τον 9ο αιώνα στο Βυζάντιο;
- Τι είναι οι κακώσεις, ποιος τις χρησιμοποίησε και για ποιο λόγο;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Παγίωση της Βυζαντινής κυριαρχίας στα Βαλκάνια και τη Μ. Ασία
1. Η διαμόρφωση της μεσαιωνικής ελληνικής βυζαντινής αυτοκρατορίας

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΠΑΓΙΩΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ Μ. ΑΣΙΑ

2. Η μεταβατική εποχή: Οι έριδες για το ζήτημα των εικόνων

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Στις αρχές του 8ου ως τα μέσα του 9ου αιώνα, το Βυζάντιο
αναστατώθηκε από τη διαμάχη της Εικονομαχίας.
Πρωτεργάτες της Εικονομαχίας υπήρξαν
οι αυτοκράτορες Λέων Γ' και Κωνσταντίνος Ε'.
Ο Λέων και ο γιος του, δεν επιθυμούσαν τη λατρεία των εικόνων
γιατί τη θεωρούσαν ειδωλολατρική.
Άλλοι παράγοντες που οδήγησαν στην απαγόρευση των εικόνων ήταν:

- οι υπερβολικές αντιλήψεις γύρω από τη λατρεία των εικόνων,
- η μειωμένη επιρροή των μοναχών, που ήταν η επιθυμία των Ισαύρων και
- η ιδέα ότι η δίκαιη οργή του Θεού ήταν υπεύθυνη
  για τις επιτυχίες των εχθρών του Βυζαντίου.

Η πρώτη φάση της Εικονομαχίας ξεκίνησε με την απομάκρυνση
της εικόνας του Χριστού από την Χαλκή Πύλη της Πόλης.
Με το πρώτο αυτοκρατορικό διάταγμα κατά της λατρείας των εικόνων,
οι οπαδοί των εικόνων, οι εικονόφιλοι, τιμωρήθηκαν
με εξορίες, φυλακίσεις και αφαίρεση περιουσιών.
Την υπόθεση των εικονολατρών υπερασπίστηκε ο Ιωάννης Δαμασκηνός.
Ο Κωνσταντίνος Ε', τρομοκράτησε τους μοναχούς και
κατέστρεψε τις μονές που ήταν προπύργια εικονολατρίας.
Η πρώτη φάση της Εικονομαχίας τελείωσε με την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο.
Η σύνοδος συγκλήθηκε από την αυτοκράτειρα Ειρήνη την Αθηναία.
Αποκατέστησε τις εικόνες, στις οποίες θα απονέμεται μόνο τιμητική προσκύνηση.
Η δεύτερη φάση της Εικονομαχίας, εγκαινιάστηκε από τον Λέοντα Ε' τον Αρμένιο.
Τις ήττες των Βυζαντινών τις απέδωσε στην εικονολατρία.
Αυτή η Εικονομαχία τερματίστηκε από την αυτοκράτειρα, Αυγούστα Θεοδώρα.
Η σύνοδος του 843, αποκατέστησε και αναστήλωσε οριστικά τις εικόνες.
Με αυτήν την απόφαση, τερματίστηκαν οι θρησκευτικές διαμάχες και
η εκκλησία αφοσιώθηκε στο ιεραποστολικό της έργο.
Τα μοναστήρια άρχισαν να πληθαίνουν και να πλουτίζουν.
Οι συνέπειες της Εικονομαχίας στην εξωτερική πολιτική και
τον πολιτισμό ήταν ολέθριες για τον βυζαντινό λαό.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

- Η Εκκλησία της Ρώμης απομακρύνθηκε από το Βυζάντιο και στηρίχτηκε στους ηγεμόνες των Φράγκων.
- Απαγορεύτηκε η αναπαράσταση θείων προσώπων στους τοίχους των εκκλησιών.
- Πολλά έργα τέχνης καταστράφηκαν και οι εκκλησίες διακοσμήθηκαν με ζώα, φυτά και διάφορα μοτίβα.
- Περιορίστηκε η ενασχόληση με τα γράμματα και καταστράφηκαν πολλά σημαντικά κείμενα των εικονομάχων.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

8ος-9ος ΑΙΩΝΑΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑ

πρωτεργάτες

ΛΕΩΝ Γ΄

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ε΄

ΛΕΩΝ Γ΄

+
ο γιος του

λατρεία εικόνων

απαγόρευση

υπερβολικές αντιλήψεις

μειωμένη επιρροή μοναχών

ΘΕΟΣ

υπεύθυνος για την επιτυχία εχθρών

εικόνα Χριστού

απομακρύνεται

ΧΑΛΚΗ ΠΥΛΗ

Α΄ ΦΑΣΗ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑΣ

εικονόφιλοι

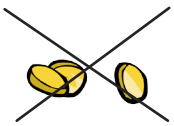
τιμωρούνται

εξορία

φυλάκιση

αφαίρεση περιουσίας

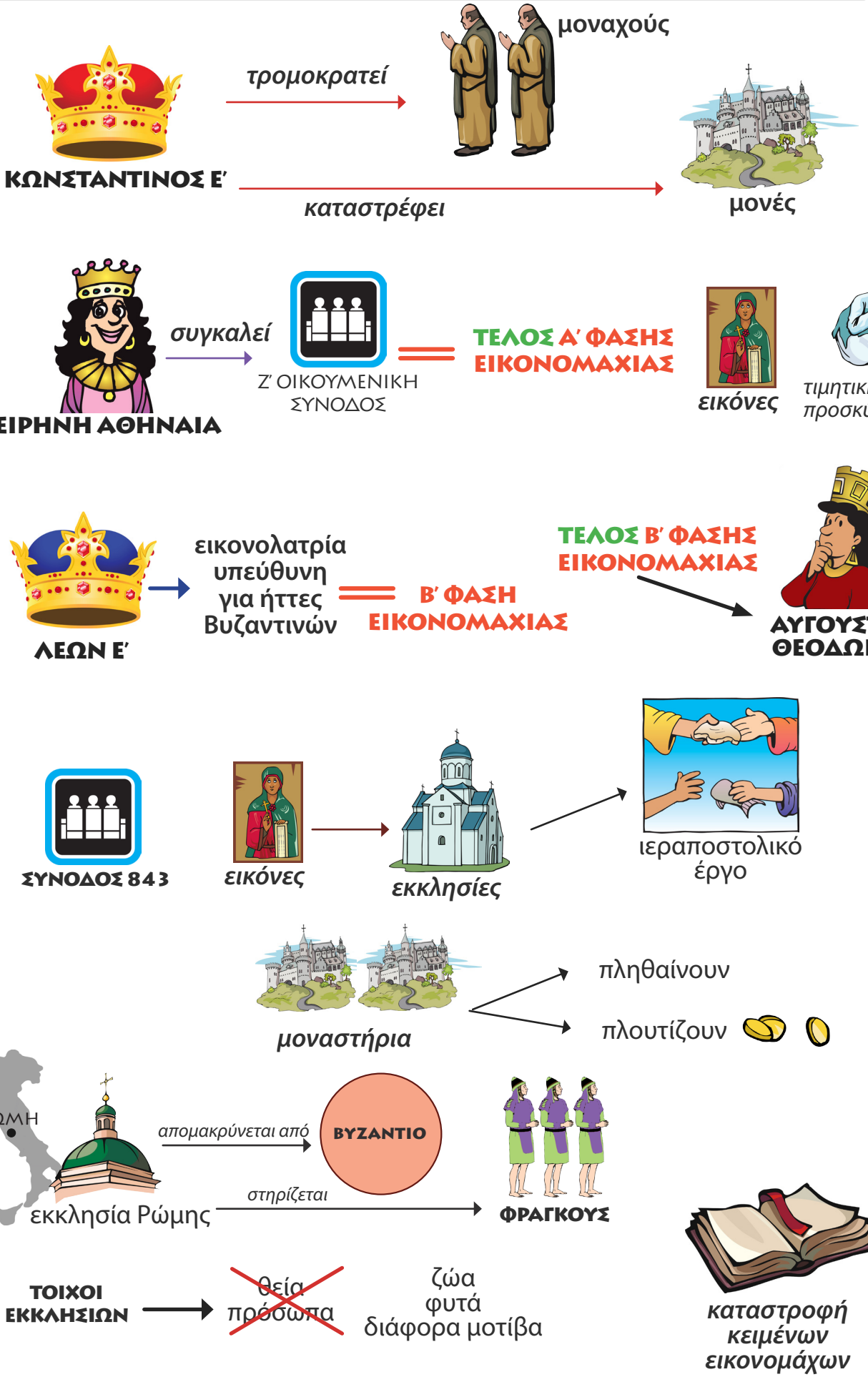
ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

λατρεία εικόνων

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πότε και από τι αναστατώθηκε το Βυζάντιο;
- Ποιοι ήταν οι Πρωτεργάτες της Εικονομαχίας;
- Τι δεν επιθυμούσαν και για ποιο λόγο ο Λέων Γ' και ο γιος του;
- Ποιοι παράγοντες οδήγησαν στην απαγόρευση των εικόνων;
- Πότε ξεκίνησε η πρώτη φάση της Εικονομαχίας;
- Τι έλεγε το πρώτο αυτοκρατορικό διάταγμα;
- Ποιος υπερασπίστηκε την υπόθεση των εικονολατρών;
- Τι έκανε ο Κωνσταντίνος Ε';
- Πότε τελείωσε η πρώτη φάση της Εικονομαχίας;
- Από ποια συγκλήθηκε η σύνοδος και τι αποφασίστηκε;
- Ποιος εγκαινίασε τη δεύτερη φάση της Εικονομαχίας και τι πίστευε;
- Ποια τερμάτισε αυτήν την Εικονομαχία;
- Τι αποφασίστηκε στη σύνοδο του 843;
- Ποιες ήταν οι συνέπειες αυτής της απόφασης;
- Ποιες ήταν οι συνέπειες της Εικονομαχίας στην εξωτερική πολιτική και τον πολιτισμό;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΠΑΓΙΩΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ Μ. ΑΣΙΑ

3. Η βασιλεία του Μιχαήλ Γ' και η αυγή της Νέας Εποχής

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Όταν ήταν βασιλιάς ο Μιχαήλ Γ', το Βυζάντιο άρχισε να αναπτύσσεται.
Στα χρόνια της Μακεδονικής Δυναστείας, το Βυζάντιο έφτασε πολύ ψηλά.
Η οριστική αναστήλωση των εικόνων, έδωσε τη δυνατότητα στη βυζαντινή κυβέρνηση να βελτιώσει την άμυνα κατά των Αράβων και τα έργα του πολιτισμού.
Για μια δεκαετία, τις κρατικές υποθέσεις διεύθυνε ο καίσαρ Βάρδας.
Ιδρύεται η ανώτερη σχολή της Μαγναύρας, με πρωτοβουλία του Βάρδα.
Τη διεύθυνση της σχολής ανέλαβε ο Λέων Φιλόσοφος ή Μαθηματικός.
Το πανεπιστήμιο περιλάμβανε τις σχολές της φιλοσοφίας, της γεωμετρίας, της αστρονομίας και της γραμματικής.
Εξαιτίας της έντονης πνευματικής δραστηριότητας, αναβίωσαν αρχαία γράμματα κατά την εποχή του Κωνσταντίνου Πορφυρογέννητου.
Οι λόγιοι άρχισαν να μελετούν χειρόγραφα με έργα της αρχαίας γραμματείας.
Ο πιο αξιόλογος λόγιος ήταν ο Φώτιος από τον κύκλο του Λέοντος Μαθηματικού.
Το σημαντικότερο έργο του είναι η Μυριόβιβλος.
Έγραψε επίσης ένα λεξικό, ομιλίες και θεολογικά έργα.
Βοήθησε τη βυζαντινή εκκλησία να εκχριστιανίσει τους Σλάβους.
Ως τα μέσα του 9ου αιώνα, το Βυζάντιο αμυνόταν απέναντι στους Άραβες.
Η πιο σημαντική καταστροφή των Αράβων ήταν η άλωση του Αμορίου, του ισχυρότερου φρουρίου της Μ. Ασίας.
Ο αυτοκράτορας Θεόφιλος κινητοποίησε τους Χριστιανούς της Ανατολής και της Δύσης σε μια συμμαχία κατά του Ισλάμ.
Λίγο αργότερα άρχισε η βυζαντινή αντεπίθεση.
Ο βυζαντινός στρατός πέρασε τον Ευφράτη και νίκησε τον εμίρη της Μελιτηνής.
Οι συνεχείς πόλεμοι στα σύνορα με τους Άραβες βοήθησαν τη διαμόρφωση της βυζαντινής επικής ποίησης.
Διάφοροι τραγουδοποιοί εξυμνούσαν με τα άσματά τους, τους αγώνες των ακριτών, δηλαδή των στρατιωτών που προστάτευαν τα ανατολικά σύνορα του Βυζαντίου.
Κυρίως εξυμνούσαν τους αγώνες του Διγενή Ακρίτα.
Σημαντικό είναι επίσης ένα σύντομο έπος που εξυμνεί τους άθλους του Αρμούρη.
Τα ηρωικά άσματα αυτού του είδους, θεωρούνται τα σημαντικότερα δείγματα της δημοτικής λογοτεχνίας των Βυζαντινών, η οποία αναπτύσσεται με τη λόγια Γραμματεία.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

ΜΙΧΑΗΛ Γ'

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

αναπτύσσεται

Μακεδονία

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

ισχυρό

αναστήλωση εικόνων

ευκαιρία

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

άμυνα

ΑΡΑΒΕΣ

ΚΑΙΣΑΡ ΒΑΡΔΑΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

κρατικές υποθέσεις

ΣΧΟΛΗ ΜΑΓΝΑΥΡΑΣ

πρωτοβουλία

ΚΑΙΣΑΡ ΒΑΡΔΑΣ

διευθύνει

ΛΕΩΝ

φιλοσοφία αστρονομία γεωμετρία γραμματική

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΣ

αναβιώνουν

ΑΡΧΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

μελέτη χειρόγραφων έργων

ΛΟΓΙΟΙ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

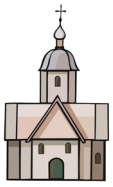
Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

ΦΩΤΙΟΣ

Μυριόβιβλος

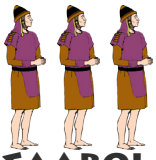
λεξικό, ομιλίες, θεολογικά έργα

βυζαντινή εκκλησία

εκχριστιανισμός

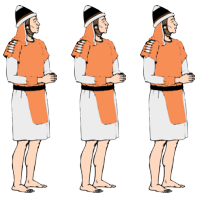
ΣΛΑΒΟΙ

9ος ΑΙΩΝΑΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

άμυνα

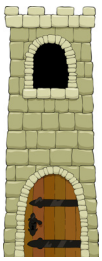

ΑΡΑΒΕΣ

ΑΡΑΒΕΣ

καταστροφή

ΦΡΟΥΡΙΟ ΑΜΟΡΙΟΥ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ

κινητοποίηση

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

ΙΣΛΑΜ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

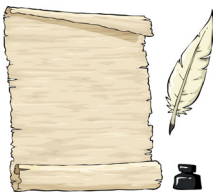
ΕΥΦΡΑΤΗΣ ΠΟΤΑΜΟΣ

εμίρης της Μελιτηνής

→ σκοτώνεται

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

τραγουδοποιοί

ΑΣΜΑΤΑ

εξυμνούν

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

ΑΚΡΙΤΕΣ

ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

ΑΡΜΟΥΡΗΣ

δημοτική λογοτεχνία

λόγια Γραμματεία

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πότε το Βυζάντιο άρχισε να αναπτύσσεται;
- Πότε το Βυζάντιο έφτασε πολύ ψηλά;
- Ποια δυνατότητα έδωσε στη βυζαντινή κυβέρνηση η οριστική αναστήλωση των εικόνων;
- Ποιος διεύθυνε τις κρατικές υποθέσεις και για πόσο καιρό;
- Τι ιδρύεται με πρωτοβουλία του Βάρδα;
- Ποιος ανέλαβε τη διεύθυνση της σχολής;
- Ποιες σχολές περιλάμβανε το πανεπιστήμιο;
- Ποια αναβίωσαν εξαιτίας της έντονης πνευματικής δραστηριότητας;
- Τι άρχισαν να κάνουν οι λόγιοι;
- Ποιος ήταν ο πιο σημαντικός λόγιος;
- Ποια ήταν τα έργα του Φωτίου;
- Ως πότε και απέναντι σε ποιους αμυνόταν το Βυζάντιο;
- Ποια ήταν η πιο σημαντική καταστροφή των Αράβων;
- Τι έκανε ο αυτοκράτορας Θεόφιλος;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

- Από πού πέρασε ο βυζαντινός στρατός και ποιον νίκησε;
- Σε τι βοήθησαν οι συνεχείς πόλεμοι στα σύνορα με τους Άραβες;
- Με τι εξυμνούσαν οι διάφοροι τραγουδοποιοί τους αγώνες των ακρίτων;
- Τι είναι οι ακρίτες;
- Ποιος είναι ο πιο σημαντικός ακρίτας;
- Ποιανού άθλους εξυμνεί ένα σύντομο έπος;
- Τι θεωρούνται τα ηρωικά άσματα αυτού του είδους;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΠΑΓΙΩΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ Μ. ΑΣΙΑ

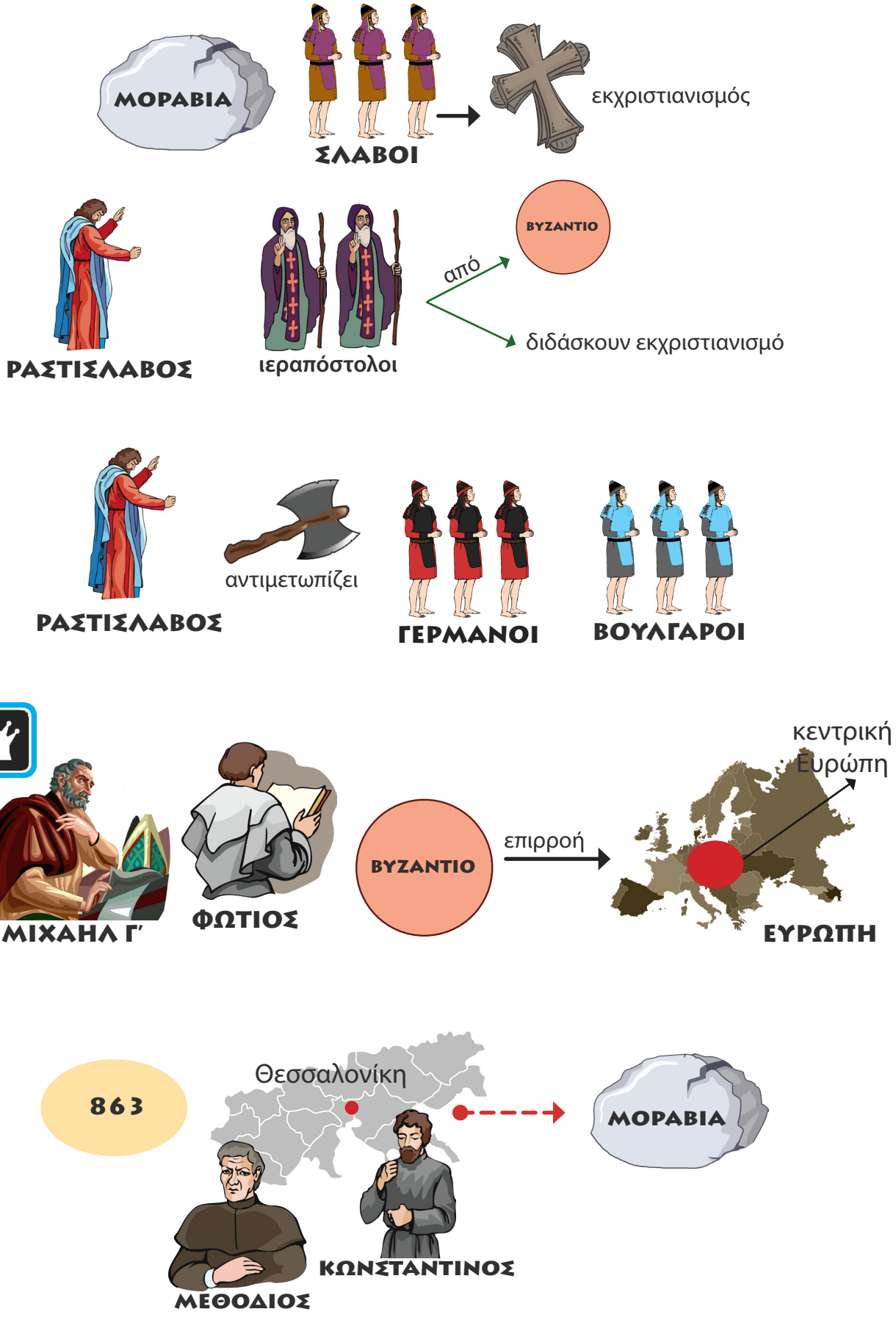
4. Η διάδοση του Χριστιανισμού στους Μοραβούς και τους Βουλγάρους

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων ξεκίνησε από τη Μοραβία.
Ο ηγεμόνας αυτής της χώρας, Ραστισλάβος έφερε ιεραποστόλους, από το Βυζάντιο
για να διδάξουν στο λαό του το Χριστιανισμό.
Με τη βοήθεια του Βυζαντίου, ήθελε να αντιμετωπίσει
τους Γερμανούς και τους Βουλγάρους.
Ο αυτοκράτορας Μιχαήλ Γ' και ο πατριάρχης Φώτιος είδαν
πως το Βυζάντιο θα μπορούσε να επηρεάσει την κεντρική Ευρώπη.
Δύο αδελφοί από τη Θεσσαλονίκη, ο Μεθόδιος και ο Κωνσταντίνος
ανέλαβαν να πραγματοποιήσουν την αποστολή.
Ήταν έμπειροι διπλωμάτες και γνωστοί λόγιοι.
Γνώριζαν πολύ καλά τη σλαβική και άλλες γλώσσες.
Οι δύο αδελφοί έφτασαν στη Μοραβία το Καλοκαίρι του 863.
Ο Κωνσταντίνος δημιούργησε ένα σλαβικό αλφάβητο με
όλες τις φωνητικές ιδιαιτερότητες της σλαβικής.
Απέδωσε στα σλαβικά τη Θεία Λειτουργία και τα ιερά βιβλία.
Αυτό διευκόλυνε τους Μοραβούς να κατανοούν το κήρυγμα και τη λειτουργία.
Οι δύο αδελφοί οργάνωσαν τη σλαβική εκκλησία και μύησαν τους Σλάβους
στο Ελληνικό και Χριστιανικό πολιτιστικό σύστημα.
Ο εκχριστιανισμός ένωσε τους Σλάβους, γιατί ενίσχυσε
την κοινότητα της φυλής με την κοινότητα της πίστης.
Η βυζαντινή εκκλησία συγκρούστηκε με τον πάπα
για τον εκχριστιανισμό των Βουλγάρων.
Ο πάπας ήθελε να επεκτείνει τη ρωμαιοκαθολική εκκλησία στο Βυζάντιο.
Ο βυζαντινός στρατός υποχρέωσε το Βούλγαρο ηγεμόνα Βόρη να αποδεχτεί τον
Χριστιανισμό και να βαπτιστεί ο ίδιος με ανάδοχο τον αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ'.
Αργότερα, ο πάπας, με πρωτοβουλία του Βόρη, έκανε
νέα επέμβαση στα ζητήματα της Βουλγαρικής Εκκλησίας.
Τότε ο πατριάρχης Φώτιος, κατήγγειλε την επέμβαση της Ρώμης στη Βουλγαρία
και κατηγόρησε τη ρωμαϊκή εκκλησία για πολλά λάθη.
Η σύνοδος του έτους 867 καταδίκασε αυτήν την επέμβαση.
Με απόφαση της συνόδου του έτους 870, η εκκλησία της Βουλγαρίας υποτάσσεται
στο πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

σλαβικό αλφάβητο

Θεία Λειτουργία
ιερά βιβλία

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΜΕΘΟΔΙΟΣ

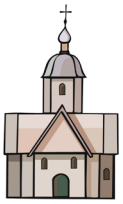
σλαβική εκκλησία

μύηση στο Ελληνικό και Χριστιανικό πολιτιστικό σύστημα

ΣΛΑΒΟΙ

βυζαντινή εκκλησία

σύγκρουση

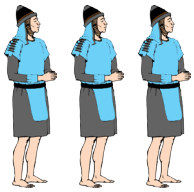

ΠΑΠΑΣ

αιτία

εκχριστιανισμός

ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ

ΠΑΠΑΣ

ρωμαιοκαθολική εκκλησία

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

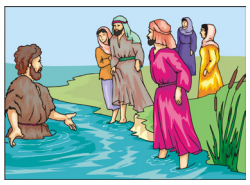

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

υποχρεώνει

στρατηγό
ΒΟΡΗ

βάπτιση

ανάδοχος

ΜΙΧΑΗΛ Γ΄

ΠΑΠΑΣ

επέμβαση

βουλγαρική εκκλησία

καταδικάζει την επέμβαση

ΦΩΤΙΟΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ 867

βουλγαρική εκκλησία

ΣΥΝΟΔΟΣ 870

υποτάσσεται στο πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Από πού ξεκίνησε ο εκχριστιανισμός των Σλάβων;
- Ποιος ήταν ο ηγεμόνας αυτής της χώρας, τι έφερε και για ποιον λόγο;
- Με τη βοήθεια του Βυζαντίου, τι ήθελε να αντιμετωπίσει ο ηγεμόνας;
- Ποιοι είδαν πως το Βυζάντιο θα μπορούσε να επηρεάσει την κεντρική Ευρώπη;
- Ποιοι ανέλαβαν να πραγματοποιήσουν την αποστολή;
- Τι γνωρίζεις για αυτά τα δύο αδέλφια;
- Πότε έφθασαν στη Μοραβία;
- Ποιο ήταν το έργο του Κωνσταντίνου;
- Τι πέτυχαν τα δύο αδέλφια με το έργο τους;
- Τι ένωσε τους Σλάβους και γιατί;
- Με ποιον συγκρούστηκε η βυζαντινή εκκλησία και για ποιον λόγο;
- Τι ήθελε να κάνει ο πάπας;
- Τι υποχρέωσε τον Βούλγαρο ηγεμόνα Βόρη να κάνει ο βυζαντινός στρατός;
- Τι έκανε αργότερα ο πάπας και με ποιανού πρωτοβουλία;
- Τι έκανε τότε ο πατριάρχης Φώτιος;
- Τι καταδίκασε η σύνοδος του έτους 867;
- Ποια απόφαση πήρε η σύνοδος του έτους 870;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΠΑΓΙΩΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ Μ. ΑΣΙΑ

5. Η Βυζαντινή Εποποιία. Επικοί αγώνες και επέκταση της Αυτοκρατορίας

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

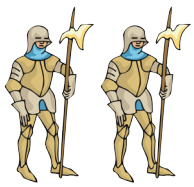
Η επίθεση των Βυζαντινών κατά των Αράβων εγκαινιάζεται
στα χρόνια του Ρωμανού Λακαπηνού.
Ο στρατηγός Ιωάννης Κουρκούας κατέλαβε την Έδεσσα της Συρίας.
Ακολούθησαν οι νίκες του Νικηφόρου Φωκά, του Ιωάννη Τζιμισκή
και του Βασιλείου Β'.
Οι τρεις αυτοί άνδρες απέκτησαν πάλι την Κρήτη, την Κύπρο, τις πόλεις της Κιλικίας
και τμήματα της Συρίας και της Παλαιστίνης.
Ο σκοπός αυτών των εκστρατειών ήταν η ανάκτηση
όλων των παλαιών ρωμαϊκών εδαφών της Εγγύς Ανατολής.
Όταν ανέβηκε στον βουλγαρικό θρόνο ο ελληνομαθής Συμεών,
οι φιλικές σχέσεις με τους Βουλγάρους έγιναν εχθρικές.
Ο Συμεών πολιόρκησε την πρωτεύουσα γιατί επιθυμούσε να ιδρύσει μια
βουλγάρικη και βυζαντινή αυτοκρατορία.
Απέδωσε στον εαυτό του τον τίτλο, βασιλεύς Βουλγάρων και Ρωμαίων.
Ο θάνατος του, όμως, ματαίωσε τις φιλοδοξίες του.
Ο διάδοχος του Πέτρος έκανε με το Βυζάντιο ειρήνη και
παντρεύτηκε τη Μαρία, ανιψιά του Ρωμανού Λακαπηνού.
Όταν ο τσάρος Σαμουήλ ίδρυσε το νέο Βουλγαρικό Κράτος με επίκεντρο
την περιοχή της Αχρίδας, ο πόλεμος σταμάτησε.
Ο αγώνας αυτός υπήρξε μακρύς και δύσκολος για τον αυτοκράτορα Βασίλειο Β'.
Σταμάτησε με τη συντριβή των Βουλγάρων στις μάχες Σπερχειού και Κλειδίου.
Η Βουλγαρία υποτάχθηκε πλήρως και οργανώθηκε σε δύο θέματα.
Τα σύνορα του Βυζαντίου έφτασαν και πάλι στον Δούναβη.
Η οικονομία άνθισε με τις κατακτήσεις του βυζαντινού στρατού και
την επέκταση των βυζαντινών συνόρων.
Νέα εδάφη, παραγωγικό δυναμικό και έσοδα προστέθηκαν στο κράτος.
Η διακοπή των αραβικών επιδρομών επέτρεψε την καλλιέργεια της γης.
Έτσι αναπτύχθηκαν η παραγωγή και τα νομισματικά αποθέματα του Βυζαντίου.
Ο πλούτος ενίσχυσε τις δυνατότητες και το διεθνές κύρος της αυτοκρατορίας και
έφερε αυτοπεποίθηση και περηφάνια στους κατοίκους της.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

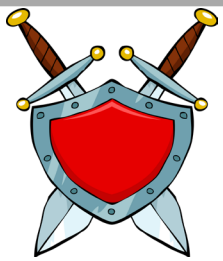
Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 1/2)*

ΡΩΜΑΝΟΣ ΛΑΚΑΠΗΝΟΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

επίθεση

ΑΡΑΒΕΣ

***στρατηγός* ΚΟΥΡΚΟΥΑΣ**

καταλαμβάνει

στρατηγοί
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΙΜΙΣΚΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Β'

νίκη

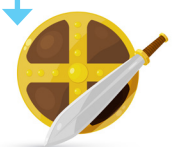

ΚΡΗΤΗ

ΚΥΠΡΟΣ

ΚΙΛΙΚΙΑ
ΣΥΡΙΑ
ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

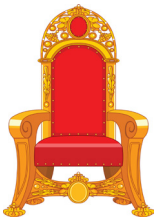

εκστρατείες

σκοπός → ***ανάκτηση εδαφών Εγγύς Ανατολή***

ΣΥΜΕΩΝ

θρόνος

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ + ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

αυτοαποκαλέστηκε **"βασιλεύς Βουλγάρων και Ρωμαίων"**

θάνατος ↓

ΠΕΤΡΟΣ
=διάδοχος

παντρεύεται

ΜΑΡΙΑ

ανιψιά Ρωμανού Λακαπηνού

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

ΣΑΜΟΥΗΛ

ιδρύει →

νέο **ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ**

επίκεντρο →

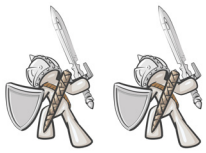
ΑΧΡΙΔΑ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Β΄

ΜΑΧΗ ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ

ΜΑΧΗ ΚΛΕΙΔΙΟΥ

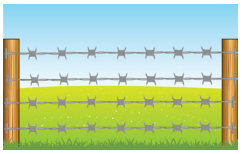
βουλγαρικός στρατός → συντριβή

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

2 θέματα

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΡΑΤΟΣ

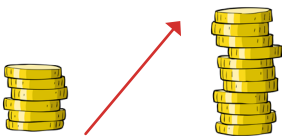

σύνορα →

ΠΟΤΑΜΟΣ ΔΟΥΝΑΒΗΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΡΑΤΟΣ

κρατικά έσοδα

καλλιέργεια γης

κάτοικοι Βυζαντίου → *αυτοπεποίθηση περηφάνια*

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πότε εγκαινιάζεται η επίθεση των Βυζαντινών κατά των Αράβων;
- Ποιος κατέλαβε την Έδεσσα της Συρίας;
- Ποιες νίκες ακολούθησαν μετά;
- Τι απέκτησαν οι τρεις αυτοί άντρες;
- Ποιος ήταν ο σκοπός αυτών των εκστρατειών;
- Πότε οι φιλικές σχέσεις με τους Βουλγάρους έγιναν εχθρικές;
- Τι έκανε ο Συμεών και γιατί;
- Τι απέδωσε στον εαυτό του;
- Ποιος ήταν ο διάδοχός του και τι έκανε;
- Πότε σταμάτησε ο πόλεμος;
- Για ποιον αυτοκράτορα ο αγώνας αυτός υπήρξε μακρύς και δύσκολος;
- Πότε σταμάτησε αυτός ο αγώνας και τι έγινε με τη Βουλγαρία;
- Πού έφτασαν τα σύνορα του Βυζαντίου;
- Πότε άνθισε η οικονομία;
- Ποια ήταν η εικόνα του Βυζαντίου;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΠΑΓΙΩΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ Μ. ΑΣΙΑ

6. Η ίδρυση, η εξέλιξη και ο εκχριστιανισμός του Ρωσικού Κράτους

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Οι Βάραγγοι ή Ρως ήταν σκανδιναβικά φύλα που εμφανίστηκαν τον 9ο αιώνα.
Συνδύαζαν τις εμπορικές με τις πειρατικές δραστηριότητες και
έγιναν γνωστοί με τα ονόματα Βίκιγκς και Νορμανδοί.
Για τις εμπορικές τους συναλλαγές, χρησιμοποιούσαν τους υδάτινους δρόμους,
κυρίως το δρόμο από τους Βαράγγους στους Έλληνες,
για να φτάσουν στον Εύξεινο και τη Βασιλεύουσα.
Οι Βάραγγοι ή Ρως δημιούργησαν ένα νέο λαό με τους ανατολικούς Σλάβους.
Στο λαό αυτό, οι Βάραγγοι έδωσαν το όνομα και την κρατική οργάνωση
και οι Σλάβοι τη γλώσσα και τη λαϊκή βάση.
Στα μέσα του 9ου αιώνα, σχηματίστηκε το πρώτο ρωσικό κράτος.
Ήταν η ηγεμονία του Κιέβου, η οποία έλεγχε το δρόμο του ποταμού Ντον
και έκανε εμπόριο με το Βυζάντιο και το Χαλιφάτο.
Κατά τη διάρκεια του 10ου αιώνα, οι Ρώσοι υπέγραψαν δύο
σημαντικές εμπορικές συνθήκες με το Βυζάντιο,
μετά από τις δύο αποτυχημένες εκστρατείες κατά της Κωνσταντινούπολης.
Οι συνθήκες αυτές επέτρεπαν στους Ρώσους να ταξιδεύουν και
να εμπορεύονται στην Κωνσταντινούπολη.
Οι εμπορικές σχέσεις μεταξύ των Ρώσων και των Βυζαντινών προετοίμασαν τον
εκχριστιανισμό των Ρώσων, ο οποίος ολοκληρώθηκε στα τέλη του 10ου αιώνα.
Ο αυτοκράτορας Βασίλειος Β', για να καταστρέψει τη μικρασιατική αριστοκρατία,
ζήτησε τη βοήθεια του ρώσου ηγεμόνα Βλαδίμηρου.
Του υποσχέθηκε πως θα του δώσει ως σύζυγο την αδελφή του Άννα.
Το ρωσικό στρατιωτικό σώμα συνέτριψε
την ανταρσία των βυζαντινών γαιοκτημόνων.
Ο Βασίλειος, όμως, ξέχασε την υπόσχεσή του.
Όταν ο Βλαδίμηρος κατέλαβε τη Χερσώνα, ο αυτοκράτορας δέχτηκε το γάμο,
με την προϋπόθεση ότι ο Βλαδίμηρος θα γίνει Χριστιανός.
Η νύφη ταξίδεψε στη Χερσώνα και εκεί έγιναν
η βάπτιση του Βλαδίμηρου και ο βασιλικός γάμος.
Ακολούθησε η ομαδική βάπτιση των Ρώσων στα νερά του Δνειπέρου.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

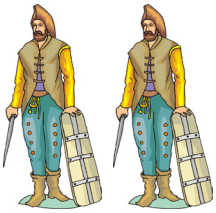
Με τον εκχριστιανισμό των Ρώσων:

- η Ορθοδοξία και ο βυζαντινός πολιτισμός επηρέασαν τον πολιτισμό των Ρώσων,
- αυξήθηκαν οι εμπορικές συναλλαγές με το Βυζάντιο και
- πολλαπλασιάστηκε ο αριθμός βαράγγων και ρώσων μισθοφόρων στην αυτοκρατορική φρουρά και το βυζαντινό στρατό.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

9ος ΑΙΩΝΑΣ

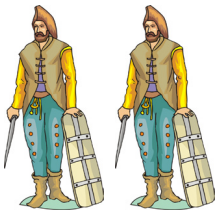

ΒΑΡΑΓΓΟΙ

ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

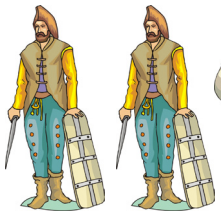
ΕΥΡΩΠΗ

ΒΑΡΑΓΓΟΙ *ή* **ΒΙΚΙΓΚΣ ΝΟΡΜΑΝΔΟΙ** →

εμπορική δραστηριότητα
+
πειρατική δραστηριότητα

ΒΑΡΑΓΓΟΙ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΟΣ

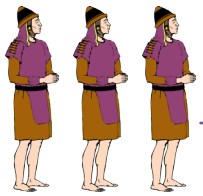
ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΑ

ΒΑΡΑΓΓΟΙ

όνομα
κρατική οργάνωση

+

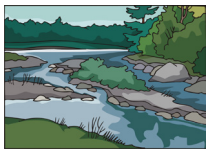
ΣΛΑΒΟΙ

γλώσσα
λαϊκή βάση

→ νέος λαός

9ος ΑΙΩΝΑΣ

ΚΙΕΒΟ

ΝΤΟΝ
ποταμός

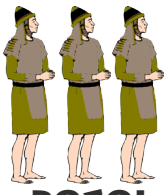

ΕΜΠΟΡΙΟ

Βυζάντιο

Χαλιφάτο

10ος ΑΙΩΝΑΣ

ΡΩΣΟΙ

εμπορικές συνθήκες

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΡΑΤΟΣ

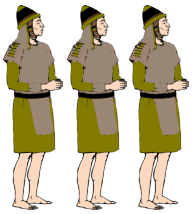

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

10ος ΑΙΩΝΑΣ

ΡΩΣΟΙ

εκχριστιανισμός

γαιοκτήμονες

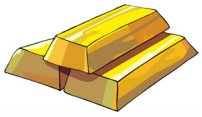
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Β'

ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ

καταστρέφουν

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Β'

υπόσχεται →

ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ

γάμος

με αδελφή Βασίλειου Β', Άννα

ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ

καταλαμβάνει →

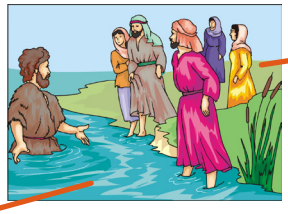
ΧΕΡΣΩΝΑ

προϋπόθεση για γάμο →

βάπτιση

ΔΝΕΙΠΕΡΟΣ
ποταμός

ομαδική βάπτιση

Ρώσοι →

εκχριστιανισμός Ρώσων

- ο βυζαντινός πολιτισμός επηρεάζει τον πολιτισμό των Ρώσων
- αύξηση εμπορικών συναλλαγών με το Βυζάντιο
- Βάραγγοι-Ρώσοι → αυτοκρατορική φρουρά, βυζαντινός στρατός

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποια φύλα εμφανίστηκαν τον 9ο αιώνα;
- Τι συνδύαζαν και με ποια ονόματα έγιναν γνωστοί;
- Ποιους δρόμους χρησιμοποιούσαν για τις εμπορικές τους συναλλαγές;
- Τι λαό δημιούργησαν οι Βάραγγοι ή Ρως και τι του έδωσαν;
- Τι σχηματίστηκε στα μέσα του 9ου αιώνα;
- Ποια ήταν αυτή η ηγεμονία και τι έκανε;
- Κατά τη διάρκεια του 10ου αιώνα, τι υπέγραψαν οι Ρώσοι;
- Τι επέτρεπαν οι συνθήκες αυτές;
- Τι προετοίμασαν οι εμπορικές σχέσεις μεταξύ των Ρώσων και των Βυζαντινών;
- Ποιος και από ποιον ζήτησε βοήθεια για να καταστρέψει τη μικρασιατική αριστοκρατία;
- Τι του υποσχέθηκε;
- Τι έκανε το ρωσικό στρατιωτικό σώμα;
- Τι ξέχασε ο Βασίλειος;
- Τι έκανε ο Βλαδίμηρος;
- Με ποια προϋπόθεση, ο αυτοκράτορας δέχτηκε το γάμο;
- Πού ταξίδεψε η νύφη και τι έγινε εκεί;
- Πού ακολούθησε η ομαδική βάπτιση των Ρώσων;
- Τι έγινε με τον εκχριστιανισμό των Ρώσων;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΠΑΓΙΩΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ Μ. ΑΣΙΑ

7. Σχέσεις Βυζαντίου-Δύσης. Αγώνες για τη διατήρηση των ιταλικών κτήσεων

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Τον 7ο και τον 8ο αιώνα, το ελληνικό στοιχείο ενισχύθηκε με τις
μετακινήσεις πληθυσμών από την Ελλάδα εξαιτίας των σλαβικών επιδρομών.
Στις αρχές του 10ου αιώνα, οι Άραβες κατέκτησαν τη Σικελία.
Στο Βυζάντιο απέμεινε μόνο η Ν. Ιταλία.
Η βυζαντινή Ν. Ιταλία είχε τα θέματα Λογγοβαρδίας, Καλαβρίας και Λουκανίας.
Συνόρευε στο βορρά με κρατίδια που ήθελαν να είναι αυτόνομα.
Η δυτική ή ιταλική πολιτική των Μακεδόνων επιθυμούσε
να διατηρήσει και να επεκτείνει τα εδάφη της στην Ιταλία και
να απομακρύνει τις αραβικές επιθέσεις και τη γερμανική απειλή.
Ο Κωνσταντίνος Ζ' ήθελε να εξασφαλίσει συμμάχους στη Δύση
για να αντιμετωπίσει τους Άραβες και
έτσι αντάλλαξε πρεσβείες με τους ηγέτες της.
Ωστόσο νικήθηκε από τους Άραβες.
Ο Νικηφόρος Φωκάς στηρίχτηκε σε συμμαχίες με ιταλούς ηγεμόνες και
στη βοήθεια του τοπικού πληθυσμού και ακολούθησε αμυντική τακτική,
για να αντιμετωπίσει τους Άραβες της Σικελίας και των Γερμανών.
Όταν, όμως, ο γερμανός ηγεμόνας Όθων Α', στέφθηκε από τον πάπα στη Ρώμη
αυτοκράτωρ Ρωμαίων, έγινε βασιλιάς της Ιταλίας,
τα βυζαντινά εδάφη στην Ιταλία δέχτηκαν μεγαλύτερη απειλή.
Ο πρεσβευτής του Όθωνα, Λιουτπράνδος, ταξίδεψε στην Κωνσταντινούπολη και
πρότεινε ειρήνη και γάμο του γερμανού διαδόχου με μια βυζαντινή πριγκίπισσα
και προίκα τις βυζαντινές κτήσεις της Ν. Ιταλίας.
Ο Νικηφόρος Φωκάς απέρριψε αυτές τις προτάσεις και ταπείνωσε τον
Λιουτπράνδο που επέστρεψε άπρακτος στη Δύση.
Ο Ιωάννης Τζιμισκής ένωσε τα τρία ιταλικά θέματα και
ίδρυσε το κατεπανάτο Ιταλίας.
Ο κατεπάνω, δηλαδή ο διοικητής της Ιταλίας είχε την έδρα του στο Μπάρι.
Η στάση του Τζιμισκή απέναντι των Γερμανών ήταν μετριοπαθής.
Η Θεοφανώ, ανιψιά του αυτοκράτορα, παντρεύτηκε στη Ρώμη
το διάδοχο του γερμανικού θρόνου, τον Όθωνα Β'.
Ο Όθων Β' διέσχισε τη Νότια Ιταλία, αλλά νικήθηκε από τους Άραβες σε ναυμαχία
που έγινε κοντά στον Κρότωνα, λιμάνι της Ν. Ιταλίας.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Μετά το θάνατό του, οι σχέσεις των δύο κρατών αποκαταστάθηκαν.
Ο Βασίλειος Β', με τη βοήθεια των Βενετών και των Πισατών,
αντιμετώπισε όλες τις εξωτερικές απειλές.
Στα μέσα του 11ου αιώνα, εμφανίστηκε ο λαός των Νορμανδών, ο οποίος είχε
κατακτήσει εδάφη στη Ν. Ιταλία και αποτέλεσε απειλή για τα βυζαντινά εδάφη.

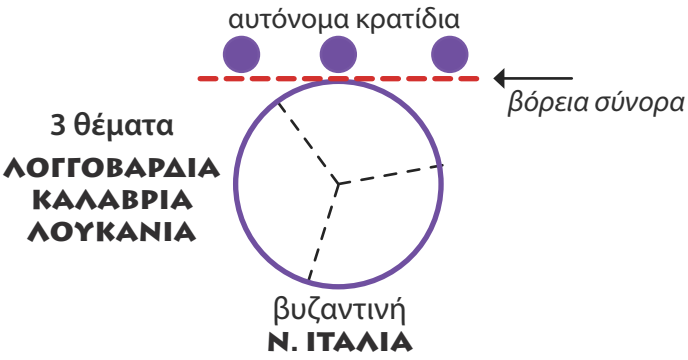
© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/3)***

7ος - 8ος ΑΙΩΝΑΣ ενίσχυση → ελληνικό στοιχείο

10ος ΑΙΩΝΑΣ **ΑΡΑΒΕΣ** κατακτούν Σικελία

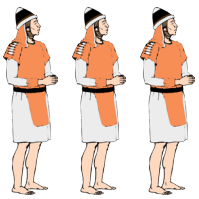

 Μακεδονία

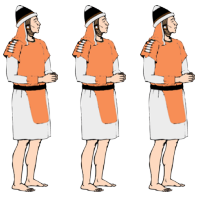
ΔΥΤΙΚΗ - ΙΤΑΛΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

 απομάκρυνση

 ΓΕΡΜΑΝΟΙ **ΑΡΑΒΕΣ**

 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ζ'

 σύγκρουση

 ΑΡΑΒΕΣ ⇒ ήττα Κωνσταντίνου

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/3)***

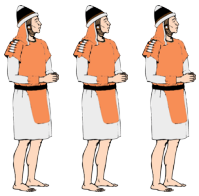
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ

απομάκρυνση

ΓΕΡΜΑΝΟΙ

ΑΡΑΒΕΣ

ΠΑΠΑΣ →

ΟΘΩΝ Α΄ = αυτοκράτωρ Ρωμαίων βασιλιάς Ιταλίας

ΙΤΑΛΙΑ

ΛΙΟΥΤΠΡΑΝΔΟΣ
= πρεσβευτής Όθωνα

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

προτείνει

ΕΙΡΗΝΗ

γάμο με βυζαντινή πριγκίπισσα

τα απορρίπτει

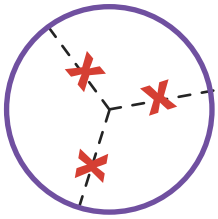

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΙΜΙΣΚΗΣ

ενώνει τα 3 θέματα →

ΙΤΑΛΙΑ = κατεπανάτο Ιταλίας

διοικητής →

ο κατεπάνω

έδρα →

ΜΠΑΡΙ

ΘΕΟΦΑΝΩ

ΟΘΩΝ Β΄

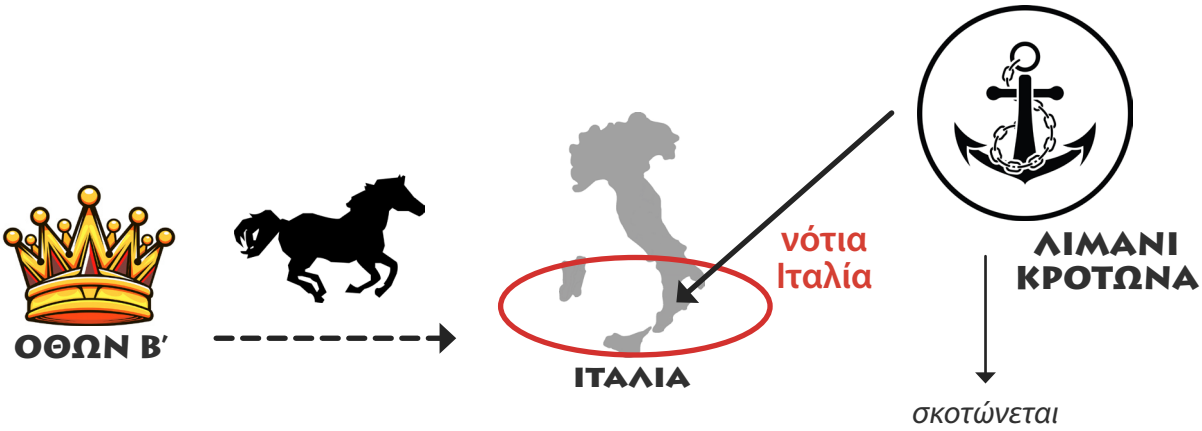
παντρεύονται →

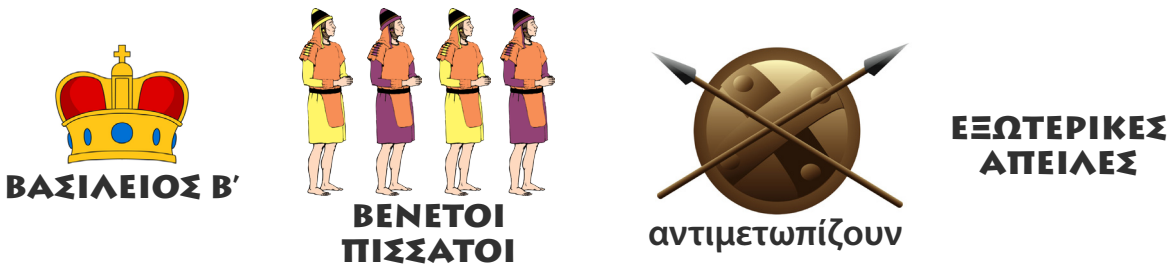

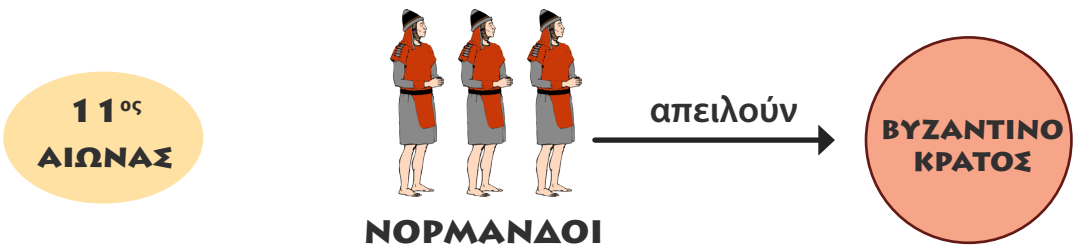
εκκλησία Ρώμης

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 3/3)***

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πότε και πώς ενισχύθηκε το ελληνικό στοιχείο;
- Πότε και ποια πόλη κατέκτησαν οι Άραβες;
- Ποια περιοχή απέμεινε στο Βυζάντιο;
- Ποια θέματα είχε η βυζαντινή Ν. Ιταλία και με ποια συνόρευε;
- Τι επιθυμούσε η δυτική ή ιταλική πολιτική των Μακεδόνων;
- Τι έκανε ο Κωνσταντίνος Ζ';
- Τι έκανε ο Νικηφόρος Φωκάς;
- Πότε τα βυζαντινά εδάφη στην Ιταλία δέχτηκαν μεγαλύτερη απειλή;
- Ποιος ήταν ο πρεσβευτής του Όθωνα, πού ήρθε και τι ήθελε;
- Τι έκανε ο Νικηφόρος Φωκάς;
- Τι ίδρυσε ο Ιωάννης Τζιμισκής;
- Πώς λεγόταν ο διοικητής της Ιταλίας και πού είχε έδρα;
- Ποια ήταν η στάση του Τζιμισκή απέναντι των Γερμανών;
- Ποια ήταν και τι έκανε η ανιψιά του αυτοκράτορα;
- Τι έκανε ο Όθων Β' και τι έγινε μετά το θάνατό του;
- Ποιος αντιμετώπισε όλες τις εξωτερικές απειλές και με τη βοήθεια ποιων;
- Ποιος λαός εμφανίστηκε στα μέσα του 11ου αιώνα, τι έκανε και τι αποτέλεσε;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1.Οι εξελίξεις στην οικονομία και την κοινωνία

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Στα χρόνια της μακεδονικής δυναστείας, η αστική οικονομία αναπτύχθηκε περισσότερο από την οικονομία της υπαίθρου.
Από τον 8ο προς τον 9ο αιώνα, σχηματίστηκε μια νέα αριστοκρατία της γης, η επαρχιακή και η αριστοκρατία των αξιωμάτων, η αστική.
Οι δύο ομάδες της αριστοκρατίας δημιούργησαν μια ενιαία τάξη στα τέλη του 10ου αιώνα.
Είναι οι δυνατοί, όπως πολιτικοί, οι στρατιωτικοί και οι θρησκευτικοί άρχοντες και οι διαχειριστές της κρατικής, της αυτοκρατορικής, της εκκλησιαστικής και μοναστικής περιουσίας.
Οι αγροτικές μάζες, οι πένητες, αποτελούνταν από ελεύθερους γαιοκτήμονες, ακτήμονες γεωργούς που νοίκιαζαν τη γη για καλλιέργεια και παροίκους που ήταν δεμένοι με τη γη.
Γενικά, η αγροτική κοινότητα άρχισε να κινδυνεύει από τους μεγαλοκτηματίες και από τη βαριά φορολογία.
Τα μεγάλα κτήματα αποτελούνταν από διάσπαρτες εκτάσεις, τα χωρία ή προάστεια τα οποία καλλιεργούνταν από ελεύθερους ενοικιαστές ή πάροικους.
Οι ευγενείς είχαν μια πολύ πλούσια ζωή, από τα έσοδα των κτημάτων τους και από τους μισθούς που έπαιρναν από το κράτος ως αξιωματούχοι.
Δεν επιθυμούσαν, όμως, να δίνουν χρήματα για την βελτίωση των εγκαταστάσεών τους και για τις τεχνικές παραγωγής.
Οπότε η αγροτική παραγωγή στο Βυζάντιο παρέμεινε στάσιμη.
Αντίθετα, η αστική οικονομία γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη.
Από τις αρχές του 9ου αιώνα, παλιές πόλεις, όπως η Πάτρα και η Σπάρτη, ξαναχτίστηκαν και ιδρύθηκαν και νέες πόλεις.
Οι πόλεις άρχισαν να ξαναβρίσκουν την οικονομική τους λειτουργία.
Κάστρα έγιναν αγροτοπόλεις, δηλαδή αστικά κέντρα με ημιαγροτικό χαρακτήρα.
Μεγαλύτερη εμπορική κίνηση είχαν πόλεις, όπως η Έφεσος, όπου γίνονταν ετήσιες εμποροπανηγύρεις.
Οι έμποροι και οι βιοτέχνες ήταν οργανωμένοι σε συστήματα, δηλαδή επαγγελματικά σωματεία.
Οι παραγωγές και οι τιμές των προϊόντων ήταν προκαθορισμένες.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Η λειτουργία των συστημάτων στην Κωνσταντινούπολη
καθοριζόταν από το Επαρχικόν Βιβλίον, δηλαδή η
συλλογή διατάξεων των αρχών του 10ου αιώνα.
Οι περισσότερες βιοτεχνίες ασχολιόντουσαν με τον τομέα των τροφίμων.
Από το 10ο αιώνα, εμφανίστηκαν επιχειρήσεις, που είχαν σχέσεις με την επεξεργασία
και εμπορία ειδών πολυτελείας, όπως μετάξι, μπαχαρικά και πολύτιμοι λίθοι.
Το βυζαντινό εξωτερικό εμπόριο ξαναζωντάνεψε από τα μέσα του 10ου αιώνα.
Αναπτύχτηκαν εμπορικές σχέσεις με τους Βουλγάρους, τους Ρώσους,
τη Βενετία και το Χαλιφάτο.
Οι βυζαντινοί έμποροι ταξίδευαν μέχρι το Κάιρο και άλλους τόπους του Χαλιφάτου.
Ήθελαν να προμηθευτούν τα περιζήτητα και επικερδή μπαχαρικά.
Αλλά και οι μουσουλμάνοι έμποροι μετέφεραν
μπαχαρικά, αρώματα και βαφικές ύλες στο Βυζάντιο.
Ο εκτελωνισμός τους γινόταν στην Τραπεζούντα,
εμπορική πύλη της Μ. Ασίας προς Ανατολάς.
Η ανάπτυξη της αστικής οικονομίας δημιούργησε τη μεσαία τάξη.
Η τάξη αυτή αποτελούνταν από εμποροβιοτέχνες, ναυκλήρους και τραπεζίτες.
Σε συντεχνίες ή αδελφότητες, οργάνωνε συχνά λαϊκά κινήματα κατά των ευγενών.
Οι πολυάριθμες λαϊκές μάζες των πόλεων, ο δήμος, αποτελούνταν
από φτωχούς που εργάζονταν όποτε είχαν δουλειά ή ήταν άνεργοι.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 1/3)*

8ος - 9ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΤΑΞΗ

ΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΗ

πολιτικοί

στρατιωτικοί

θρησκευτικοί άρχοντες

= ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΙ

ΚΡΑΤΟΣ

κρατική εξουσία

αυτοκρατορική εξουσία

εκκλησιαστική εξουσία

μοναστική εξουσία

= ΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΣ

ΠΕΝΗΤΕΣ *νοικιάζουν*

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

ΠΑΡΟΙΚΟΙ

δουλεύουν

ΜΕΓΑΛΑ ΚΤΗΜΑΤΑ

διάσπαρτες εκτάσεις

= ΧΩΡΙΑ *ή* **ΠΡΟΑΣΤΕΙΑ**

ΕΥΓΕΝΕΙΣ

έσοδα κτημάτων

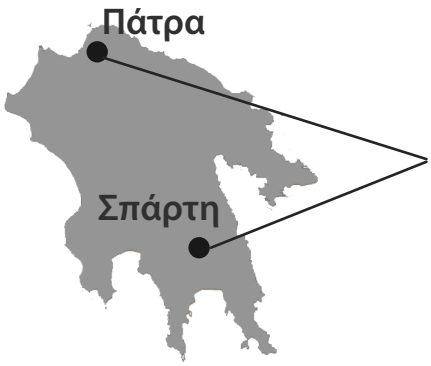
μισθός

πλούσια ζωή

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/3)***

9ος ΑΙΩΝΑΣ

ξαναχτίζονται

χτίζονται νέες πόλεις

ΚΑΣΤΡΑ

ΑΓΡΟΙ

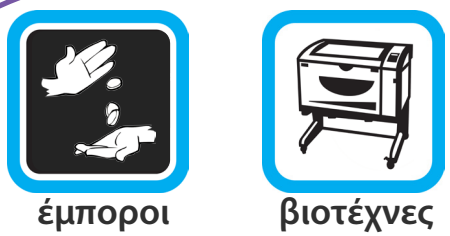
= ΑΓΡΟΤΟΠΟΛΕΙΣ

ΕΦΕΣΟΣ

εμποροπανηγύρεις

έμποροι

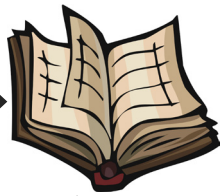
βιοτέχνες

συστήματα, σωματεία

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

λειτουργία συστημάτων

ΕΠΑΡΧΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

βιοτεχνία

τρόφιμα

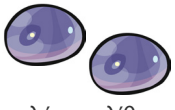
10ος ΑΙΩΝΑΣ

μπαχαρικά

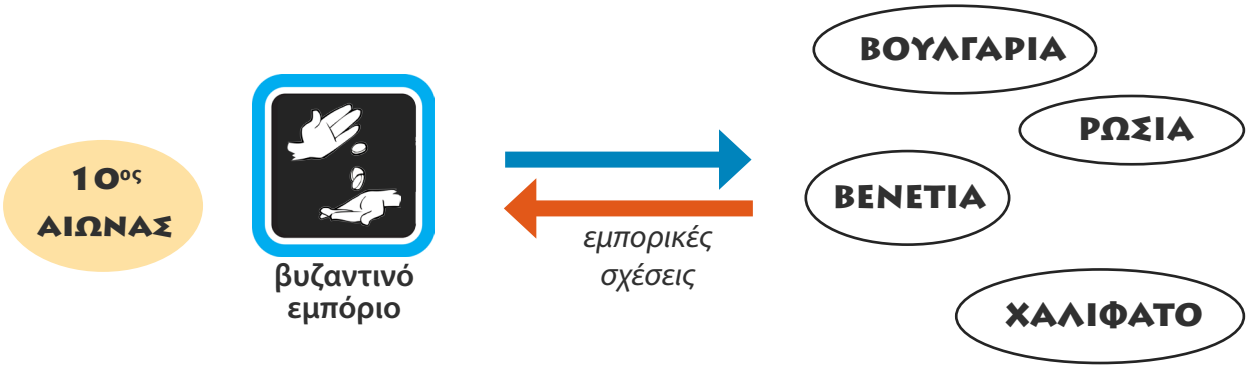
μετάξι

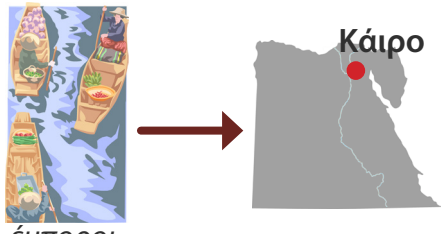

πολύτιμοι λίθοι

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 3/3)***

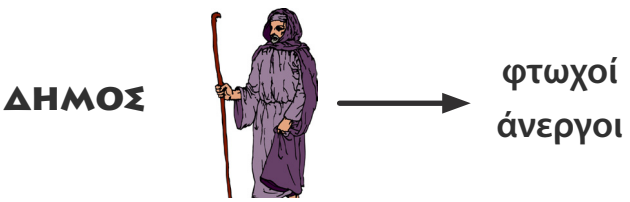

ΜΕΣΑΙΑ ΤΑΞΗ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποια οικονομία αναπτύχθηκε περισσότερο στα χρόνια της μακεδονικής δυναστείας;
- Τι σχηματίστηκε από τον 8ο προς τον 9ο αιώνα;
- Τι δημιούργησαν οι δύο ομάδες της αριστοκρατίας και πότε;
- Ποιοι είναι οι δυνατοί και ποιοι οι πάροικοι;
- Ποιοι είναι οι πένητες και ποιοι οι πάροικοι;
- Από τι άρχισε να κινδυνεύει η αγροτική κοινότητα;
- Τι είναι τα χωρία ή προάστεια;
- Πώς ήταν η ζωή των ευγενών;
- Γιατί η αγροτική παραγωγή στο Βυζάντιο παρέμεινε στάσιμη;
- Ποια οικονομία γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη;
- Πώς ήταν οι πόλεις από τις αρχές του 9ου αιώνα;
- Τι είναι οι αγροτοπόλεις;
- Πού γίνονταν οι ετήσιες εμποροπανηγύρεις;
- Τι είναι τα συστήματα;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

- Από τι καθοριζόταν η λειτουργία των συστημάτων στην Κωνσταντινούπολη και τι είναι αυτό;
- Με τι ασχολιόντουσαν οι περισσότερες βιοτεχνίες;
- Με τι είχαν σχέσεις οι επιχειρήσεις του 10 ου αιώνα;
- Τι ξαναζωντάνεψε από τα μέσα του 10ου αιώνα και με ποιους είχε εμπορικές σχέσεις;
- Πού ταξίδευαν οι βυζαντινοί έμποροι και τι ήθελαν να προμηθευτούν;
- Τι μετέφεραν οι μουσουλμάνοι έμποροι;
- Τι γινόταν στην Τραπεζούντα και ποια είναι αυτή;
- Τι δημιούργησε η ανάπτυξη της αστικής οικονομίας και από ποιους αποτελείται;
- Τι είναι ο δήμος;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2. Η νομοθεσία της Μακεδονικής Δυναστείας και η σύγκρουσή της με τους «δυνατούς»

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Οι αυτοκράτορες της δυναστείας των Μακεδόνων επιθυμούσαν να επανεξετάσουν τη νομοθεσία των Ισαύρων και να συντάξουν νόμους που θα είναι προσαρμοσμένοι στις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της εποχής.

Στα χρόνια των δύο πρώτων Μακεδόνων, εκδόθηκαν οι μεμονωμένοι νόμοι:

1. Πρόχειρος Νόμος: αντικατέστησε την Εκλογή, νομική συλλογή των Ισαύρων.
2. Επαναγωγή: καθόριζε τις αρμοδιότητες του αυτοκράτορα και του πατριάρχη.
3. Βασιλικά: συλλογή νόμων, από τις νομικές συλλογές του Ιουστινιανού.
4. Επαρχικόν Βιβλίον: διατάξεις που ρύθμιζαν τη λειτουργία των συντεχνιών της Κωνσταντινούπολης.
5. Νεαρές: νέοι νόμοι που απέβλεπαν στον περιορισμό της μεγάλης γαιοκτησίας.

Οι μεγάλοι γαιοκτήμονες, δηλαδή οι δυνατοί:

- ήθελαν να κάνουν δικιά τους τη γη των φτωχών,
- να κερδίζουν προνόμια και
- να κατακτήσουν την πολιτική εξουσία.

Η άμυνα και η οικονομία του Βυζαντίου στηρίζονταν στη μικρή και μεσαία αγροτική ιδιοκτησία.

Γι' αυτό επί 80 χρόνια, οι αυτοκράτορες προσπάθησαν με τις Νεαρές τους να προστατεύσουν την αγροτική κοινότητα και τους ελεύθερους καλλιεργητές από τις καταχρήσεις των δυνατών.

Με τους νόμους αυτούς οι Μακεδόνες αυτοκράτορες πέτυχαν τα εξής:

1. Όταν πουλιόταν ένα κομμάτι κοινοτικής γης, οι αγοραστές να είναι οι γείτονες και οι συγγενείς
2. Οι φτωχοί ιδιοκτήτες να παίρνουν πίσω τα χωράφια τους από τους δυνατούς, χωρίς αποζημίωση.
3. Να απαγορεύεται η πώληση και η αγορά στρατιωτικών κτημάτων. Όποιος διέθετε τέτοια κτήματα ήταν υποχρεωμένος να στρατεύεται.
4. Να περιοριστεί η αύξηση της εκκλησιαστικής περιουσίας.
5. Να πληρώνουν οι δυνατοί τους φόρους των φτωχών του χωριού.

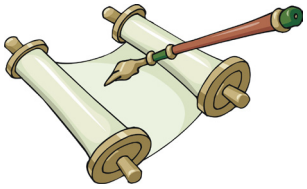
© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

Μακεδονική δυναστεία

επανεξέταση

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΙΣΑΥΡΩΝ

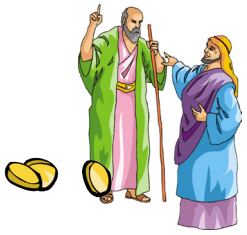
ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΜΟΣ

ΕΠΑΝΑΓΩΓΗ

ΒΑΣΙΛΙΚΑ

ΕΠΑΡΧΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΝΕΑΡΕΣ

ΜΕΓΑΛΟΓΑΙΟΚΤΗΜΟΝΕΣ
ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΙ

επιθυμούν

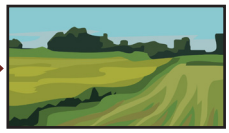
- απόκτηση γης φτωχών
- προνόμια
- πολιτική εξουσία

ΝΟΜΟΙ

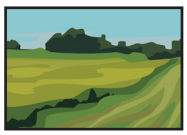
ΒΥΖΑΝΤΙΟ

οικονομία Βυζαντίου

μικρή και μεσαία αγροτική ιδιοκτησία

I.

κοινοτική γη

πώληση

- *γείτονες*
- *συγγενείς*

II.

ΑΓΡΟΤΕΣ

παίρνουν πίσω τα χωράφια τους

~~ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ~~

III.

στρατιωτικά κτήματα

~~πώληση~~

IV.

αύξηση εκκλησιαστικής περιουσίας

V.

ΔΥΝΑΤΟΙ

πληρωμή φόρων των

ΦΤΩΧΩΝ ΧΩΡΙΟΥ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι επιθυμούσαν οι αυτοκράτορες της δυναστείας των Μακεδόνων;
- Ποιοι νόμοι εκδόθηκαν στα χρόνια των δύο πρώτων Μακεδόνων;
- Τι ήθελαν να κάνουν οι δυνατοί;
- Πού στηρίζονταν η άμυνα και η οικονομία του Βυζαντίου;
- Τι προσπάθησαν οι αυτοκράτορες να κάνουν με τις Νεαρές τους και για πόσα χρόνια;
- Τι πέτυχαν με τους νόμους αυτούς οι Μακεδόνες αυτοκράτορες;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

II. Κοινωνία και Οικονομία

2. Η νομοθεσία της Μακεδονικής Δυναστείας και η σύγκρουσή της με τους «δυνατούς»

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (1025-1453)

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Μετά το θάνατο του Βασιλείου Β', άρχισε μια περίοδος κρίσης.
Μόλις οι Κομνηνοί ανέβηκαν στο θρόνο ξεκίνησε η ανασυγκρότηση του κράτους.
Η δυναστεία όμως των Αγγέλων, που διαδέχτηκε τους Κομνηνούς,
δεν μπόρεσε να απομακρύνει τις εξωτερικές απειλές και
το Βυζάντιο καταστράφηκε από τους σταυροφόρους.
Πάνω στα ερείπιά του δημιουργήθηκαν ελληνικά και λατινικά κράτη.
Η αυτοκρατορία της Νίκαιας ξεχώρισε από τα ελληνικά κράτη και
αποκατέστησε τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία.
Το κύρος της διατηρήθηκε ως τις αρχές του 14ου αιώνα.
Η αποσύνθεση του Βυζαντίου ξεκίνησε κατά τη διάρκεια του 14ου αιώνα, εξαιτίας:

- των εμφυλίων πολέμων και
- της εξασθένησης του στρατού και της οικονομίας.

Τα παραπάνω ευνόησαν την επέκταση των Σέρβων και των Οθωμανών.
Έτσι η άλλοτε μεγάλη αυτοκρατορία έγινε μια αδύναμη αυτοκρατορία.
Στο επίπεδο της οικονομίας, αναπτύχθηκε το εμπόριο και η βιοτεχνία και
αυξήθηκε ο πληθυσμός και η αγροτική παραγωγή.
Στο επίπεδο της κοινωνίας, η κεντρική εξουσία προστάτευε τους αγρότες
από τους μεγάλους γαιοκτήμονες.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

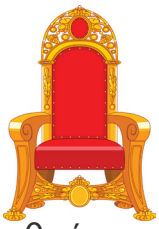
Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Β'
θάνατος

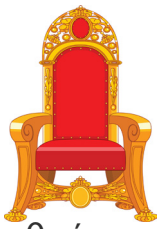
ΚΟΜΝΗΝΟΙ

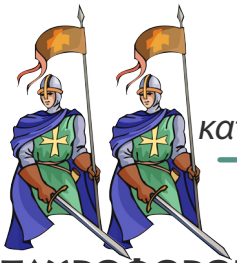
θρόνος

ΑΓΓΕΛΟΙ

θρόνος

ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ

καταστρέφουν

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

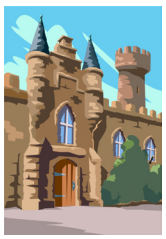

ερείπια Βυζαντίου

χτίζονται

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΡΑΤΗ

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΚΡΑΤΗ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΝΙΚΑΙΑΣ

αποκαθιστά

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

14ος ΑΙΩΝΑΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ → *αποσύνθεση*

☒ *εμφύλιοι πόλεμοι*

☒ *εξασθένηση στρατού/οικονομίας*

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

εμπόριο

βιοτεχνία

αγροτική παραγωγή

κεντρική εξουσία

ΜΕΓΑΛΟΓΑΙΟΚΤΗΜΟΝΕΣ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι άρχισε μετά το θάνατο του Βασιλείου Β’;
- Ποιοι ανέβηκαν στο θρόνο και τι ξεκίνησε;
- Ποια δυναστεία διαδέχτηκε τους Κομνηνούς και τι δεν κατάφερε να κάνει;
- Ποια κράτη δημιουργήθηκαν πάνω στα ερείπια;
- Ποια αυτοκρατορία ξεχώρισε από τα ελληνικά κράτη και τι έκανε;
- Μέχρι πότε διατηρήθηκε το κύρος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας;
- Πότε ξεκίνησε η αποσύνθεση του Βυζαντίου και ποια ήταν τα αίτια;
- Ποιοι λαοί ευνοήθηκαν από τα παραπάνω αίτια;
- Τι συνέβη σε επίπεδο οικονομίας;
- Τι συνέβη σε επίπεδο κοινωνίας;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Η ΕΞΑΣΘΕΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

1. Η κρίση και οι απώλειες της αυτοκρατορίας κατά τον 11ο αιώνα (1025-1081)

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Όταν πέθανε ο αυτοκράτορας Βασίλειος Β' , το Βυζάντιο
εξελίχθηκε σε μια παγκόσμια δύναμη.
Ωστόσο, σύντομα τα πράγματα άλλαξαν.
Η βυζαντινή κυβέρνηση πήρε τα εξής μέτρα:

- παραμέλησε το στόλο,
- διέλυσε τα θέματα και τους θεματικούς στρατούς,
- αντικατέστησε την υποχρεωτική στρατιωτική θητεία μ' ένα φόρο που χρησιμοποιήθηκε για τη στρατολογία ξένων μισθοφόρων και
- χρησιμοποίησε πολλούς ξένους σε ανώτερες θέσεις.

Στο επίπεδο της κοινωνίας η επιβολή νέων φόρων οδήγησε
σε ταραχές και εξεγέρσεις των αγροτικών πληθυσμών.
Τα παρακάτω οδήγησαν την αυτοκρατορία σε κρίση:

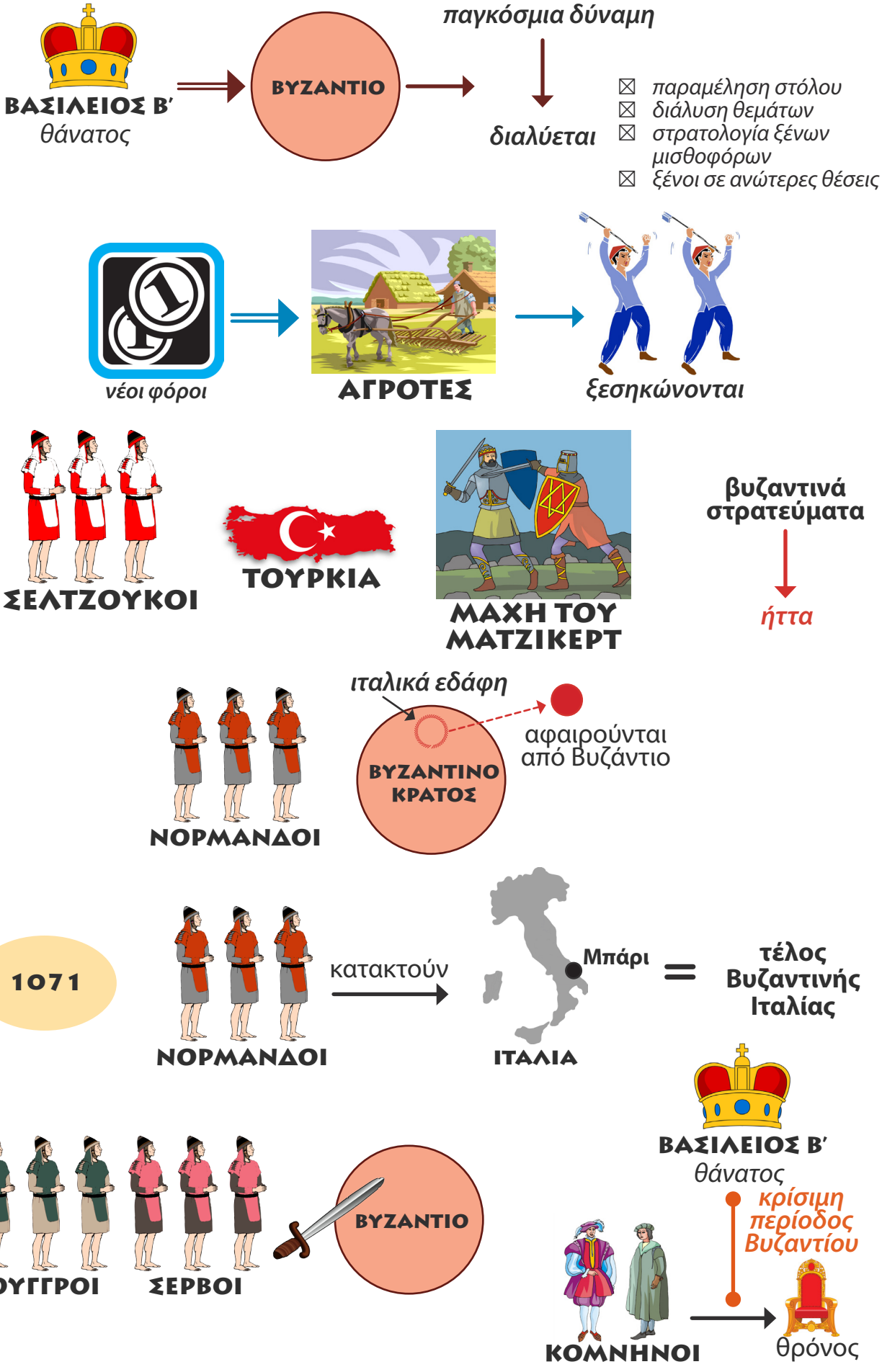
- τα οικονομικά προβλήματα,
- οι ταραχές και οι συγκρούσεις και
- η πολιτική αστάθεια.

Την ίδια περίοδο νέοι εχθροί άρχισαν να απειλούν τα κρατικά εδάφη.
Στην Ανατολή, εμφανίστηκαν οι Σελτζούκοι, τουρκικό φύλο που στη μάχη του
Ματζικέρτ, κατέστρεψε τα μισθοφορικά στρατεύματα του Βυζαντίου.
Η έλλειψη οπλισμού, πειθαρχίας και ηθικού
ήταν οι κυριότεροι παράγοντες της ήττας.
Οι σκανδιναβικής καταγωγής Νορμανδοί αφαίρεσαν
τα ιταλικά εδάφη από το Βυζάντιο.
Το 1071 έπεσε στα χέρια των Νορμανδών το τελευταίο
βυζαντινό οχυρό της Ιταλίας, η πόλη Μπάρι, στις ακτές της Αδριατικής.
Το γεγονός αυτό σήμανε το τέλος της Βυζαντινής Ιταλίας.
Οι Ούγγροι και οι Σέρβοι αποδείχτηκαν επικίνδυνοι αντίπαλοι.
Τα χρόνια, που μεσολάβησαν ανάμεσα στο θάνατο του Βασιλείου Β'
και της δυναστείας των Κομνηνών,
αποτελούν μια κρίσιμη και μεταβατική περίοδο της βυζαντινής δύναμης.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξασθένηση του Βυζαντίου και το σχίσμα με τη Δύση
1. Η κρίση και οι απώλειες της αυτοκρατορίας κατά τον 11ο αιώνα (1025-1081)

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πώς εξελίχθηκε το Βυζάντιο, όταν πέθανε ο αυτοκράτορας Βασίλειος Β';
- Ποια μέτρα πήρε η βυζαντινή κυβέρνηση, που το οδήγησαν σε κρίση;
- Τι έγινε σε επίπεδο κοινωνίας;
- Ποια οδήγησαν την αυτοκρατορία σε κρίση;
- Τι γνωρίζεις για τους Σελτζούκους;
- Ποιοι ήταν οι παράγοντες που οδήγησαν τα βυζαντινά στρατεύματα στην ήττα, στη μάχη του Ματζικέρτ από τους Σελτζούκους;
- Ποιος λαός είχε σκανδιναβική καταγωγή και τι αφαίρεσε;
- Τι έπεσε στα χέρια των Νορμανδών και πότε;
- Τι σήμανε αυτό το γεγονός για το Βυζάντιο;
- Ποιοι λαοί αποδείχτηκαν επικίνδυνοι αντίπαλοι;
- Ποια χρόνια αποτελούν μια κρίσιμη και μεταβατική περίοδο της βυζαντινής δύναμης;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξασθένηση του Βυζαντίου και το σχίσμα με τη Δύση
1. Η κρίση και οι απώλειες της αυτοκρατορίας κατά τον 11ο αιώνα (1025-1081)

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Η ΕΞΑΣΘΕΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

2. Οι Κομνηνοί και η μερική αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Όταν ο Αλέξιος Α', ο ιδρυτής της δυναστείας των Κομνηνών, ανέβηκε στο θρόνο, το Βυζάντιο δεχόταν επίθεση και κινδύνευε σε όλα τα μέτωπα.
Οι Κομνηνοί στηρίχτηκαν στους ευγενείς, εφαρμόζοντας το θεσμό της Πρόνοιας.
Παραχώρησαν, ισόβια, αγροκτήματα και φορολογικά έσοδα στους ευγενείς, ώστε και εκείνοι με τη σειρά τους να παρέχουν στρατιωτικές υπηρεσίες.
Οι ευγενείς αυτοί ονομάστηκαν προνοιάριοι ή στρατιώτες και έγιναν η άρχουσα τάξη, ενώ οι απλοί αγρότες παρέμειναν στην αθλιότητα.
Ο Αλέξιος Α' εκμεταλλεύτηκε τις επιχειρήσεις των σταυροφόρων στη Μ. Ασία και βασίστηκε στις συμφωνίες που υπέγραψε με τους αρχηγούς τους στην Κωνσταντινούπολη, ώστε να ξαναποκτήσει τη δυτική Μ. Ασία.
Στα Βαλκάνια, ο αυτοκράτορας κατάφερε να πετύχει, με διπλωματία και πόλεμο, να απαλλαγεί από τις επιδρομές των Πατζινακών και των Κουμάνων.
Ο Ιωάννης Κομνηνός, κατέκτησε ξένα κρατίδια στη Μ. Ασία και έφτασε ως τη συριακή Αντιόχεια.
Στα Βαλκάνια, επέβαλε την κυριαρχία του στους Σέρβους και προσπάθησε να κατακτήσει και το Ουγγρικό Βασίλειο.
Ο Μανουήλ Α' Κομνηνός, ακολούθησε τη φιλοδυτική εσωτερική πολιτική και στηρίχθηκε στις υπηρεσίες των Λατίνων.
Στην εξωτερική πολιτική, ο Μανουήλ Α' Κομνηνός:

- έκανε ειρήνη με τους Ούγγρους,
- κυριάρχησε στα βορειοδυτικά Βαλκάνια,
- ταπείνωσε τους Σέρβους,
- συνέχισε τις εκστρατείες κατά των σελτζουκικών εδαφών στη Μ. Ασία.

Ο σουλτάνος των Σελτζούκων επιτέθηκε κατά των εδαφών του Βυζαντίου.
Ο βυζαντινός στρατός δεν μπόρεσε να σταματήσει τους Τούρκους και στο Μυριοκέφαλο της Φρυγίας ηττήθηκε.
Η νίκη αυτή των Τούρκων επηρέασε τη φυσιογνωμία της Μ. Ασίας.
Οι καταλήψεις πόλεων, οι σφαγές και η φυγή των χριστιανών, η πείνα και η πανούκλα, έφεραν τον εξισλαμισμό, δηλαδή τη μεταστροφή στο Ισλάμ.

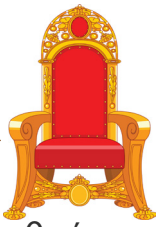
© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξασθένηση του Βυζαντίου και το σχίσμα με τη Δύση
2. Οι Κομνηνοί και η μερική αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 1/2)*

ΑΛΕΞΙΟΣ Α΄

θρόνος

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

επιθέσεις

ΚΟΜΝΗΝΟΙ

ΕΥΓΕΝΕΙΣ

αγροκτήματα

φορολογικά έσοδα

στρατιωτικές υπηρεσίες

ευγενείς στρατιωτικοί

= **ΠΡΟΝΟΙΑΡΙΟΙ ή ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ**

άρχουσα τάξη

απλοί **ΑΓΡΟΤΕΣ**

→ ***αθλιότητα***

ΑΛΕΞΙΟΣ Α΄

ΔΥΤΙΚΗ Μ. ΑΣΙΑ

ΒΑΛΚΑΝΙΑ

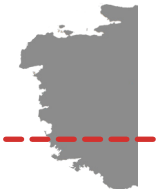

~~**ΠΑΤΖΙΝΑΚΟΙ**~~

~~**ΚΟΥΜΑΝΟΙ**~~

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ

Μ. ΑΣΙΑ

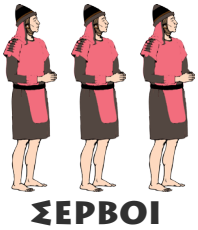

ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ

ΒΑΛΚΑΝΙΑ

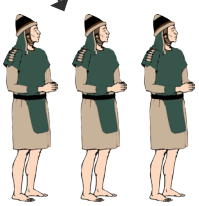

προσπάθεια κατάκτησης

νικάει Σέρβους

ΣΕΡΒΟΙ

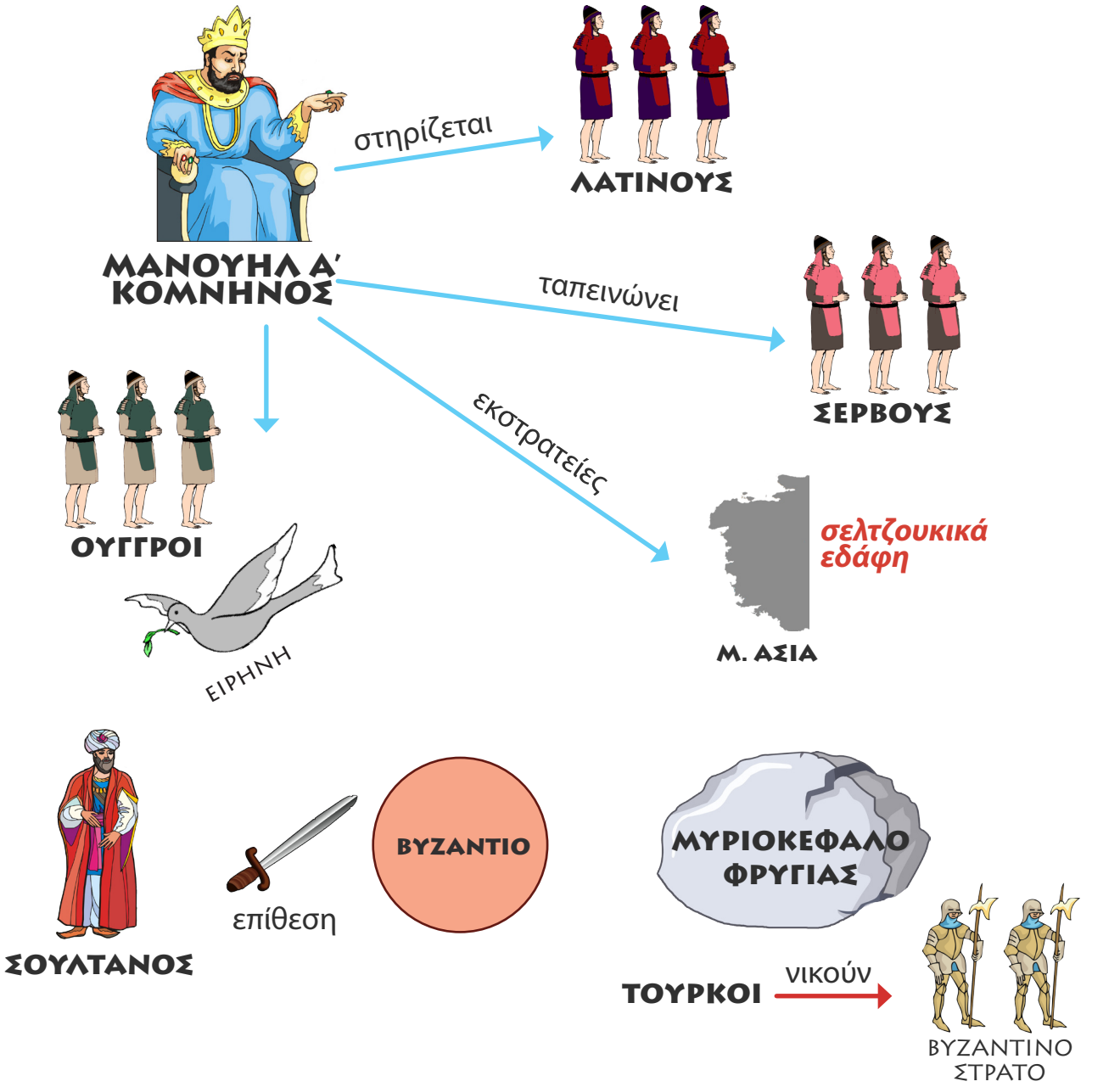

ΟΥΓΓΡΙΚΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξασθένηση του Βυζαντίου και το σχίσμα με τη Δύση
2. Οι Κομνηνοί και η μερική αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/2)*

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιος ήταν ο ιδρυτής της δυναστείας των Κομνηνών και τι συνέβη στο Βυζάντιο, όταν ανέβηκε στο θρόνο;
- Σε ποιους στηρίχτηκαν οι Κομνηνοί και ποιον θεσμό εφάρμοσαν;
- Ποιος ήταν ο θεσμός της Πρόνοιας;
- Πώς ονομάστηκαν οι ευγενείς και ποια τάξη έγιναν;
- Τι συνέβη στους απλούς αγρότες;
- Τι εκμεταλλεύτηκε ο Αλέξιος Α', πού βασίστηκε και τι ήθελε να ξαναποκτήσει;
- Τι κατάφερε ο αυτοκράτορας να πετύχει, στα Βαλκάνια και με ποιον τρόπο;
- Ποιο ήταν το έργο του Ιωάννη Κομνηνού;
- Ποιο ήταν το έργο του Μανουήλ Α' Κομνηνού;
- Ποιος επιτέθηκε κατά των εδαφών του Βυζαντίου;
- Τι δεν μπόρεσε να κάνει ο βυζαντινός στρατός και πού ηττήθηκε;
- Ποια επηρέασε η νίκη αυτή των Τούρκων;
- Ποιες καταστάσεις έφεραν τον Ισλαμισμό;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξασθένηση του Βυζαντίου και το σχίσμα με τη Δύση
2. Οι Κομνηνοί και η μερική αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Η ΕΞΑΣΘΕΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

3. Η ενετική οικονομική διείσδυση και το σχίσμα των Εκκλησιών

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Ο Αλέξιος Α' ζήτησε τη βοήθεια των Βενετών, για να απομακρύνει τους Νορμανδούς της Ιταλίας, οι οποίοι ήταν έτοιμοι να μπουν στη βυζαντινή πρωτεύουσα.
Ο βενετικός στόλος και το Βυζάντιο νίκησαν τους Νορμανδούς.
Για να ανταμείψει τους συμμάχους του, ο Αλέξιος Α' με μια επίσημη έγγραφη συμφωνία, υπογεγραμμένη από τον ίδιο και σφραγισμένη με τη χρυσή του βούλα, δηλαδή το χρυσόβουλο, έδωσε τα ακόλουθα προνόμια:

- Έδωσε τίτλους και χρηματικές χορηγίες στους κοσμικούς και εκκλησιαστικούς άρχοντες της Βενετίας.
- Παραχώρησε στους εμπόρους της Βενετίας αποβάθρες και εμπορικά καταστήματα.
- Επέτρεψε στους Βενετούς να κάνουν ελεύθερο εμπόριο, χωρίς να πληρώνουν φόρους σε όλα τα σημαντικά βυζαντινά λιμάνια.

Με αυτή τη συνθήκη, το Βυζάντιο απαλλάχτηκε από τα φορολογικά, ναυτιλιακά και οικονομικά δικαιώματά του, τα οποία δόθηκαν στους Βενετούς ως προνόμια.
Έτσι οι Βενετοί ίδρυσαν μια πανίσχυρη αποικιακή αυτοκρατορία στην Ανατολή.
Το Βυζάντιο δεν ήταν πια ο μεσάζοντας μεταξύ Αράβων και Δυτικής Ευρώπης και έχασε την κυρίαρχη θέση του στο εμπόριο της Μεσογείου.
Οι αυτοκράτορες επιχείρησαν αργότερα:

- να κατασχέσουν τις περιουσίες Βενετών,
- να υποκινήσουν βίαιες κινήσεις των κατοίκων της πρωτεύουσας εναντίον τους και
- να παραχωρήσουν προνόμια και σε άλλες ιταλικές ναυτικές πόλεις.

Ο Μανουήλ Κομνηνός, κατάφερε να διχάσει τους αντιπάλους του, να φέρει στρατό στην Ιταλία και να επαναφέρει πολιτική του Ιουστινιανού Α'.
Στα χρόνια του Κωνσταντίνου Θ', οι σχέσεις μεταξύ των πατριαρχείων Ρώμης και Κωνσταντινούπολης οδηγήθηκαν σε ρήξη.
Το γεγονός αυτό είναι γνωστό ως Σχίσμα των δύο Εκκλησιών.
Η οριστική ρήξη των δύο πατριαρχείων οδήγησε στον σχηματισμό δύο χωριστών χριστιανικών εκκλησιών, την Ορθόδοξη και τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.
Η εξέλιξη αυτή ενίσχυσε το μίσος μεταξύ Ανατολής και Δύσης και είχε μεγάλες επιπτώσεις στις τύχες της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξασθένηση του Βυζαντίου και το σχίσμα με τη Δύση
3. Η ενετική οικονομική διείσδυση και το σχίσμα των Εκκλησιών

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

ΑΛΕΞΙΟΣ Α΄

ζητάει βοήθεια Βενετών

ΒΕΝΕΤΙΑ

βενετικός στόλος

+

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

νικούν

ΝΟΡΜΑΝΔΟΥΣ

ΑΛΕΞΙΟΣ Α΄

ανταμοιβή συμμάχων

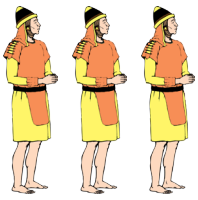
ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΟ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

ΒΕΝΕΤΙΑ

- ✓ τίτλοι
- ✓ χρηματικές χορηγίες
- ✓ ελεύθερο εμπόριο

ΒΕΝΕΤΟΙ

ανατολή

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΒΕΝΕΤΩΝ

ΑΡΑΒΙΑ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

μεσάζοντας

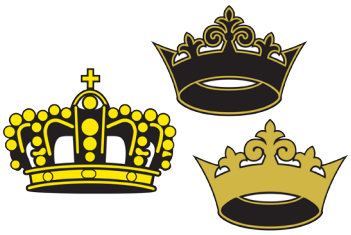
δυτική Ευρώπη

ΕΥΡΩΠΗ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

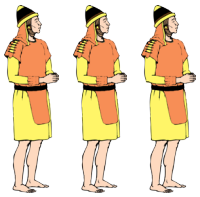

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ

επιχειρούν

κατάσχεση περιουσιών

ΒΕΝΕΤΩΝ

υποκίνηση κατοίκων εναντίον τους

προνόμια και σε άλλες ιταλικές πόλεις

ΙΤΑΛΙΑ

ΜΑΝΟΥΗΛ Α΄ ΚΟΜΝΗΝΟΣ

ΣΤΡΑΤΟΣ

ΙΤΑΛΙΑ

πολιτική

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ΄

πατριαρχείο Ρώμης

Σχίσμα

πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης

σχηματίζονται:

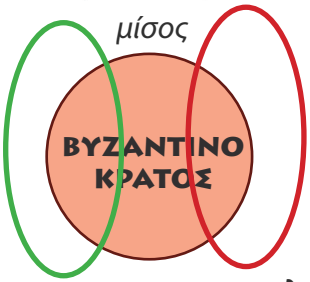
Ορθόδοξη Εκκλησία

Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία

μίσος

δυτικό τμήμα

ανατολικό τμήμα

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Από ποιους ζήτησε τη βοήθεια ο Αλέξιος Α' και γιατί;
- Τι είναι το χρυσόβουλο;
- Ποια προνόμια έδωσε ο Αλέξιος Α' για να ανταμείψει τους συμμάχους του;
- Με αυτή τη συνθήκη, από ποια απαλλάχτηκε το Βυζάντιο;
- Τι ίδρυσαν οι Βενετοί;
- Τι συνέβη στο Βυζάντιο;
- Τι επιχείρησαν αργότερα να κάνουν οι αυτοκράτορες;
- Τι κατάφερε να κάνει ο Μανουήλ Κομνηνός;
- Τι είναι το Σχίσμα των δύο Εκκλησιών;
- Σε τι οδήγησε η οριστική ρήξη των δύο πατριαρχείων;
- Τι ενίσχυσε αυτή η εξέλιξη και ποια ήταν η τύχη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξασθένηση του Βυζαντίου και το σχίσμα με τη Δύση
3. Η ενετική οικονομική διείσδυση και το σχίσμα των Εκκλησιών

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

1. Οι σταυροφορίες και η πρώτη άλωση της Πόλης

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Οι σταυροφορίες ξεκίνησαν στη Δύση τον 11ο αιώνα,
με πρωτοβουλία των παπών για την απελευθέρωση του Παναγίου Τάφου και
των Αγίων Τόπων που είχαν κατακτήσει οι Σελτζούκοι.
Οι παράγοντες για τις σταυροφορίες ήταν:

- οι ωμότητες Αράβων και Τούρκων κατά των προσκυνητών,
- τα οικονομικά προβλήματα της Δύσης και
- η βοήθεια που ζήτησε ο αυτοκράτορας Αλέξιος Α' Κομνηνός
  από τους ηγεμόνες της.

Ο πάπας Ουρβανός Β' κήρυξε την πρώτη σταυροφορία στην Κλερμόν της Γαλλίας.
Η πρώτη σταυροφορία είχε θρησκευτικό χαρακτήρα.
Διακρίνεται σε μια λαϊκή και μια φεουδαρχική σταυροφορία.
Οι ανοργάνωτες λαϊκές μάζες προηγήθηκαν,
αλλά εξολοθρεύτηκαν από τους Τούρκους.
Οι φεουδάρχες νίκησαν τους Τούρκους και έτσι
παραχώρησαν στο Βυζάντιο τα εδάφη της δυτικής Μ. Ασίας.
Οι φεουδάρχες ίδρυσαν ηγεμονίες και κρατίδια στη Συρία και την Παλαιστίνη.
Οι επόμενες δύο σταυροφορίες απέτυχαν.
Η απώλεια της Κύπρου, ως συνέπεια της τρίτης σταυροφορίας,
ήταν κάτι σημαντικό για το Βυζάντιο.
Ο Άγγλος βασιλιάς Ριχάρδος Λεοντόκαρδος κατέλαβε την Κύπρο και
την παρέδωσε στο φράγκο Γουίδο Λουζινιάν.
Από τότε το νησί παρέμεινε στην εξουσία των Δυτικών για τέσσερις σχεδόν αιώνες.
Στις σταυροφορίες άρχισαν να κυριαρχούν τα υλικά κίνητρα.
Το αποκορύφωμα της εξέλιξης σημειώθηκε με την τέταρτη σταυροφορία.
Οι σταυροφόροι που είχαν αρχικό στόχο την Αίγυπτο και τη Συρία,
τελικά, κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

II. Οι σταυροφορίες και οι συνέπειές τους για το Βυζάντιο
1. Οι σταυροφορίες και η πρώτη άλωση της Πόλης

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

11ος ΑΙΩΝΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ
ΑΓΙΟΙ ΤΟΠΟΙ

ΣΕΛΤΖΟΥΚΟΙ

Σταυροφορίες

ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ

παράγοντες

ΑΡΑΒΕΣ-ΤΟΥΡΚΟΙ **προσκυνητές**

 οικονομικά προβλήματα Δύσης

 έκκληση βοήθειας

ΑΛΕΞΙΟΣ Α΄

ΠΑΠΑΣ ΟΥΡΒΑΝΟΣ Β΄

ΚΛΕΡΜΟΝ ΓΑΛΛΙΑΣ

Α΄
ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Α΄
ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

θρησκευτικός χαρακτήρας

λαϊκή - φεουδαρχική σταυροφορία

ΦΕΟΥΔΑΡΧΕΣ

ΝΙΚΟΥΝ

ΤΟΥΡΚΟΥΣ

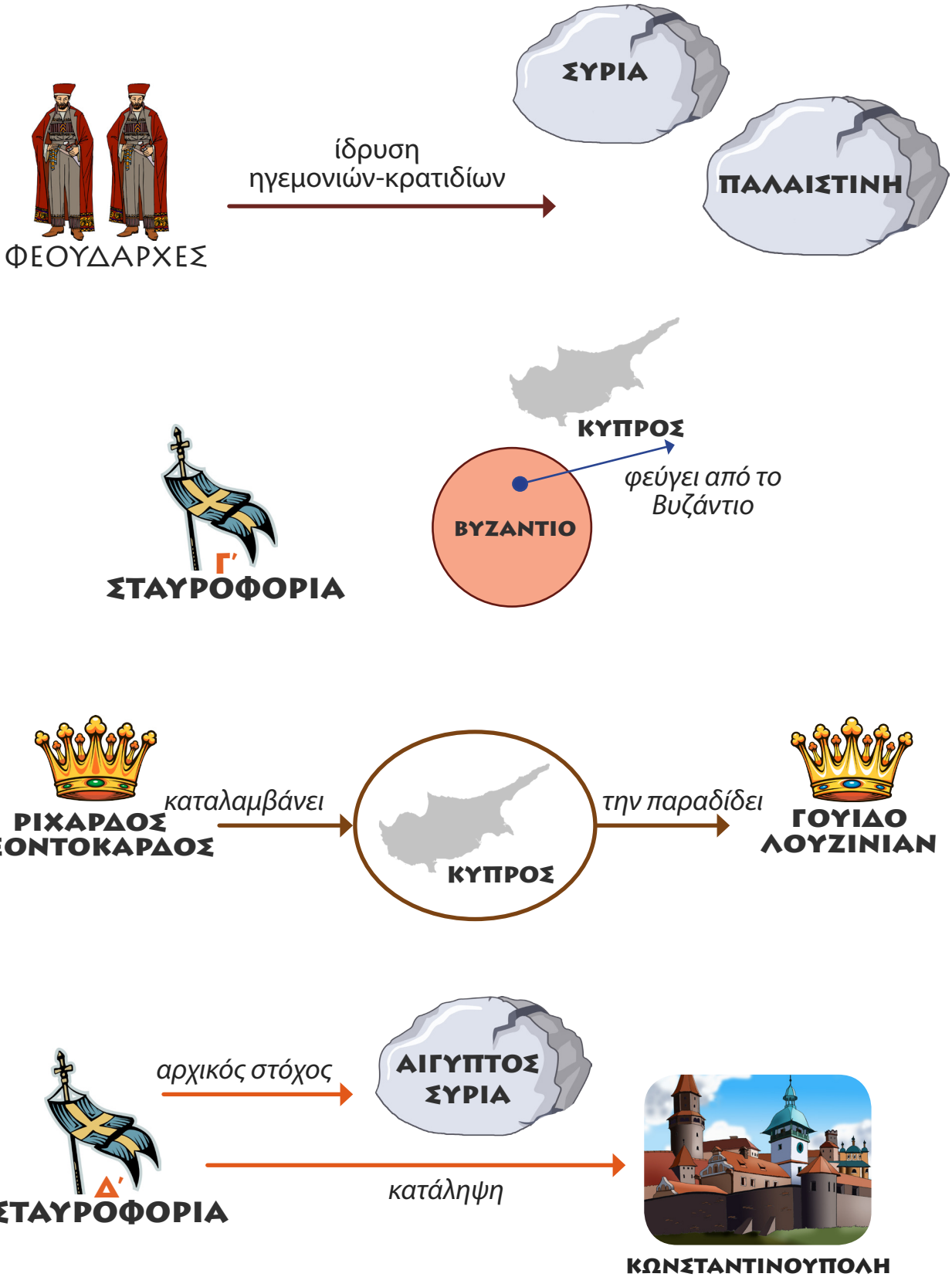
ΒΥΖΑΝΤΙΟ

εδάφη δυτικής Μ. Ασίας

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

II. Οι σταυροφορίες και οι συνέπειές τους για το Βυζάντιο
1. Οι σταυροφορίες και η πρώτη άλωση της Πόλης

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/2)*

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πότε ξεκίνησαν οι σταυροφορίες και με πρωτοβουλία ποιων;
- Για ποιους λόγους ξεκίνησαν οι σταυροφορίες;
- Ποιοι ήταν οι παράγοντες των σταυροφοριών;
- Ποιος κήρυξε την πρώτη σταυροφορία και πού;
- Τι χαρακτήρα είχε η πρώτη σταυροφορία και σε τι διακρίνεται;
- Ποιες μάζες προηγήθηκαν και από ποιους εξολοθρεύτηκαν;
- Ποιους νίκησαν οι φεουδάρχες και τι παραχώρησαν στο Βυζάντιο;
- Τι ίδρυσαν οι φεουδάρχες;
- Ποιες σταυροφορίες απέτυχαν;
- Ποια απώλεια ήταν σημαντική για το Βυζάντιο;
- Ποιος κατέλαβε την Κύπρο και σε ποιον την παρέδωσε;
- Πού παρέμεινε το νησί και για πόσον καιρό;
- Ποια άρχισαν να κυριαρχούν στις σταυροφορίες;
- Τι συνέβη στην τέταρτη σταυροφορία;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Οι σταυροφορίες και οι συνέπειές τους για το Βυζάντιο

1. Οι σταυροφορίες και η πρώτη άλωση της Πόλης

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

2. Η περίοδος της Λατινοκρατίας και τα ελληνικά κράτη

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Από την περίοδο της Λατινοκρατίας αρχίζει η διανομή των βυζαντινών εδαφών.
Οι Βενετοί έλαβαν το μεγαλύτερο μέρος της Βασιλεύουσας και
τα πιο σημαντικά λιμάνια και νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου Πελάγους.
Ο κόμης Βαλδουίνος της Φλάνδρας πήρε την αυτοκρατορία της Κωνσταντινούπολης.
Από αυτήν εξαρτιόταν το βασίλειο της Θεσσαλονίκης.
Στη Νότια Ελλάδα υπήρχαν δύο λατινικά κράτη,
το δουκάτο των Αθηνών και η ηγεμονία της Αχαΐας.
Στο δουκάτο των Αθηνών κυριάρχησαν οι Καταλανοί και
μετά μια φλωρεντινή οικογένεια τραπεζιτών.
Στην ηγεμονία της Αχαΐας κυριάρχησε το Δεσποτάτο του Μυστρά.
Μετά την πτώση της Πόλης, ο Ελληνισμός κατέφυγε σε τρία ελληνικά κράτη:

- στην αυτοκρατορία της Τραπεζούντας,
- στην αυτοκρατορία της Νίκαιας,
- στο κράτος της Ηπείρου.

Μετά τη μάχη της Πελαγονίας, τα κάστρα Μάνη, Γεράκι, Μονεμβασία και Μυστράς
παραχωρήθηκαν από τους Φράγκους στο Βυζάντιο και
εξελίχτηκαν στο δεσποτάτο του Μυστρά.
Αυτό κυβερνιόταν από τον αδελφό του βυζαντινού αυτοκράτορα.
Πρωτεύουσα του δεσποτάτου ήταν ο Μυστράς.
Τα τέσσερα αυτά κράτη εναντιώθηκαν κατά των Λατίνων.
Από το 1071 και κυρίως μετά την Άλωση της Πόλης, το εθνικό αίσθημα του
Ελληνισμού ξυπνάει και αποτελεί το στήριγμα του Βυζαντίου.
Τα ελληνικά κράτη:

- οργανώθηκαν στρατιωτικά και πολιτικά,
- ανέπτυξαν την οικονομία και τον πολιτισμό και
- προσπάθησαν να ανακτήσουν την Πόλη και
  να συγκροτήσουν τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

Το έργο αυτό πραγματοποιήθηκε από τον αυτοκράτορα
της Νίκαιας Μιχαήλ Η' Παλαιολόγο.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

ΒΕΝΕΤΟΙ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

ΕΛΛΑΔΑ

Ιόνιο Πέλαγος

Αιγαίο Πέλαγος

ΚΟΜΗΣ ΒΑΛΔΟΥΙΝΟΣ ΤΗΣ ΦΛΑΝΔΡΑΣ

αναλαμβάνει

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

εξαρτιέται

Θεσσαλονίκη

ΕΛΛΑΔΑ

ΕΛΛΑΔΑ

Νότια Ελλάδα

δουκάτο Αθηνών

ηγεμονία Αχαΐας

δουκάτο Αθηνών → κυριαρχία → **ΚΑΤΑΛΑΝΟΙ**

οικογένεια τραπεζιτών

ηγεμονία Αχαΐας → **ΔΕΣΠΟΤΑΤΟ ΜΥΣΤΡΑ**

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Οι σταυροφορίες και οι συνέπειές τους για το Βυζάντιο
2. Η περίοδος της Λατινοκρατίας και τα ελληνικά κράτη

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

Ελληνισμός

ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

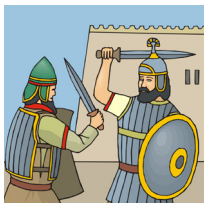

ΝΙΚΑΙΑ

ΗΠΕΙΡΟΣ

ΚΑΣΤΡΑ

ΜΑΧΗ ΠΕΛΑΓΟΝΙΑΣ

ΜΑΝΗ

ΓΕΡΑΚΙ

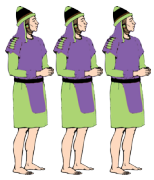

ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ

ΜΥΣΤΡΑΣ

παραχωρούνται

ΦΡΑΓΚΟΥΣ

κυβέρνηση

αδελφός αυτοκράτορα

ΜΑΝΗ

ΓΕΡΑΚΙ

ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ

ΜΥΣΤΡΑΣ

εναντιώνονται

ΛΑΤΙΝΟΥΣ

1071

στήριγμα

Ελληνισμός

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

ΜΙΧΑΗΛ Η΄ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΡΑΤΗ

☒ στρατιωτική - πολιτική οργάνωση
☒ ανάπτυξη οικονομίας - πολιτισμού
☒ προσπάθεια ανάκτησης Πόλης - συγκρότηση Βυζαντινής Αυτοκρατορίας

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Από πότε αρχίζει η διανομή των βυζαντινών εδαφών;
- Τι έλαβαν οι Βενετοί;
- Ποιος πήρε την αυτοκρατορία της Κωνσταντινούπολης;
- Ποιο βασίλειο εξαρτιόταν από αυτήν;
- Ποια λατινικά κράτη υπήρχαν στη Νότια Ελλάδα;
- Ποιοι κυριάρχησαν στο δουκάτο των Αθηνών;
- Τι κυριάρχησε στην ηγεμονία της Αχαΐας;
- Μετά την πτώση της Πόλης, που κατέφυγε ο Ελληνισμός και ποια ήταν αυτά τα κράτη;
- Μετά τη μάχη της Πελαγονίας, ποια κάστρα παραχωρήθηκαν στο Βυζάντιο και από ποιους;
- Αυτά τα κάστρα, σε τι εξελίχθηκαν;
- Ποιος κυβερνούσε αυτό το δεσποτάτο και ποια ήταν η πρωτεύουσα;
- Σε ποιους εναντιώθηκαν τα τέσσερα αυτά κράτη;
- Τι αποτελεί το στήριγμα του Βυζαντίου και από πότε;
- Πώς έγιναν τα ελληνικά κράτη και από ποιον;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Οι σταυροφορίες και οι συνέπειές τους για το Βυζάντιο
2. Η περίοδος της Λατινοκρατίας και τα ελληνικά κράτη

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙΙ. ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΤΑΓΗ ΣΤΟΥΣ ΟΘΩΜΑΝΟΥΣ

1. Η διαμόρφωση της μεσαιωνικής ελληνικής βυζαντινής αυτοκρατορίας

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Ως τα μέσα του 14ου αιώνα, ο Μιχαήλ Η' ανέστησε το Βυζαντινό Κράτος.
Όμως, οι εμφύλιοι πόλεμοι έφεραν την οικονομική και στρατιωτική κατάρρευση.
Η βαριά φορολογία και η εξαθλίωση ξεσήκωσαν το λαό και τη μεσαία τάξη
κατά των ευγενών στη Θεσσαλονίκη και την Αδριανούπολη.
Ο Ανδρόνικος Β' αποδυνάμωσε το στρατό και το στόλο και
οι ξένοι μισθοφόροι κυριάρχησαν.
Η μεγάλη αυτή αυτοκρατορία έγινε μια αδύναμη αυτοκρατορία των Στενών,
που καταλύθηκε από τους Οθωμανούς.
Οι Οθωμανοί ήταν μια τουρκική φυλή, ασιάτες νομάδες
οι οποίοι μετανάστευσαν σε μια περιοχή κοντά στην Προύσα.
Οργανώθηκαν από το σουλτάνο, Οθμάν ή Οσμάν.
Εκμεταλλεύτηκαν την κατάργηση των βυζαντινών ακριτών και αξιοποίησαν τον
ισλαμικό θεσμό των γαζήδων, δηλαδή των φανατικών μαχητών του Ισλάμ,
για να εξαναγκάσουν τις ελληνικές πόλεις σε παράδοση.
Έτσι κατέκτησαν όλη τη Μ. Ασία.
Ο στρατός των Οθωμανών στρατολόγησε τα χριστιανόπαιδα και
συγκρότησε το επίλεκτο τάγμα των γενιτσάρων.
Αργότερα, οι Οθωμανοί πέρασαν στην Ευρώπη και
κατέκτησαν την οχυρή Καλλίπολη.
Οι βαλκανικοί λαοί υποτάχτηκαν στις δυνάμεις των Οθωμανών.
Στη μάχη του Κοσσυφοπεδίου, οι Σέρβοι έχασαν και
δέχτηκαν την οθωμανική κυριαρχία.
Στις αρχές του 15ου αιώνα, οι Μογγόλοι εισέβαλαν στη Μ. Ασία και
νίκησαν το σουλτάνο Βαγιαζίτ στη μάχη της Άγκυρας.
Αυτή η ήττα προκάλεσε κρίση στο Οθωμανικό Κράτος.
Πριν την Άλωση, οι βυζαντινοί αυτοκράτορες Ιωάννης Ε', Μανουήλ Β' και
Ιωάννης Η' ταξίδεψαν ως τη Δύση.
Ο Ιωάννης Η' ανανέωσε την υποταγή της Ορθόδοξης στη Ρωμαϊκή Εκκλησία, που
είχε αποδεχτεί ο Μιχαήλ Η' στη σύνοδο της Λυών.
Η υποχώρηση αυτή, αποδείχτηκε μάταιη, καθώς
το Βυζάντιο παρέμενε απροστάτευτο μπροστά στα οθωμανικά σχέδια.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

14ος ΑΙΩΝΑΣ

ΜΙΧΑΗΛ Η' ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

αναστήνει → **ΒΥΖΑΝΤΙΟ**

εμφύλιοι πόλεμοι ⟹ *οικονομική κατάρρευση*

στρατιωτική κατάρρευση

ΛΑΟΣ
ΜΕΣΑΙΑ ΤΑΞΗ

ξεσηκώνονται κατά

ΕΥΓΕΝΩΝ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΗ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ Β'

αποδυναμωμένος στρατός + στόλος

ΟΘΩΜΑΝΟΙ

ΤΟΥΡΚΙΑ
τουρκική φυλή

ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ
Οθμάν ή Οσμάν

οργανώνει

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/2)*

ΓΑΖΗΔΕΣ

μαχητές Ισλάμ

σκοπός

ελληνικές πόλεις

παράδοση

κατακτούν

Μ. ΑΣΙΑ

ΟΘΩΜΑΝΟΙ

στρατολογούν

χριστιανόπαιδα

ΕΠΙΛΕΚΤΟ ΤΑΓΜΑ ΓΕΝΙΤΣΑΡΩΝ

ΟΘΩΜΑΝΟΙ

περνούν

ΕΥΡΩΠΗ

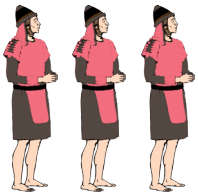
κατακτούν

οχυρωμένη Καλλίπολη

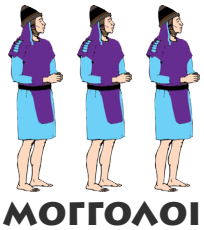
ΜΑΧΗ ΚΟΣΣΥΦΟΠΕΔΙΟΥ

ΣΕΡΒΟΙ

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

15ος ΑΙΩΝΑΣ

ΜΟΓΓΟΛΟΙ

Μ. ΑΣΙΑ

νικούν σουλτάνο ΒΑΓΙΑΖΙΤ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ε'

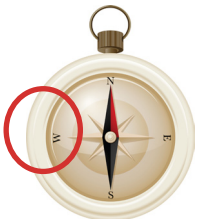

ΜΑΝΟΥΗΛ Β'

ΙΩΑΝΝΗΣ Η'

ταξιδεύουν

ΔΥΣΗ

Ρωμαϊκή Εκκλησία

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιος ανέστησε το Βυζαντινό Κράτος και μέχρι πότε;
- Τι έφεραν οι εμφύλιοι πόλεμοι;
- Ποια θέματα ξεσήκωσαν το λαό και τη μεσαία τάξη και κατά ποιων ευγενών;
- Για ποιον λόγο οι ξένοι μισθοφόροι κυριάρχησαν;
- Τι έγινε η μεγάλη αυτοκρατορία και από ποιον καταλύθηκε;
- Ποιοι ήταν οι Οθωμανοί και από ποιον οργανώθηκαν;
- Τι εκμεταλλεύτηκαν οι Οθωμανοί, για ποιον λόγο και τι κατάφεραν να κατακτήσουν;
- Ποιους στρατολόγησε ο στρατός των Οθωμανών και τι συγκρότησε;
- Πού πέρασαν οι Οθωμανοί και τι κατέκτησαν;
- Πού υποτάχτηκαν οι βαλκανικοί λαοί;
- Σε ποια μάχη έχασαν οι Σέρβοι και τι δέχτηκαν;
- Ποιοι και πότε εισέβαλαν στη Μ. Ασία και ποιον νίκησαν;
- Τι προκάλεσε αυτή η ήττα;
- Ποιοι βυζαντινοί αυτοκράτορες ταξίδεψαν ως τη Δύση;
- Τι ανανέωσε ο Ιωάννης Η΄, ποιος την είχε ήδη αποδεχτεί και πού;
- Γιατί αυτή η υποχώρηση αποδείχτηκε μάταιη;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

III. Ανασύσταση Βυζαντίου και υποταγή στους Οθωμανούς
1. Η διαμόρφωση της μεσαιωνικής ελληνικής βυζαντινής αυτοκρατορίας

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙΙ. ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΤΑΓΗ ΣΤΟΥΣ ΟΘΩΜΑΝΟΥΣ

2. Η Άλωση της Πόλης

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Μετά τη μάχη της Άγκυρας, στην Οθωμανική Αυτοκρατορία επικρατούσε αναρχία.
Ο σουλτάνος Μουράτ Β΄:

- επανέφερε την τάξη στην Οθωμανική Αυτοκρατορία,
- κατέλαβε τα Γιάννενα και τη Θεσσαλονίκη,
- νίκησε ένα σταυροφορικό στρατό στη Βάρνα και
- προετοίμασε την πολιορκία της Πόλης.

Ο Μωάμεθ Β΄ Πορθητής πέτυχε την πολιορκία της Πόλης.
Ο Πορθητής έχτισε στην ευρωπαϊκή ακτή του Βοσπόρου το φρούριο της Ρούμελης,
για να μην μπορεί να σιτίζεται η Πόλη από τον Εύξεινο.
Η πολιορκία κράτησε 54 μέρες.
Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ΙΑ΄ διέθετε ελάχιστες στρατιωτικές δυνάμεις
και λίγα όπλα, σε σύγκριση με τους Τούρκους.
Η τελική έφοδος έγινε τη νύχτα της 29ης Μαΐου.
Οι γενίτσαροι κατάφεραν να γίνουν κύριοι της Πόλης.
Οι σφαγές και η λεηλασία διήρκεσαν τρεις ολόκληρες μέρες.
Από την πρώτη μέρα, ο Μωάμεθ μπήκε με πομπή στην κατακτημένη πόλη,
προσευχήθηκε στην Αγία Σοφία και
ανήγγειλε ότι η πρωτεύουσά του θα είναι η Πόλη.
Οι Οθωμανοί έκλεισαν τους δρόμους της Ανατολής,
και ώθησαν τους Ευρωπαίους στις μεγάλες γεωγραφικές ανακαλύψεις.
Η βυζαντινή ιδεολογία επηρέασε την ιδεολογία της Μόσχας.
Από τις αρχές του 16ου αιώνα, οι Ρώσοι θεώρησαν ότι η Μόσχα ήταν η Τρίτη Ρώμη,
και ήταν η πόλη που θα συγκροτούσε τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία.
Οι ορθόδοξοι βαλκανικοί λαοί, επίσης, επηρεάστηκαν από το βυζαντινό πολιτισμό.
Γενικά, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία:

- έσωσε τον ευρωπαϊκό πολιτισμό από την απειλή των αραβικών κατακτήσεων,
- ανέπτυξε την τέχνη, η οποία επηρέασε Ανατολή και Δύση,
- ανέπτυξε τα γραμματειακά είδη και τις θετικές επιστήμες,
- τελειοποίησε την οργάνωση των κρατικών υπηρεσιών και
- διαμόρφωσε τη θρησκευτική μουσική.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

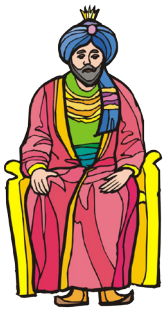
Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

ΜΑΧΗ ΑΓΚΥΡΑΣ

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

αναρχία

ΜΟΥΡΑΤ Β'

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

ανάπτυξη

κατακτά

Θεσσαλονίκη

Γιάννενα

ΕΛΛΑΔΑ

προετοιμάζει πολιορκία Πόλης

μάχη Βάρνας

νικάει σταυροφορικό στρατό

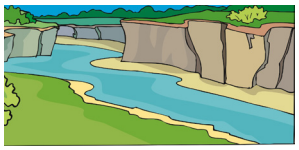
ΜΩΑΜΕΘ Β' ΠΟΡΘΗΤΗΣ

πολιορκεί

54 μέρες

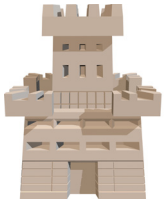

ΠΟΛΗ

ΒΟΣΠΟΡΟΣ

ακτή

ΦΡΟΥΡΙΟ ΡΟΥΜΕΛΗΣ

εφόδια

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΑ'

ελάχιστες στρατιωτικές δυνάμεις

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΙ

έφοδος

29 ΜΑΪΟΥ

νύχτα

ΠΟΛΗ

ΜΩΑΜΕΘ Β' ΠΟΡΘΗΤΗΣ

πομπή

ΠΟΛΗ

πρωτεύουσα

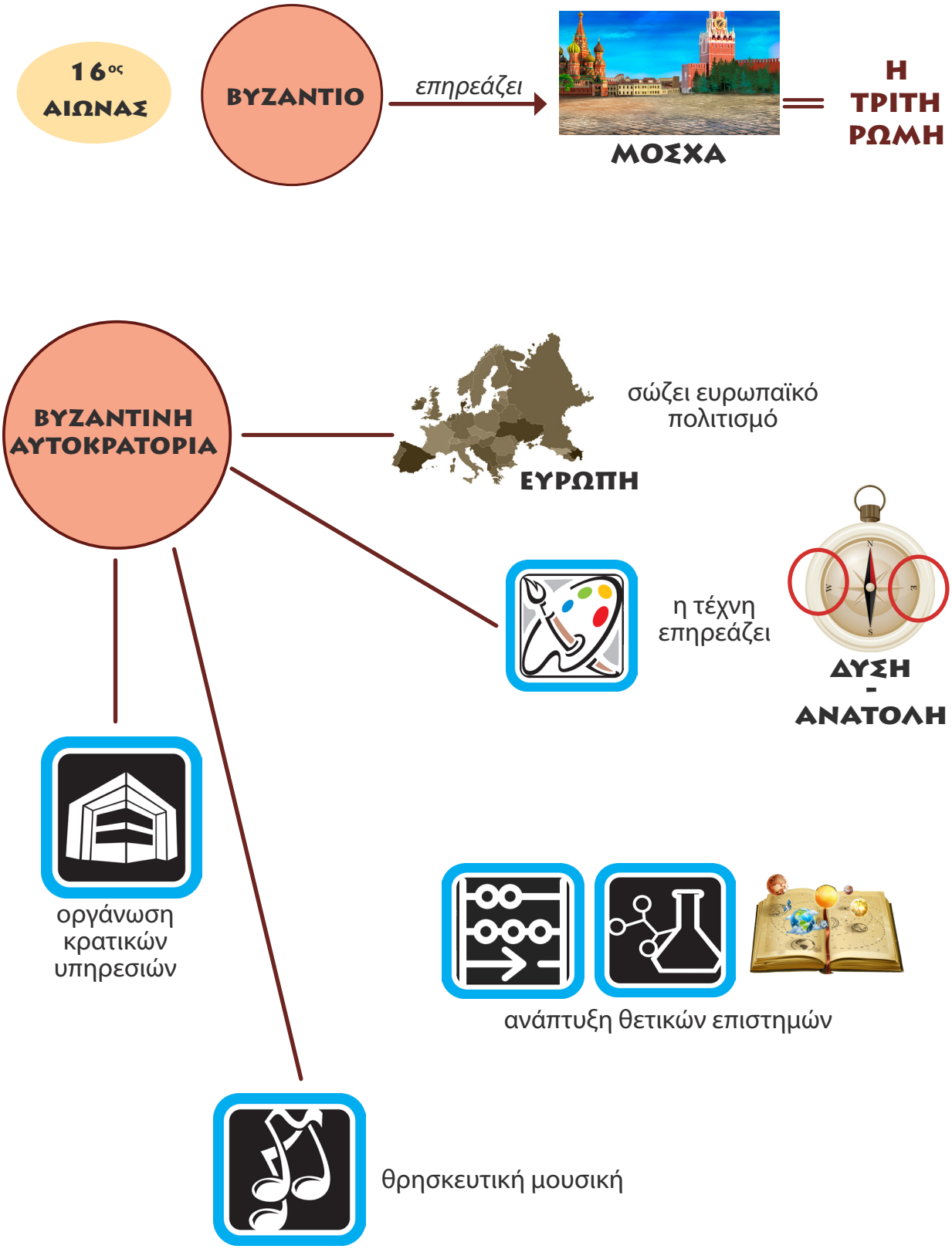
προσεύχεται

ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/2)*

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Μετά τη μάχη της Άγκυρας, τι επικρατούσε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία;
- Τι έκανε ο σουλτάνος Μουράτ Β';
- Ποιος πέτυχε την πολιορκία της Πόλης;
- Τι έχτισε ο Πορθητής στην ευρωπαϊκή ακτή του Βοσπόρου και για ποιον λόγο;
- Πόσες μέρες κράτησε η πολιορκία;
- Τι διέθετε ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ΙΑ', σε σύγκριση με τους Τούρκους;
- Πότε έγινε η τελική έφοδος;
- Τι κατάφεραν οι γενίτσαροι;
- Πόσες μέρες διήρκεσαν οι σφαγές και η λεηλασία;
- Από την πρώτη μέρα, τι έκανε ο Μωάμεθ;
- Τι έκαναν οι Οθωμανοί και ποιους ώθησαν;
- Ποιας πόλης την ιδεολογία επηρέασε η βυζαντινή ιδεολογία;
- Τι πίστευαν οι Ρώσοι για τη Μόσχα και από πότε;
- Ποιοι άλλοι λαοί επηρεάστηκαν από το βυζαντινό πολιτισμό;
- Γενικά, ποιο ήταν το έργο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Την περίοδο του Μεσαίωνα, η Μεσόγειος ήταν τόπος συνάντησης των πολιτισμών.
Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία αποτελεί τον συνδετικό κρίκο
μεταξύ Ανατολής και Δύσης και
μεταξύ ισλαμικού και χριστιανικού κόσμου.
Για 11 αιώνες, το Βυζάντιο γνώρισε πνευματική άνθηση,
δέχτηκε την επίδραση, αλλά και άσκησε
την επιρροή του στην ισλαμική Ανατολή και τη χριστιανική Δύση.
Τέλος, από τον 11ο αιώνα, ο δυτικός με τον ελληνικό πολιτισμό,
οι σταυροφορίες και οι βυζαντινοί λόγιοι
προετοίμασαν την αναγέννηση της Ευρώπης.

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

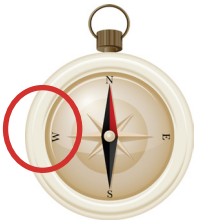

ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ

= ΤΟΠΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ =

ΔΥΣΗ

συνδετικός κρίκος

ΑΝΑΤΟΛΗ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

συνδετικός κρίκος

ΙΣΛΑΜΙΣΤΕΣ

11 ΑΙΩΝΕΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

πνευματική άνθηση

επιρροή

11ος ΑΙΩΝΑΣ

αναγέννηση

ΕΥΡΩΠΗ

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι ήταν η Μεσόγειος, την περίοδο του Μεσαίωνα;
- Μεταξύ ποιων η Βυζαντινή Αυτοκρατορία αποτελεί τον συνδετικό κρίκο;
- Τι έκανε το Βυζάντιο για 11 αιώνες;
- Ποιοι προετοίμασαν την αναγέννηση της Ευρώπης και από ποιον αιώνα;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

1. Η καθημερινή ζωή στο Βυζάντιο

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Τα κορίτσια δεν είχαν δικαίωμα να κάνουν γάμο κάτω από δώδεκα χρονών και
τα αγόρια κάτω από δεκατεσσάρων χρονών.
Οι αρραβώνες γίνονταν πριν από το γάμο και
το συμβόλαιο καθόριζε την προίκα της νύφης και τα δώρα του γαμπρού.
Μετά τον γάμο, οι συγγενείς και φίλοι γύριζαν στο σπίτι του γαμπρού,
και ακολουθούσε το γαμήλιο γλέντι.
Το κράτος επέτρεπε το διαζύγιο με κοινή συναίνεση.
Οι γυναίκες κυριαρχούσαν στην οικογενειακή ζωή.
Όταν έβγαιναν έξω σκέπαζαν το πρόσωπό τους και δεν μετείχαν σε δημόσιες τελετές.
Οι πλούσιες γυναίκες είχαν από ένα δούλο στις εξόδους τους.
Οι γυναίκες, μετά τον 11ο αιώνα, έπαιρναν μέρος στα κοινά και στην παιδεία.
Η γέννηση του παιδιού αποτελούσε ένα ευχάριστο γεγονός.
Έδιναν στο παιδί το όνομα του πατέρα του σε πτώση γενική.
Αργότερα καθιερώθηκε και το επώνυμο.
Η οικογένεια φρόντιζε το παιδί και η μητέρα του
έλεγε παραμύθια και ιστορίες από την Αγία Γραφή.
Το παιδί περνούσε τα πρώτα χρόνια της ζωής του κοντά στην οικογένειά του.
Έπειτα πήγαινε σχολείο για να μάθει τα πρώτα γράμματα.
Το βυζαντινό εκπαιδευτικό σύστημα ακολουθούσε δύο κύκλους σπουδών,
του γραμματιστή και του γραμματικού.
Στον πρώτο κύκλο σπουδών, τα παιδιά είχαν την ηλικία των επτά χρόνων.
Στο δεύτερο κύκλο, τα παιδιά είχαν την ηλικία των δώδεκα χρόνων.
Τα παιδιά μάθαιναν ανάγνωση, γραφή, γραμματική, ρητορική, φιλοσοφία,
αριθμητική, γεωμετρία, αστρονομία, μουσική,
τον Όμηρο, τους κλασικούς και μεταγενέστερους συγγραφείς.
Οι μαθητές κατέβαλαν δίδακτρα στα σχολεία, αλλά
υπήρχαν και δωρεάν σχολεία για τα ορφανά, καθώς και εκκλησιαστικά.
Μετά τις βασικές σπουδές όσοι είχαν τη δυνατότητα,
συνέχιζαν τις σπουδές τους στο πανεπιστήμιο.
Οι Βυζαντινοί οργάνωσαν ιατρικές υπηρεσίες για να αντιμετωπίσουν τις ασθένειες.
Ανάλογα με τον πληθυσμό της κάθε πόλης,
τα νοσοκομεία είχαν και τον αντίστοιχο αριθμό γιατρών.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Υπήρχαν, όμως και γιατροί που δέχονταν τους ασθενείς
στα ιατρεία τους ή πήγαιναν στα σπίτια τους.
Οι δεισιδαιμονίες οδηγούσαν το λαό στη μαγεία,
ώστε να αντιμετωπίσει προβλήματα υγείας.
Σε κάθε πόλη υπήρχαν πτωχοκομεία και ορφανοτροφεία,
τα οποία ιδρύονταν και συντηρούνταν από την Εκκλησία.
Τα σπίτια των πόλεων χτίζονταν γύρω από μια κεντρική αίθουσα
που ήταν και η αίθουσα υποδοχής.
Στο ισόγειο, τα σπίτια είχαν δωμάτιο με τζάκι, κουζίνα,
πλυσταριό, λουτρό και ένα εικονοστάσιο ή παρεκκλήσι.
Κολώνες πέτρινες ή ξύλινες στήριζαν τον επόμενο όροφο.
Εκεί βρίσκονταν τα υπόλοιπα δωμάτια.
Τα σπίτια των φτωχών ήταν άθλια με ελάχιστες ανέσεις.
Τα σπίτια των χωρικών ήταν μικρά.
Αποτελούνταν από ένα μοναδικό στεγασμένο χώρο,
ο οποίος ήταν χωρισμένος σε δύο δωμάτια.
Οι πιο ευκατάστατοι ζούσαν σε διώροφα σπίτια.
Το κοτέτσι, ο στάβλος και οι αποθήκες βρίσκονταν στο ισόγειο.
Στον πάνω όροφο βρίσκονταν τα δωμάτια της οικογένειας.
Οι μεγαλοκτηματίες έμεναν μακριά από τα χωριά και κατοικούσαν
σε πολυτελείς επαύλεις με εσωτερικούς κήπους και στοές.
Η ένδυση κέντριζε το ενδιαφέρον των Βυζαντινών.
Οι αστοί φορούσαν έναν μακρύ χιτώνα.
Το Χειμώνα φορούσαν δερμάτινες μπότες και το Καλοκαίρι ανατολίτικα παπούτσια.
Τα στιχάρια, δηλαδή οι χιτώνες, των χωρικών,
ήταν χωρίς μανίκια και πάντα ζωσμένα στη μέση.
Οι βράκες ήταν μακριές ως τον αστράγαλο.
Κυκλοφορούσαν ξυπόλυτοι ή με παπούτσια ανοιχτά στη φτέρνα.
Οι γυναίκες φορούσαν πάνω από το στιχάριο, ένα ιμάτιο
με μακριά μανίκια που κάλυπτε και το κεφάλι.
Φρόντιζαν τα μαλλιά τους και βάφονταν.
Οι πλούσιες γυναίκες φορούσαν πολυτελή μεταξωτά και λινά ενδύματα.
Το φαγητό άρεσε πολύ στους Βυζαντινούς.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Τα ορεκτικά, τα κρέατα, τα ψάρια, τα γλυκά και το κρασί ήταν το κύριο φαγητό.
Ο μέσος βυζαντινός είχε να αντιμετωπίσει πολλές εχθρικές επιδρομές και επιδημίες,
οπότε δεν είχε και πολλές διατροφικές επιλογές.
Οι ιεροτελεστίες, οι θρησκευτικές, οι κοινωνικές και οι λαϊκές γιορτές
ήταν η ψυχαγωγία των Βυζαντινών.
Οι κάτοικοι της πρωτεύουσας διασκέδαζαν, κυρίως, στον Ιππόδρομο.
Τις απόκριες μεταμφιέζονταν και έκαναν παρέλαση στους δρόμους.
Με αφορμή τη νέα σελήνη, άναβαν φωτιές στους δρόμους
και πηδούσαν πάνω από αυτές.
Υπήρχαν και οι ταβέρνες που πρόσφεραν φαγητό και άφθονο κρασί.
Στην επαρχία γίνονταν τα ετήσια πανηγύρια, όπου συγκεντρώνονταν
μάγοι, αστρολόγοι, θεραπευτές και θαυματοποιοί.
Ο μοναχισμός είχε να κάνει με την αναχώρηση ανθρώπων σε κάποια έρημο ή
κάποιο ακατοίκητο μέρος μακριά από τους άλλους ανθρώπους και τα εγκόσμια.
Οι άνθρωποι αυτοί ονομάστηκαν μοναχοί, αναχωρητές, ερημίτες ή ασκητές.
Έβαζαν το σώμα τους σε δοκιμασίες, όπως νηστεία, συνεχή προσευχή και αϋπνία.
Το μοναχικό κίνημα ξεκίνησε από την Αίγυπτο και χωρίστηκε σε δύο μορφές,
στη μοναχική και στην κοινοβιακή.
Έπειτα, ο μοναχισμός απλώθηκε στην Εγγύς Ανατολή και στο χριστιανικό κόσμο.
Ο κοινοβιακός μοναχισμός οργανώθηκε με την ίδρυση μοναστηριών.
Ο επικεφαλής του μοναστηριού ήταν ο ηγούμενος.
Ήταν υπεύθυνος για την τήρηση των κανόνων με μεγάλη ευλάβεια.
Ο μοναχισμός άκμασε μετά την αναστήλωση των εικόνων.
Σε περιοχές, όπως ο Όλυμπος της Βιθυνίας και η Καππαδοκία χτίστηκαν μοναστήρια.
Το πιο σημαντικό μοναστικό κέντρο ήταν το Άγιο Όρος στη χερσόνησο του Άθω.
Από τον 9ο αιώνα, με τη βοήθεια των αυτοκρατόρων, όπως
ο Βασίλειος Α', ο Νικηφόρος Φωκάς και ο Ιωάννης Τζιμισκής,
ιδρύθηκε η μοναχική κοινότητα.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/3)***

ΑΡΡΑΒΩΝΑΣ
- ✗ προίκα νύφης
- ✗ δώρα γαμπρού

άνω των 12 χρονών

άνω των 14 χρονών

ΓΑΜΟΣ

ΓΑΜΗΛΙΟ ΓΛΕΝΤΙ

μανδύας *καλύπτει πρόσωπο*

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΠΛΟΥΣΙΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

συνοδεία δούλου

11ος ΑΙΩΝΑΣ

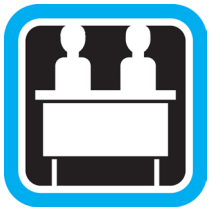
συμμετοχή στα κοινά και την παιδεία

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΠΑΙΔΙ
- όνομα πατέρα
- φροντίδα από την οικογένεια

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Α΄ ΚΥΚΛΟΣ
γραμματιστή
7 ετών

Β΄ ΚΥΚΛΟΣ
γραμματικού
12 ετών

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

φιλοσοφία μουσική αριθμητική

γεωμετρία γραμματική αστρονομία

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/3)***

ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

ΓΙΑΤΡΟΙ

ανάλογα με αριθμό κατοίκων

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ

ΜΑΓΕΙΑ

ΠΤΩΧΟΚΟΜΕΙΟ

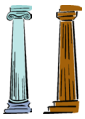

ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟ

ΣΠΙΤΙΑ

κεντρική αίθουσα

όροφος

κολώνες: πέτρινες/ξύλινες

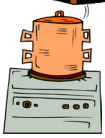

δωμάτια

ισόγειο

τζάκι

κουζίνα

πλυσταριό

λουτρό

εικονοστάσιο

ΣΠΙΤΙΑ ΦΤΩΧΩΝ

ελάχιστες ανέσεις

όροφος

ισόγειο

δωμάτια

ΣΠΙΤΙΑ ΕΥΚΑΤΑΣΤΑΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ

κοτέτσι

στάβλος

αποθήκη

☒ μακριά από χωριά
☒ πολυτελή
☒ εσωτερικοί κήποι+στοές

ΣΠΙΤΙΑ ΜΕΓΑΛΟΚΤΗΜΑΤΙΩΝ

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 3/3)***

ΧΙΤΩΝΑΣ χωρικών

☒ = στιχάρια
☒ χωρίς μανίκια
☒ ζωσμένα στη μέση

ΣΑΝΔΑΛΙΑ
καλοκαίρι

ΜΠΟΤΕΣ
χειμώνα

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

✓ μανδύας καλύπτει κεφάλι
✓ περιποιημένα μαλλιά
✓ βαμμένες

ΚΥΡΙΟ ΦΑΓΗΤΟ

ορεκτικά

κρέας

ψάρια

κρασί

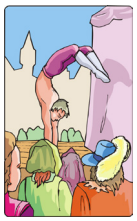

γλυκά

ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ

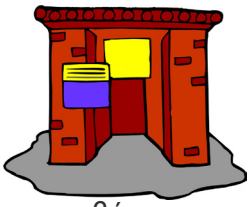
ιππόδρομος

πανηγύρια

πηδούσαν πάνω από φωτιές, μεταμφιεσμένοι

ταβέρνες

ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

ΟΛΥΜΠΟΣ
ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ
ΑΓΙΟ ΟΡΟΣ

επικεφαλής → **ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ**

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΙΜΙΣΚΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Α΄

→ **ΜΟΝΑΧΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ**

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι γνωρίζεις για τον γάμο στο Βυζάντιο;
- Τι γνωρίζεις για τις γυναίκες στο Βυζάντιο;
- Τι γνωρίζεις για την ανατροφή των παιδιών στο Βυζάντιο;
- Τι γνωρίζεις για το εκπαιδευτικό σύστημα στο Βυζάντιο;
- Τι γνωρίζεις για τις ιατρικές υπηρεσίες στο Βυζάντιο;
- Τι γνωρίζεις για τα σπίτια στο Βυζάντιο;
- Τι γνωρίζεις για την ένδυση στο Βυζάντιο;
- Τι γνωρίζεις για το φαγητό στο Βυζάντιο;
- Τι γνωρίζεις για την ψυχαγωγία στο Βυζάντιο;
- Τι γνωρίζεις για τον μοναχισμό στο Βυζάντιο;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

2. Βυζαντινή Γραμματεία

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Η ελληνική γλώσσα της Βυζαντινής Γραμματείας έχει τρεις μορφές:
τη δημώδη, την αττική και την αττικίζουσα.
Οι περισσότεροι συγγραφείς γράφουν σε αττικίζουσα γλώσσα.
Δε χρησιμοποιούν ακριβώς την αττική διάλεκτο αλλά τη μιμούνται.
Από το 12ο αιώνα αναπτύσσεται η δημώδης λογοτεχνία, η οποία
γράφεται σε λαϊκή ή λαϊκότροπη γλώσσα.
Η θρησκευτική ποίηση διακρίνεται σε δύο είδη:
τη λειτουργική ποίηση και τη μη λειτουργική ποίηση.
Μεγάλη ανάπτυξη παρουσίασε και η αγιολογία.
Μελετούσε το βίο των Αγίων και τα θρησκευτικά κινήματα.
Η κοσμική λογοτεχνία δεν παρουσίασε ιδιαίτερα έργα.
Ο κυριότερος εκπρόσωπός της ήταν ο Γεώργιος Πισίδης.
Με τα ποιήματά του ύμνησε τα κατορθώματα του αυτοκράτορα Ηρακλείου.
Το κυριότερο κοσμικό ποιητικό μνημείο ήταν η περίφημη Ελληνική Ανθολογία.
Περιείχε 4.000 αρχαία επιγράμματα χρονολογημένα από τον 6ο έως το 10ο αιώνα.
Τον 11ο αιώνα, το έπος Βασίλειος Διγενής Ακρίτας, υπήρξε
ένα πολύ σημαντικό έργο της εποχής των Μακεδόνων αυτοκρατόρων.
Μέσα από τους στίχους, παρουσιάζεται
η κοινή ζωή των Αράβων και των Βυζαντινών.
Η διάσωση των κλασικών γραμμάτων υπήρξε από τις πιο σημαντικές
προσφορές των Βυζαντινών στο νεότερο πολιτισμό.
Πολλά μοναστήρια ίδρυσαν βιβλιοθήκες και εργαστήρια αντιγραφής.
Εκεί οι μοναχοί αντέγραφαν τα αρχαία κείμενα δείχνοντας μεγάλη επιμέλεια.
Από τον 9ο αιώνα ξεκίνησε και η χρήση της μικρογράμματης γραφής, η οποία
διευκόλυνε την αντιγραφή των χειρογράφων.
Οι φιλόσοφοι, οι ιστορικοί, οι ρήτορες, οι γραμματικοί, ασχολήθηκαν
με τη γλώσσα των αρχαίων Ελλήνων.
Έτσι, αναπτύχθηκε η αρχαιομάθεια.
Ο πατριάρχης Φώτιος συνέβαλε στη διάσωση της αρχαίας ελληνικής κληρονομιάς.
Ο Αρέθας, Αρχιεπίσκοπος Καισαρείας ήταν και
αυτός σημαντικός εκπρόσωπος των κλασικών γραμμάτων.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Οι Βυζαντινοί ασχολήθηκαν με την Ιστοριογραφία και τη Χρονογραφία.
Η Χρονογραφία είναι η λαϊκή ιστορική αφήγηση,
η οποία στηρίζεται στα θαύματα ή τις φυσικές καταστροφές.
Το 10ο αιώνα εμφανίζονται τα πρώτα ακριτικά τραγούδια.
Αυτά αναφέρονται στους αγώνες των ακριτών κατά των Αράβων.
Το 12ο αιώνα διαμορφώνεται η δημώδης λογοτεχνία.
Είναι γραμμένη σε λαϊκή ή λαϊκότροπη γλώσσα.
Ο κυριότερος εκπρόσωπός της είναι ο Θεόδωρος Πρόδρομος ή Πτωχοπρόδρομος.
Έγινε διάσημος για τα πτωχοπροδρομικά του ποιήματα,
όπου μιλάει για τα βάσανά του, ασκώντας ταυτόχρονα κοινωνική κριτική.
Κατά την εποχή των Παλαιολόγων, εμφανίζεται το έμμετρο ιπποτικό μυθιστόρημα.
Είναι γραμμένο σε δημώδη γλώσσα, με φραγκικές, ανατολικές και λαϊκές επιδράσεις.
Το πιο σημαντικό ιστορικό ποίημα της Φραγκοκρατίας ήταν
το ποίημα ¨Το Χρονικόν του Μορέως¨.
Το έργο αυτό μιλάει για τη φραγκική κυριαρχία στο Μοριά.
Η αρχαία θρησκεία απομακρύνθηκε και έτσι η φιλοσοφία περιορίστηκε.
Όμως, συνεχίστηκε η μελέτη έργων αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων,
όπως του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 1/2)*

ελληνική γλώσσα

- ΔΗΜΩΔΗΣ
- ΑΤΤΙΚΗ
- ΑΤΤΙΚΙΖΟΥΣΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

- λειτουργική
- μη λειτουργική

ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ

μελέτη → βίοι Αγίων, θρησκευτικά κινήματα

ΚΟΣΜΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΣΙΔΗΣ → *κατορθώματα Ηρακλείου*

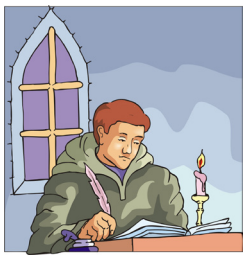
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

= 4.000 αρχαία επιγράμματα

ΕΠΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

κοινή ζωή Αράβων-Βυζαντινών

ΚΛΑΣΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

= αντιγραφή αρχαίων κειμένων

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΦΩΤΙΟΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΡΕΘΑΣ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

ιδρύουν →

βιβλιοθήκες

ΜΙΚΡΟΓΡΑΜΜΑΤΗ ΓΡΑΦΗ

9ος ΑΙΩΝΑΣ

ΑΡΧΑΙΟΜΑΘΕΙΑ = μελέτη αρχαίας γλώσσας Ελλήνων

ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ = θαύματα φυσικές καταστροφές

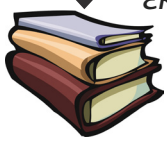

10ος ΑΙΩΝΑΣ

ΑΚΡΙΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ *αγώνες ακριτών-Αράβων*

12ος ΑΙΩΝΑΣ

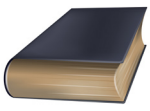

ΔΗΜΩΔΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ *εκπρόσωπος* → **ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ** *πτωχοπροδρομικά ποιήματα*

ΕΜΜΕΤΡΟ ΙΠΠΟΤΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΜΟΡΕΩΣ

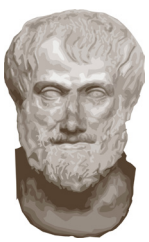
ΦΡΑΓΚΟΚΡΑΤΙΑ

ΜΕΛΕΤΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΠΛΑΤΩΝΑΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιες είναι οι μορφές της ελληνικής γλώσσας της Βυζαντινής Γραμματείας;
- Σε ποια γλώσσα γράφουν οι περισσότεροι συγγραφείς και ποια ακριβώς είναι αυτή;
- Ποια λογοτεχνία αναπτύσσεται τον 12ο αιώνα και σε ποια μορφή γλώσσας γράφεται;
- Σε ποια είδη διακρίνεται η θρησκευτική ποίηση;
- Τι είναι η αγιολογία;
- Ποιος ήταν ο κυριότερος εκπρόσωπος της κοσμικής λογοτεχνίας και τι έγραψε;
- Ποιο ήταν το κυριότερο κοσμικό ποιητικό μνημείο και τι περιείχε;
- Ποιο ήταν το πιο σημαντικό έργο της εποχής των Μακεδόνων αυτοκρατόρων τον 11ο αιώνα και τι παρουσίαζε;
- Ποια ήταν η πιο σημαντική προσφορά των Βυζαντινών στο νεότερο πολιτισμό;
- Τι ίδρυσαν τα μοναστήρια και σε τι χρησίμευαν τα εργαστήρια αντιγραφής;
- Τι ξεκίνησε τον 9ο αιώνα και σε τι χρησίμευε;
- Πώς αναπτύχθηκε η αρχαιομάθεια;
- Σε τι συνέβαλε ο Πατριάρχης Φώτιος;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

- Ποιος ήταν ο σημαντικός εκπρόσωπος των κλασικών γραμμάτων;
- Με τι άλλο ασχολήθηκαν οι Βυζαντινοί;
- Τι είναι η Χρονογραφία;
- Ποια εμφανίζονται τον 10ο αιώνα και σε τι αναφέρονται;
- Ποια διαμορφώνεται το 12ο αιώνα και σε ποια γλώσσα είναι γραμμένη;
- Ποιος ήταν ο κυριότερος εκπρόσωπός της και από τι έγινε διάσημος;
- Τι εμφανίζεται, κατά την εποχή των Παλαιολόγων;
- Ποιο ήταν το πιο σημαντικό ιστορικό ποίημα της Φραγκοκρατίας και για ποιο πράγμα μιλάει;
- Γιατί η φιλοσοφία περιορίστηκε;
- Ποια μελέτη έργων συνεχίστηκε;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

3. Επιστήμη και Τεχνολογία

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Οι Βυζαντινοί κληρονόμησαν από τον κλασικό κόσμο
τη γνώση και την πνευματική δραστηριότητα.
Όμως, η ανάπτυξη των φυσικών επιστημών δεν ευνοήθηκε ιδιαίτερα.
Οι αυτοκράτορες θέλησαν να κάνουν την Κωνσταντινούπολη,
εκτός από πολιτικό και πολιτιστικό κέντρο του κόσμου,
με την ίδρυση ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.
Λειτούργησαν, σταδιακά:

- η Πατριαρχική Ακαδημία ή Θεολογική Σχολή,
- το Πανδιδακτήριο ή Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης ή Πανεπιστήμιο της Μαγναύρας και
- το Διδασκαλείο Νόμων ή Νομική Σχολή.

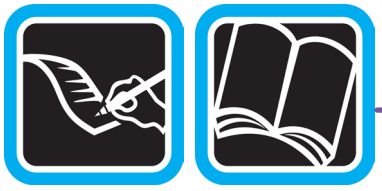
Ιδιαίτερη ανάπτυξη γνώρισε το Δίκαιο.
Αξιόλογοι γιατροί, αστρονόμοι και μαθηματικοί αναδείχθηκαν στο Βυζάντιο.
Οι Βυζαντινοί ενδιαφέρθηκαν και για τη Γεωγραφία.
Ορισμένα βιβλία αποτελούν σημαντική πηγή των σχέσεων της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας με τους γειτονικούς λαούς.
Διαπρεπείς λόγιοι και φιλόσοφοι παρουσίασαν αξιοσημείωτα έργα.
Οι λίγες τεχνολογικές εφευρέσεις αφορούν στρατιωτικούς σκοπούς.
Η σημαντικότερη εφεύρεση ήταν το υγρόν πυρ.
Αυτό αποτελούνταν από ένα μίγμα εύφλεκτων υλικών που εκτοξευόταν με ειδικούς σωλήνες εναντίον εχθρικών πλοίων ή άλλων στόχων.
Μια άλλη εφεύρεση ήταν ο οπτικός τηλέγραφος,
δημιούργημα του Λέοντα του Φιλόσοφου.
Αυτό ήταν ένα σύστημα γρήγορης προειδοποίησης των Βυζαντινών για τις αραβικές επιδρομές.
Οι Βυζαντινοί αξιοποίησαν τη ναυτική τεχνολογία.
Το πιο γνωστό πολεμικό πλοίο ήταν ο δρόμων,
με μια σειρά κουπιών αρχικά και αργότερα με δύο.
Το τυπικό βυζαντινό εμπορικό πλοίο είχε μήκος 21 μέτρα, πλάτος 7 μέτρα και χωρητικότητα 50 τόνων.
Ήταν μονοκάταρτο ή δικάταρτο με τριγωνικά πανιά και μονό πηδάλιο.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ

πνευματική δραστηριότητα

από → ΚΛΑΣΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ

στόχος →

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

= **πολιτιστικό κέντρο**

↓ *ίδρυση πανεπιστημίων*

Πατριαρχική Ακαδημία

Πανδιδακτήριο

Διδασκαλείο Νόμων

ΔΙΚΑΙΟ → ανάπτυξη

ΒΥΖΑΝΤΙΟ → αναδεικνύονται

αστρονόμοι

γιατροί

μαθηματικοί

γεωγραφία

βιβλία

πηγή → **ΒΥΖΑΝΤΙΟ** ⇄ *σχέσεις* **ΓΕΙΤΟΝΙΚΟΙ ΛΑΟΙ**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ

↓

σημαντικά έργα

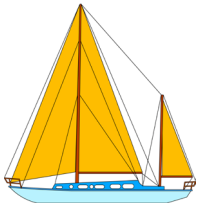
ΥΓΡΟΝ ΠΥΡ

ΛΕΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ → **ΟΠΤΙΚΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ**

↓ *επιδρομές Αράβων*

Ο ΔΡΟΜΩΝ
πολεμικό πλοίο

εμπορικό πλοίο

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι κληρονόμησαν οι Βυζαντινοί από τον κλασικό κόσμο;
- Ποιες επιστήμες δεν ευνοήθηκαν ιδιαίτερα;
- Τι θέλησαν οι αυτοκράτορες να κάνουν την Κωνσταντινούπολη;
- Ποια ήταν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα;
- Ποιο γνώρισε ιδιαίτερη ανάπτυξη;
- Ποιοι επαγγελματίες αναδείχθηκαν στο Βυζάντιο;
- Με τι άλλο ασχολήθηκαν οι Βυζαντινοί;
- Για ποιες σχέσεις ορισμένα βιβλία αποτελούν σημαντική πηγή;
- Ποιοι παρουσίασαν αξιοσημείωτα έργα;
- Τι αφορούν οι λίγες τεχνολογικές εφευρέσεις;
- Τι είναι το υγρόν πυρ;
- Τι είναι ο οπτικός τηλέγραφος και ποιος τον δημιούργησε;
- Ποιο και πώς είναι το πιο γνωστό πολεμικό πλοίο;
- Πώς είναι ένα εμπορικό πλοίο;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

4. Εικαστικές Τέχνες και Μουσική

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Με την οικοδόμηση της Αγίας Σοφίας, αναπτύχθηκε μια νέα αρχιτεκτονική μορφή η βασιλική με τρούλο ή τρουλαία βασιλική.
Μετά την εικονομαχία, επικράτησε ο ρυθμός του σταυροειδούς με τρούλο.
Παρόμοια με αυτόν τον ρυθμό είναι ο αγιορείτικος τύπος με τρεις κόγχες και ο πεντάτρουλος ρυθμός.
Κατά τον 11ο αιώνα, εμφανίζεται ένας νέος τύπος ναού, ο οκταγωνικός.
Οι εξωτερικές επιφάνειες των ναών δεν είναι ιδιαίτερα επιμελημένες.
Τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, ανάγλυφες παραστάσεις, έργα ξυλογλυπτικής και φορητές εικόνες διακοσμούν τους εσωτερικούς χώρους.
Η γλυπτική δεν αναπτύχθηκε γιατί θύμιζε στους χριστιανούς την αρχαία θρησκεία.
Ο αρχιτεκτονικός διάκοσμος και οι ανάγλυφες παραστάσεις με διακοσμητικά θέματα αντικατέστησαν τη γλυπτική.
Κατά την εποχή της Μακεδονικής Δυναστείας, δημιουργείται ένα τυπικό σχήμα στην εικονογράφηση:

- στην κορυφή του τρούλου βρίσκεται ο Παντοκράτορας, περιτριγυρισμένος από αγγέλους και προφήτες,
- στην αψίδα του Ιερού βρίσκεται η Θεοτόκος, ανάμεσα στους αρχαγγέλους Μιχαήλ και Γαβριήλ,
- στα λοφία του τρούλου βρίσκονται οι τέσσερις Ευαγγελιστές και
- στους τοίχους βρίσκονται οι δεσποτικές γιορτές, οι Άγιοι και οι Μάρτυρες.

Οι βυζαντινοί καλλιτέχνες δε δείχνουν ενδιαφέρον για τις σωστές αναλογίες, την προοπτική και την κίνηση.
Οι μορφές παρουσιάζονται λιπόσαρκες, σε όρθια και μετωπική στάση.
Η τέχνη επιδιώκει να προβάλει τη μετά θάνατο ζωή και την αιωνιότητα.
Οι Βυζαντινοί, ασχολούνται με τις μικρογραφίες, δηλαδή διακοσμούν τα χειρόγραφά τους με εικόνες.
Σκοπός τους είναι να συνδέσουν τον λόγο και την εικόνα μέσα στο κείμενο.
Τα εκκλησιαστικά και κοσμικά έργα μικροτεχνίας και μικρογλυπτικής είναι επίσης αξιόλογα και φτιαγμένα από πολύτιμα μέταλλα, σμάλτο, ξύλο και ελεφαντόδοντο.
Χαρακτηρίζονται από υψηλή τεχνική και καλλιτεχνική ποιότητα.
Τα νομίσματα χαρακτηρίζονται, επίσης, ως έργα μικροτεχνίας.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Σε αυτά απεικονίζονται ιστορικά πρόσωπα και παρέχουν πληροφορίες,
για την πολιτική, την οικονομία, την κοινωνία, το πολίτευμα και τη θρησκεία.
Η εκκλησιαστική λειτουργική ποίηση, με συνοδεία μουσικής, χρησιμοποιόταν
στη Θεία Λειτουργία και άλλες λατρευτικές τελετές.
Μέχρι τον Ζ' αιώνα, οι δημιουργοί λειτουργικών ποιημάτων ονομάζονταν ποιητές
και μελωδοί γιατί οι ίδιοι έγραφαν το ποιητικό κείμενο και τη μελωδία του.
Ένας από αυτούς ήταν ο Ρωμανός ο Μελωδός.
Τον Η' αιώνα, ο ποιητής, που ονομάζεται υμνογράφος, ήταν άλλο πρόσωπο
από το μελοποιό, δηλαδή τον συνθέτη του έργου του.
Η εκκλησιαστική μουσική είναι μονοφωνική και φωνητική.
Εκτελείται από μια μόνο φωνή και ο λόγος είναι μελωδικός.
Στην αρχή η σημειογραφία, δηλαδή η μουσική γραφή, είναι αλφαβητική.
Οι νότες γράφονται με αρχαία ελληνικά γράμματα,
ακολουθώντας την αρχαία παραδοσιακή μουσική.
Το λειτουργικό δράμα συνδυάζει στοιχεία από το παλαιότερο δράμα,
δηλαδή λόγο, μουσική, κίνηση.
Δεν ευδοκιμεί, όμως, στην Ανατολική Εκκλησία.
Παράλληλα αναπτύσσεται και η κοσμική μουσική.
Τα επιτραπέζια, τα ερωτικά, τα γαμήλια και άλλα κοινωνικά άσματα
αλλάζουν το περιεχόμενό τους.
Οι Βυζαντινοί χρησιμοποιούν μουσικά όργανα στη διασκέδασή τους.
Ορχήστρες με κρουστά, πνευστά και έγχορδα όργανα
συνοδεύουν τις λαϊκές και επίσημες τελετές.
Η λαϊκή μουσική αλληλοεπιδρούσε με τη θρησκευτική μουσική.
Μαζί με τους δήμους του Ιπποδρόμου, τραγουδούσαν και οι ψάλτες της Αγίας Σοφίας
και των Αγίων Αποστόλων για τον αυτοκράτορα και
για τους φρουρούς των συνόρων του Βυζαντίου.
Στον Ιππόδρομο, οι κοσμικές ψυχαγωγικές εκδηλώσεις
συνοδεύονταν από το αερόφωνο όργανο.
Μάλιστα το μουσικό αυτό όργανο δόθηκε στον βασιλιά των Φράγκων
Πιπίνο Βραχύ από τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Ε΄.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 1/2)*

ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ → **βασιλική με τρούλο ή τρουλαία βασιλική**

σταυροειδής με τρούλο

αγιορείτικος τύπος → *3 κόγχες*

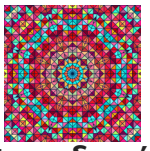
πεντάτρουλος ρυθμός

11ος ΑΙΩΝΑΣ **οκταγωνικός τύπος**

ΝΑΟΙ

εξωτερικό → **όχι ιδιαίτερα επιμελημένο**

εσωτερικό →

ψηφιδωτά

τοιχογραφίες

εικόνες

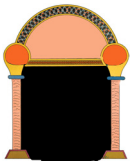

ανάγλυφες παραστάσεις

αντικαθιστούν γλυπτική

κορυφή τρούλου → *Παντοκράτορας* *άγγελοι*

αψίδα ιερού → *Θεοτόκος* *Αρχάγγελοι*

λοφία τρούλου → *Ευαγγελιστές*

τοίχοι → *Άγιοι, Μάρτυρες*

μορφές Αγίων

~~σωστές αναλογίες~~

λιπόσαρκες

όρθιες

ΜΙΚΡΟΓΡΑΦΙΕΣ

διακόσμηση χειρόγραφων με εικόνες

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

μέταλλο

ξύλο

ελεφαντόδοντο

υλικά →

μικροτεχνία

- κοσμικά
- εκκλησιαστικά

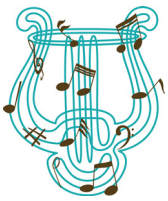
έργα

νομίσματα

✓ *ιστορικά πρόσωπα*
✓ *έργα μικροτεχνίας*

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

συνοδεία μουσικής

Θεία Λειτουργία

δημιουργοί ↓

ΠΟΙΗΤΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΩΔΟΙ → **ΡΩΜΑΝΟΣ Ο ΜΕΛΩΔΟΣ**

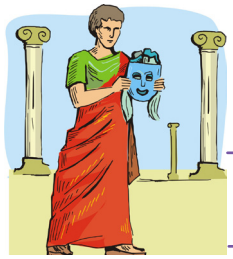
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

= μονοφωνική, φωνητική

ΣΗΜΕΙΟΓΡΑΦΙΑ = μουσική γραφή

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΔΡΑΜΑ

συνδυάζει →

λόγος μουσική κίνηση

~~**ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ**~~

ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ↓

ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

ΔΗΜΟΙ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΥ + ΨΑΛΤΕΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ↓

τραγουδούν για αυτοκράτορα + φρουρούς

ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ → εκδηλώσεις συνοδεία αερόφωνου

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ε΄ δίνει → **ΠΙΠΙΝΟΣ ΒΡΑΧΥΣ**

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι αναπτύχθηκε με την οικοδόμηση της Αγίας Σοφίας;
- Ποιος ρυθμός επικράτησε μετά την εικονομαχία;
- Ποιοι άλλοι ρυθμοί είναι παρόμοιοι;
- Ποιος τύπος ναού εμφανίζεται κατά τον 11ο αιώνα;
- Πώς ήταν οι εξωτερικές και εσωτερικές επιφάνειες των ναών;
- Γιατί δεν αναπτύχθηκε η γλυπτική και ποια την αντικατέστησαν;
- Τι δημιουργείται κατά την εποχή της Μακεδονικής Δυναστείας;
- Για ποια πράγματα οι βυζαντινοί καλλιτέχνες δε δείχνουν ενδιαφέρον;
- Πώς εμφανίζονται οι μορφές;
- Τι επιδιώκει η τέχνη;
- Τι είναι οι μικρογραφίες;
- Πώς είναι τα εκκλησιαστικά και κοσμικά έργα μικροτεχνίας και μικρογλυπτικής;
- Τι γνωρίζεις για τα νομίσματα;
- Τι είναι η εκκλησιαστική λειτουργική ποίηση;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πώς ονομάζονταν οι δημιουργοί λειτουργικών ποιημάτων; Ποιος είναι ο πιο σημαντικός;
- Τι είναι ο ποιητής και τι ο μελοποιός;
- Τι είναι η εκκλησιαστική μουσική;
- Τι είναι η σημειογραφία;
- Τι είναι το λειτουργικό δράμα και πού δεν ευδοκίμησε;
- Τι αναπτύσσεται παράλληλα;
- Ποια αλλάζουν περιεχόμενο;
- Τι χρησιμοποιούν οι Βυζαντινοί για τη διασκέδασή τους;
- Ποιοι τραγουδούσαν για τον αυτοκράτορα και για τους φρουρούς των συνόρων του Βυζαντίου;
- Με ποιο όργανο συνοδεύονταν οι κοσμικές ψυχαγωγικές εκδηλώσεις;
- Από ποιον και σε ποιον δόθηκε το συγκεκριμένο όργανο;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

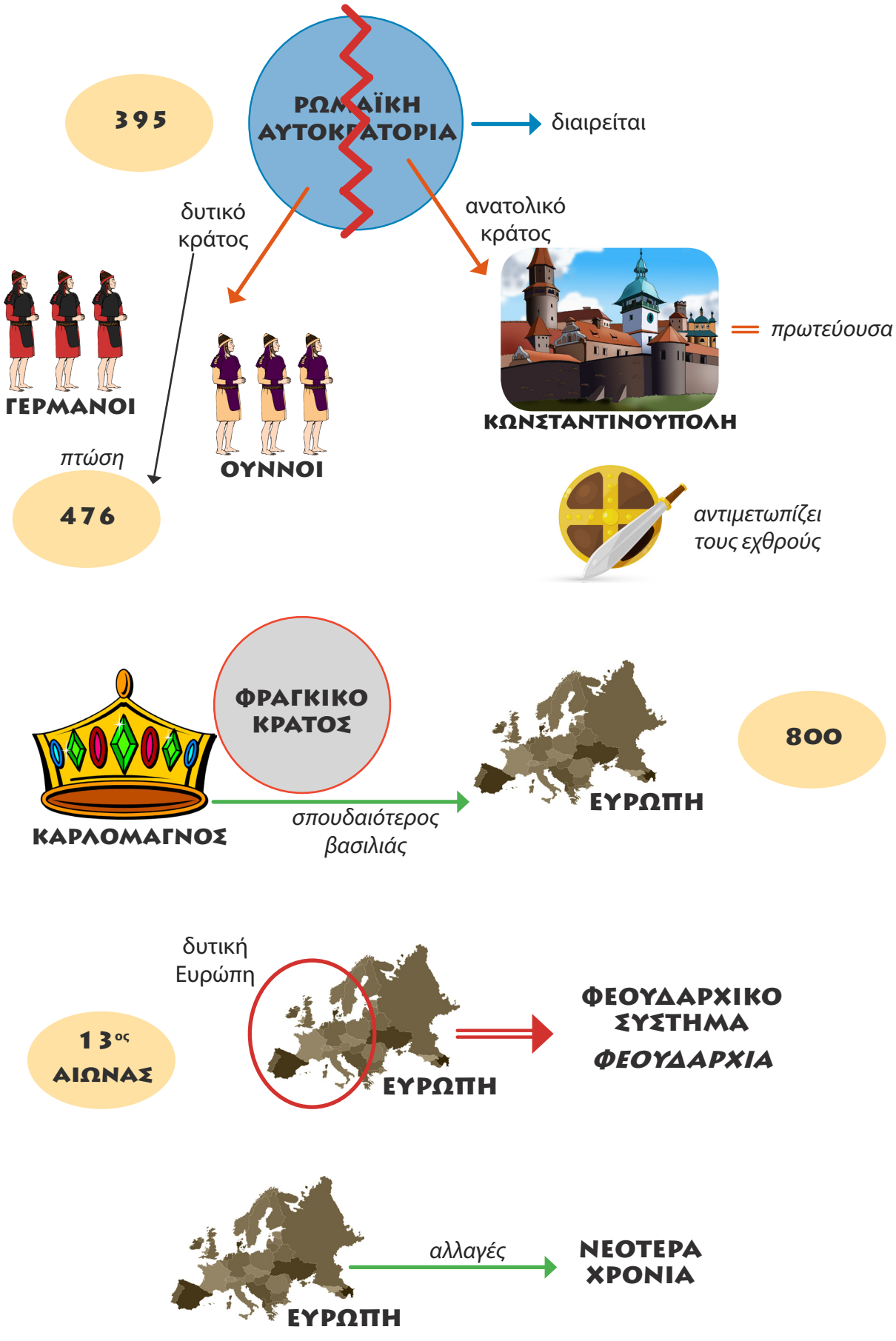
Η ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Το 395, η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία διαιρείται.
Επικρατεί αποδιοργάνωση και συρρίκνωση του δυτικού τμήματος από τους Βαρβάρους, δηλαδή από τα γερμανικά φύλα και τους Ούννους.
Το 476, το δυτικό κράτος οδηγείται σε πτώση.
Το ανατολικό κράτος, με πρωτεύουσα την Κωνσταντινούπολη, αντιμετωπίζει με επιτυχία τους κινδύνους.
Στη Δύση, τα γερμανικά και βαρβαρικά βασίλεια οργανώνονται.
Ο Καρλομάγνος, βασιλιάς του Φραγκικού Κράτους, είναι ο σπουδαιότερος βασιλιάς της μεσαιωνικής Ευρώπης.
Έγινε αυτοκράτορας το 800 και συμπεριέλαβε στο κράτος του, μεγάλο μέρος του ευρωπαϊκού χώρου.
Μετά το θάνατό του, όμως, η αυτοκρατορία του διαλύθηκε.
Αρχίζει να αναπτύσσεται το φεουδαρχικό σύστημα ή φεουδαρχία.
Θα κυριαρχήσει στη δυτική Ευρώπη μέχρι το 13ο αιώνα.
Η Καθολική Εκκλησία παίζει αποφασιστικό ρόλο.
Από τον ίδιο αιώνα, ξεκινούν στην Ευρώπη αλλαγές που θα οδηγήσουν στην αυγή των Νεότερων Χρόνων.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποια αυτοκρατορία διαιρείται το 395;
- Πώς εμφανίζεται το δυτικό κράτος;
- Σε τι οδηγείται και πότε το δυτικό κράτος;
- Πώς εμφανίζεται το ανατολικό κράτος;
- Ποια βασίλεια οργανώνονται στη Δύση;
- Ποιος είναι ο σπουδαιότερος βασιλιάς της μεσαιωνικής Ευρώπης και τι θέλησε να κάνει;
- Τι συνέβη μετά το θάνατό του;
- Ποιο σύστημα αρχίζει να αναπτύσσεται, πού κυριαρχεί και πότε;
- Ποια παίζει αποφασιστικό ρόλο;
- Πού πρόκειται να οδηγήσουν οι αλλαγές στην Ευρώπη;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ (5ος -10ος αι.)

1. Οι συνέπειες της μετανάστευσης των γερμανικών φυλών για την Ευρώπη

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Τον 4ο και 5ο αιώνα, τα γερμανικά φύλα και οι Ούννοι,
δηλαδή οι Βάρβαροι, εισβάλλουν στα εδάφη του Ρωμαϊκού Κράτους.
Οι Ρωμαίοι χρησιμοποίησαν τον όρο Βάρβαροι, για να
δηλώσουν πως αυτοί οι λαοί ήταν ξένοι προς τον δικό τους πολιτισμό.
Σήμερα, αυτό το γεγονός καθιερώνεται ως η μεγάλη μετανάστευση των λαών.
Οι Ούννοι τελικά διασκορπίζονται και τα γερμανικά φύλα
οργανώνονται σε βασίλεια στην Ευρώπη.
Τα σημαντικότερα βασίλεια είναι:
το Οστρογοτθικό, το Βησιγοτθικό και το Φραγκικό.
Το Οστρογοτθικό βασίλειο είχε ως ηγέτη τον Θευδέριχο Α'.
Ο Θευδέριχος Α' συνεργάστηκε με τον βυζαντινό αυτοκράτορα και
διατήρησε τους ρωμαϊκούς θεσμούς.
Μετά το θάνατό του, ο Ιουστινιανός κατέκτησε το Οστρογοτθικό Βασίλειο.
Το 410, οι Βησιγότθοι κατέλαβαν τη Ρώμη με επικεφαλή τον Αλάριχο.
Μετακινήθηκαν στη Νότια Γαλατία και έπειτα στην Ισπανία.
Εκεί ανέπτυξαν αξιόλογο πολιτισμό.
Το 711, το βασίλειο υπέκυψε στους Μουσουλμάνους του Μαρόκου.
Ο Χλωδοβίκος ήταν γενάρχης της δυναστείας των Μεροβιγγείων.
Επέκτεινε το κράτος του από το Ρήνο μέχρι τα Πυρηναία.
Αποδέχτηκε το χριστιανισμό, βαφτίστηκε και
ενσωμάτωσε τους Βάρβαρους στο χριστιανικό κόσμο.
Το Φραγκικό Βασίλειο διασπάστηκε από τους διαδόχους του Χλωδοβίκου.
Η αριστοκρατία και η Εκκλησία ωφελήθηκαν από αυτό και οι αξιωματούχοι των
φραγκικών ανακτόρων, δηλαδή οι μαγιορδόμοι, απέκτησαν μεγάλη δύναμη.
Ένας από αυτούς ήταν ο Κάρολος Μαρτέλος.
Αναδείχθηκε μεγάλος ηγέτης, όταν το 732,
σταμάτησε την είσοδο των Αράβων στην Ευρώπη στο Πουατιέ.
Το 751, τον διαδέχτηκε ο γιος του Πιπίνος ο Βραχύς, ο οποίος
ίδρυσε τη δυναστεία των Καρολιδών.
Τρία χρόνια αργότερα στέφθηκε βασιλιάς από τον πάπα.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Χάρισε στον πάπα το δουκάτο της Ραβέννας και άλλα ιταλικά εδάφη.
Έτσι ιδρύθηκε το παπικό κράτος.
Οι γερμανοί ηγεμόνες χρησιμοποίησαν την κληρονομική αρχή.
Δηλαδή η εξουσία τους, δεν έκανε καμιά διάκριση ανάμεσα στο κράτος,
τους κατοίκους και τα αγαθά τους.
Για να οργανώσουν τη διοίκηση, δημιούργησαν μια νέα τάξη ευγενών αξιωματούχων.
Στο χώρο του δικαίου, κυριαρχούν τα γερμανικά ήθη και τα έθιμα.
Η εγκατάσταση των γερμανικών φύλων ωφέλησε τις καλλιέργειες και την ύπαιθρο.
Στον κοινωνικό τομέα, οι αδύναμοι άνθρωποι πήγαν
υπό την προστασία ενός ισχυρού, λαϊκού και εκκλησιαστικού άνδρα.
Η Εκκλησία υποκατέστησε το Κράτος.
Κεφαλή της πόλης ήταν ο επίσκοπος.
Φρόντιζε για τη διατροφή, την περίθαλψη και τη μόρφωση των ανθρώπων
καθώς και για την απόδοση της δικαιοσύνης.
Όταν τα γερμανικά βασίλεια πήραν τον έλεγχο, η βασιλική εξουσία και η
αριστοκρατία ήταν υπεύθυνα για το διορισμό των επισκόπων.
Οι συνέπειες των γερμανικών μεταναστεύσεων ήταν καλές για μερικές περιοχές.
Στην Ιταλία, οι επαφές με την Ανατολή παρέμειναν, ο χριστιανισμός επηρεάστηκε
από την ελληνική κληρονομιά και κοσμικοί λόγιοι διέσωσαν τα κλασικά γράμματα.
Κατά τον 5ο και 6ο αιώνα, βησιγοτθικές πόλεις,
όπως η Τουλούζη, το Τολέδο και η Σεβίλλη, παρέμειναν πιστές
στην αρχαία πολιτιστική παράδοση.
Στη Γαλατία, επιβίωσε ο κλασικός πολιτισμός.
Από τον 7ο αιώνα, οι συνεχείς πόλεμοι και η νέα αριστοκρατία
οδήγησαν στην υποχώρηση των κλασικών σπουδών.
Η Αγγλία και η Ιρλανδία αναλαμβάνουν τη σκυτάλη της ρωμαϊκής παράδοσης.
Ο μοναχικός βίος αναπτύσσεται στα μοναστήρια της Ιρλανδίας.
Από τον 5ο αιώνα, ιδρύονται σχολές με χριστιανικές και ελληνορωμαϊκές σπουδές.
Από τον 7ο μέχρι το 10ο αιώνα, η Ιρλανδία αποτέλεσε το μοναδικό κέντρο
ελληνικών σπουδών στη Βόρεια Ευρώπη.
Ο μοναχισμός αναπτύχθηκε πολύ τον 6ο και 7ο αιώνα.
Οι μονές συντηρούσαν τη ρωμαϊκή πολιτιστική παράδοση.

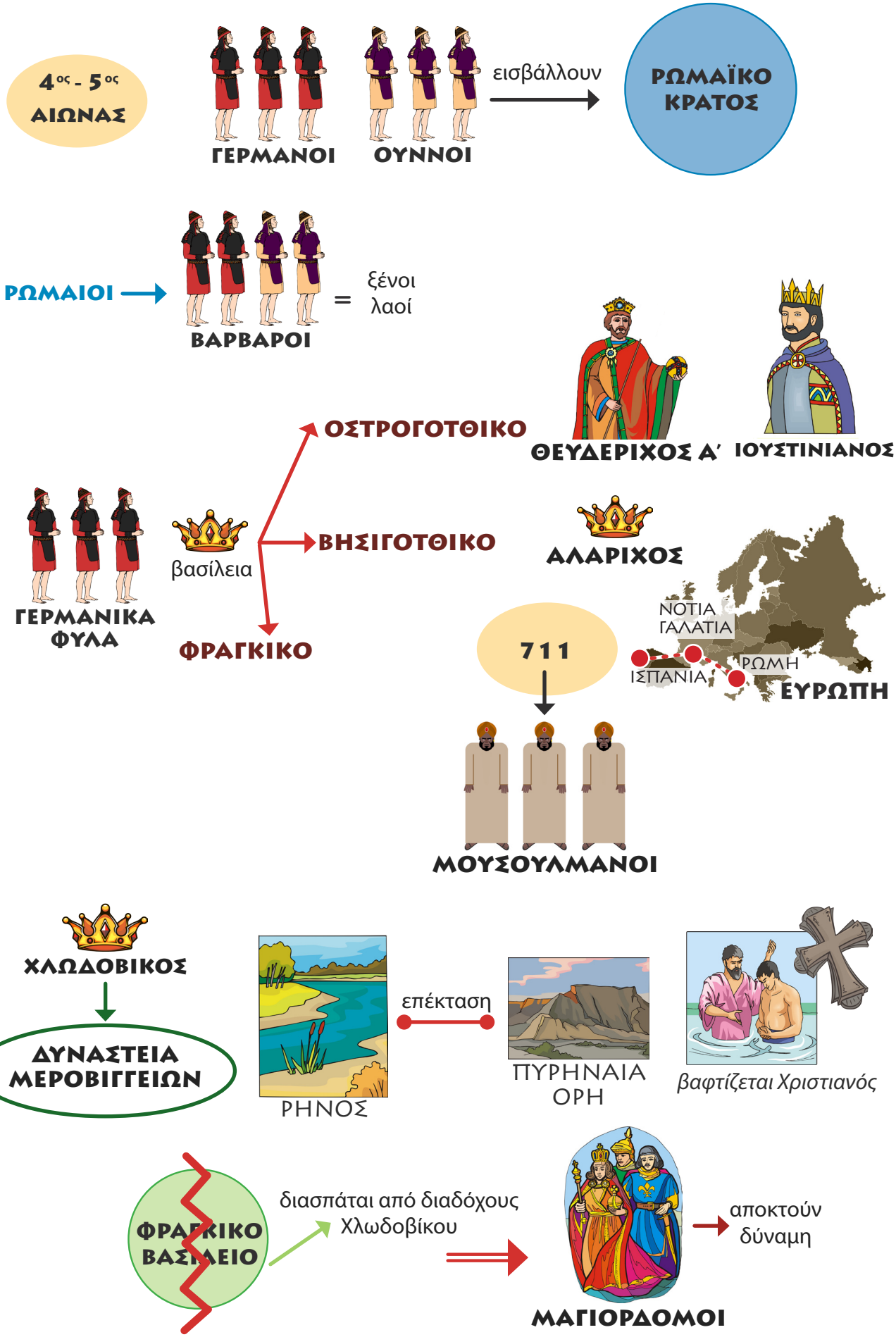
© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Η ρωμαϊκή παράδοση συνεχίστηκε και στον τομέα της τέχνης.
Οι γερμανικοί πληθυσμοί χρησιμοποίησαν καινούργιες τεχνικές στη μικροτεχνία.
Γεωμετρικά σχέδια και οι αναπαραστάσεις ζώων κυριαρχούσαν
στα κοσμήματα και αντικείμενα χρυσοχοΐας.
Στην αρχιτεκτονική, ο θόλος και η αψίδα φαίνονται
με τον όγκο και τα έντονα ανάγλυφα διακοσμητικά στοιχεία.
Οι Εκκλησίες χτίζονται βασιζόμενες στο πρότυπο των αρχαίων βασιλικών
με την πρόσοψη περιστοιχισμένη από κωδωνοστάσια.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξέλιξη της Μεσαιωνικής Ευρώπης μετά τη μετανάστευση των λαών (5ος -10ος αι.)
1. Οι συνέπειες της μετανάστευσης των γερμανικών φυλών για την Ευρώπη

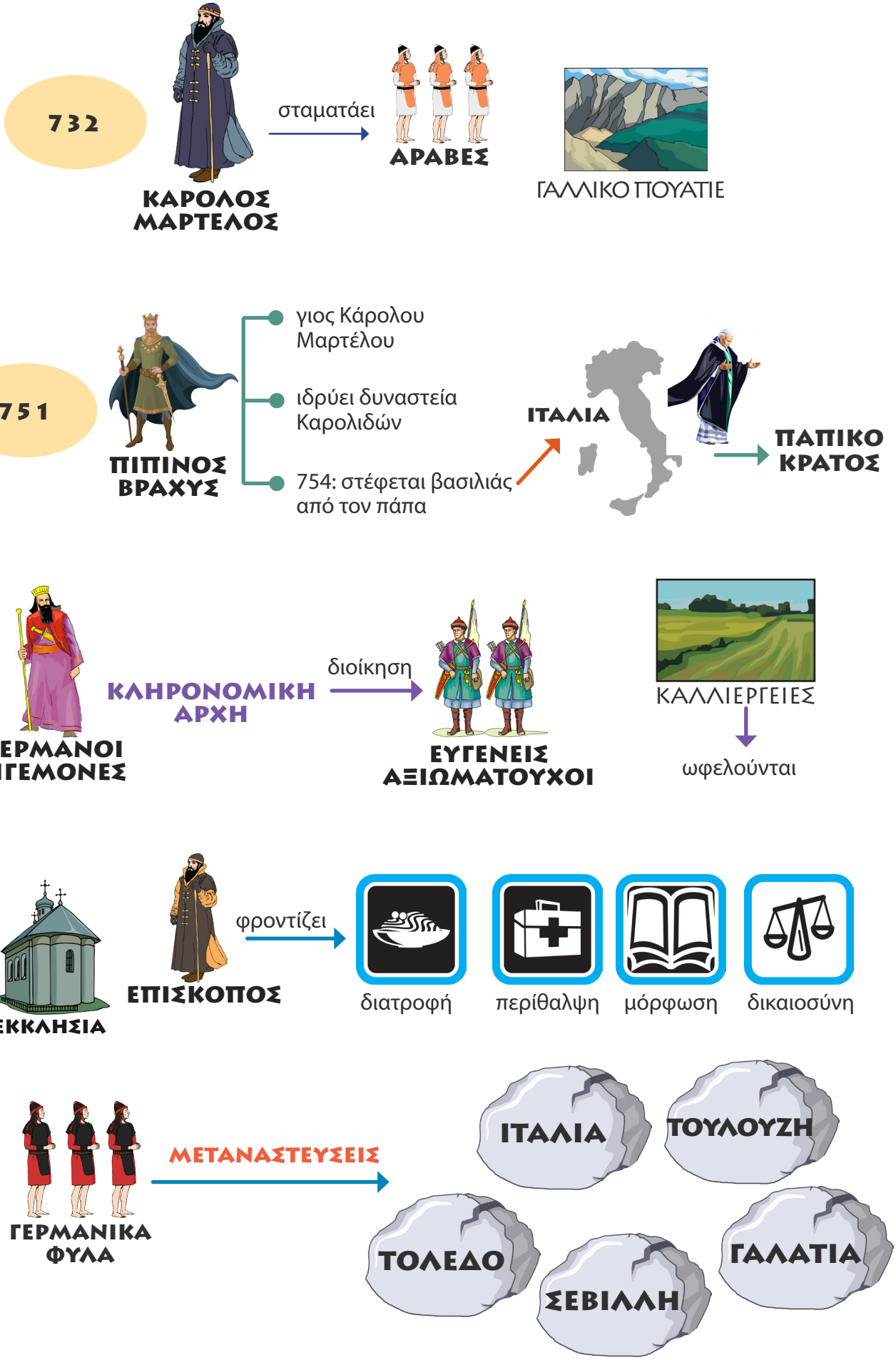
Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 1/3)*

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξέλιξη της Μεσαιωνικής Ευρώπης μετά τη μετανάστευση των λαών (5ος -10ος αι.)
1. Οι συνέπειες της μετανάστευσης των γερμανικών φυλών για την Ευρώπη

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/3)***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 3/3)***

αναλαμβάνουν

ΑΓΓΛΙΑ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΜΟΝΑΧΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

5ος ΑΙΩΝΑΣ

ΣΧΟΛΕΣ

- *χριστιανικές σπουδές*
- *ελληνορωμαϊκές σπουδές*

7ος - 10ος ΑΙΩΝΑΣ

ΙΡΛΑΝΔΙΑ = κέντρο ελληνικών σπουδών

Βόρεια Ευρώπη

ΕΥΡΩΠΗ

6ος - 7ος ΑΙΩΝΑΣ

ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑ

κοσμήματα

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

- ✓ θόλος
- ✓ αψίδα
- ✓ έντονα διακοσμητικά στοιχεία

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

πρότυπο αρχαίων βασιλικών

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιοι και πότε εισβάλλουν στα εδάφη του Ρωμαϊκού Κράτους;
- Τι σήμαινε και τι σημαίνει τώρα η λέξη ¨Βάρβαρος¨;
- Ποια είναι τα σημαντικότερα βασίλεια στην Ευρώπη και από ποιους οργανώθηκαν;
- Τι γνωρίζεις για το Οστρογοτθικό βασίλειο;
- Τι γνωρίζεις για το Βησιγοτθικό βασίλειο;
- Ποιος ήταν ο Χλωδοβίκος και τι έκανε;
- Τι γνωρίζεις για το Φραγκικό Βασίλειο;
- Ποιος ήταν ο Κάρολος Μαρτέλος και τι έκανε;
- Ποιος διαδέχτηκε τον Κάρολο Μαρτέλο, πότε και τι έκανε;
- Πώς ιδρύθηκε το παπικό κράτος;
- Τι ήταν η κληρονομική αρχή και από ποιους χρησιμοποιήθηκε;
- Τι δημιουργήθηκε για την οργάνωση της διοίκησης;
- Ποια κυριαρχούν στο χώρο του δικαίου;
- Σε τι ωφέλησε η εγκατάσταση των γερμανικών φύλων;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι γίνεται στον κοινωνικό τομέα;
- Ποια υποκατέστησε το κράτος;
- Ποιος ήταν ο επικεφαλής της πόλης και ποιο το έργο του;
- Τι συνέβη, όταν τα γερμανικά βασίλεια πήραν τον έλεγχο;
- Ποιες περιοχές ωφέλησαν οι γερμανικές μεταναστεύσεις;
- Ποια είναι η εικόνα στην Ιταλία;
- Ποιες είναι οι βησιγοτθικές πόλεις και πού παρέμειναν πιστές;
- Σε ποια περιοχή επιβίωσε ο κλασικός πολιτισμός;
- Ποια και πότε οδήγησαν στην υποχώρηση των κλασικών σπουδών;
- Ποιες χώρες ανέλαβαν τη σκυτάλη της ρωμαϊκής παράδοσης;
- Ποιος βίος αναπτύχθηκε στην Ιρλανδία;
- Από τον 5ο αιώνα, ποιες σχολές ιδρύονται;
- Από τον 7ο μέχρι το 10ο αιώνα, τι αποτέλεσε η Ιρλανδία;
- Τι γνωρίζεις για τον μοναχισμό, τον 6ο και 7ο αιώνα;
- Τι γνωρίζεις για την τέχνη;
- Τι γνωρίζεις για την αρχιτεκτονική;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξέλιξη της Μεσαιωνικής Ευρώπης μετά τη μετανάστευση των λαών (5ος -10ος αι.)
1. Οι συνέπειες της μετανάστευσης των γερμανικών φυλών για την Ευρώπη

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ (5ος -10ος αι.)

2. Ο Καρλομάγνος και η εποχή του

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Ο Καρλομάγνος, επέκτεινε το Φραγκικό Βασίλειο και
δημιούργησε ένα δυνατό χριστιανικό κράτος.
Το 800 στέφθηκε αυτοκράτορας του Ρωμαϊκού Κράτους από τον πάπα.
Με αυτό το γεγονός, ξεκίνησαν οι διαμάχες μεταξύ της Δύσης και του Βυζαντίου.
Αυτό γιατί, οι Βυζαντινοί πίστευαν πως ο αυτοκράτοράς τους ήταν
ο μοναδικός κληρονόμος και συνεχιστής της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.
Η Αιξ- Λα-Σαπέλ αναδείχθηκε το διοικητικό και πολιτιστικό κέντρο
της αυτοκρατορίας του Καρλομάγνου.
Οργάνωσε πολιτικούς και διοικητικούς θεσμούς του βασιλείου, βασιζόμενος
στη ρωμαϊκή παράδοση και στα γερμανικά έθιμα, για να ελέγχει το κράτος.
Έτσι, αναπτύχθηκε το εμπόριο και αυξήθηκε η αγροτική παραγωγή.
Μετά το θάνατο του Καρλομάγνου, το Φραγκικό Κράτος κλονίστηκε και
οι διάδοχοι μοίρασαν μεταξύ τους την αυτοκρατορική κληρονομιά
σύμφωνα με τη Συνθήκη του Βερντέν.
Η αυτοκρατορία διαιρέθηκε σε τρία τμήματα, τα οποία αντιστοιχούσαν:
α)στη σημερινή Γερμανία, β) στη σημερινή Γαλλία και γ) στα εδάφη του σημερινού Βελγίου,
Ελβετίας και κεντρικής Ιταλίας ως τη Ρώμη.
Η συνθήκη αυτή βοήθησε στη δημιουργία της νεότερης Ευρώπης.
Την ίδια εποχή, η Ευρώπη δέχεται νέες εισβολές.
Από το νότο οι Σαρακηνοί, επιτίθενται στα παράλια της Μεσογείου.
Από τα ανατολικά οι Μαγυάροι, κάνουν επιδρομές σε τμήματα της δυτικής Ευρώπης.
Από τις Σκανδιναβικές Χώρες, έρχονται οι Νορμανδοί ή Βίκιγκς.
Η βασιλεία του Καρλομάγνου και των διαδόχων, σχετίζεται με την Καρολίδεια
Αναγέννηση, δηλαδή με την άνθηση των γραμμάτων και των τεχνών.
Γραφείς, αντιγραφείς και δάσκαλοι πλαισίωναν το διοικητικό μηχανισμό,
για την καλύτερη οργάνωση του κράτους.
Φορείς αυτής της δραστηριότητας ήταν οι κληρικοί.
Βελτίωσαν το μορφωτικό επίπεδο του κλήρου και ώθησαν τον Καρλομάγνο
να κάνει εκκλησιαστικές μεταρρυθμίσεις.
Για το σκοπό αυτό, ήρθαν διάσημοι λόγιοι και δάσκαλοι από την Ιρλανδία και την
Αγγλία στο ανάκτορο της Αιξ - Λα- Σαπέλ, το οποίο αναδείχθηκε πολιτιστικό κέντρο.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Για την αντιγραφή βιβλίων, χρησιμοποιήθηκε μια γραφή με ευανάγνωστα πεζά γράμματα, που ονομάστηκε καρολίδεια γραφή.
Ο αυτοκράτορας έδωσε διαταγή να λειτουργούν σχολεία σε κάθε επισκοπή και μοναστήρι.
Στα σχολεία αυτά διδάσκονταν γραφή, ανάγνωση, γραμματική, ρητορική, αριθμητική και άλλα μαθήματα.
Μεγάλη ανάπτυξη γνώρισαν και οι τέχνες με βυζαντινές επιδράσεις, όπως η αρχιτεκτονική, η γλυπτική, η ζωγραφική, η μικροτεχνία και η μικρογραφία.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟΣ

επεκτείνει

ΦΡΑΓΚΙΚΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

= δυνατό χριστιανικό κράτος

800

ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟΣ

στέφεται

βασιλιάς από

ΠΑΠΑ

ΔΥΣΗ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ

διαμάχες

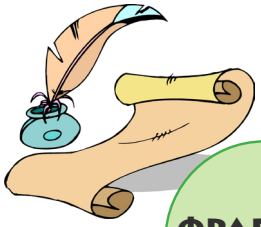

ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟΣ

ΑΙΞ-ΛΑ-ΣΑΠΕΛ

= διοικητικό + πολιτιστικό κέντρο

πολιτικοί+ διοικητικοί θεσμοί

ΦΡΑΓΚΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

εμπόριο

αγροτική παραγωγή

ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟΣ

θάνατος

ΣΥΝΘΗΚΗ ΒΕΡΝΤΕΝ

= μοίρασμα αυτοκρατορικής κληρονομιάς στους διαδόχους

ΦΡΑΓΚΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

= 3 τμήματα

σημερινή **ΓΕΡΜΑΝΙΑ**

σημερινή **ΓΑΛΛΙΑ**

σημερινά **ΒΕΛΓΙΟ, ΕΛΒΕΤΙΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΤΑΛΙΑ**

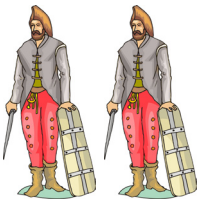
© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

I. Η εξέλιξη της Μεσαιωνικής Ευρώπης μετά τη μετανάστευση των λαών (5ος -10ος αι.)
2. Ο Καρλομάγνος και η εποχή του

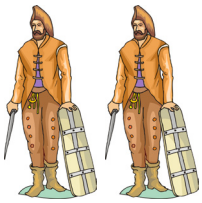
Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/2)*

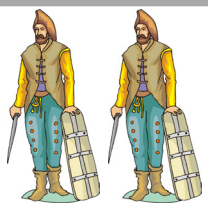
ΕΥΡΩΠΗ

ΣΑΡΑΚΗΝΟΙ → *από το Νότο*

ΜΑΓΥΑΡΟΙ → *από ανατολικά*

ΝΟΡΜΑΝΔΟΙ (ΒΙΚΙΓΚΣ) → *από Σκανδιναβικές Χώρες*

ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟΣ + διάδοχοι

ΚΑΡΟΛΙΔΕΙΑ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΕΧΝΕΣ

ΓΡΑΦΕΙΣ - ΑΝΤΙΓΡΑΦΕΙΣ

ΔΑΣΚΑΛΟΙ

ΦΡΑΓΚΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

οργάνωση κράτους

βελτίωση μορφωτικού επιπέδου του κλήρου

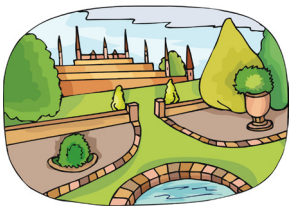

ΚΛΗΡΙΚΟΙ

ΛΟΓΙΟΙ ΑΠΟ

ΑΓΓΛΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΑΙΞ-ΛΑ-ΣΑΠΕΛ

ΚΑΡΟΛΙΔΕΙΑ ΓΡΑΦΗ

ΣΧΟΛΕΙΑ →

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ

βυζαντινές επιδράσεις

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, ΓΛΥΠΤΙΚΗ, ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ, ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑ, ΜΙΚΡΟΓΡΑΦΙΑ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι έκανε ο Καρλομάγνος;
- Πότε στέφθηκε αυτοκράτορας και από ποιον;
- Τι ξεκίνησε με αυτό το γεγονός και γιατί;
- Τι αναδείχθηκε η Αιξ- Λα-Σαπέλ;
- Τι έκανε ο Καρλομάγνος για να ελέγχει το κράτος και ποιες οι συνέπειες;
- Τι συνέβη στο Φραγκικό Κράτος μετά το θάνατο του Καρλομάγνου;
- Τι είναι η Συνθήκη του Βερντέν;
- Από ποιους δέχεται εισβολές η Ευρώπη;
- Τι είναι η Καρολίδεια Αναγέννηση;
- Ποιοι πλαισίωναν το διοικητικό μηχανισμό και για ποιον λόγο;
- Ποιοι ήταν οι κληρικοί και τι έκαναν;
- Ποιοι ήρθαν για τον παραπάνω σκοπό;
- Τι είναι η καρολίδεια γραφή;
- Ποιες ήταν οι διαταγές του αυτοκράτορα;
- Τι διδάσκονταν στα σχολεία;
- Τι γνωρίζεις για τις τέχνες;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ (5ος -10ος αι.)

3. Η φεουδαρχία στη Δυτική Ευρώπη

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Κατά το Μεσαίωνα, η οικονομία στηριζόταν στη γεωργική παραγωγή.
Όσο περισσότερη γη κατείχε κάποιος, τόσο πιο πλούσιος ήταν.
Η ανασφάλεια στην Ευρώπη και η καταστροφή του ρωμαϊκού κράτους, οδήγησαν πολλούς ανθρώπους να ζητήσουν προστασία από τους άρχοντες, δηλαδή τους ισχυρούς γαιοκτήμονες.
Οι γαιοκτήμονες ζητούσαν ως αντάλλαγμα, υπηρεσίες και την αφοσίωσή τους.
Οι μικροϊδιοκτήτες παραχωρούσαν τη γη τους στον άρχοντα, καταβάλλοντάς του τέλη, αλλά διατηρούσαν το δικαίωμα να την καλλιεργούν.
Ο άρχοντας διαφύλαγε την παραγωγή τους από την καταστροφή ή τη λεηλασία.
Ο βασιλιάς και κάτοχοι μεγάλων εκτάσεων γης, είχαν γύρω τους ομάδες πιστών και ελεύθερων ανθρώπων, δηλαδή των υποτελών, τους οποίους αντάμειβαν για τις υπηρεσίες τους με παραχωρήσεις γης και προνόμια.
Οι συνθήκες αυτές διαμόρφωσαν τη φεουδαρχική κοινωνία.
Οι ελεύθεροι άνθρωποι συνδέθηκαν μεταξύ τους.
Οι ιεραρχικά ανώτεροι άρχοντες παραχωρούσαν σε ευνοούμενους υποτελείς, δηλαδή στους βασάλους, γαίες, εκτάσεις γης και είχαν ως αντάλλαγμα πίστη, υποταγή και παροχή ορισμένων υπηρεσιών.
Οι άρχοντες υποχρεώνονταν να παρέχουν στους υποτελείς προστασία και βοήθεια.
Από τη λέξη φέουδο, το κοινωνικό σύστημα ονομάστηκε φεουδαρχία και οι άρχοντες αποκλήθηκαν φεουδάρχες.
Η σχέση αυτή μεταξύ άρχοντα και υποτελούς δημιούργησε την τελετή της περιβολής.
Άρχισε να ισχύει το φεουδαρχικό συμβόλαιο.
Σε αυτό το συμβόλαιο, ο υποτελής είχε το δικαίωμα οικονομικής εκμετάλλευσης του φέουδου και αποκτούσε και δημόσια εξουσία πάνω σ' αυτό.
Έπαυε να ισχύει, όταν ο ένας από τους δύο πέθαινε ή δεν εκπλήρωνε τις υποχρεώσεις του.
Η φεουδαρχική κοινωνία είχε τρεις τάξεις:

- τους ανθρώπους της προσευχής, τους κληρικούς και τους μοναχούς,
- τους ανθρώπους του πολέμου, τους άρχοντες και
- τους ανθρώπους της εργασίας.

Στην πραγματικότητα, όμως, οι τάξεις αυτές αντιστοιχούσαν σε δύο, στους προνομιούχους φεουδάρχες και στους χωρικούς.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Στην κορυφή της κοινωνικής ιεραρχίας βρισκόταν ο βασιλιάς.
Ακολουθούσαν οι άμεσοι και οι κατώτεροι υποτελείς.
Στην τάξη των αρχόντων ή ευγενών ανήκαν και
οι έφιπποι μαχητές, δηλαδή οι ιππότες.
Τέλος, φέουδα κατείχαν και εκκλησιαστικοί άρχοντες.
Στη βάση της κοινωνικής πυραμίδας βρίσκονταν οι χωρικοί.
Αυτοί ήταν οι ελεύθεροι γεωργοί που ήταν μικροϊδιοκτήτες,
οι πάροικοι και οι δούλοι.
Οι πάροικοι ήταν μόνιμοι καλλιεργητές σε κτήματα που δεν τους ανήκαν
και είχαν μια περιορισμένη ελευθερία.
Τέλος, οι δούλοι ήταν συνήθως ξένοι και αιχμάλωτοι πολέμου ή λεηλασίας.
Μετά το 10ο αιώνα, ο τρόπος διαβίωσής τους βελτιώθηκε, γιατί τους
χρησιμοποιούσαν ως καλλιεργητές και ως εξειδικευμένους τεχνίτες.
Όλοι οι χωρικοί υπάγονταν στον κύριο του φέουδου.
Του κατέβαλλαν τέλη για τα κτήματα που καλλιεργούσαν,
και για τη χρήση ορισμένων μέσων παραγωγής, όπως των μύλων.
Επίσης, υποχρεώνονταν σε προσωπικές αγγαρείες, τις οποίες εξαγόραζαν.
Έτσι, η φεουδαρχία είναι ένα σύστημα πολιτικής, οικονομικής και
κοινωνικής οργάνωσης του μεσαιωνικού κόσμου.
Οι μεταρρυθμίσεις του Καρλομάγνου εξέλιξαν τη φεουδαρχία.
Οι συνεχείς πόλεμοι και το κόστος του στρατιωτικού εξοπλισμού ανάγκασαν τον
αυτοκράτορα να στηριχθεί στους βασιλικούς αξιωματούχους.
Αυτοί συμμετείχαν στον πόλεμο με τους ανθρώπους τους και
παρείχαν και τον εξοπλισμό τους.
Από τον 8ο έως τον 13ο αιώνα, η φεουδαρχία επικράτησε στην Ευρώπη.
Το φεουδαρχικό σύστημα διαλύθηκε σε μικρότερα ή μεγαλύτερα φέουδα,
που αποτελούσαν τις ηγεμονίες.
Από τις ηγεμονίες αυτές δημιουργήθηκαν ενιαίες επικράτειες, που αντιστοιχούν
στα σημερινά κράτη της Αγγλίας, της Γαλλίας και της Γερμανίας.
Στη Γαλλία, το 987, ο δούκας, Ούγος Καπέτος, ανακηρύχθηκε βασιλιάς.
Στη Γερμανία, το 962, ο Όθων Α', στέφθηκε από τον πάπα, στη Ρώμη, αυτοκράτορας
των Ρωμαίων και ίδρυσε την Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Γερμανικού Έθνους.
Ο Γουλιέλμος της Νορμανδίας, το 1066, κατέλαβε το θρόνο της Αγγλίας
και εισήγαγε το φεουδαρχικό σύστημα.
Με την κατάκτηση της Αγγλίας από τον Γουλιέλμο, τον Κατακτητή,
διαμορφώνεται η σύγχρονη Αγγλία.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/3)***

ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ

οικονομία

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΑΡΧΟΝΤΕΣ

προστασία →

← εργασία
αφοσίωση
καταβολή τελών

ΑΓΡΟΤΕΣ

ΒΑΣΙΛΙΑΣ

ΑΡΧΟΝΤΕΣ

φεουδάρχες

ΥΠΟΤΕΛΕΙΣ

=

ΦΕΟΥΔΑΡΧΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ανταμοίβονται για τις υπηρεσίες τους με παραχωρήσεις γης και προνόμια

πίστη, υποταγή, παροχή υπηρεσιών

ΒΑΣΑΛΟΙ =
ευνοούμενοι υποτελείς

παραχώρηση
ΓΑΙΩΝ *= εκτάσεις γης*

άρχοντας

φεουδαρχικό συμβόλαιο

υποτελής

τελετή περιβολής

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/3)***

ΦΕΟΥΔΑΡΧΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΚΛΗΡΙΚΟΙ

ΜΟΝΑΧΟΙ

ΑΡΧΟΝΤΕΣ

ΕΡΓΑΤΕΣ

άρχοντες ευγενείς ιππότες εκκλησιαστικοί άρχοντες

ΚΑΡΟΛΟΜΑΓΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΙ

στρατός

όπλα

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 3/3)***

8ος-13ος ΑΙΩΝΑΣ

ΦΕΟΥΔΑΡΧΙΑ →

= **ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ**

ΓΑΛΛΙΑ — **987** — **ΟΥΓΟΣ ΚΑΠΕΤΟΣ**

ΓΕΡΜΑΝΙΑ — **962** — **ΟΘΩΝ Α'** στέφεται από → **ΠΑΠΑ**

ιδρύει την Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Γερμανικού Έθνους

ΑΓΓΛΙΑ — **1066** — **ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ** → *σύγχρονη Αγγλία*

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πού στηριζόταν η οικονομία, κατά το Μεσαίωνα;
- Γιατί και από ποιους οι άνθρωποι ζήτησαν βοήθεια;
- Ποιες συνθήκες διαμόρφωσαν τη φεουδαρχική κοινωνία;
- Τι έκαναν οι ιεραρχικά ανώτεροι άρχοντες;
- Τι είναι η φεουδαρχία και τι οι φεουδάρχες;
- Τι δημιούργησε η σχέση μεταξύ άρχοντα και υποτελούς;
- Τι είναι το φεουδαρχικό συμβόλαιο;
- Σε πόσες τάξεις χωρίζεται η φεουδαρχική κοινωνία;
- Τι ισχύει, όμως, στην πραγματικότητα;
- Φτιάξε μια πυραμίδα και γράψε ιεραρχικά τους θεσμούς της κοινωνίας;
- Τι είναι οι πάροικοι;
- Τι είναι οι δούλοι;
- Ποια ήταν η σχέση χωρικών και κυρίων;
- Τι είναι το φεουδαρχικό σύστημα;
- Ποια εξέλιξαν τη φεουδαρχία;
- Γιατί ο αυτοκράτορας αναγκάστηκε να ζητήσει βοήθεια από τους βασιλικούς αξιωματούχους;
- Πώς δημιουργήθηκαν οι ηγεμονίες και ποιες είναι αυτές;
- Ποιοι στέφθηκαν βασιλιάδες στη Γαλλία, Γερμανία και Αγγλία και τι έκαναν;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

1.Πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές (11ος-15ος αιώνας)

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Από τον 11ο αιώνα, καινούριες τεχνικές εφαρμόζονταν στη γεωργία.
Το τροχοφόρο άροτρο, το μεταλλικό υνί και το περιλαίμιο
για τα υποζύγια είναι κάποια από αυτά.
Με αυτές τις τεχνικές και με την τριζωνική καλλιέργεια,
αυξήθηκε η γεωργική παραγωγή.
Η γεωργία, οι καλές κλιματικές συνθήκες και η μείωση των επιδημιών,
οδήγησαν στην αύξηση του πληθυσμού, στην Ευρώπη.
Την ίδια εποχή, ιδρύονται πολλές νέες πόλεις.
Οι αλλαγές στην ύπαιθρο βοηθούν την ανάπτυξη των αστικών κέντρων.
Εκεί, οι χωρικοί ανταλλάσσουν τα αγροτικά προϊόντα
με βιοτεχνικά είδη και εμπορεύματα.
Οι πόλεις είναι το κέντρο του εμπορίου, της βιοτεχνίας,
των τραπεζικών εργασιών και της τεχνολογίας.
Οι τεχνικές εξελίξεις, όπως ο νερόμυλος και ο ανεμόμυλος, ενισχύουν
την ανάπτυξη των αστικών κέντρων και της υπαίθρου.
Μετά το 10ο αιώνα, οι νερόμυλοι γίνονται η κύρια πηγή ενέργειας.
Από το 12ο αιώνα, ο άνεμος γίνεται κινητήρια δύναμη στις πεδιάδες
για το άλεσμα των σιτηρών και για την αποξήρανση των βάλτων.
Από τον 11ο αιώνα, η βιοτεχνική παραγωγή εξελίσσεται σημαντικά και
παρουσιάζεται σε αγροκτήματα.
Οι νέες πόλεις αποκτούν οικονομικά και διοικητικά προνόμια και
ονομάζονται ελεύθερες ή αυτοκρατορικές, κοινότητες.
Είναι αυτόνομες και διοικούνται από τους ευγενείς και τους αστούς.
Στα δημοτικά συμβούλια συμμετέχουν εκπρόσωποι των επαγγελματικών συντεχνιών.
Η ανάπτυξη του εμπορίου οφείλεται:

- στην αύξηση της παραγωγής και του πληθυσμού,
- στη ναυτική τεχνολογία,
- στην κατασκευή νέων δρόμων και
- στην καθιέρωση του θεσμού των εμποροπανηγύρεων.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Σε σημαντικά εμπορικά σημεία ιδρύονται νέες εμπορικές πόλεις και σταθμοί.
Οι έμποροι οργανώνονται σε ενώσεις, για καλύτερη προστασία.
Αυξάνεται και η κυκλοφορία του νομίσματος.
Οι αργυραμοιβοί ή τραπεζίτες ανταλλάσσουν τα χρήματα
στις πόλεις και στα πανηγύρια.
Από το 13ο αιώνα, αρχίζουν να χρησιμοποιούνται οι συναλλαγματικές, δηλαδή
έγγραφες εντολές πληρωμής που μπορούν να μεταβιβαστούν.
Η εμπορική αυτή πρακτική και η πίστωση διευκολύνουν τις συναλλαγές.
Οι αλλαγές στην αγροτική οικονομία και η ανάπτυξη των πόλεων είχαν αρνητικές
επιπτώσεις στην κοινωνία και στην πολιτική εξουσία.
Στην ύπαιθρο, οι δούλοι και οι πάροικοι απελευθερώνονται από τους γαιοκτήμονες.
Οι χωρικοί εγκαταλείπουν την ύπαιθρο και αναζητούν εργασία στις πόλεις.
Εκεί, οι έμποροι, οι βιοτέχνες, οι τραπεζίτες συγκροτούν μια
νέα κοινωνική ομάδα, την αστική τάξη.
Περιορίζονται τα φεουδαρχικά δικαιώματα στα αστικά κέντρα και ενισχύεται
ο ρόλος της αστικής τάξης στη διακυβέρνηση των πόλεων.
Αναπτύχθηκε το διεθνές εμπόριο και η χρήση του χρήματος ως ανταλλακτικό μέσο.
Στα μέσα του 13ου έως 15ου αιώνα, η Ευρώπη εισέρχεται σε νέα εποχή.
Οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις δεν επαρκούν για τη διατροφή του πληθυσμού.
Τον 14ο αιώνα, οι άσχημες καιρικές συνθήκες, οδήγησαν
στην έλλειψη τροφίμων και σε παρατεταμένο λιμό.
Με αυτές τις συνθήκες, η μαύρη πανώλη εμφανίστηκε στην Ευρώπη το 1345 και
μέχρι το 1400 εξόντωσε μεγάλο μέρος του πληθυσμού της.
Επίσης, ο εκατονταετής πόλεμος μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας,
προκάλεσε φθορά στον ευρωπαϊκό χώρο.
Οι ηγεμόνες και οι φεουδάρχες επέβαλαν φόρους στους χωρικούς, ώστε να μπορούν
να καλύψουν τις πολεμικές δαπάνες και να διασφαλίσουν τα έσοδά τους.
Η κατάσταση αυτή προκάλεσε οργή στη Γαλλία, στην Αγγλία και στην Ιταλία.
Εκδηλώθηκαν εξεγέρσεις, οι οποίες εξέφραζαν
την κρίση του φεουδαρχικού συστήματος.
Από τον 11ο αιώνα, στη Γερμανία, στην Αγγλία και στη Γαλλία
επικρατεί η πολιτική εξουσία.
Η Γερμανία ήταν χωρισμένη σε πολλά κρατίδια.
Οι ηγεμόνες ενίσχυσαν την εξουσία τους και ξεκίνησαν νέοι θεσμοί διακυβέρνησης.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δημιουργούνται νέα κράτη στην περιφέρεια της Δυτικής Ευρώπης.
Οι δούκες και οι ηγεμόνες των κρατιδίων ονομάζονταν εκλέκτορες.
Έπαιρναν μέρος στην εκλογή του αυτοκράτορα και
επιθυμούσαν εξασθενημένη την αυτοκρατορική εξουσία.
Για το λόγο αυτό, δεν ήθελαν ένα ενιαίο κράτος και ανέπτυξαν
το θεσμό της περιφερειακής Δίαιτας.
Ο θεσμός αυτός ήταν ένα είδος κοινοβουλίου, στο οποίο συμμετείχαν
αντιπρόσωποι των ευγενών, του κλήρου και των αστών.
Αργότερα, συγκροτήθηκε και η κεντρική Δίαιτα για όλη την αυτοκρατορία.
Η Αγγλία αντιμετώπιζε σοβαρά εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα.
Οι πολεμικές αναμετρήσεις της με τη Γαλλία, είχαν ως αποτέλεσμα
την απώλεια των αγγλικών εδαφών.
Οι ευγενείς, οι αστοί και ο κλήρος επέβαλαν περιορισμούς στη βασιλική εξουσία.
Ο βασιλιάς Ιωάννης Α', ο Ακτήμονας, αναγκάστηκε να παραχωρήσει το Μεγάλο
Χάρτη Δικαιωμάτων, όπου αποδεχόταν περιορισμούς της βασιλικής εξουσίας.
Έτσι, η μοναρχία δέχτηκε να συγκροτηθεί ένα Κοινοβούλιο από
αντιπροσώπους των ευγενών, του κλήρου και των αστών.
Στη Γαλλία, ο βασιλιάς έκανε πιο ισχυρή τη μοναρχική εξουσία.
Δημιούργησε αντιπροσωπευτικούς θεσμούς, όπως η Συνέλευση Γενικών Τάξεων,
στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι των ευγενών, του κλήρου και των αστών.
Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, αντιδρώντας στον έλεγχο της κοσμικής εξουσίας, συγκρούστηκε με
το Γερμανό αυτοκράτορα και με τους Γάλλους βασιλείς.
Η πρώτη διαμάχη ξεκίνησε, όταν ο πάπας απαγόρευσε την κοσμική περιβολή,
δηλαδή την απονομή των εκκλησιαστικών αξιωμάτων και
το διορισμό των επισκόπων από τον αυτοκράτορα.
Η σύγκρουση αυτή ονομάστηκε έριδα της περιβολής και έληξε με συμβιβασμό.
Διαφορετικό αποτέλεσμα είχε η δεύτερη διαμάχη του πάπα
με το βασιλιά της Γαλλίας.
Ο βασιλιάς υποχρέωσε τον πάπα να μεταφέρει την έδρα του
από τη Ρώμη στην Αβινιόν.
Η παπική έδρα έμεινε στη γαλλική πόλη για εβδομήντα χρόνια.
Η περίοδος αυτή ονομάστηκε αιχμαλωσία της Αβινιόν.
Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία παρουσίασε φαινόμενα διαφθοράς και έτσι το αίτημα
για θρησκευτική μεταρρύθμιση ήταν έντονο.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/4)***

11ος ΑΙΩΝΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΑ

μεταλλικό υνί

τροχοφόρο άροτρο

περιλαίμιο υποζυγίων

ΓΕΩΡΓΙΑ

ΚΑΛΕΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

ΕΠΙΔΗΜΙΕΣ

ΕΥΡΩΠΗ

αύξηση πληθυσμού

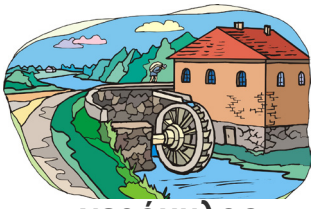

ανταλλαγή προϊόντων

κέντρο = αγορά

πόλεις

10ος ΑΙΩΝΑΣ

νερόμυλος

12ος ΑΙΩΝΑΣ

άνεμος

11ος ΑΙΩΝΑΣ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

αγροκτήματα

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

εκπρόσωποι επαγγελματικών συντεχνιών

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

διοίκηση

ευγενείς

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/4)*

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

II. Η διαμόρφωση της Δυτικής Ευρώπης κατά τα τέλη του Μεσαίωνα
1.Πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές (11ος-15ος αιώνας)

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 3/4)*

χωρικοί

φόροι

πολεμικές δαπάνες

ΓΑΛΛΙΑ

ΑΓΓΛΙΑ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΙΤΑΛΙΑ

εκφράζουν την κρίση του φεουδαρχικού συστήματος

11ος ΑΙΩΝΑΣ

ΓΑΛΛΙΑ

ΑΓΓΛΙΑ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

= *πολιτική εξουσία*

πολλά κρατίδια

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

δυτική Ευρώπη

ΕΥΡΩΠΗ

νέα κράτη

αρχηγοί

ψηφίζουν για εκλογή αυτοκράτορα

ΕΚΛΕΚΤΟΡΕΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΙΤΑ

αντιπρόσωποι

ευγενών κλήρου αστών

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΙΤΑ

για όλη την αυτοκρατορία

ΓΑΛΛΙΑ

πολεμικές αναμετρήσεις

χάνει εδάφη

ΑΓΓΛΙΑ

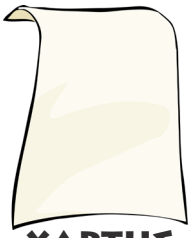
© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Η διαμόρφωση της Δυτικής Ευρώπης κατά τα τέλη του Μεσαίωνα
1.Πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές (11ος-15ος αιώνας)

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 4/4)*

ΙΩΑΝΝΗΣ Α'

ΧΑΡΤΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

= *περιορισμοί βασιλικής εξουσίας*

ευγενείς κλήρος αστοί

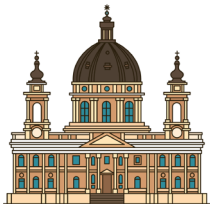
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΓΑΛΛΙΑ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

συγκρούσεις

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΓΑΛΛΙΑ

ΠΑΠΑΣ

ΚΟΣΜΙΚΗ ΠΕΡΙΒΟΛΗ

συγκρούσεις

ΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΟΛΗΣ

λήξη με συμβιβασμό

ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

αναγκάζει

ΠΑΠΑ

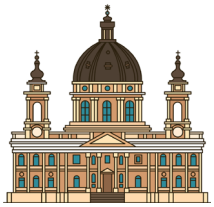

μεταφορά έδρας

ΡΩΜΗ — ΑΒΙΝΙΟΝ

= ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΤΗΣ ΑΒΙΝΙΟΝ

70 χρόνια

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

→ διαφθορά ⟹ θρησκευτικές μεταρρυθμίσεις

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιες τεχνικές εφαρμόστηκαν για τη γεωργία και πότε;
- Πώς αυξήθηκε η γεωργική παραγωγή;
- Ποια οδήγησαν στην αύξηση του πληθυσμού, στην Ευρώπη;
- Πώς είναι η ζωή στις νέες πόλεις;
- Ποια ενισχύουν την ανάπτυξη των αστικών κέντρων και της υπαίθρου;
- Ποιοι γίνονται η κύρια πηγή ενέργειας και πότε;
- Ποιος γίνεται κινητήρια δύναμη στις πεδιάδες, πότε και για ποιο πράγμα χρησιμοποιείται;
- Πώς εξελίσσεται η βιοτεχνική παραγωγή, πώς παρουσιάζεται και πότε;
- Τι γνωρίζεις για τις κοινότητες;
- Πού οφείλεται η αύξηση του εμπορίου;
- Πώς κινείται το εμπόριο στις πόλεις;
- Τι γνωρίζεις για τις συναλλαγματικές;
- Ποιες είχαν αρνητικές επιπτώσεις στην κοινωνία και στην πολιτική εξουσία;
- Πώς δημιουργήθηκε η αστική τάξη;
- Πότε η Ευρώπη εισέρχεται σε νέα εποχή;
- Ποια οδήγησαν στην έλλειψη τροφίμων και σε παρατεταμένο λιμό και πότε;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποια εξόντωσε μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ευρώπης και πότε;
- Ποιος προκάλεσε φθορά στον ευρωπαϊκό χώρο;
- Τι προκάλεσε οργή στη Γαλλία, στην Αγγλία και στην Ιταλία και ποια τα αποτελέσματα;
- Σε ποιες χώρες επικρατεί η πολιτική εξουσία και από πότε;
- Πώς ήταν χωρισμένη η Γερμανία;
- Πού δημιουργούνται νέα κράτη;
- Ποιοι ονομάζονταν εκλέκτορες και ποιον θεσμό δημιούργησαν;
- Ποιος ήταν ο θεσμός της περιφερειακής Δίαιτας;
- Ποιος θεσμός συγκροτήθηκε για όλη την αυτοκρατορία;
- Ποια προβλήματα αντιμετώπιζε η Αγγλία;
- Ποιοι επέβαλαν περιορισμούς στη βασιλική εξουσία;
- Τι αναγκάστηκε να κάνει ο βασιλιάς Ιωάννης Α' ο Ακτήμονας και ποιο το αποτέλεσμα;
- Ποιο ήταν το έργο του βασιλιά της Γαλλίας;
- Πώς ξεκίνησαν οι διαμάχες της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας με το Γερμανό αυτοκράτορα και με τους Γάλλους βασιλείς;
- Πώς ξεκίνησε η πρώτη διαμάχη και ποιο το αποτέλεσμα;
- Πώς ξεκίνησε η δεύτερη διαμάχη και ποιο το αποτέλεσμα;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

II. Η διαμόρφωση της Δυτικής Ευρώπης κατά τα τέλη του Μεσασίωνα
1.Πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές (11ος-15ος αιώνας)

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

2. Ο ρόλος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και των μοναστηριών στην οργάνωση της ζωής κατά το Μεσαίωνα

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Ευρώπης,
ήταν ρωμαιοκαθολικοί χριστιανοί.
Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία είχε εκτάσεις γης,
από τις δωρεές ηγεμόνων και πιστών.
Διέθετε, επίσης, ένα διοικητικό σύστημα που έλεγχε πνευματικά όλη την Ευρώπη.
Οι αρμοδιότητες της Εκκλησίας αφορούσαν και κοινωνικά ζητήματα.
Ο πάπας ήταν ο επικεφαλής της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας.
Είχε μεγάλη ισχύ και παρέμβαινε στις πολιτικές εξελίξεις.
Από το 10ο αιώνα, τα μεγάλα μοναστήρια και τα νέα μοναχικά τάγματα,
πήραν πρωτοβουλίες για την ηθική αναβάθμιση της Εκκλησίας.
Στα τέλη του 11ου αιώνα, πραγματοποιήθηκε μια σημαντική μεταρρύθμιση
από τον πάπα Γρηγόριο Ζ', η λεγόμενη Γρηγοριανή Μεταρρύθμιση.
Απαγορεύθηκαν τα εξής:

- η πώληση αντικειμένων λατρείας και μυστηρίων,
- ο γάμος των κληρικών και
- η κοσμική περιβολή.

Επιβλήθηκαν αυστηρές ποινές για τους παραβάτες, όπως ο αφορισμός,
δηλαδή, ο αποκλεισμός από την Εκκλησία και
η απαγόρευση επικοινωνίας με την κοινότητα των πιστών.
Το 1233, η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία δημιούργησε ένα ειδικό δικαστήριο,
την Ιερά Εξέταση, για την αντιμετώπιση των αιρέσεων.
Το Μεσαίωνα, η ζωή των ανθρώπων οργανώνεται
από τις χριστιανικές τελετές και γιορτές.
Όλες οι μέρες έχουν και από ένα όνομα ενός αγίου και
το ρολόι του ενοριακού ναού μετρά τον καθημερινό χρόνο.
Η βάπτιση και ο γάμος καθορίζουν τη ζωή των χριστιανών.
Η έλλειψη πνευματικής καθοδήγησης και μόρφωσης οδηγούν το λαό
σε δεισιδαιμονίες και προλήψεις.
Η Εκκλησία ιδρύει νοσοκομεία και ιδρύματα
για να βοηθήσει τους φτωχούς και τους ασθενείς.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Επίσης, διασώζει την πολιτιστική κληρονομιά και οργανώνει την εκπαίδευση.
Στα μοναστήρια, οι μοναχοί αντιγράφουν τα χειρόγραφα και
ιδρύουν τα πρώτα σχολεία.
Από τον 11ο αιώνα, δημιουργούνται τα επισκοπικά σχολεία στις πόλεις.
Από τα τέλη του 12ου αιώνα, πάπες και επίσκοποι προστατεύουν τα πανεπιστήμια.
Η Εκκλησία προσπαθεί να περιορίσει τη βία και τις λεηλασίες,
που προκαλούνται από τις συνεχείς συγκρούσεις των φεουδαρχών.
Για το σκοπό αυτό, επιβάλλονται δύο ρυθμιστικοί κανόνες,
η Ειρήνη του Θεού και η Ανακωχή του Θεού.
Με την Ειρήνη του Θεού λαμβάνονται μέτρα για την προστασία των αδυνάτων.
Με την Ανακωχή του Θεού απαγορεύονται οι εχθροπραξίες,
σε ορισμένες περιόδους του έτους και σε ορισμένες μέρες της εβδομάδας.

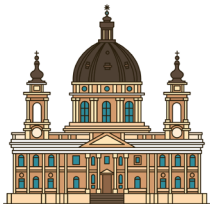
© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 1/2)*

ΕΥΡΩΠΗ

πίστη →

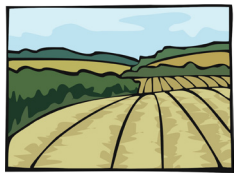
ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

επικεφαλής →

ΠΑΠΑΣ

διέθετε →

εκτάσεις γης

από δωρεές ↑

10ος ΑΙΩΝΑΣ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

ΜΟΝΑΧΙΚΑ ΤΑΓΜΑΤΑ

11ος ΑΙΩΝΑΣ

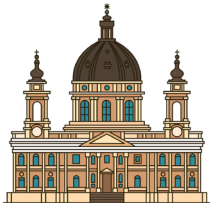

ΠΑΠΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ζ'

→ **ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ**

- ☒ *πώληση αντικειμένων λατρείας και μυστηρίων,*
- ☒ *γάμος των κληρικών και*
- ☒ *κοσμική περιβολή*

1233

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΙΕΡΑ ΕΞΕΤΑΣΗ

ειδικό δικαστήριο για την αντιμετώπιση αιρέσεων

θρησκευτικές γιορτές

ΗΜΕΡΕΣ →

ονόματα Αγίων

ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΡΟΛΟΪ

καθημερινός χρόνος

ΓΑΜΟΣ

ΒΑΠΤΙΣΗ

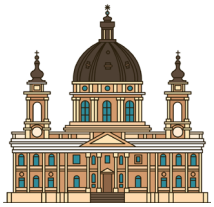
ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ →

ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

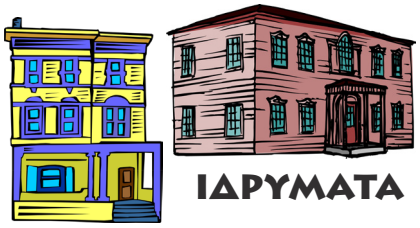
Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

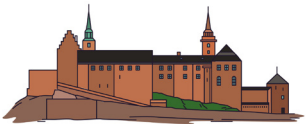
ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ιδρύει

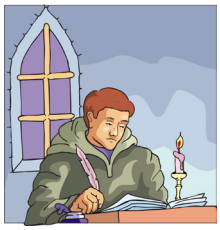
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

ΙΔΡΥΜΑΤΑ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

μοναχοί αντιγράφουν παλιά χειρόγραφα

ιδρύουν σχολεία

11ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

12ος ΑΙΩΝΑΣ

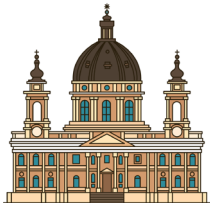

ΠΑΠΑΣ

προστατεύουν

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΛΕΗΛΑΣΙΕΣ

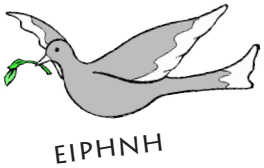

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

ΕΙΡΗΝΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ = προστασία αδυνάτων

ΑΝΑΚΩΧΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΕΙΡΗΝΗ

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι είναι το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Ευρώπης;
- Τι γνωρίζεις για το έργο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας;
- Τι συνέβη από τον 10ο αιώνα;
- Από τον 11ο αιώνα, ποια σημαντική μεταρρύθμιση πραγματοποιήθηκε και ποιο ήταν το περιεχόμενό της;
- Τι ήταν ο αφορισμός;
- Τι ήταν η Ιερά Εξέταση;
- Πώς ήταν η ζωή των Χριστιανών το Μεσαίωνα;
- Ποια οδήγησαν το λαό σε δεισιδαιμονίες και προλήψεις;
- Ποιο ήταν το έργο της Εκκλησίας;
- Τι κάνουν τα μοναστήρια και ποια σχολεία ιδρύονται από τον 11ο αιώνα;
- Ποιοι προστατεύουν τα πανεπιστήμια;
- Τι προσπαθεί να κάνει η Εκκλησία;
- Ποιοι κανόνες επιβάλλονται;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

3. Η καθημερινή ζωή στη μεσαιωνική Ευρώπη

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Στο Μεσαίωνα, οι άνθρωποι θεωρούσαν τη γυναίκα κατώτερη από τον άνδρα.
Οι άνδρες είχαν το δικαίωμα να επιβάλλουν στις γυναίκες σωματικές ποινές.
Η θέση της άλλαζε από τάξη σε τάξη.
Η μοίρα της αριστοκράτισσας ήταν καλύτερη από αυτή
της γυναίκας του πλούσιου εμπόρου και της γυναίκας του χωρικού.
Οι σχέσεις των δύο φύλων καθορίζονταν με τον γάμο.
Από το 13ο αιώνα, η ανάπτυξη σχέσεων γινόταν και εκτός πλαισίου.
Η τάση αυτή φαίνεται στα λογοτεχνικά κείμενα το λεγόμενο ιπποτικό έρωτα.
Δηλαδή, ο ιππότης με τα κατορθώματα και τη γενναιότητά του,
προσπαθεί να κερδίσει την καρδιά της αγαπημένης του και
να βρει το δρόμο της αρετής και του καλού.
Η ζωή των χωρικών ξεκινά από την ανατολή και τελειώνει τη δύση του ήλιου
και η παραμονή τους στο σπίτι είναι περιορισμένη.
Το αγροτικό σπίτι κατασκευάζεται από λάσπη και άχυρα ή ξύλο.
Έχει ένα και μοναδικό δωμάτιο με φτωχό εξοπλισμό.
Οι εργάτες και οι τεχνίτες των πόλεων, ζουν σε μικρά ξύλινα σπίτια,
χωρίς χώρους υγιεινής και σε στενούς δρόμους.
Οι ευγενείς ζουν σε κάστρα.
Τα κάστρα είναι φτιαγμένα από πέτρα, δείγμα γοήτρου και πλούτου.
Οι πλούσιοι αστοί χτίζουν τα σπίτια τους στις πόλεις με υλικό από πέτρα.
Όταν ο κάτοχος του κάστρου νικιέται, εκείνο ισοπεδώνεται.
Επίσης, όταν ένας πλούσιος εξορίζεται βλέπει το σπίτι του να γκρεμίζεται.
Η διατροφή των χωρικών αποτελείται από προϊόντα που παράγει η περιοχή τους.
Από τον 12ο αιώνα, το φαγητό συνοδεύεται με ψωμί.
Με τα χοιροσφάγια, δηλαδή τη σφαγή των γουρουνιών του Δεκεμβρίου,
οι χωρικοί διοργανώνουν συμπόσια και εξασφαλίζουν φαγητό για το μακρύ χειμώνα.
Το κρασί αποτελεί, πάντα, ένα απαραίτητο συμπλήρωμα.
Η διατροφή των κυρίαρχων στρωμάτων της κοινωνίας είναι πολύ πλούσια.
Περιλαμβάνει κυνήγι, καρυκεύματα, σπάνια εδέσματα και άφθονο κρασί.
Το ένδυμα προσδιορίζει κάθε κοινωνική κατηγορία.
Κάθε κοινωνική ομάδα αποκτάει τη δική της στολή.
Οι μοναστηριακοί κανόνες ορίζουν ακριβώς την ενδυμασία των μοναχών.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Κάθε μοναχικό τάγμα, οι φεουδάρχες, οι ιππότες, οι άρχοντες και
οι συντεχνίες, έχουν τη δική τους χαρακτηριστική στολή.
Η πολυτελής ποιότητα του υφάσματος και η ποικιλία των αποχρώσεων,
αποτελούν χαρακτηριστικά ενδυματολογικά γνωρίσματα των πλουσίων.
Η γούνα αποτελεί σύμβολο πλούτου και δύναμης.
Τα μεταξωτά είναι τα ακριβότερα και ωραιότερα υφάσματα.
Οι χωρικοί ντύνονται με απλά και χοντρά ρούχα.
Ο μεσαιωνικός άνθρωπος απολαμβάνει τη γιορτή και το παιχνίδι, σύμφωνα
με τις συνθήκες και τους κανόνες της Εκκλησίας.
Το κάστρο, η εκκλησία και η πόλη είναι χώροι επικοινωνίας και ψυχαγωγίας.
Οι θρησκευτικές λειτουργίες είναι ευκαιρία συνάντησης των ανθρώπων.
Στο κάστρο, γίνονται συμπόσια, αγώνες με κονταροκτυπήματα και
θεάματα με τροβαδούρους, ταχυδακτυλουργούς και χορευτές.
Στην πόλη ο λαός ενθουσιάζεται με τους γελωτοποιούς και τα παιχνίδια.
Όλοι παρασύρονται από τη μουσική, το τραγούδι και το χορό.
Οι κοινωνικές τάξεις, ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνατότητες,
διοργανώνουν δαπανηρές τελετές, όπως γάμους.
Μοναχοί, φοιτητές, διανοούμενοι και αγρότες ταξιδεύουν συνεχώς.
Άνδρες και γυναίκες, ως προσκυνητές, ταξιδεύουν για να εκπληρώσουν ένα τάμα
και να προσκυνήσουν κάποιο θαυματουργό λείψανο αγίου.
Οι βασικοί προορισμοί των προσκυνητών ήταν η Ρώμη, τα Ιεροσόλυμα και
ο Άγιος Ιάκωβος της Κομποστέλλα, στην Ισπανία.
Για τους χριστιανούς του Μεσαίωνα, το προσκύνημα αποτελούσε όνειρο ζωής.
Έτσι, υπέμειναν τις μεγάλες ταλαιπωρίες και τους κινδύνους
ενός ταξιδιού από θάλασσα και ξηρά.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

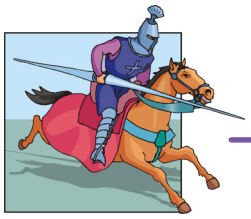

ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ

κατώτερη

ΑΝΤΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑ

ΙΠΠΟΤΗΣ

→ **κατορθώματα** →

ΙΠΠΟΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ

χωρικοί

ΣΠΙΤΙΑ

άχυρο

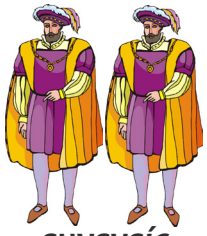

ξύλα

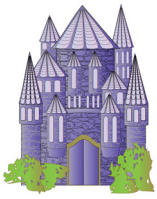

λάσπη

☒ **1 δωμάτιο**
☒ **φτωχός εξοπλισμός**

ευγενείς

ΚΑΣΤΡΑ

πέτρα

ΣΠΙΤΙΑ

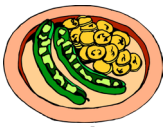
←

πλούσιοι αστοί

χωρικοί

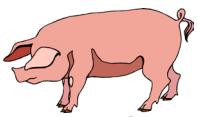

προϊόντα περιοχής τους

ψωμί

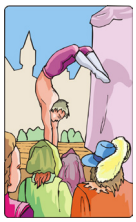
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

γουρούνια

κρασί

πανηγύρια

→ **ΧΟΙΡΟΣΦΑΓΙΑ**

ΠΛΟΥΣΙΟΙ

→ **ΠΛΟΥΣΙΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗ**

☒ κυνήγι
☒ καρυκεύματα
☒ σπάνια εδέσματα
☒ άφθονο κρασί

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ

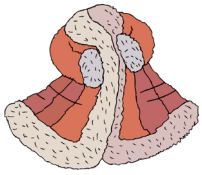
ΜΟΝΑΧΟΙ

ΑΡΧΟΝΤΕΣ

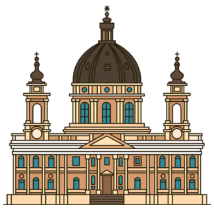
ΙΠΠΟΤΕΣ

ΓΟΥΝΑ

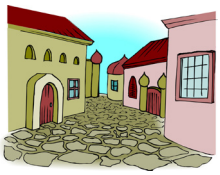
ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΥΦΑΣΜΑΤΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

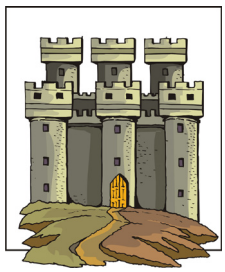

ΚΑΣΤΡΟ

ΠΟΛΗ

ΧΩΡΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ

ΚΑΣΤΡΟ

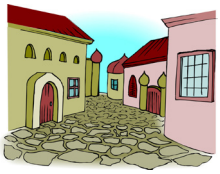
ΚΟΝΤΑΡΟΧΤΥΠΗΜΑΤΑ

ΧΟΡΕΥΤΕΣ

ΤΑΧΥΔΑΚΤΥΛΟΥΡΓΟΙ

ΠΟΛΗ

ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΙ

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΔΑΠΑΝΗΡΕΣ ΤΕΛΕΤΕΣ

ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΕΣ

ΡΩΜΗ

ΙΕΡΟΣΟ-ΛΥΜΑ

ΙΣΠΑΝΙΑ

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Στο Μεσαίωνα, πώς έβλεπαν οι άνθρωποι τη γυναίκα;
- Με ποιον τρόπο καθορίζονταν οι σχέσεις των δύο φύλων και τι άλλαξε από τον 13ο αιώνα;
- Τι ήταν ο ιπποτικός έρωτας;
- Πώς ήταν τα σπίτια των χωρικών, εργατών και τεχνιτών;
- Πού έμεναν οι ευγενείς και πώς ήταν φτιαγμένα;
- Πού έμεναν οι πλούσιοι αστοί και πώς ήταν φτιαγμένα;
- Πώς ήταν η διατροφή των χωρικών;
- Πώς ήταν η διατροφή των κυρίαρχων στρωμάτων της κοινωνίας;
- Τι γνωρίζεις για την ένδυση όλων των κοινωνικών ομάδων;
- Τι αποτελεί η γούνα και πώς είναι τα υφάσματα;
- Πώς ντύνονταν οι χωρικοί;
- Τι απολάμβανε ο μεσαιωνικός άνθρωπος;
- Ποιοι ήταν οι χώροι επικοινωνίας και ψυχαγωγίας;
- Τι γινόταν στο κάστρο και τι στην πόλη;
- Ποιοι ταξίδευαν συνεχώς, για ποιον λόγο και σε ποια μέρη;
- Τι αποτελούσε το προσκύνημα για τους Χριστιανούς;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

4. Λογοτεχνία, Επιστήμη και Τέχνη της Μεσαιωνικής Ευρώπης

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Τα λατινικά ήταν η γλώσσα των συγγραμμάτων.
Από τον 11ο αιώνα, ευνοήθηκε η ανάπτυξη των εθνικών γλωσσών στο γραπτό λόγο.
Η εθνική λογοτεχνία προσδιόριζε την εθνική ταυτότητα των λαών της Ευρώπης.
Κατά το 13ο και 14ο αιώνα, τα έμμετρα ιπποτικά μυθιστορήματα,
είχαν θέμα τον έρωτα και έγιναν δημοφιλή χάρη στους τροβαδούρους.
Σημαντικό κέντρο πνευματικής άνθησης είναι η Φλωρεντία.
Εκεί, βρίσκονται οι τρεις κορυφαίοι εκπρόσωποι της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας:
ο Δάντης, ο Πετράρχης και ο Βοκκάκιος.
Εκτός από τη θεολογία, αναπτύχθηκαν η φιλοσοφία,
η αστρονομία, η βοτανολογία, η ζωολογία και η ιατρική.
Η επαφή της Δύσης με τον αραβικό πολιτισμό και τα έργα του Πλάτωνα και του
Αριστοτέλη συνέβαλαν στον εμπλουτισμό των επιστημονικών γνώσεων.
Η αλχημεία, δηλαδή το κράμα χημείας, φιλοσοφίας, αστρολογίας και αποκρυφισμού
μπήκε στο δυτικό χριστιανικό κόσμο, από τις μεταφράσεις αραβικών έργων.
Ο κόσμος θεωρούσε τους αλχημιστές μάγους.
Οι αλχημιστές πίστευαν πως τα σώματα μπορούσαν
να αλλάξουν υπόσταση με τη φιλοσοφική λίθο.
Πίστευαν ακόμα πως τα μέταλλα είχαν τη δυνατότητα να μετατραπούν
σε ασήμι και χρυσάφι και έτσι να βρεθεί το ελιξήριο της ζωής,
που όποιος το έπινε θα γινόταν αθάνατος.
Στα τέλη του 12ου αιώνα, ιδρύθηκαν τα πρώτα πανεπιστήμια
στο Παρίσι, τη Μπολόνια και την Οξφόρδη.
Σε αυτά τα ιδρύματα προωθήθηκαν νέες επιστημονικές απόψεις.
Ο Ιταλός θεολόγος Θωμάς Ακινάτης πέτυχε την ανάμειξη
χριστιανικής με την αριστοτελική σκέψη.
Ο Άγγλος φιλόσοφος Ρογήρος Βάκων, πρότεινε την
πειραματική μέθοδο στην επιστήμη.
Στον τομέα της τεχνολογίας, αναπτύχθηκε η τεχνική της υαλογραφίας, δηλαδή
της ζωγραφικής σε γυαλί και η τεχνική της ελαιογραφίας.
Επίσης, η εφεύρεση του πυροβόλου και οι νέες μέθοδοι κατασκευής χαρτιού,
αποτέλεσαν σημαντικές τεχνολογικές ανακαλύψεις.
Από το τέλος του 10ου αιώνα, χτίζονται εκκλησίες ρομανικού ρυθμού.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ο ρομανικός ρυθμός συνδυάζει το συριακό σχέδιο,
σε σχήμα σταυρού, όπως αυτό των ρωμαϊκών βασιλικών.
Τα κύρια χαρακτηριστικά του είναι:
η συμπαγής δομή, οι αψίδες, τα ημικυκλικά τόξα, οι λίθινοι θόλοι, οι πύργοι των κωδωνοστασίων και η γλυπτική του ανθρώπινου σώματος.
Κατά τον 12ο αιώνα, στη βόρεια Γαλλία αναπτύσσεται η γοτθική αρχιτεκτονική.
Η γοτθική αρχιτεκτονική επεκτάθηκε σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια.
Τα ωραιότερα γοτθικά μνημεία είναι οι καθεδρικοί ναοί,
όπως η Παναγία των Παρισίων.
Τα χαρακτηριστικά του γοτθικού ρυθμού είναι:
το μεγάλο ύψος και ο μεγάλος όγκος, τα οξυκόρυφα τόξα, η χρησιμοποίηση εξωτερικών σανίδων για τη στήριξη των τοίχων και τα μεγάλα παράθυρα.
Τα μεγάλα παράθυρα κοσμούνται με υαλογραφήματα, αλλιώς βιτρό,
επιτρέπουν το φωτισμό και αντικαθιστούν τις τοιχογραφίες.
Αρχίζει να χρησιμοποιείται ο γλυπτός διάκοσμος στους ναούς της Δύσης.
Ο ρομανικός ρυθμός επικεντρώνεται στο φυτικό και ζωικό διάκοσμο.
Η γοτθική γλυπτική επικεντρώνεται στο ανθρώπινο στοιχείο.
Από το 11ο αιώνα, η ζωγραφική στρέφεται σε κοσμικά θέματα.
Παρατηρούνται απεικονίσεις ηγεμόνων και τεχνιτών, φοιτητικές σκηνές,
παραστάσεις των Μουσών και των αμαρτημάτων.
Στη Δύση, η λειτουργική ποίηση γράφεται στη λατινική.
Τον 4ο αιώνα, ο επίσκοπος Μεδιολάνων, Αμβρόσιος
δημιουργεί το Αμβροσιανό Μέλος.
Δηλαδή, συνδυάζει τα λειτουργικά πρότυπα της Ανατολής,
με τη λαϊκή μουσική παράδοση της Δύσης και συνθέτει νέους ύμνους.
Τον 6ο αιώνα, ο πάπας Γρηγόριος δημιουργεί το Γρηγοριανό Μέλος.
Είναι η αξιοποίηση της προηγούμενης εκκλησιαστικής μουσικής παράδοσης.
Τα γραπτά σύμβολα της μουσικής βρίσκονται στη νευματική,
δηλαδή παρουσιάζονται με τόνους, τελείες και σημεία.
Εμπλουτίζεται περισσότερο η δυτική εκκλησιαστική μουσική,
κυρίως, μετά τον 9ο αιώνα, που επιτρέπεται η χρήση οργάνων.
Μεγάλη ανάπτυξη γνωρίζει το θρησκευτικό μουσικοθεατρικό θέαμα.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Εμφανίζεται με τρεις μορφές:

- ως Λειτουργικό Δράμα,
- ως Θαύμα, όπου το θαύμα λειτουργεί ως λύση στο αδιέξοδο και οδηγεί στη λύτρωση και
- ως Μυστήριο, που πλησιάζει στην καθαρά θεατρική μορφή.

Τον 8ο αιώνα, αρχίζει να αναπτύσσεται το πρώτο σύστημα πολυφωνίας, το Όργκανουμ, το οποίο στηρίζεται πάνω σε αρχαία μουσικά όργανα.

Από τον 11ο αιώνα, διαδίδεται στη Δύση ο ιπποτισμός, εξαιτίας των τραγουδιών των περιπλανώμενων τραγουδιστών, που ονομάζονται τροβαδούροι.

Οι τροβαδούροι είναι μουσικοί και συνθέτες, όπου οι περισσότεροι ήταν ευγενείς.

Τον 13ο αιώνα, εμφανίζονται στη Γερμανία οι ερωτοτραγουδιστές.

Τον 14ο αιώνα, εμφανίζονται οι αρχιτραγουδιστές, που ιδρύουν σχολές μουσικής.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/3)***

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ → λατινική γλώσσα

11ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΥΡΩΠΗ

εθνική λογοτεχνία

13ος-14ος ΑΙΩΝΑΣ

έμμετρα ιπποτικά μυθιστορήματα

θέμα →

έρωτας

τροβαδούροι

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ =

πνευματικό κέντρο

ΔΑΝΤΗΣ

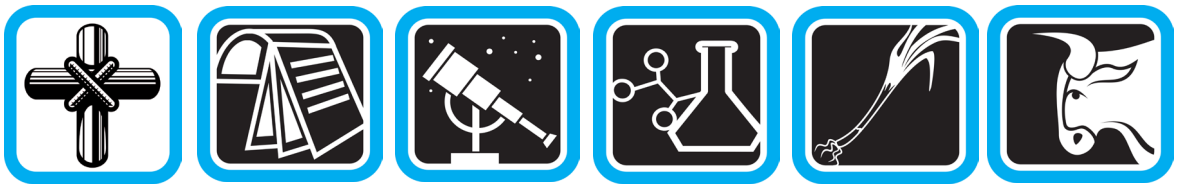
ΠΕΤΡΑΡΧΗΣ

ΕΥΡΩΠΗ

ΒΟΚΚΑΚΙΟΣ

κορυφαίοι εκπρόσωποι ευρωπαϊκής λογοτεχνίας

θεολογία | φιλοσοφία | αστρονομία | ιατρική | βοτανολογία | ζωολογία

ΔΥΣΗ → επαφή → ΑΡΑΒΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ + ΕΡΓΑ ΠΛΑΤΩΝΑ, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ⟹ *εμπλουτισμός επιστημονικών γνώσεων*

ΑΛΧΗΜΕΙΑ

ΕΛΙΞΗΡΙΟ ΖΩΗΣ → αθανασία

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/3)***

12ος ΑΙΩΝΑΣ

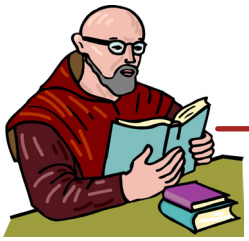
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

- **ΠΑΡΙΣΙ**
- **ΜΠΟΛΟΝΙΑ**
- **ΟΞΦΟΡΔΗ**

ΘΩΜΑΣ ΑΚΙΝΑΤΗΣ

ανάμειξη χριστιανικής - αριστοτελικής σκέψης

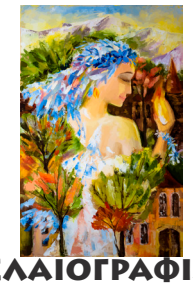

ΡΟΓΗΡΟΣ ΒΑΚΩΝ

πειραματική μέθοδος

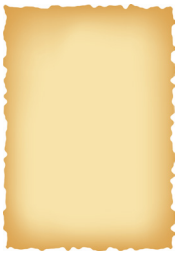
ΥΑΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΥΡΟΒΟΛΟ

ΧΑΡΤΙ

10ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

ΡΟΜΑΝΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

- ☒ θόλοι
- ☒ αψίδες
- ☒ καμπάνες
- ☒ ανθρώπινα γλυπτά

12ος ΑΙΩΝΑΣ

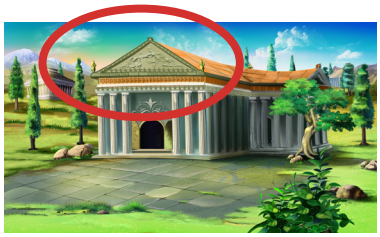
ΓΑΛΛΙΑ

ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΓΟΤΘΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

- ☒ μεγάλο ύψος και μεγάλος όγκος
- ☒ οξυκόρυφα τόξα
- ☒ εξωτερικές σανίδες για τη στήριξη των τοίχων
- ☒ τα μεγάλα παράθυρα με υαλογραφήματα

ΓΛΥΠΤΟΣ ΔΙΑΚΟΣΜΟΣ

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 3/3)*

ΡΟΜΑΝΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

φυτά

ζώα

ΓΟΤΘΙΚΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ

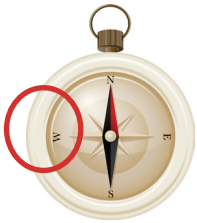

άνθρωποι

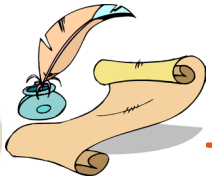
11ος ΑΙΩΝΑΣ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ → κοσμικά θέματα

ΔΥΣΗ

λειτουργική ποίηση → *λατινικά*

4ος ΑΙΩΝΑΣ

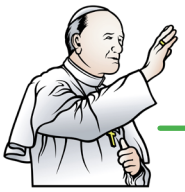
ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΕΔΙΟΛΑΝΩΝ

ΑΜΒΡΟΣΙΑΝΟ ΜΕΛΟΣ

6ος ΑΙΩΝΑΣ

ΠΑΠΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΟ ΜΕΛΟΣ

ΝΕΥΜΑΤΙΚΗ

9ος ΑΙΩΝΑΣ

χρήση οργάνων

ΔΥΤΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΑΤΡΙΚΟ ΘΕΑΜΑ

8ος ΑΙΩΝΑΣ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΣ
ΟΡΓΚΑΝΟΥΜ

11ος ΑΙΩΝΑΣ

ιπποτισμός

τροβαδούροι

13ος ΑΙΩΝΑΣ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΕΡΩΤΟΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΕΣ

14ος ΑΙΩΝΑΣ

ΑΡΧΙΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΕΣ

ιδρύουν σχολές μουσικής

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποια ήταν η γλώσσα των συγγραμμάτων;
- Από τον 11ο αιώνα, τι ευνοήθηκε;
- Τι προσδιόριζε η εθνική λογοτεχνία;
- Τι θέμα είχαν τα έμμετρα ιπποτικά μυθιστορήματα και από πότε;
- Ποια πόλη αποτελεί το σημαντικό κέντρο πνευματικής άνθησης και ποιοι βρίσκονται εκεί;
- Ποιες επιστήμες αναπτύχθηκαν;
- Ποια συνέβαλαν στον εμπλουτισμό των επιστημονικών γνώσεων;
- Τι είναι η αλχημεία;
- Τι πίστευαν οι αλχημιστές και πώς τους έβλεπε ο κόσμος;
- Σε ποιες πόλεις ιδρύθηκαν τα πρώτα πανεπιστήμια, πότε και ποιες απόψεις προωθήθηκαν;
- Ποιος ήταν ο Θωμάς Ακινάτης και τι πέτυχε;
- Ποιος ήταν ο Ρογήρος Βάκων και τι πρότεινε;
- Ποιες τεχνικές αναπτύχθηκαν στον τομέα της τεχνολογίας;
- Ποιες αποτέλεσαν σημαντικές τεχνολογικές ανακαλύψεις;
- Ποιες εκκλησίες χτίζονταν από το τέλος του 10ου αιώνα;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι συνδυάζει ο ρομανικός ρυθμός και ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του;
- Τι αναπτύσσεται κατά τον 12ο αιώνα, στη βόρεια Γαλλία;
- Τι γνωρίζεις για τη γοτθική αρχιτεκτονική;
- Ποιος αρχίζει να χρησιμοποιείται στους ναούς της Δύσης;
- Πού επικεντρώνεται ο ρομανικός ρυθμός;
- Πού επικεντρώνεται η γοτθική γλυπτική;
- Τι γνωρίζεις για τη ζωγραφική;
- Στη Δύση, ποια ποίηση γράφεται στη λατινική;
- Τι είναι το Αμβροσιανό Μέλος και ποιος το δημιούργησε;
- Τι είναι το Γρηγοριανό Μέλος και ποιος το δημιούργησε;
- Τι είναι η νευματική;
- Ποια εμπλουτίζεται περισσότερο, πότε και με ποιον τρόπο;
- Ποια γνωρίζει μεγάλη ανάπτυξη και σε πόσες μορφές χωρίζεται;
- Τι αρχίζει να αναπτύσσεται τον 8ο αιώνα;
- Από τον 11ο αιώνα, ποιος διαδίδεται στη Δύση και με ποιον τρόπο;
- Ποιοι είναι οι τροβαδούροι;
- Ποιοι εμφανίζονται τον 13ο αιώνα και ποιοι τον 14ο αιώνα;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ (15ος -18ος αι.)

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Από τον 13ο αιώνα, η Ευρώπη αρχίζει να αλλάζει.
Οι πόλεις αναβιώνουν, το εμπόριο αναπτύσσεται και ένα γενικότερο κλίμα
αναζήτησης προετοιμάζουν τον άνθρωπο για την Αναγέννηση και τις Ανακαλύψεις.
Οι νέες, αυτές, συνθήκες επιδιώκουν τη Μεταρρύθμιση στην Καθολική Εκκλησία.
Οι εξελίξεις που ακολουθούν αλλάζουν την όψη της Ευρώπης.
Από τα τέλη του 17ου αιώνα, το κίνημα Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός,
προβάλλει ριζικές αλλαγές στην ανθρώπινη κοινωνία.
Κορύφωση αυτού του κινήματος είναι η Γαλλική Επανάσταση.
Την ίδια εποχή, ο Ελληνισμός, προσπαθεί να επιβιώσει,
χωρίς να ξεχνάει την ελευθερία του και την ανεξαρτησία του.

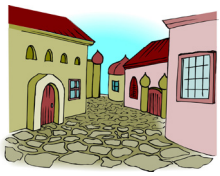
© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.***

13ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΥΡΩΠΗ → αλλάζει

ΠΟΛΕΙΣ
→ *αναβιώνουν*

ΕΜΠΟΡΙΟ → προετοιμασία → **ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ**
ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ → *Μεταρρύθμιση*

17ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ ⇒ *ριζικές αλλαγές ανθρώπινης κοινωνίας*

ΓΑΛΛΙΑ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πότε αρχίζει να αλλάζει η Ευρώπη;
- Ποια προετοιμάζουν τον άνθρωπο και για ποια κινήματα;
- Τι επιδιώκουν οι νέες αυτές συνθήκες;
- Ποιο κίνημα προβάλλει ριζικές αλλαγές στην ανθρώπινη κοινωνία και από πότε;
- Ποια είναι η κορύφωση αυτού του κινήματος;
- Τι προσπαθεί να κάνει ο Ελληνισμός;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΟΙ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Από το τέλος του μεσαίωνα, οι ευρωπαίοι έμποροι, όπως ο Μάρκο Πόλο,
έψαχναν χρυσό, καρυκεύματα και αρώματα στην Ανατολή,
μέσω του δρόμου του μεταξιού.
Όμως, τον 15ο αιώνα, οι Άραβες και οι Οθωμανοί έκοψαν αυτόν το δρόμο και
οι Ευρωπαίοι έβρισκαν πρόσβαση στις αγορές της Ανατολής από τη θάλασσα.
Από το 13ο αιώνα, τα ταξίδια γίνονταν πιο εύκολα εξαιτίας
καινούριων τεχνικών μέσων.
Αυτά είναι η πυξίδα, ο αστρολάβος, που ήταν όργανο προσδιορισμού του
γεωγραφικού πλάτους με βάση την παρατήρηση των άστρων,
και οι πορτολάνοι, που ήταν ναυτικοί χάρτες.
Ένας νέος τύπος πλοίου, η καραβέλα,
συνδύαζε χωρητικότητα, ταχύτητα και ασφάλεια.
Η αντίληψη για τη σφαιρικότητα της γης αποτελεί, επίσης, μια καινούρια καινοτομία.
Οι Πορτογάλοι ξεκίνησαν εξερευνητικές αποστολές για να ανακαλύψουν
δρόμους προς την Ινδία, πλέοντας γύρω από την Αφρική.
Ο στόχος αυτός πραγματοποιήθηκε, όταν το 1498, ο Βάσκο ντε Γκάμα
έφθασε στο Κάλικουτ των Ινδιών.
Ο Χριστόφορος Κολόμβος ήταν πεπεισμένος πως η γη είναι σφαιρική.
Έτσι, ξεκίνησε το ταξίδι του στην Ασία πλέοντας δυτικά.
Έκανε τέσσερα ταξίδια και ανακάλυψε νησιά και
περιοχές της κεντρικής Αμερικής.
Ο ίδιος όμως πίστευε ότι είχε φτάσει στις Ινδίες.
Ο πρώτος περίπλους της γης έγινε από το Φερδινάνδο Μαγγελάνο,
ο οποίος ήταν Πορτογάλος στην υπηρεσία του βασιλιά της Ισπανίας.
Έτσι, αποδείχθηκε για πρώτη φορά ότι η γη είναι σφαιρική.
Οι Πορτογάλοι και οι Ισπανοί κατέκτησαν
τις περιοχές που ανακάλυψαν, με βίαιο τρόπο.
Οι Ισπανοί, εξαφάνισαν τους προκολομβιανούς πολιτισμούς
της κεντρικής και νότιας Αμερικής.
Μετέτρεψαν τις νέες χώρες, σε αποικίες και
τις μοίρασαν μεταξύ τους με τη Συνθήκη της Τορντεζίλας.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Έτσι δημιουργήθηκαν η πορτογαλική και η ισπανική αποικία.
Στο τέλος του 16ου αιώνα, η Ολλανδία, η Αγγλία και η Γαλλία
θέλησαν μερίδιο από τις αποικίες.
Το αποτέλεσμα ήταν να δημιουργηθούν ανταγωνισμοί και συγκρούσεις
μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών.
Το κέντρο της ευρωπαϊκής οικονομίας, πήγε από
τη Μεσόγειο στον Ατλαντικό και τη Βόρεια Θάλασσα.
Τα νέα λιμάνια έγιναν, οικονομικά, πιο σπουδαία.
Οι εμπορικές και τραπεζικές δραστηριότητες ξεκίνησαν
με την εισαγωγή χρυσού και αργύρου στην Ευρώπη.
Από αυτές επωφελήθηκε περισσότερο η αστική τάξη.
Η γεωγραφία, η αστρονομία, η ζωολογία, η βοτανική και η εθνολογία
ευνοήθηκαν εξαιτίας του κλίματος.
Σε εμπορικά σημεία ιδρύονται νέες εμπορικές πόλεις και σταθμοί.
Οι επιπτώσεις των Ανακαλύψεων ήταν αρνητικές, για τις νέες χώρες.
Οι Ευρωπαίοι έκαναν άνισες ανταλλαγές με τους ιθαγενείς και
έβλεπαν τους μη ευρωπαϊκούς λαούς ως υποδεέστερους και εκμεταλλεύσιμους.
Η πολιτική αυτή έφερε πολλά προβλήματα, όπως η δουλεία, η αποικιοκρατία, η
υπανάπτυξη και η φτώχεια των τρίτων χωρών.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

ΜΑΡΚΟ ΠΟΛΟ

αναζήτηση

χρυσός

μπαχαρικά

αρώματα

δρόμος μεταξιού

κόβεται

15ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΥΡΩΠΗ

μέσω θάλασσας

ΑΝΑΤΟΛΗ

ΟΘΩΜΑΝΟΙ

ΑΡΑΒΕΣ

13ος ΑΙΩΝΑΣ

πυξίδα

αστρολάβος

πορτολάνοι

καραβέλα

σφαιρικότητα γης

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

ΑΦΡΙΚΗ

ΙΝΔΙΑ

1498

ΒΑΣΚΟ ΝΤΕ ΓΚΑΜΑ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΛΟΜΒΟΣ

σφαιρικότητα γης

ΑΣΙΑ

ΑΜΕΡΙΚΗ

ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ΜΑΓΓΕΛΑΝΟΣ

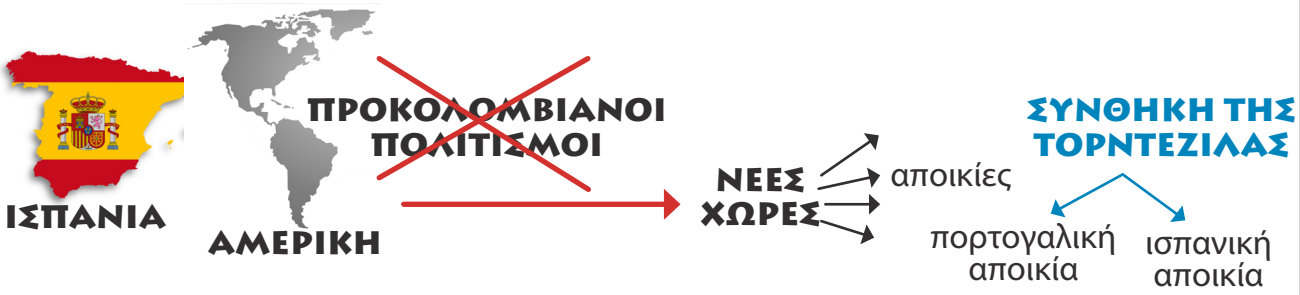

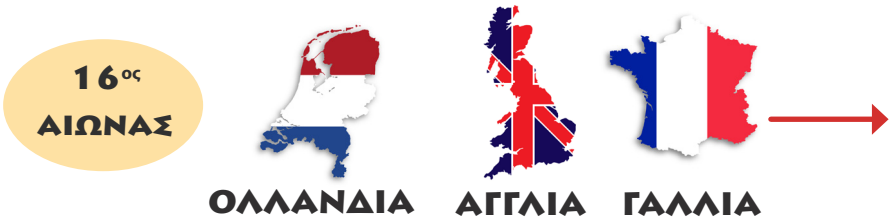
περίπλους γης

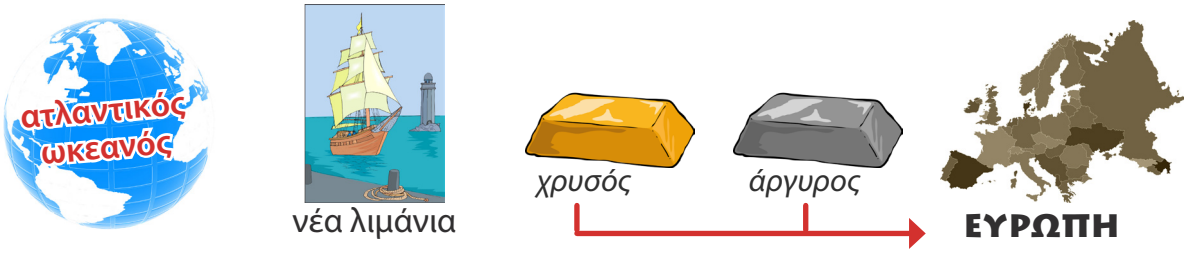
© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/2)***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Από το τέλος του μεσαίωνα, τι έκαναν οι ευρωπαίοι έμποροι;
- Τι έκαναν οι Άραβες και οι Οθωμανοί και πότε;
- Εξαιτίας ποιων μέσων, τα ταξίδια έγιναν ευκολότερα;
- Ποια ήταν, επίσης, καινούρια καινοτομία;
- Γιατί οι Πορτογάλοι ξεκίνησαν εξερευνητικές αποστολές και πότε πραγματοποιήθηκε ο στόχος τους;
- Τι πίστευε Χριστόφορος Κολόμβος και τι έκανε;
- Ποιος ήταν ο Φερδινάνδος Μαγγελάνος και τι έκανε;
- Τι κατέκτησαν οι Πορτογάλοι και οι Ισπανοί;
- Πώς δημιουργήθηκαν οι πορτογαλικές και οι ισπανικές αποικίες;
- Ποιες χώρες θέλησαν μερίδιο από τις αποικίες και ποιο ήταν το αποτέλεσμα;
- Πού πήγε το κέντρο της ευρωπαϊκής οικονομίας και ποια ήταν γενικά η εικόνα;
- Από ποιες επωφελήθηκε η αστική τάξη;
- Ποιες επιστήμες ευνοήθηκαν από το κλίμα;
- Ποιες ήταν οι επιπτώσεις των Ανακαλύψεων;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΟΙ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

2. Αναγέννηση και Ανθρωπισμός

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Τον 15ο και 16ο αιώνα, δημιουργείται, στην Ευρώπη, ένα καλλιτεχνικό
και πνευματικό κίνημα, η Αναγέννηση.
Οι Σταυροφορίες και η αστική τάξη συνέβαλαν στην προετοιμασία του κινήματος.
Κύριο χαρακτηριστικό της Αναγέννησης είναι η θεμελίωση ενός καινούριου κόσμου.
Ο άνθρωπος ξεκινά να διαμορφώνει μια άλλη αντίληψη για τον κόσμο.
Η νέα αυτή αντίληψη στηρίζεται στην κριτική σκέψη,
στην εξέλιξη και στις επιστήμες.
Ο άνθρωπος αρχίζει να ενδιαφέρεται για το σώμα του,
την επίγεια ζωή και την ομορφιά.
Σε πόλεις της Ιταλίας, διάσημοι μαικήνες ξεκινούν
διάφορες πνευματικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες.
Ο άνθρωπος της Αναγέννησης στράφηκε προς τον ελληνορωμαϊκό πολιτισμό,
ώστε να αποκτήσει βαθύτερες γνώσεις για την αρχαιότητα.
Αυτό ονομάστηκε, ανθρωπισμός.
Οι ανθρωπιστές, οι φορείς του ανθρωπισμού, δημιούργησαν την
Πολιτεία των Γραμμάτων για να διαδώσουν τις ιδέες τους σε όλη την Ευρώπη.
Αγωνίζονται για μια καλύτερη και ειρηνική κοινωνία και
γράφουν στη λατινική γλώσσα.
Οι ανθρωπιστές διαμόρφωσαν τον οικουμενικό άνθρωπο, δηλαδή
έναν άνθρωπο, ο οποίος καθορίζει ο ίδιος το πεπρωμένο, βασιζόμενος
στη γνώση και τον προσωπικό του αγώνα.
Ιδρύονται σχολεία, κολέγια και πανεπιστήμια, τα οποία διαδίδουν νέες γνώσεις.
Έτσι, οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν συνολική μόρφωση.
Στη Δύση, σημαντικοί λόγιοι παρουσίασαν τα ελληνικά γράμματα
με το διδακτικό και εκδοτικό τους έργο.
Η εφεύρεση της τυπογραφίας ήταν σημαντική.
Το 1450, ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος χρησιμοποίησε
κινητά μεταλλικά στοιχεία για την εκτύπωση των βιβλίων.
Το 1500, τα τυπογραφεία λειτουργούσαν σε 236 πόλεις της Ευρώπης
και εκδόθηκαν 30-35 χιλιάδες τίτλοι βιβλίων.
Το 16ο αιώνα, αναπτύσσεται η λογοτεχνία, με τη χρήση
των εθνικών γλωσσών και με τον εμπλουτισμό της θεματολογίας.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Η τέχνη ανέδειξε με τον καλύτερο τρόπο την ιδεολογία της Αναγέννησης.
Στην αρχιτεκτονική, οι τεχνίτες και οι καλλιτέχνες
χρησιμοποιούν χαρακτηριστικά γνωρίσματα από την κλασική αρχαιότητα.
Η γλυπτική και η ζωγραφική αναπτύσσονται με γρήγορο ρυθμό.
Κυρίως, η ζωγραφική απεικονίζει το γυμνό ανθρώπινο σώμα και
προβάλλει μύθους της αρχαιότητας και τη φύση.
Οι καλλιτέχνες χρησιμοποιούν την τεχνοτροπία της προοπτικής, δηλαδή, στις
απεικονίσεις δίνουν την αίσθηση του βάθους και την τεχνική της φωτοσκίασης.
Το 15ο αιώνα, η Φλωρεντία γίνεται καλλιτεχνικό κέντρο.
Ο αιώνας αυτός, γνωστός ως κουατροτσέντο,
προαναγγέλλει την ιταλική Αναγέννηση.
Η τέχνη του κουατροτσέντο έχει επιρροές από τη γοτθική και τη βυζαντινή τέχνη.
Το 16ο αιώνα, η ιταλική Αναγέννηση απλώνεται και στον υπόλοιπο ευρωπαϊκό χώρο.
Διαμορφώνεται ένα καλλιτεχνικό ρεύμα με πολλά κοινά χαρακτηριστικά,
δηλαδή η Τέχνη της Αναγέννησης.
Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι είναι ένας από τους σημαντικότερους
καλλιτέχνες της Αναγέννησης.
Επινόησε την τεχνική της διαβάθμισης, δηλαδή, εξαφανίζονται τα περιγράμματα και
με μια ελαφριά ομίχλη γύρω από τα σχήματα,
δίνεται η εντύπωση μιας γλυκύτητας και ενός μυστηρίου.
Ο Μιχαήλ Άγγελος θεωρείται αρχηγός της Φλωρεντινής Σχολής.
Είναι ζωγράφος, γλύπτης, αρχιτέκτονας και ποιητής.
Συνδυάζει χαρακτηριστικά της αρχαίας ελληνικής τέχνης και τάσεις της εποχής του.
Ο Ραφαήλ Σάντι θεωρείται επικεφαλής της Ρωμαϊκής Σχολής.
Στα έργα του τονίζεται ιδιαίτερα το ανθρώπινο στοιχείο, η ευγένεια και το πνεύμα.
Ο Τιτσιάνο θεωρείται ο κυριότερος εκπρόσωπος της Βενετικής Σχολής.
Στα έργα του, προσέχει ιδιαίτερα το χρώμα, την κομψότητα και τη χάρη.
Ο Άλμπρεχτ Ντύρερ, θεωρείται διάσημος ζωγράφος της Γερμανίας.
Στα έργα του υπάρχουν χαρακτηριστικά της αναγεννησιακής τέχνης
και σκοτεινά στοιχεία, όπως η δεισιδαιμονία και φόβος.
Ο Ιερώνυμος Μπος και ο Πίτερ Μπρέγκελ αναδείχθηκαν στις Κάτω Χώρες.
Ο Ιερώνυμος Μπος θεωρείται προάγγελος του υπερρεαλισμού.
Δημιούργησε έργα με φανταστικά, συμβολικά και αινιγματικά θέματα, στα οποία
συνυπάρχουν η πραγματικότητα με το όνειρο.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ο Πίτερ Μπρέγκελ, ζωγραφίζει θέματα από την καθημερινή ζωή των ανθρώπων δίνοντας έμφαση στη λεπτομέρεια και στο χρώμα.

Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος έζησε στην Ισπανία.

Στα έργα του, ως προς τα θέματα και την προοπτική χρησιμοποιεί την τεχνοτροπία της Αναγέννησης και ως προς τις μορφές και την πνευματικότητα, χρησιμοποιεί τις επιρροές της βυζαντινής ζωγραφικής.

Το πνεύμα της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού επηρεάζει και τη μουσική.

Καλλιεργείται, κυρίως, η λαϊκή μουσική και η πολυφωνική μουσική.

Προς το τέλος του 16ου αιώνα, εμφανίζονται και οι πρώτες μορφές κονσέρτου και συμφωνίας.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 1/2)*

15ος-16ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΥΡΩΠΗ

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

καλλιτεχνικό κίνημα

πνευματικό κίνημα

ΙΤΑΛΙΑ

ΜΑΙΚΗΝΕΣ

ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ = στροφή προς τον ελληνορωμαϊκό πολιτισμό

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΕΣ

Πολιτεία των Γραμμάτων

διάδοση ιδεών

ΕΥΡΩΠΗ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

γνώση

προσωπικός αγώνας =

καθορίζει το πεπρωμένο του

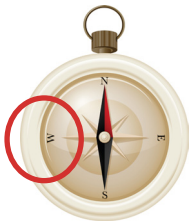

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

ΣΧΟΛΕΙΑ

διάδοση νέων γνώσεων

ΔΥΣΗ

ΛΟΓΙΟΙ

α β γ δ

ελληνικά γράμματα

1450

ΙΩΝΑΝΝΗΣ ΓΟΥΤΕΜΒΕΡΓΙΟΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ

1500

236 πόλεις

ΕΥΡΩΠΗ

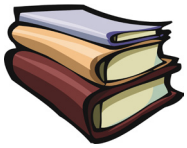
30-35.000 βιβλία

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η *Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.* *(σελ. 2/2)*

16ος ΑΙΩΝΑΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

☒ εθνικές γλώσσες
☒ εμπλουτισμός θεματολογίας

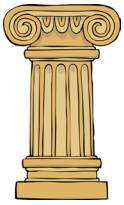

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ

επιρροή →

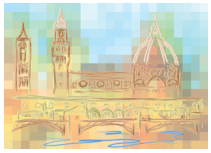
αρχαιότητα

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

→ *γυμνό ανθρώπινο σώμα*
→ *φύση*
→ *τεχνοτροπία προοπτικής*

15ος ΑΙΩΝΑΣ = **ΚΟΥΑΤΡΟΤΣΕΝΤΟ**

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

καλλιτεχνικό κέντρο

16ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΥΡΩΠΗ

ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΛΕΟΝΑΡΝΤΟ ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ
τεχνική της διαβάθμισης

ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΣ

αρχηγός Φλωρεντινής Σχολής

ΡΑΦΑΗΛ ΣΑΝΤΙ

επικεφαλής →

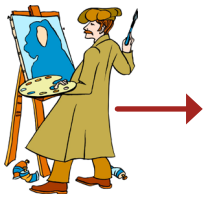

ΡΩΜΑΪΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΙΤΣΙΑΝΟ →

ΒΕΝΕΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΑΛΜΠΕΡΤ ΝΤΥΡΕΡ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΜΠΟΣ
προάγγελος υπερρεαλισμού

ΠΙΤΕΡ ΜΠΡΕΓΚΕΛ

ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΣΠΑΝΙΑ

ΚΟΝΣΕΡΤΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιο κίνημα δημιουργείται στην Ευρώπη και πότε;
- Ποια συνέβαλαν στην προετοιμασία του κινήματος;
- Ποιο είναι το κύριο χαρακτηριστικό της Αναγέννησης;
- Τι ξεκινά να κάνει ο άνθρωπος;
- Τι ξεκινά να γίνεται στις πόλεις της Ιταλίας;
- Τι ονομάστηκε ανθρωπισμός και ποιοι είναι οι ανθρωπιστές;
- Τι διαμόρφωσαν οι ανθρωπιστές;
- Πώς οι μαθητές αποκτούν συνολική μόρφωση;
- Τι παρουσίασαν σημαντικοί λόγιοι και πού;
- Τι γνωρίζεις για την τυπογραφία;
- Τι γνωρίζεις για τη λογοτεχνία;
- Τι γνωρίζεις για την τέχνη;
- Τι είναι η τεχνοτροπία της προοπτικής;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποια πόλη έγινε καλλιτεχνικό κέντρο;
- Πώς ονομάστηκε ο 15ο αιώνας και πώς διαμορφώνεται η τέχνη σε αυτόν τον αιώνα;
- Ποιο καλλιτεχνικό ρεύμα διαμορφώνεται και πότε;
- Τι γνωρίζεις για τον Λεονάρντο ντα Βίντσι;
- Τι γνωρίζεις για τον Μιχαήλ Άγγελο;
- Τι γνωρίζεις για τον Ραφαήλ Σάντι;
- Τι γνωρίζεις για τον Τιτσιάνο;
- Τι γνωρίζεις για τον 'Αλμπρεχτ Ντύρερ;
- Τι γνωρίζεις για τους Ιερώνυμος Μπος και Πίτερ Μπρέγκελ;
- Τι γνωρίζεις για τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο;
- Τι γνωρίζεις για τη μουσική;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΟΙ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

3. Η θρησκευτική Μεταρρύθμιση

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

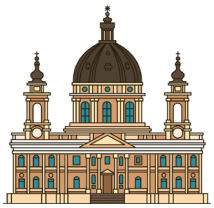
Στο τέλος του Μεσαίωνα, η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία δεν μπορεί
πλέον να ανταποκριθεί στις θρησκευτικές ανάγκες των πιστών.
Οι ανώτεροι κληρικοί και οι ηγεμόνες ζουν μες στην πολυτέλεια.
Οι κατώτεροι είναι παραμελημένοι και ζουν μες στην αμάθεια.
Οι χριστιανοί είναι ανήσυχοι από τους συνεχείς πολέμους,
τις επιδημίες και τις προφητείες για το τέλος του κόσμου.
Η Εκκλησία εκμεταλλεύεται τις ανησυχίες των πιστών για τη μεταθανάτια ζωή
στην κόλαση και πουλάει τα συγχωροχάρτια, δηλαδή έγγραφα άφεσης αμαρτιών.
Οι ανθρωπιστές προσπαθούν να καθοδηγήσουν τον λαό στην ειλικρινή πίστη
μέσω του αληθινού μηνύματος του Χριστού.
Αυτό το μήνυμα βρίσκεται στις μεταφράσεις της Αγίας Γραφής σε λαϊκή γλώσσα.
Ο θεολόγος Μαρτίνος Λούθηρος, αντέδρασε για τα συγχωροχάρτια και
έγραψε έναν κατάλογο με επιχειρήματα που τα καταδίκαζε και
με τις απόψεις του για την αληθινή θρησκεία.
Ο πάπας τον αφόρισε, αλλά αυτός έκαψε το σχετικό έγγραφο, τη βούλα.
Ο Λούθηρος υποστήριζε πως η σωτηρία της ψυχής οφείλεται στην πίστη
και αυτή η άποψη διαδόθηκε σε ολόκληρη τη Γερμανία.
Ο αυτοκράτορας Κάρολος Ε' φοβόταν τη διάσπαση του κράτους, οπότε
θεώρησε το Λούθηρο ως αιρετικό και αποκήρυξε το Λουθηρανισμό.
Αυτοί που υποστήριζαν τις απόψεις του Λουθήρου, διαμαρτυρήθηκαν και
ονομάστηκαν διαμαρτυρόμενοι ή προτεστάντες.
Η συνθήκη της Ειρήνης της Αυγούστας, έφερε ηρεμία μεταξύ των οπαδών
του Λουθήρου και των δυνάμεων του αυτοκράτορα, αναγνώρισε τη νομιμότητα
του Λουθηρανισμού και έδωσε το δικαίωμα σε κάθε ηγεμόνα
να επιβάλει στην επικράτειά του το δόγμα που ήθελε.
Έτσι, η Γερμανία χωρίστηκε σε ρωμαιοκαθολικά κρατίδια
και σε διαμαρτυρόμενα κράτη.
Αυτό, όμως, προκάλεσε την αντίδραση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας.
Ακολούθησε περίοδος συγκρούσεων.
Η σφαγή δύο χιλιάδων Γάλλων προτεσταντών ή καλβινιστών, δηλαδή
των οπαδών του Γάλλου μεταρρυθμιστή Καλβίνου, στο Παρίσι
τη νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου ήταν το αποκορύφωμα.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Το Διάταγμα της Νάντης, αναγνώρισε το δικαίωμα των καλβινιστών
να ασκούν ελεύθερα τη λατρεία τους, αλλά υπό προϋποθέσεις και έτσι
αποκαταστάθηκε τελικά η ειρήνη.
Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία δημιούργησε τη λεγόμενη Αντιμεταρρύθμιση,
μετά από την γρήγορη επιτυχία του Προτεσταντισμού.
Στη Σύνοδο του Τρέντο, της Ιταλίας, πάρθηκαν αποφάσεις για την ανασυγκρότηση
της Εκκλησίας και δραστικά μέτρα εναντίον της Μεταρρύθμισης.
Η Εκκλησία ανανεώθηκε με το χτίσιμο καινούριων επιβλητικών ναών
σε ρυθμό μπαρόκ και με πλούσιο διάκοσμο.
Στόχος ήταν η προβολή της δύναμης της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και
της υπεροχής του ρωμαιοκαθολικού δόγματος έναντι του προτεσταντισμού.
Ενισχύθηκε η λατρεία της Θεοτόκου και πολλαπλασιάστηκαν
οι εικόνες και οι τελετές.
Έπειτα από έναν αιώνα, η χριστιανική Ευρώπη βρίσκεται πνευματικά διαιρεμένη.
Ο Προτεσταντισμός επικράτησε στη βόρεια Ευρώπη.
Ο Ρωμαιοκαθολικισμός επικράτησε στη νότια Ευρώπη.
Η Ορθοδοξία επικράτησε στον ελληνικό χώρο, τα Βαλκάνια και τη Ρωσία.
Η προτεσταντική μεταρρύθμιση προκάλεσε αλλαγές στον ευρωπαϊκό πολιτισμό.
Η Βίβλος μεταφράστηκε σε εθνικές γλώσσες, αναπτύχθηκαν οι εθνικές λογοτεχνίες
και διαμορφώθηκε η εθνική συνείδηση.
Η απελευθέρωση των δημιουργικών δυνάμεων του ανθρώπου, βοήθησε στις
επιστημονικές εξελίξεις, στην οικονομική ανάπτυξη και στην κοινωνική ελευθερία.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

~~ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΙΣΤΩΝ~~

ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΗΓΕΜΟΝΕΣ

ανώτεροι

ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ

ΠΑΡΑΜΕΛΗΜΕΝΟΙ - ΑΜΑΘΕΙΑ

κατώτεροι

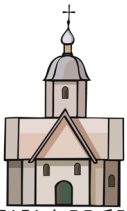

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

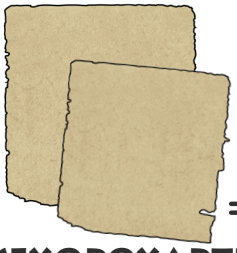
ανησυχία →

προφητείες για το τέλος του κόσμου

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΣΥΓΧΩΡΟΧΑΡΤΙΑ = *άφεση αμαρτιών*

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΕΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ

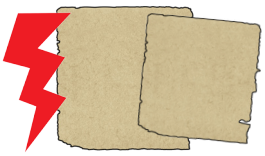

ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

→ *ειλικρινής πίστη*

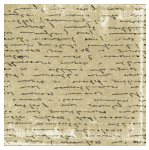
ΜΑΡΤΙΝΟΣ ΛΟΥΘΗΡΟΣ

καταδικάζει →

ΣΥΓΧΩΡΟΧΑΡΤΙΑ

κατάλογος επιχειρημάτων →

τον αφορίζει ←

ΠΑΠΑΣ

ΜΑΡΤΙΝΟΣ ΛΟΥΘΗΡΟΣ

απόψεις του →

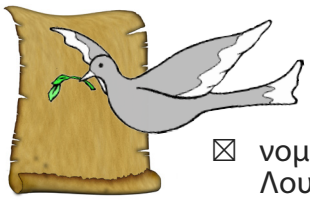
ΓΕΡΜΑΝΙΑ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/2)*

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε' → ~~**ΛΟΥΘΗΡΑΝΙΣΜΟΣ**~~ *υποστηρικτές διαμαρτύρονται* = **ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΟΙ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΕΣ**

ΕΙΡΗΝΗ ΤΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΑΣ

☒ νομιμότητα Λουθηρανισμού
☒ ηγεμόνας επιβάλλει δόγμα

ΓΕΡΜΑΝΙΑ *χωρίζεται*

- **ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΑ ΚΡΑΤΙΔΙΑ**
- **ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΑ ΚΡΑΤΗ**

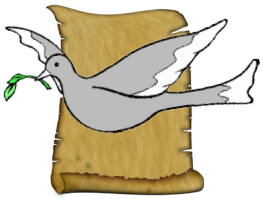
ΠΑΡΙΣΙ

ΓΑΛΛΙΑ

σφαγή

2.000 Γάλλων προτεσταντών - καλβινιστών

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΝΑΝΤΗΣ

☒ καλβινιστές ασκούν ελεύθερα τη λατρεία τους

ΙΤΑΛΙΑ

ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΡΕΝΤΟ

☒ ανασυγκρότηση Εκκλησίας
☒ μέτρα εναντίον Μεταρρύθμισης

νέοι ναοί

☒ ρυθμός μπαρόκ
☒ πλούσιος διάκοσμος
☒ πολλαπλασιάζονται εικόνες και τελετές

βόρεια Ευρώπη **ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ**

νότια Ευρώπη **ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΣ**

ΕΥΡΩΠΗ

ΒΙΒΛΟΣ *μεταφράζεται*

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Ελλάδα

Βαλκάνια

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Ρωσία

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι δεν μπόρεσε, πλέον, να κάνει η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία;
- Πώς ζούσαν οι ανώτεροι κληρικοί, οι ηγεμόνες, οι κατώτεροι και οι χριστιανοί;
- Τι είναι τα συγχωροχάρτια;
- Τι πίστευαν οι ανθρωπιστές και πού βρίσκεται αυτό το μήνυμα;
- Τι γνωρίζεις για τον Μαρτίνο Λούθηρο;
- Τι φοβόταν ο αυτοκράτορας Κάρολος Ε' και τι έκανε;
- Πώς ονομάστηκαν αυτοί που υποστήριζαν τις απόψεις του Λουθήρου;
- Ποιες αποφάσεις πήρε η συνθήκη της Ειρήνης της Αυγούστας;
- Τι προκάλεσε την αντίδραση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και ποια ήταν τα αποτελέσματα;
- Τι αναγνώρισε το Διάταγμα της Νάντης;
- Τι δημιούργησε η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία και για ποιον λόγο;
- Τι πάρθηκε στη Σύνοδο του Τρέντο;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πώς ανανεώθηκαν οι Εκκλησίες και ποιος ήταν ο στόχος;
- Ποια ενισχύθηκαν για την ενίσχυση της ευαισθησίας των πιστών;
- Πώς βρίσκεται η χριστιανική Ευρώπη, ποια δόγματα επικρατούν και πού;
- Τι προκάλεσε η προτεσταντική μεταρρύθμιση;
- Τι βοήθησε η απελευθέρωση των δημιουργικών δυνάμεων του ανθρώπου;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΟΙ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

4. Πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις από το 15ο ως το 18ο αιώνα

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Οι ηγεμόνες καταπολεμούν όλα τα στοιχεία που είναι εμπόδια για
τη συγκρότηση ομοιογενών κρατών και την απόκτηση δύναμης.
Η εχθρική στάση έναντι των προτεσταντών, συνεχίστηκε.
Στη Γερμανία, ο τριακονταετής πόλεμος μεταξύ προτεσταντών και
ρωμαιοκαθολικών υπήρξε ιδιαίτερα αιματηρός.
Η Συνθήκη της Βεστφαλίας έβαλε τέλος σε αυτή τη σύγκρουση.
Στην Αυστρία, οι ηγεμόνες καταδίωξαν τους προτεστάντες.
Ο βασιλιάς της Γαλλίας, Λουδοβίκος ΙΔ' απαγόρευσε τον προτεσταντισμό
και ανακάλεσε το Διάταγμα της Νάντης.
Από τις αρχές του 18ου αιώνα, τα κράτη ακολουθούν μια πιο ανεκτική πολιτική.
Αυτό, γιατί θέλουν να αποκτήσουν οικονομική ισχύ,
κυρίαρχη θέση στην Ευρώπη και παγκόσμια υπεροχή.
Η πολιτική αυτή ενθάρρυνε τους ανταγωνισμούς μεταξύ
της Αγγλίας και της Γαλλίας.
Οι Ευρωπαίοι ηγεμόνες είχαν να αντιμετωπίσουν τους Οθωμανούς Τούρκους.
Οι Οθωμανοί Τούρκοι πήγαν προς την κεντρική Ευρώπη και πολιόρκησαν χωρίς
επιτυχία, το 1529 και το 1683, τη Βιέννη.
Η Οθωμανική Αυτοκρατορία, από τότε, υποχώρησε και
εμφανίστηκε μια καινούρια δύναμη, η Ρωσία.
Κάποιες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Γαλλία, έκαναν προνομιακές εμπορικές
συμφωνίες με την Οθωμανική Αυτοκρατορία, τις Διομολογήσεις.
Το 16ο αιώνα, η μοναρχία ή απολυταρχία ευνοήθηκε στην Ευρώπη.
Οι ηγεμόνες και οι αστοί συνεργάστηκαν σε βάρος
των ευγενών και των τοπικών διοικήσεων.
Η απολυταρχία απλώθηκε σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης.
Στη Γαλλία, ο απολυταρχισμός κυριεύει με το Λουδοβίκο ΙΔ', ο οποίος
βλέπει τον εαυτό του ως αντιπρόσωπο του Θεού στο βασίλειό του.
Πολλές από τις δομές του απολυταρχικού καθεστώτος, πλήττουν τα συμφέροντα της
αστικής τάξης, των αγροτών και ένα μέρος της αριστοκρατίας.
Το κίνημα του Διαφωτισμού επιδιώκει σημαντικές αλλαγές,
οι οποίες ολοκληρώνονται με τη Γαλλική Επανάσταση.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Στην Αγγλία, η μοναρχία ήταν πιο ήπια, γιατί υπήρχαν
περιορισμοί στην εξουσία του βασιλιά.
Κάποιοι βασιλιάδες που προσπάθησαν να προβούν σε θρησκευτικές διώξεις,
παραμερισμό του κοινοβουλίου και απολυταρχική διακυβέρνηση,
προκάλεσαν εμφύλιο πόλεμο και έτσι η βασιλεία καταργήθηκε.
Ο Όλιβερ Κρόμβελ, ως επικεφαλής των αντιμοναρχικών δυνάμεων, κυβέρνησε με
δικτατορικό τρόπο την Αγγλία, την Ιρλανδία και τη Σκοτία μέχρι το θάνατό του.
Ο νόμος περί Προσωπικής Ασφάλειας, θεμελίωσε τις ατομικές ελευθερίες
και προκάλεσε την Ένδοξη Επανάσταση.
Η αστική τάξη επικράτησε και επέβαλε
τη συνταγματική μοναρχία και τον κοινοβουλευτισμό.
Ένα χρόνο αργότερα, η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων
προσδιόριζε τα όρια της βασιλικής εξουσίας.
Τον 17ο αιώνα, η Ευρώπη εμφανίζεται ως την πιο πυκνοκατοικημένη περιοχή της γης.
Τον 18ο αιώνα, ο πληθυσμός αυξάνεται, λόγω της βελτίωσης των εσοδειών,
της σπάνιας εμφάνισης επιδημιών και των ελάχιστων θανατηφόρων πολέμων.
Αυτή η αύξηση πληθυσμού δημιουργεί νέες ανάγκες, οι οποίες
πρέπει να ικανοποιηθούν από τους παραγωγούς.
Το 90% του πληθυσμού ζει στην ύπαιθρο και οι περισσότεροι είναι γεωργοί.
Τον 18ο αιώνα, η βελτίωση της γεωργικής απόδοσης,
οφείλεται στις καινούριες καλλιεργητικές τεχνικές.
Ο αγροτικός πληθυσμός, όμως, αρχίζει να μειώνεται γιατί πολλοί αναζητούν
εργασία στις βιοτεχνίες και στις βιομηχανίες των πόλεων.
Οι βιοτεχνίες στηρίζονται σε οικογενειακά κεφάλαια.
Αλλά, με την εκμηχάνιση, δηλαδή τη χρήση μηχανών, με τον γαιάνθρακα και
τον ατμό, οι βιομηχανίες στηρίζονται σε περισσότερα κεφάλαια.
Οι μεταποιητικοί τομείς της υφαντουργίας και της μεταλλουργίας, αποτελούν
βασικό άξονα της οικονομίας των χωρών της Ευρώπης.
Από τον 17ο αιώνα, οι θαλάσσιοι εμπορικοί δρόμοι πέρασαν
στους Ολλανδούς, στους Άγγλους και στους Γάλλους.
Το τριγωνικό εμπόριο, δηλαδή το εμπόριο που διεξάγεται
σε τρεις φάσεις μεταξύ Ευρώπης, Αφρικής και Αμερικής,
αποτελεί μια κερδοφόρα δραστηριότητα για την Ευρώπη.
Οι Ευρωπαίοι μεταφέρουν στην Αφρική μικρά εμπορεύματα.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

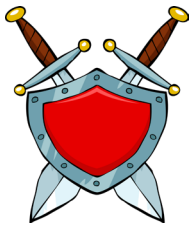
Από εκεί αγοράζουν σκλάβους που τους ανταλλάζουν στην Αμερική με προϊόντα, τα οποία στη συνέχεια μεταφέρουν στην Ευρώπη.
Οι ευρωπαϊκές χώρες εισάγουν πρώτες ύλες, καρυκεύματα και άλλα προϊόντα.
Εξάγουν βιομηχανικά προϊόντα, όπως υφάσματα και είδη μεταλλουργίας.
Το 18ο αιώνα, η Αγγλία και η Γαλλία καρπώνονται το μεγάλο μέρος της αγοράς.
Ωστόσο, τον 16ο με 17ο αιώνα, οι ενδοευρωπαϊκές εμπορικές σχέσεις ήταν περιορισμένες, γιατί οι χώρες ακολούθησαν την πολιτική του μερκαντιλισμού ή προστατευτισμού, ενισχύοντας τις εξαγωγές και αποθαρρύνοντας τις εισαγωγές.
Από το 18ο αιώνα, το κίνημα του Διαφωτισμού ζητούσε ελεύθερη οικονομική δραστηριότητα.
Στα μισά του 18ου αιώνα, παρουσιάστηκαν σημαντικές αλλαγές στην οικονομία, κοινωνία και τεχνολογία.
Το φαινόμενο αυτό ονομάστηκε Βιομηχανική Επανάσταση, γιατί οι αλλαγές στην οικονομία και την κοινωνία ήταν επαναστατικές.
Το φαινόμενο αυτό ξεκίνησε από την Αγγλία και τον 19ο αιώνα επεκτάθηκε και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.
Οι ευγενείς, ο κλήρος και οι αστοί, απολαμβάνουν τα εισοδήματα από τις ιδιοκτησίες τους και από τους φόρους των χωρικών.
Στη δυτική Ευρώπη οι χωρικοί είναι ελεύθεροι.
Στην ανατολική Ευρώπη, οι χωρικοί είναι δουλοπάροικοι και υποχρεούνται σε αγγαρείες και βαριά φορολογία.
Η αστική τάξη επωφελείται από τα κέρδη και γίνεται η κυρίαρχη δύναμη στη δυτική Ευρώπη.
Οι αγρότες, οι χωρικοί και τα χαμηλότερα στρώματα των πόλεων ζουν σε άθλιες συνθήκες, ακόμα και χωρίς τα απαραίτητα.
Έτσι, η κοινωνία διακρίνεται σε τρεις τάξεις.
Κύριο χαρακτηριστικό της κοινωνίας είναι η άνιση κατανομή του πλούτου.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/4)***

ΗΓΕΜΟΝΕΣ

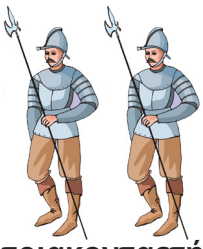

καταπολεμούν

εμπόδια συγκρότησης ομοιογενών κρατών

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

τριακονταετής πόλεμος

τέλος σύγκρουσης

ΣΥΝΘΗΚΗ ΒΕΣΤΦΑΛΙΑΣ

ΑΥΣΤΡΙΑ

ηγεμόνες καταδιώκουν προτεστάντες

ΓΑΛΛΙΑ

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΙΑ΄

~~**ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ**~~

~~**ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΝΑΝΤΗΣ**~~

18ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΥΡΩΠΗ

ΑΓΓΛΙΑ

ανταγωνισμοί

ΓΑΛΛΙΑ

1529

1683

ΟΘΩΜΑΝΟΙ

ΤΟΥΡΚΙΑ

πηγαίνουν

κεντρική ΕΥΡΩΠΗ

πολιορκούν χωρίς επιτυχία

ΒΙΕΝΝΗ

ΡΩΣΙΑ

= **νέα δύναμη**

ΕΥΡΩΠΗ

ΓΑΛΛΙΑ

ΔΙΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ
εμπορικές συμφωνίες

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/4)*

16ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΥΡΩΠΗ

ΜΟΝΑΡΧΙΑ - ΑΠΟΛΥΤΑΡΧΙΑ

ΓΑΛΛΙΑ

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΙΔ'

πλήττει συμφέροντα

ΑΣΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

ΑΓΡΟΤΩΝ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

ΑΓΓΛΙΑ

ΜΟΝΑΡΧΙΑ

περιορισμένη εξουσία

ΟΛΙΒΕΡ ΚΡΟΜΒΕΛ

κυβερνά δικτατορικά

ΣΚΟΤΙΑ

ΑΓΓΛΙΑ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΝΟΜΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

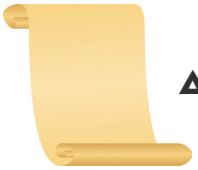
- ☒ ατομικές ελευθερίες
- ☒ προκαλεί την Ένδοξη Επανάσταση

ΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΗ

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟΣ

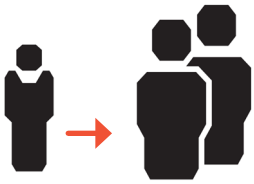
ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ = *περιορισμός βασιλικής εξουσίας*

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 3/4)*

17ος-18ος ΑΙΩΝΑΣ

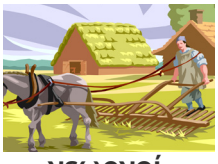

ΕΥΡΩΠΗ = **πυκνοκατοικημένη** ⇒ *νέες ανάγκες*

ύπαιθρος

γεωργοί

βιοτεχνία βιομηχανία

υφαντουργία

μεταλλουργία = **ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ**

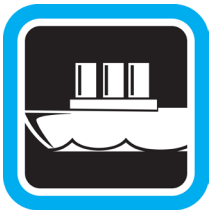

οικονομία

ΕΥΡΩΠΗ

17ος ΑΙΩΝΑΣ

ΟΛΛΑΝΔΙΑ

ΑΓΓΛΙΑ

ΓΑΛΛΙΑ

θαλάσσιοι εμπορικοί δρόμοι

ζάχαρη

καρυκεύματα

ΕΜΠΟΡΙΟ *τριγωνικό*

ΕΥΡΩΠΗ

ΑΦΡΙΚΗ **ΑΜΕΡΙΚΗ**

καφές

μέταλλα

υφάσματα

18ος ΑΙΩΝΑΣ

ΑΓΓΛΙΑ

ΓΑΛΛΙΑ *μεγαλύτερο μέρος αγοράς*

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 4/4)*

16ος-17ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΥΡΩΠΗ

ΕΜΠΟΡΙΟ

ΜΕΡΚΑΝΤΙΛΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΣΜΟΣ

\+ εξαγωγές

− εισαγωγές

18ος ΑΙΩΝΑΣ

ΑΓΓΛΙΑ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ευγενείς

κλήρος

αστοί

εισοδήματα

ιδιοκτησίες

φόροι

ΧΩΡΙΚΟΙ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ → **ελεύθεροι**

ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ → **δουλοπάροικοι**

ΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΗ

δυτική

ΕΥΡΩΠΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

άνιση κατανομή πλούτου

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/3)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι καταπολεμούν οι ηγεμόνες;
- Τι συνεχίστηκε;
- Ποιος πόλεμος στη Γερμανία υπήρξε ιδιαίτερα αιματηρός και ποια συνθήκη έβαλε τέλος;
- Τι έκαναν οι ηγεμόνες στην Αυστρία;
- Ποιος ήταν ο βασιλιάς της Γαλλίας και τι έκανε;
- Τι ακολουθούν τα κράτη, πότε και γιατί;
- Ποιες χώρες ενθάρρυνε αυτή η πολιτική;
- Ποιους είχαν να αντιμετωπίσουν οι Ευρωπαίοι ηγεμόνες;
- Πότε υποχώρησε η Οθωμανική Αυτοκρατορία και ποια άλλη δύναμη ήρθε στο προσκήνιο;
- Τι είναι οι Διομολογήσεις;
- Ποια πολιτική ευνοήθηκε στην Ευρώπη και πότε;
- Ο απολυταρχισμός σε ποια χώρα κυριεύει και με ποιον;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/3)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιους πλήττουν οι δομές του απολυταρχικού καθεστώτος;
- Ποιος επιδιώκει αλλαγές και πότε ολοκληρώνονται;
- Σε ποια χώρα η μοναρχία ήταν πιο ήπια και γιατί;
- Πώς καταργήθηκε η βασιλεία;
- Ποιος ήταν ο επικεφαλής των αντιμοναρχικών δυνάμεων και πώς κυβέρνησε;
- Ποιος θεμελίωσε τις ατομικές ελευθερίες και τι προκάλεσε;
- Ποια τάξη επικράτησε και τι επέβαλε;
- Ποια προσδιόριζε τα όρια της βασιλικής εξουσίας;
- Πώς εμφανίζεται η Ευρώπη και πού οφείλεται αυτή η αύξηση;
- Πού ζει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού;
- Πού οφείλεται η βελτίωση της γεωργικής απόδοσης;
- Γιατί ο αγροτικός πληθυσμός αρχίζει να μειώνεται;
- Πού στηρίζονται οι βιοτεχνίες και οι βιομηχανίες;
- Ποια αποτελούν βασικό άξονα της οικονομίας των χωρών της Ευρώπης;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 3/3)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Σε ποιους πέρασαν οι θαλάσσιοι εμπορικοί δρόμοι και πότε;
- Τι είναι τι τριγωνικό εμπόριο;
- Τι εισάγουν και εξάγουν οι ευρωπαϊκές χώρες;
- Ποιες χώρες καρπώνονται το μεγάλο μέρος της αγοράς και πότε;
- Πότε και γιατί οι ενδοευρωπαϊκές εμπορικές σχέσεις ήταν περιορισμένες;
- Τι ζητούσε το κίνημα του Διαφωτισμού και πότε;
- Τι γνωρίζεις για τη Βιομηχανική Επανάσταση;
- Τι απολαμβάνουν οι ευγενείς, ο κλήρος και οι αστοί;
- Πώς ζουν οι χωρικοί στην Ευρώπη;
- Τι επωφελείται η αστική τάξη και τι γίνεται;
- Σε ποιες τάξεις χωρίζεται η κοινωνία και ποιο είναι το κύριο χαρακτηριστικό της;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ι. ΟΙ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

5. Εξελίξεις στα Γράμματα, τις Επιστήμες και τις Τέχνες κατά το 17ο και 18ο αιώνα

Δραστηριότητα 1η *Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.*

Ο 17ος αιώνας ή ο αιώνας του Λουδοβίκου ΙΔ', ήταν ο αιώνας
της πνευματικής και καλλιτεχνικής ανάπτυξης.
Η γαλλική λογοτεχνία, με τον κλασικισμό, παράγει έργα
με κλασικά ή σύγχρονα θέματα.
Ο Μολιέρος ήταν ένας από τους πιο σημαντικούς συγγραφείς της περιόδου.
Τον 18ο αιώνα, η λογοτεχνία συνεχίζει να αναπτύσσεται στη Γαλλία, με τους
εκπροσώπους του Διαφωτισμού και εμφανίζεται ο ρομαντισμός.
Στην Αγγλία, κυριαρχούν ρεαλιστικές και ανθρωποκεντρικές τάσεις.
Στη Γερμανία, δίνεται προτεραιότητα στο συναίσθημα και στην παράδοση.
Σημαντικοί γερμανοί συγγραφείς θεωρούνται ο Γκαίτε και ο Σίλλερ.
Η νεότερη επιστήμη ξεκίνησε από τον Βάκωνα.
Τη συνέχισε ο Ρενέ Ντεκάρτ, που δημιούργησε τον ορθολογισμό.
Υποστήριξε πως, η κύρια πηγή της κάθε αλήθειας είναι η λογική απόδειξη.
Ο φιλόσοφος Τζον Λοκ, χρησιμοποίησε τον ορθολογισμό και τον εμπειρισμό
για την ερμηνεία και τη βελτίωση της κοινωνίας.
Ο Ισαάκ Νεύτων διατύπωσε το νόμο της παγκόσμιας έλξης, δείχνοντας
πως ο κόσμος λειτουργεί με σταθερούς νόμους.
Οι νόμοι αυτοί μπορούν να φέρουν στον άνθρωπο,
την ελευθερία, την αρμονία και την ευημερία.
Τον 18ο αιώνα, το κίνημα του Διαφωτισμού, ήθελε να φέρει αλλαγές σε όλους τους
τομείς της ανθρώπινης ανάπτυξης και να απαλλάξει την ανθρώπινη σκέψη
από κάθε ιδεολογική, θρησκευτική ή φιλοσοφική προκατάληψη.
Ο ορθολογισμός και ο εμπειρισμός βοηθούν στην ανάπτυξη
των θετικών επιστημών και της τεχνολογίας.
Τον 18ο αιώνα, δίνεται περισσότερη έμφαση στην πρακτική
εφαρμογή της επιστημονικής έρευνας.
Το αλεξικέραυνο, το θερμόμετρο, ο ηλεκτρικός συσσωρευτής και το αερόστατο
είναι από τις σπουδαιότερες ανακαλύψεις της εποχής.
Η πιο σημαντική τεχνική εφεύρεση είναι η τελειοποίηση
της ατμομηχανής από τον Τζέιμς Βατ.
Τον 17ο αιώνα, κυριάρχησε η τεχνοτροπία του μπαρόκ.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Ξεκίνησε στην Ιταλία.
Με τις καμπύλες, την πολυχρωμία, την κίνηση, την ψευδαίσθηση
και την διακόσμηση, εντυπωσιάζει και συγκινεί.
Το μπαρόκ χρησιμοποιήθηκε από τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία και
τους ηγεμόνες, για να προβάλουν το κύρος και την ισχύ τους.
Ο Πέτερ Πολ Ρούμπενς είναι ο σημαντικότερος εκπρόσωπος του μπαρόκ.
Ο Βαν Ντάικ, έγινε διάσημος για τις προσωπογραφίες του.
Ο Ρέμπραντ Βαν Ριν, έγινε διάσημος για την τεχνική της φωτοσκίασης.
Στην Ισπανία, ο Ντιέγκο Βελάσκεθ δημιουργεί έργα
με θρησκευτικό και μυθολογικό περιεχόμενο, χρησιμοποιώντας φωτεινά χρώματα.
Ο Μουρίλλο δημιουργεί έργα με θρησκευτικά θέματα και
θέματα από την καθημερινή ζωή, χρησιμοποιώντας αντιθετικό φωτισμό.
Στη Γαλλία επικρατεί ο κλασικισμός.
Το Ανάκτορο των Βερσαλλιών, αποτελεί σημαντικό έργο της κλασικής τέχνης.
Η ζωγραφική εκπροσωπείται από τον Νικολά Πουσσέν.
Τον 18ο αιώνα, κυριαρχεί και ο ρυθμός ροκοκό.
Αυτή η τεχνοτροπία χαρακτηρίζεται από έντονα διακοσμητικά στοιχεία, τη χάρη,
την κομψότητα και την ευχάριστη ατμόσφαιρα.
Ο Ζαν Αντουάν Βατό, είναι ο κυριότερος εκπρόσωπος του ροκοκό στη ζωγραφική.
Προς το τέλος του αιώνα, εμφανίζεται ο νεοκλασικισμός.
Τα έργα του αφορούν τους αγώνες των λαών για ελευθερία και δημοκρατία.
Κυριότερος εκπρόσωπος είναι ο Ζακ Λουί Νταβίντ.
Τον 17ο αιώνα, το μπαρόκ βοηθάει στη δημιουργία του λυρικού θεάτρου,
δηλαδή της όπερας και του ορατόριου.
Η όπερα πρωτοεμφανίστηκε στη Φλωρεντία, το 1600.
Γενικά, η μουσική εμπλουτίζεται με παλιές και νέες μορφές σύνθεσης.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/2)***

17ος ΑΙΩΝΑΣ

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΙΑ΄

→ καλλιτεχνική ανάπτυξη

→ πνευματική ανάπτυξη

ΓΑΛΛΙΑ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ → **ΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ**

ΜΟΛΙΕΡΟΣ

18ος ΑΙΩΝΑΣ

ΓΑΛΛΙΑ

ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ

ΑΓΓΛΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ
ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΓΚΑΙΤΕ
ΣΙΛΛΕΡ
συγγραφείς

ΒΑΚΩΝΑΣ
επιστήμονες

ΡΕΝΕ ΝΤΕΚΑΡΤ

→ **ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ** → **ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ**

ΤΖΟΝ ΛΟΚ

ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΕΜΠΕΙΡΙΣΜΟΣ
→ βελτίωση

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΙΣΑΑΚ ΝΕΥΤΩΝ

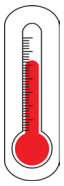
νόμος παγκόσμιας έλξης

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** *(σελ. 2/2)*

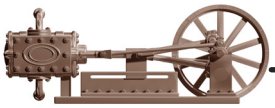
18ος ΑΙΩΝΑΣ → **ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ**

αλεξικέραυνο

θερμόμετρο

ηλεκτρικός συσσωρευτής

αερόστατο

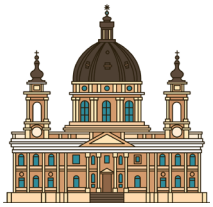

ατμομηχανή → **ΤΖΕΪΜΣ ΒΑΤ**

17ος ΑΙΩΝΑΣ

ΙΤΑΛΙΑ

ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΑ ΜΠΑΡΟΚ

☒ καμπύλες
☒ πολυχρωμία
☒ διακόσμηση

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

εκπρόσωπος → **ΠΕΤΕΡ ΠΟΛ ΡΟΥΜΠΕΝΣ**

ΒΑΝ ΝΤΑΪΚ →

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΡΕΜΠΡΑΝΤ ΒΑΝ ΡΙΝ → **ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΗ**

ΙΣΠΑΝΙΑ

ΝΤΙΕΓΚΟ ΒΕΛΑΣΚΕΘ → *περιεχόμενο*

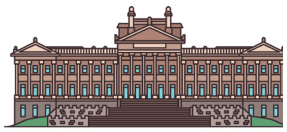

θρησκευτικό

μυθολογικό

ΜΟΥΡΙΛΛΟ → *θέματα* → *καθημερινή ζωή*

ΓΑΛΛΙΑ

ΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ

Ανάκτορο Βερσαλλιών

ζωγραφική → **ΝΙΚΟΛΑ ΠΟΥΣΣΕΝ**

18ος ΑΙΩΝΑΣ

ΡΥΘΜΟΣ ΡΟΚΟΚΟ

☒ έντονα διακοσμητικά στοιχεία
☒ χάρη, κομψότητα
☒ ευχάριστη ατμόσφαιρα

εκπρόσωπος → **ΖΑΝ ΑΝΤΟΥΑΝ ΒΑΤΟ**

17ος ΑΙΩΝΑΣ

ΟΠΕΡΑ ΟΡΑΤΟΡΙΟ

1600

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Πώς αλλιώς λεγόταν ο 17ος αιώνας και τι ήταν;
- Ποια και με ποιον τρόπο παράγει έργα με κλασικά ή σύγχρονα θέματα;
- Ποιος ήταν ο πιο σημαντικός συγγραφέας της περιόδου;
- Πότε και με ποιους αναπτύσσεται η λογοτεχνία στη Γαλλία και ποιος εμφανίζεται;
- Ποια κυριαρχούν στην Αγγλία;
- Στη Γερμανία πού δίνεται προτεραιότητα και ποιοι είναι οι πιο σημαντικοί συγγραφείς;
- Από ποιον ξεκίνησε η νεότερη επιστήμη και ποιος τη συνέχισε;
- Τι είναι ο ορθολογισμός και ποιος τον ανέπτυξε;
- Τι χρησιμοποίησε ο φιλόσοφος Τζον Λοκ και για ποιον λόγο;
- Τι διατύπωσε ο Ισαάκ Νεύτων και τι φέρνουν αυτοί οι νόμοι;
- Τι ήθελε να φέρει το κίνημα του Διαφωτισμού και πότε;
- Ποια βοηθούν στην ανάπτυξη των θετικών επιστημών και της τεχνολογίας;
- Πού δίνεται περισσότερη έμφαση και πότε;

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/2)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιες είναι οι σπουδαιότερες ανακαλύψεις της εποχής;
- Ποια είναι η πιο σημαντική εφεύρεση και ποιος την ανακάλυψε;
- Ποια τεχνοτροπία κυριαρχεί τον 17ο αιώνα και τι γνωρίζεις για αυτήν;
- Ποιος είναι ο σημαντικότερος εκπρόσωπος του μπαρόκ;
- Ποιος έγινε διάσημος για τις προσωπογραφίες του;
- Ποιος έγινε διάσημος για την τεχνική της φωτοσκίασης;
- Τι δημιουργεί ο Ντιέγκο Βελάσκεθ και σε ποια χώρα;
- Τι δημιουργεί ο Μουρίλλο και σε ποια χώρα;
- Τι επικρατεί στη Γαλλία και ποιο είναι το πιο σημαντικό έργο;
- Ποιος εκπροσωπεί τη Γαλλία;
- Ποιος άλλος ρυθμός κυριαρχεί τον 18ο αιώνα και τι γνωρίζεις για αυτόν;
- Ποιος εμφανίζεται προς το τέλος του αιώνα και τι γνωρίζεις για αυτόν;
- Τον 17ο αιώνα, σε τι άλλο βοηθάει η τεχνοτροπία του μπαρόκ;
- Πότε και σε ποια πόλη εμφανίζεται η όπερα;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** *www.upbility.gr*
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟ ΒΕΝΕΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

Δραστηριότητα 1η ***Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.***

Κάποιες περιοχές του ελλαδικού χώρου βρίσκονταν υπό βενετική κυριαρχία.
Οι Βενετοί επέβαλαν το δυτικό φεουδαρχικό σύστημα.
Στον πολιτιστικό τομέα, ήταν πιο ελαστικοί, καθώς επέτρεπαν την ελεύθερη μετακίνηση των σπουδαστών και σε άλλες περιοχές της Ιταλίας.
Οι Κύπριοι, οι Κρητικοί και οι Επτανήσιοι, μορφώνονταν και αντάλλαζαν τις ιδέες τους στα πνευματικά κέντρα της Ιταλίας.
Τον 16ο και 17ο αιώνα, τα γράμματα και οι τέχνες αναπτύσσονται στην Κρήτη.
Η κρητική λογοτεχνία χρησιμοποιεί την κρητική διάλεκτο.
Στην τέχνη, η κρητική παρουσία φαίνεται στη λεγόμενη Κρητική Σχολή.
Ο κυριότερος εκπρόσωπος αυτής της σχολής είναι ο Θεοφάνης Στρελίτζας Μπαθάς.
Ο Θεοφάνης συνδυάζει στοιχεία από την παλαιολόγεια παράδοση και τη δυτική τέχνη.
Μετά την κατάληψη της Κρήτης από τους Τούρκους, χαρακτηριστικά της κρητικής πολιτιστικής παράδοσης μεταφέρονται στα Επτάνησα.
Οι επτανήσιοι ζωγράφοι ακολουθούν την κρητική παράδοση με στοιχεία από την Αναγέννηση και το μπαρόκ.
Στις περιοχές υπό τουρκική κατοχή, σύμφωνα με το ισλαμικό δίκαιο, οι λαοί δημιουργούσαν συνθήκες που μπορούσαν να διατηρούν την εσωτερική τους οργάνωση.
Έτσι, οι Χριστιανοί εξασφάλιζαν πολλές ελευθερίες έναντι κάποιων υποχρεώσεων, όπως η καταβολή φόρων στο Οθωμανικό Κράτος.
Στην πράξη όμως τα δικαιώματα αυτά αναιρούνταν.
Η οθωμανική κατάκτηση δημιούργησε πολλά προβλήματα στους υπόδουλους πληθυσμούς και τους ραγιάδες.
Οι δυνάμεις του Ελληνισμού, ξεπέρασαν την κρίση και έφτιαξαν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την αναγέννησή του.
Μετά την Άλωση, ο Μωάμεθ Β' παραχώρησε προνόμια στον πατριάρχη Γεννάδιο Β', με τα οποία αναγνωριζόταν ως πνευματικός και πολιτικός ηγέτης, ως εθνάρχης.
Οπότε, ο πατριάρχης είχε κάθε δικαίωμα να παρεμβαίνει στην Υψηλή Πύλη, για θέματα που αφορούσαν τους Ορθόδοξους Χριστιανούς.
Ο σουλτάνος έδινε το δικαίωμα στον πατριάρχη, να ιδρύει εκκλησιαστικά δικαστήρια και να επιβάλλει φορολογία στους πιστούς για τις ανάγκες της Εκκλησίας.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Η παραχώρηση αυτών των προνομίων έδινε τη δυνατότητα στους Οθωμανούς, να διοικούν τους χριστιανούς στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, μέσω της Εκκλησίας.
Η Εκκλησία, με το οργανωμένο διοικητικό δίκτυο, διοικούσε τους υπόδουλους.
Ανέλαβε, επίσης, κοσμικές δικαιοδοσίες και καθήκοντα.
Ο θεσμός της κοινότητας ήταν ένα είδος τοπικής αυτοδιοίκησης,
που προσαρμόστηκε στις απαιτήσεις της οθωμανικής πολιτικής.
Η κοινότητα είχε κύρος και φορολογικές και εκπαιδευτικές αρμοδιότητες.
Η εκλογή των κοινοτικών αρχόντων ή προκρίτων και η συλλογική
αντιμετώπιση των προβλημάτων, καλλιέργησαν το δημοκρατικό πνεύμα.
Η συνοικία Φανάρι της Κωνσταντινούπολης, διαμορφώθηκε από
τους Φαναριώτες, μια ομάδα λαϊκών αξιωματούχων.
Οι Φαναριώτες ήταν μορφωμένοι και γνώριζαν πολλές γλώσσες.
Έτσι, έγιναν απαραίτητοι στην οθωμανική διοίκηση και κατέλαβαν υψηλά αξιώματα.
Τα αξιώματα αυτά, ήταν, του Δραγομάνου της Υψηλής Πύλης,
του Δραγομάνου του Στόλου και του Ηγεμόνα των Παραδουνάβιων Ηγεμονιών.
Έτσι, αποτέλεσαν μια πολύ ισχυρή κοινωνική ομάδα.
Οι αρματολοί και οι κλέφτες σχηματίστηκαν κάτω από διαφορετικές συνθήκες.
Η οθωμανική διοίκηση, για τη φύλαξη ορισμένων περιοχών, οργάνωσε
τους αρματολούς, δηλαδή ένοπλα σώματα από Έλληνες.
Αντίθετα, οι ένοπλοι Έλληνες οργάνωσαν τους κλέφτες.
Κρύβονταν στα βουνά για να αποφύγουν την τυραννία και
ζούσαν κάνοντας κλοπές και ληστείες.
Οι αρματολοί και οι κλέφτες, ήταν ταμένοι στον αγώνα για την ελευθερία.
Οι άσχημες συνθήκες δεν επέτρεψαν την οικονομική πρόοδο.
Από τον 17ο, όμως, αιώνα, η οικονομία βελτιώνεται γιατί φτιάχνουν οι εμπορικές
σχέσεις της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας με τις ευρωπαϊκές δυνάμεις.
Οι Έλληνες άρχισαν να δραστηριοποιούνται στον τομέα
των θαλάσσιων και χερσαίων μεταφορών.
Η ανάπτυξη του εμπορίου ενίσχυσε την αγροτική οικονομία
και το μεταποιητικό τομέα.
Καλλιεργούνται προϊόντα, με μεγάλη ζήτηση στο εξωτερικό και
αναπτύσσονται η κτηνοτροφία και η βιοτεχνία.
Τον 18ο αιώνα, η ελληνική βιοτεχνική παραγωγή επεκτείνεται στον ευρωπαϊκό χώρο.
Δημιουργήθηκαν συνεταιρισμοί, για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Η ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων, δημιούργησε την αστική τάξη.
Αποτελούνταν από εμπόρους, βιοτέχνες και πλοιοκτήτες, οι οποίοι ήταν εύποροι.
Το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού πληθυσμού, ήταν αγροτικό.
Οι συνθήκες διαβίωσης των υπόδουλων Ελλήνων ήταν δύσκολες
και αυτό τους περιόριζε στο να έχουν πολιτιστική ανάπτυξη.
Η Εκκλησία, με τη βοήθεια της Πατριαρχικής Ακαδημίας στην Κωνσταντινούπολη
και των πνευματικών ανθρώπων της Δύσης, στήριξε την παιδεία.
Ο Πατριάρχης Κύριλλος Λούκαρης, ανέθεσε στο Θεόφιλο Κορυδαλλέα
τη διεύθυνση της Πατριαρχικής Ακαδημίας.
Τον 17ο αιώνα, οι προσπάθειες για την αναγέννηση της παιδείας,
αρχίζουν να αποδίδουν καρπούς.
Αυτή η προσπάθεια ονομάστηκε θρησκευτικός ουμανισμός ή ανθρωπισμός.
Οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες βελτιώθηκαν και
οι επαφές με την Ευρώπη γίνονται πιο στενές.
Έτσι, η ελληνική παιδεία παρουσιάζει μεγάλη πρόοδο.
Αντιπρόσωποι της ανερχόμενης αστικής τάξης συμμετέχουν σε θέματα παιδείας.
Τα σχολεία γίνονται περισσότερα και εκδίδονται βιβλία.
Η πνευματική αυτή δραστηριότητα άνθησε με τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό.
Οι Έλληνες λόγιοι, επηρεασμένοι από τον Ευρωπαϊκό Διαφωτισμό,
επιθυμούν μια γενική και κλασική παιδεία,
αναπτύσσουν τις θετικές επιστήμες και
προωθούν τη λαϊκή γλώσσα.
Προβάλλουν την ορθολογική σκέψη, την πολιτική ελευθερία και την ισότητα.
Οι πιο σημαντικοί εκπρόσωποι του κινήματος είναι
ο Ρήγας Βελεστινλής ή Φεραίος και ο Αδαμάντιος Κοραής.
Εκκλησιαστικοί άνδρες, όπως ο Κοσμάς ο Αιτωλός αγωνίζονται
για τη διάδοση της παιδείας και τη στήριξη της Ορθοδοξίας.
Από το 17ο αιώνα, αρχίζουν να αναπτύσσονται η αρχιτεκτονική και η ζωγραφική.
Πολλοί ζωγράφοι φιλοτεχνούν νέα μοναστήρια και νέες εκκλησίες.
Ανθίζει η λαϊκή τέχνη και ο λαός εκφράζεται με τα δημοτικά τραγούδια.
Η λαϊκή τέχνη, τα δημοτικά τραγούδια, τα ήθη και τα έθιμα, βοήθησαν
τους Έλληνες να διατηρήσουν την ελληνικότητά τους.
Στο τέλος του 18ου αιώνα, δημιουργήθηκαν πολλές ελληνικές παροικίες στη
δυτική, κεντρική και ανατολική Ευρώπη, στη Βαλκανική και στη νότια Ρωσία.

© copyright www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Οι ελληνικές παροικίες στη Βενετία, στη Βιέννη και στην Τεργέστη, αποτέλεσαν περιοχές όπου αναπτύχθηκε ολόκληρος ο Ελληνισμός.
Στα σχολεία τους, φοιτούσαν νέοι από τον ελλαδικό χώρο και από τα τυπογραφεία έβγαζαν χιλιάδες βιβλία, τα οποία μετέφεραν στην υπόδουλη Ελλάδα.
Στη Βιέννη εκδόθηκαν τα πρώτα φιλολογικά περιοδικά, η πρώτη ελληνική εφημερίδα και τα έργα του Ρήγα Φεραίου.
Οι Έλληνες της διασποράς έδιναν χρήματα για την ίδρυση και λειτουργία σχολείων στα Γιάννενα, στη Σιάτιστα και στη Σμύρνη.

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Ο Ελληνισμός υπό Βενετική και Οθωμανική κυριαρχία

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 1/4)***

ΕΛΛΑΔΑ

κάποιες πόλεις

υπό βενετική κυριαρχία

ΒΕΝΕΤΙΑ

☒ δυτικό φεουδαρχικό σύστημα
☒ ελεύθερη μετακίνηση σε άλλες ιταλικές πόλεις

ΚΥΠΡΟΣ

ΚΡΗΤΗ

ΕΠΤΑΝΗΣΑ

πνευματικά κέντρα

ΙΤΑΛΙΑ

16ος-17ος ΑΙΩΝΑΣ

ΚΡΗΤΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΕΧΝΕΣ

ΚΡΗΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΡΗΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΘΕΟΦΑΝΗΣ
ΣΤΡΕΛΙΤΖΑΣ
ΜΠΑΘΑΣ
εκπρόσωπος

ΤΟΥΡΚΟΙ

κατάληψη

ΚΡΗΤΗ

ΚΡΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΕΠΤΑΝΗΣΑ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

πληρωμή φόρων

ΟΘΩΜΑΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΤΟΥΡΚΙΑ

συγκρούσεις

ΕΛΛΑΔΑ

ξεπερνάει την κρίση

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Ο Ελληνισμός υπό Βενετική και Οθωμανική κυριαρχία

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 2/4)***

ΜΩΑΜΕΘ Β΄

προνόμια →

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ Β΄
πατριάρχης

ΥΨΗΛΗ ΠΥΛΗ

θέματα Χριστιανών

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ Β΄
πατριάρχης

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

φορολογία

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΟΘΩΜΑΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

- ☒ τοπική αυτοδιοίκηση οθωμανικής πολιτικής
- ☒ φορολογικές και εκπαιδευτικές αρμοδιότητες
- ☒ δημοκρατικό πνεύμα

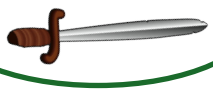
ΦΑΝΑΡΙ →

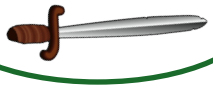
μόρφωση

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ →

ΑΡΜΑΤΟΛΟΥΣ

→ **ΚΛΕΦΤΕΣ**

17ος ΑΙΩΝΑΣ

ΕΜΠΟΡΙΟ

θαλάσσιες μεταφορές

ΓΕΩΡΓΙΑ

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

18ος ΑΙΩΝΑΣ

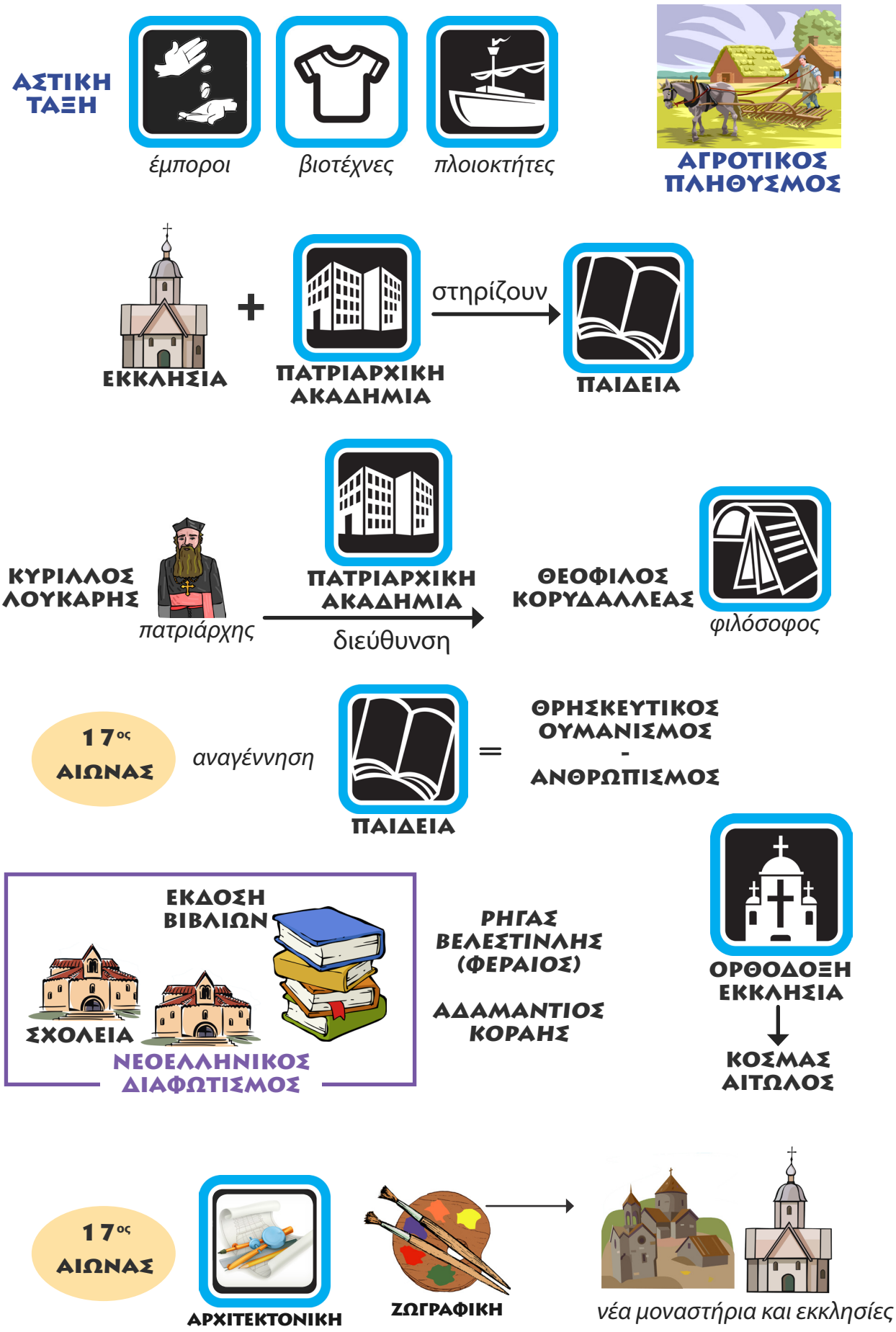

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ → *αντιμετώπιση ανταγωνισμού*

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

II. Ο Ελληνισμός υπό Βενετική και Οθωμανική κυριαρχία

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 3/4)***

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Ο Ελληνισμός υπό Βενετική και Οθωμανική κυριαρχία

Δραστηριότητα 2η ***Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.*** ***(σελ. 4/4)***

διατήρηση
ελληνικότητας

18ος
ΑΙΩΝΑΣ

Βαλκάνια

Ρωσία

ελληνικές
παροικίες

τυπογραφεία

εκτυπώνουν
χιλιάδες βιβλία

φιλολογικό
περιοδικό

εφημερίδα

έργα Ρήγα
Φεραίου

χρήματα

για ίδρυση
σχολείων

© **copyright** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 1/3)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι γνωρίζεις για τη βενετική κυριαρχία;
- Πού αναπτύσσονται τα γράμματα και οι τέχνες και πότε;
- Ποια διάλεκτο χρησιμοποιεί η κρητική λογοτεχνία;
- Πού φαίνεται κυρίως, η κρητική παρουσία και ποιος είναι ο κυριότερος εκπρόσωπος;
- Ποια στοιχεία συνδυάζει ο Θεοφάνης Στρελίτζας Μπαθάς;
- Μετά την κατοχή της Κρήτης από τους Τούρκους, πού μεταφέρθηκαν τα χαρακτηριστικά της κρητικής πολιτιστικής παράδοσης;
- Τι ακολουθούν οι επτανήσιοι ζωγράφοι;
- Πώς οι Χριστιανοί εξασφάλιζαν την ελευθερία τους;
- Τι δημιούργησε η οθωμανική κατάκτηση;
- Τι έκαναν οι δυνάμεις του Ελληνισμού;
- Σε ποιον παραχώρησε προνόμια ο Μωάμεθ Β’;
- Με αυτά τα προνόμια, τι αρμοδιότητες είχε ο Πατριάρχης;
- Ποιος ήταν ο ρόλος της Εκκλησίας στην Οθωμανική Αυτοκρατορία;
- Τι είναι ο θεσμός της κοινότητας;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 2/3)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι είναι το Φανάρι και τι οι Φαναριώτες;
- Ποια αξιώματα είχαν οι Φαναριώτες και για ποιον λόγο;
- Τι είναι οι αρματολοί και τι οι κλέφτες;
- Με ποιους τρόπους βελτιώθηκε η οικονομία και πότε;
- Για ποιον λόγο δημιουργήθηκαν οι συνεταιρισμοί και πότε;
- Τι γνωρίζεις για την αστική τάξη;
- Τι ήταν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού;
- Πώς ήταν οι συνθήκες διαβίωσης των υπόδουλων Ελλήνων;
- Ποια στήριξε και με ποιον τρόπο την παιδεία;
- Ποιος Πατριάρχης και σε ποιον ανέθεσε την Πατριαρχική Ακαδημία;
- Τι είναι ο θρησκευτικός ουμανισμός ή ανθρωπισμός;
- Πώς η ελληνική παιδεία παρουσίασε πρόοδο;
- Τι είναι ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός και ποιοι είναι οι πιο σημαντικοί εκπρόσωποι;
- Ποιος είναι ο ρόλος των εκκλησιαστικών ανδρών και ποιος είναι ο πιο σημαντικός άντρας;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Δραστηριότητα 3η ***Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.*** ***(σελ. 3/3)***

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιοι τομείς αρχίζουν να αναπτύσσονται τον 17ο αιώνα;
- Με ποιον τρόπο ο λαός εκφράζεται και πώς οι Έλληνες διατηρούν την ελληνικότητά τους;
- Πού δημιουργήθηκαν οι ελληνικές παροικίες και πότε;
- Σε ποιες ελληνικές παροικίες αναπτύχθηκε ολόκληρος ο Ελληνισμός και με ποιον τρόπο;
- Ποια εκδόθηκαν στη Βιέννη;
- Τι έκαναν οι Έλληνες της διασποράς;

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

ΙΙ. Ο Ελληνισμός υπό Βενετική και Οθωμανική κυριαρχία

Δραστηριότητα 4η ***Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.***

© ***copyright*** www.upbility.gr
A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898

Τα πνευματικά δικαιώματα του eBook ανήκουν στον συγγραφέα και στον εκδότη. Απαγορεύεται η οποιαδήποτε αναπαραγωγή του περιεχομένου χωρίς την έγγραφη άδεια από τους ιδιοκτήτες του. Τυχόν παραβίαση των δικαιωμάτων συνιστά ποινικό αδίκημα.

SKU: GR-EB1107

A copy may be made for educational, non-commercial use. leontiadoueleni@gmail.com Transaction: 44898